ГЛАСНИК

СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА

2-ги ОДЕЉАК

ГРАЂА ЗА НОВИЈУ СРПСКУ ИСТОРИЈУ.

КЊИГА ТРЕЋА

СПОМЕНИЦИ

ИЗ

БУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ

РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА.

У БЕОГРАДУ

У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ

1873.

СПОМЕНИЦИ

из

БУДИМСКОГ И ПЕШТАНСКОГ АРХИВА

ПРИКУПИО, ИСПИСАО И ПРИРЕДИО

Проф. ГАВРИЛО ВИТКОВИЋ
РЕДОВНИ ЧЛАН СРПСКОГ УЧЕНОГ ДРУШТВА.

ЗБИРКА ПРВА.

Предговор.

Од свију општина, које су српски одсељеници под патријархом Арсеном III — Чарнојевићем — у средњој Угарској основали, неоспорно су најзнатније биле оне у Будиму, Сентандреји и Пешти. Од првашњег доба за не мало 150 година најзнатнију улогу имаху српски становници ових трију општина. Они бејаху неуморни и најсталнији браниоци народних права, најпросвећенији и најродољубивији представници српског народа у Аустрији.

И на пољу трговине и индустрије далеко су надмашили немачке а још много више мађарске суграђане. Срби ових трију општина стајаху у трговачкој свези са најважнијим трговачким варошима у Ђерманији, Пољској, у Турској царевини са Цариградом, Солуном, Београдом, и са приморским варошима на јадранском мору. Осим што су у највећим варошима по свој Угарској најзнатнију трговину водили, не беше варошице па ни села у Угарској, где није био трговац Србин. То сведочи Бартенштјн говорећи о гоњењу Срба због верозакона: „небејаху ли ради на један мах одрећи се све користи, које имаде политика, и државно газдинство од овога многобројнога народа, (српског), и проредити државну обрану и становништво, и учинити штете просвети и трговини, на коју се даваху у лењој Угарској сам саимцити имућнији Илири, на тиме те како сма-

њити државне приходе — —. А још више сведочи о томе, што је ћесар Јосиф II у 10. §. своје инштрукције за пештански срез изказао у овим речима: „Рајце и неунијатске Грке, који се баве трговином у овом срезу, нарочито у Будиму, Пешти, Јегри, Сентандреји треба најбоље заклањати од сваке злоставе, јер они терају доиста промет за велику државну корист (Бартенштајна кр. извештај о Илир. народу XIV ср. предг.)

Својом интелигентношћу и богаством Срби ових трију општина, а поглавито Будимци, изнуђавали су поштовање и од својих противника. Они су о свом трошку држали у Бечу посланике, који су дужни били пазити, да се не би крњила народна права. У прво доба по сеоби, Митрополити ништа важније нису предузимали, док се не би посаветовали са старешинама поменутих трију српских општина. Кад је год затребало савета или новаца, да бечку господу митом приволе на потврду и на поштовање народних привилегија, саветом и новцем били су одма на услузи Будимци, Пештанци и Сентандрејци. Позније, пошто су Митрополити постали оруђа бечких господара, Будимци су најодсудније обуздали себичне и противународне тежње ових митроносаца. На сабору и ван овога они су били најчеличнији браниоци народних права.

Све остале општине српске као и поглавари војених крајина у свима важним питањима обраћали се за савет Будимцима и Пештанцима, који су опет у свако доба својој браћи радо у помоћ притицали.

За пример наводимо случај, где је београдски митрополит Мојсије Петровић молио Будимце, да му помогну, како би Београђани дошли до истих права, као што их Будимци имаше.

Потоме се поуздано могло предпоставити, да ће споменици ових најважнијих чињеница на пољу јавног живота

народњег, бити посве поучни за испитача прошлости српског народа у Аустрији.

Познавајућ још поодавна важност ових писмених споменика, у свом предлогу, који сам поднео српском ученом друштву године 1870, разложио сам, како је крајње време да се споменици српских пресељеника у средњој Угарској, час пре прикупе, приреде, и печатањем од пропасти сачувају.

Одсек исторички и државнички на свом петом састанку 9-ог Јула исте године, уверивши се о користи и потреби показаној у мом предлогу, одлучио, да ово научно истраживање историјских споменика повцем подпомогне.

После доказаног веома успешног рада, поменути одсек на осмом свом састанку 22 Октобра 1870 год. решио, да гомилу оних споменика, које сам из будимског и пештанског архива донео, прегледам, сасвим препишем што је важније, а мало важније у изводу саопштим, и за печатњу приредим.

Имајући у виду горњу одлуку поменутог одсека, извршио сам овај по све трудан но и користан рад. И ево у име божије прве књиге будимских споменика, коју је српско учено друштво печатало као „Грађу за новију српску историју.“

Као што ни један важнији посао без довољне припомоћи остварити се не може; то би и ја без искрене помоћи браће Будимаца и Пештанаца много мањи успех у овом важном раду показати могао.

Хвала дакле честитој браћи на братском поверењу, ја им и на овом месту јавно благодарим, што су ми својски помогли, да поносан спомен оних наших дичних ђедова старих Будимаца, Пештанаца и Сентандрејаца на сва времена буде очуван као светиња у највећем поштовању.

Желећи, да тако поучан пример наших ђедова нађе одзива код наше много кушане и много испаћене браће Срба

у Аустро-Угарској, била би за мене највећа награда кад би садањи нараштај поучен челичном издржљивошћу својих предака, охрабрен, одржао се сложан, снажан и готов на одпор према туђинском охолом изазивању.

Ми пак благодарни потомци, сећајући се поносом родољубивог и интелигентног рада оних наших дичних предака, који у туђинској земљи вечити санак боравe, са највећим пијететом велимо: да им међу нама па и у најпознијем потомству буде вечна памет и неувела слава.

Позивница деспота Ђорђа Бранковића писана у граду Оршави 12 Јуна 1689. којом позива свеколики народ српски на оружје против Турака. Оригинал овога преписа нашао сам у архиву Пештанске српске општине.

„Георгїе вторїи Божїею милостїю въсемъ їллурїческим, тракїнским, и иным восточнымъ областем, прадѣднягo отечества наслѣдии деспот, виштшои и нижнои Мусїи херцегъ, и велики князъ свѧтои рїмскои области: такожде же держаки свѧтаго Саввы, и црне горе, деднучїи же господарь херцеговски, и сремски, Їѡанополски и оугарскаго кралевства и странамъ их грофъ, и прѡчаѧ:

Прилучившусѧ и нам приближите се ка прадѣднемъ нашемъ отачаствію: и к вашим милостем предвараемъ сіимъ нашимъ любазно цѣлованнымъ писаніемъ: желаюжте от съ выше даннъю благодать, ѧко да здравственнъ и благодушественно обрѣт вы са васемъ подручіемъ вашимъ милостемъ. По сих настоѧніи скоро посланыхъ дѣлъ ради самотріхомъ снабдѣніѧ православніе наше вѣры, и ради избавленіѧ народа нашего Сербо босанно и бѫлгарро славно славенскаго ѧзыка, и иныхъ обрѣтаюштимсѧ въ васои восточнои и сѣвернои Илиріи, Тракіи, Мисіи, и Проч: Сего ради подобно естъ намъ ваоружатисѧ, и ка Ршавѣ граду приближитисѧ: Паки от туду Бога вседржителѧ у помоштъ призвавшу, и на обштаго съпротивника Исмаилта на врага крсту господнюу устремимсѧ: идѣже все воинство рода нашего ожидаемъ:

точію скоро скоро да поспешите са вашемъ подручиемъ вашеи милости, и прилежаштію помоштію пріити, ѩко да предате сіе наше посланіе; и извѣстнѣше † и всесвѧтѣишаго оца нашего Арсеніѩ Патриарху православному и архіепископу Пекскому власною рукою свѧтителства его к намъ посланную Епистолію, еиже изводъ прислахомъ къ вашои милости; И милость Божіѩ да пребудетъ васегда са вашимъ милостемъ, о Христѣ Исусе. Аминъ. Данно от Ръшавы града Июна в ї (12) лѣта господниѩ ҂ахпѳ (1689).

Георгие Бранковичь с. р.

1.

Арсеније Чрнојевић патријарх српски дао је будимским и пештанским Србима право, да сами себи бирају свећенике. Ова повластица написана је 24 Јуна 1698 год. у писму, што се зове Ставропигија. Знатно, што се из потписа на Ставропигији види, да су Срби у турском царству имали више митрополија, от којих су неки титулу митрополитску пренели и у Аустрију. Зато се спомиње Јевта Митрополит будимски; Атанасије митрополит зриноцољски. А Чрнојевић потписује се: Архијепископ прво Јустпнијанскп п патријарх српски.

Арсеніе Чрьноевић Божіею милостію Архи-Епискупъ Пѣкскіи и Патріярх Всемь Србълюмъ.

Смерѣніе наше пишет по даней мы Власти сь више отъ пресветаго и животворѣшего Дѹха трисіяннаго божаства, благодетію Светлости же Кіесарстіе, по пльно даной мы милости владателства и ѹправитѣлнаго ми ѹреждейства, вь догматех црковных вьсточнагнаго православія придржештих се, строити вса, и исправлати, и сьчиньати, дѣйством власти дѹховніе проѹказовати, по правилу светыхъ апостолъ и преданію светых и богоносних отцевъ вь седмих вьстачных светых вселѣнских сьборъ ѹтврждена. Се и прочее хоштѹ си ко васъ наше подоушною ѹстроюніе лоучше пристоюштим къ разуменію вь слоух вѣдомо представити православни синови вьсточніе нашей светѣй црквы ѹ кралевском граду Пешту, и обон полъ Дѹнава такожде вь кралювскаго града Боудіма вьроши срьбской пребиватели, рѣкоми синове христіанскій, ревностію ктиторства раждегши се, церковъ светѹю, яко вь град Пештѹ, такождеже и вь варошп бѹдимскѹю биваюми

христіяны сѣбе на ползꙋ и своєй дꙋши вѣчни поменъ ꙋстроили, подвигь таштателны ꙋказꙋюште, и имена реченим светым црквамъ, вь лоучше своє, єште вь своєм животе соуштіи, подꙋшіє, ставропигіи ихъ нарѣшти, и тію властію ихъ облешти, сь многим моленієм општим и таштаніємъ отъ всего срдца до нашей смѣрности допирають, и нас ктиторским своим припадѣніємъ ради своих подушіях ꙋмоляютъ. Сего ради и смѣрности наша, яко по власти Богомъ даніє намъ, тожде и по утврьдителной милости свѣтлаго кєсара римскаго, вь своих ємꙋ намъ поданных привелигіях, молєніе ихъ изврьшꙋю, и се бо подушіе вѣчно ꙋтврьдити причинаю, и яко вь град Пештꙋ церковъ светую христіанскꙋю вь име светаго велико мꙋченика христова Георгіа, тожде и вь варошъ бꙋдимскꙋю церков вь име великаго мꙋченика Христова, Димитріа отъ прежде рекомихъ благочесьтивих Христіанъ сьданіе биваєміе, двѣ глаголю свете церкве вьсточнаго православія подлежештеє, именовати се Ставропигіе допуштаю, и црковным правилом свѣзꙋю, и Богомъ даною ми властію потврьждꙋю и прочеє глаголю: и яко митрополитъ или Епискꙋпъ или любо кои дꙋховни поглавар, како вьсточнаго православіа, сице и прочайшая реда и закопа биваєміи ꙋ нихъ, роукꙋ власти неимати, ни по воли єговои свештеника имъ подавати, тачію рекоми благовѣрни христіанни пребивающти вь више вьспоменꙋта мѣста, властъ да имеєтъ обште сьбраное ихъ братство, кога они обште изберꙋтъ, произволе, и вси заиштутъ вьсточнаго православіа сьдржештаго се Свештеника, Богꙋ и чловеком ꙋгодна, тои достоинствомъ чина своєго свештенодейстовати имъ власти да имеєтъ, по правилꙋ апостольскомꙋ, и преданію светыхъ отецъ вьсточних седмих саборех вселѣнскых биваємих ꙋтврьжденіихъ догматех. За се бо молю и заклиняю, и заветъ тврьди полагаю всакога чьсти до-

стойнаго поглавара двховнаго реда, биваюштаго в више рѣкомих, нашего смерѣніа устъ моих словом именованых, и отъ Бога даною ми властію втврьжденых ставропигіах вь град Пештв и вьроши бвдимской цркве двѣ христіанске биваюміе, никто примешателнв роукв власти да имеють, кромѣ смѣрност наша тачію и по мне биваюми Архіепискоупъ прьво Іоустиніаскы и Патріарх словено срьбскы нашего архипастирскаго прѣстола наследникъ всакъ, иже четирем вселѣнскым Патріархом в повинователномв любвію ихъ благоволително сьстоитсе. Того ради всакаго о семъ належателнаго ведца и двховніе благодати наследника молю и заклиняю, молитви ради смѣрности нашеє, и любве ради светыхъ христовыхъ велико мвчеyникъ и господиновъ рѣкомим светим храмовом, єлико лоучше божіа воля приставит бы сьчинєное отъ нас више извѣстноє подвшіе втврьждайте, и благодатію ограждвйте, а не разрвшенію наставници бивайте, имене ради божіаго. Сим же дѣло изврьшивше єдиной божастьвной благодати сіа превароучаю, тако да єсть всаком вь вvведетелноє разсвжденіе. Въ лѣто отъ бытіа ҂зсз. Отъ рождаства Христова ҂ахчн (1698). Съ ниже писаным братіи съборно: Євтиміе Митрополит бвдимскы. Атанасіе Митрополит босни и зринъском полю. Исаіа Діяковићь Епискоупъ єнополскы. —

Месеца Юніа 24 данъ. Арсѣніе Архіепископъ Пръво Івстиніяскы, и Патріархъ сръбскы.

2.

Другу Ставропигију написао је исти патријарх Арсеније III. истога дана, кад је будимску цркву троносао, а написана је у истој цели као и прва, но важи само за будимске Србе.

Из ове друге Ставропиђије види се већ туђински уплив у употреби страних речи: „патрон, титула, прелат, асигнирати, фундатори, православна црква зове се: „восточно православна, и

восточна наша гречанског закона црква." Откуд излази рђав уплив туђинске власти државне.

Арсеніи Чрьноевићь божіею милостію Архи Епі скупъ Пекскіи, яко также всея Сербіи Болгаріи и прочих принадлежаніях Патр іарх.

Всемъ и особитимъ Смиренія нашего, въ Христе Синомъ, настаяштая сія наша видештимъ, чштети же слишаштимъ вечное целованіе, божіе же благословеніе им же належит, обаче въ службах наших, разумети ва уведеніе творимъ, памети же силою настоюштимъ, что по внегда не без благодатнейшаго, яснейшаго величаства благоволенія нашего же благословенія; православніи, прави же вьсточнія нашея црквіи Сини, Кралѣвскаго свободнаго же града будимскаго, предградія жителіе, ревностію бого боязнства возбужденіи Божіею благодатію производештіи славы и части, древнія же сахраняюштіи религіи светейшіи велико мученику Димитрію жрьтвованніи воздвигоша жрътвеникъ обште вси, наипаче же и грундаторіи того и патрони много просиша, нашее же молиша смиренія покорнейше челобитствуштіи; за еже бы предпоменутук въсточную нашую греческаго закона церковь ва Будиме ваздвиженную удостоили се титуломъ Ставропигіи обдарити, украсити и облештіи. Сврьху егоже смѣреніе наше моленіями их побужденное отъ Бога намъ даною властію, не такмо силу даемъ и съизволяемъ, но такожде законь уставляемъ, установлени же отъ всех благопріятенъ крепки же имети се хоштемъ, яко да предреченая црковъ наша васточная ва честь светаго велико мученика Димитріа, Светая Ставропигія, то есть свободна и невисештая назвати се и бити можеть, ни же сіи есть Митрополить, ниже инь кои либо или отъ нашея въсточнія цркви или отъ западнія Прелатов, кое за служителя и свештенники предкоснутія Цркви, чрезъ коварство наметнути или

чрезъ силѹ вьместити помислить, но само обштимъ народа сагласіемь и вотѹмами избранъ Богѹ и човеком приятни православни поставити, и асигнирати се имать Презвитеръ. И сице садржаніемъ настоюштих изясняюштіи киждаго по особ ъ обштія, яже молити належить, отачаскіи просимо и Богомъ заклиняемь, да поменѹти свободнія кралѣвскаго града предградія бѹдимскаго жители смѣренія нашего въ Христе Сине предъименоватія црькви фѹндатори, патрони и заштители, свободно, безопасно, и без свакаго досажденія и сметенія, ѹпотребити ѹживати и радовати се с нашими преимѹштествованіи, и аутентиратимь привилегіами, допѹстити са имѹть на знанѣ: 1698 лета дне 24. Іюнъ.

Арсеніи Архиепискѹпь Пѣкскіи и Патриярха Сербіи, Исаиія Діяковичь, Епискуп Иенополскіи.

Ефтиміи Митрополитъ бѹдимскіи. Атанасіе Митрополит зринополскіи.

3.

Препис Синђелије, коју је дао патријарх Арсеније III новом владици од Црне Горе Данилу, на сабору у вароши Сечују у Барањи године 1700 месеца Јуна. У овом знатном писмену изриче се, да јепархија скендерска и цетинска потпада под власт српског патријарха. Места су тамо: Црна Гора, и племе Грбаљ, Паштровићи, Кртоли, Луштица, Град Бар, Скадар, Град Уцин, Подгорица, Жабљак, Племе Зета и Кучи, Васојевићи Братоношићи, Пипери, Белоплавићи.

На овом сабору били су: Митрополит Захумски Саватије. (Овај Саватија Љубибратић позније био Митрополит Далматински.) Будимски Јевтимије, Стеван (Пећанин) Митрополит Сремски. Јепископи Исајија Јенополски, Спиридон (Штибица) вршачки, Герасим зворнички, Архимандрит Јоаким Ђурђевац, (Ђурђевих Стубова), калуђери са стране, властела, клир и причат црквени.

„Арсеніе Чрьноевић Божіею милостію Архіепискѹп Пѣксии и Патріярх всемь Сръблем.

Иже неизреченною божаставною благодетію избавителѩ Спаса нашега Бога. Въспріетъ въса землѩ истинное и живоносноѥ проповѣданіе. Въ семъ въ слѹхъ посеѩви, людіе седештей въ тмѣ неразѹміѩ, видевши светь велеи разѹменію. Отъ льсти изьбавихом се, и царствію небесномѹ приобштихомъ се, иже прьвіе свѣтьлости, за прьевозвишениа чльовекъ отъступи, и изьгнань бисть изь раѩ, Паки нови чльвек Хрисътосъ, Адама въпльштениѥмъ своимь, на прьеждьнѹю чъсть възьведе, и чльовѣка обожи, и по всѹдѹ исъпльни тайниіе слоужби, и по среде чльовекъ положи любавъ. Свети же храми исьпльни благодетію и славою и таинами осветіи, и пиштоу раискоую всемь отъврьзе. Древѣна бо вса мимоидоше и се біише вса новая.

Сего ради и наше Смѣреніе съ саборомь все изъвестьно разѹмѣхомъ, и обрьетохомь отъ светихь отецъ закономъ, и светихъ благочъстивнихъ цареи хрисовоулии, кое соуть митрополиѥ и ѥпискѹпые подь съветоую вѣликѹю црьковъ, прѣосвештеннѹю архиѥпискѹпию Пѣкъксѹю и Патріяршию Богодрьжештѹю въсехъ Срьбле и Блъгаръ западнаго Приморіѩ, и горънаго Подѹнавъіѩ, и севѣрънимъ странамъ.

Ѥлъ може божастъвенномѹ благо промишлѣнию бивъшѹ, въсачастнии и свештеннии съборъ сътавихомъ, въ богоспасении Каштелъ именоуеми Сечѹй. Бивъши же въ томъ съборе, прьвее, въсеосвештонномѹ Митрополитѹ кыръ Савватию захлъмскомъ и Митрополитѹ кыръ Ѥвтимию бѹдимскомѹ, и Митрополитѹ кыръ Стефанѹ Срѣмскомѹ, и боголюбазномѹ ѥпискѹпѹ кырь Ѥвтимию бачкомѹ, и ѥпискѹпѹ кыръ Исаии Иоанопольскомѹ, ѥпискѹпѹ кыръ Спиридонѹ връшачкомъ, ѥписопѹ кыръ Герасимѹ зворничкомъ, и прѣподобнѣиши архимандритъ кыръ Іоакимъ Ђѹрђевац (из Ђурђе-

вих стубова). И отъ инихъ странъ нѣ мало Чрьнацъ и властель, и съ прочимъ клиросомъ, и причтомъ црьковнимъ. И въсе частніи и боголюбазънии съборъ сътворисмо, и въ Богомъ спасаємѹю ѥпархию скендерискѹю, по прѣставленіи покойнаго владике Саве безъ Пастира оставъшѹю, сѹдом божаставънимъ и искѹшеніємъ црьковънимъ, произъбрахомъ часънейшаго Іеромонаха сего Даніила постриженика цетинскаго, и съ призиваніємъ светаго и животворештаго дѹха, поставихомъ єго въ боголюбственномъ степени архієрейскомь, да въспріимить, више имѣнѹю ѥпархию глаголемѹю Скендеріискѹю, въ нѣйже именѹет се мѣста сіа: Пръвеє Црьна Гора и племе Грьбаль, Паштроєвиће, Крътоли, Лѹштица, и градь Баръ, градь Скадарь, и градь Ѹцинь, и градь Подъгорица и Жаблѩкъ, и въ племе Зета и Кѹчи, Въсоєвиће, Братоножиће, Пиперии Белопавлићи, съ въсеми вароши и сѣли инѹріами.

Обаче да слѹжи Богѹ нелѣносъне, и стадо своє храни съ въ сакиимъ въниманіємъ, и да рѹкополагаєтъ Свѣштенике, чатяцѣ, и поддиіаконе и диіаконе, и да съврьша свѣштенике, такождѣ Игѹменѣ въ монастирьское ѹстрьоѥніе, и дѹховьніє Овцѣ дѹше спасоносъноѥ наставълениѥ, црькьви Божии освештати, идеже не имѹть прѣдъосвѣштеніѩ, и вса архиіерейска да съврьша, по законѹ Божию, и по правилѹ светихъ Апостоль, и прѣданию светихъ Отець, и ѹчити народъ христіански къ дѹше полезномѹ спасению, спасъти извѣрованниихъ єму дѹшь, ѥлико възъможно въ сехъ.

Паки же ви христолюбиви съборе, свештенно иноци и свештеници, властели и вси христоимените людиѥ, кои се обьрѣтаете вь вишереченѹю ѥпархію, послѹшайте ѥго въ мѣсто образа Христова, и въ мѣсто лица нашега смѣреніѩ, понеже къ Арьхієрею чъсть самомѹ Христѹ приходить, и аште же кто обрѣштетъ напрасань и нѣпокбрань семѹ нашемѹ писанію, такови хоштеть бити

проклеть и отлвчень отъ црькве, божиѥ и закона христиѩнскога, и что хоштеть по законв благословити, да ѥ благословенно, и что хоштеть раздрѣшити, да ѥ раздрѣшено, и что хоштеть, по закону свѣзати, да ѥсть свѣзано.

И писа се сіа Сингелиѩ въ всако хранѣніє и втврьждениѥ и подаде се боголюбазномв ѥпископв киръ Даніилв. Въ лѣто отъ битиѩ ,зсн, а отъ рождаства Христова ,ах месеца Июніа. (М. П.) Арсеніє Чрьноєвићь Архієпископъ Пѣкски и Патріархъ Сръбски. с. р.

4.

Привилеђија, коју је дао ћесар Леополдо I. будимским Србима год. 1696 Декембра 24. У овој повластици дозвољава ћесар, да Будимци имају свој властити суд (Танач), и да имају своје сопствене чиновнике, бирова, кметове и ешкуте (Geschworene). Ове исте повластице добише Срби живећи у краљевским слободним варошима Пешти, Острогону, Стоном Београду и Сегедину. (Види ресрипт угарске дворске канцеларије од године 1724.)

Nos Leopoldus Divina Favente Clementia Electus Romanorum Imperator semper Augustus, ac Germaniae, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae Slavoniaeque Rex, Archi-Dux Austriae, Dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carniolae, Marchio Moraviae, Dux Luxemburgiae, Superioris et Inferioris Silesiae, Wirthembergae et Thekae, Princeps Sveviae, Comes Habsburgi, Tirolis, Ferretis, Kiburgi, et Goritiae, Landgravius Alsatiae, Marchio Sacri Romani Imperii, Burgoviae, ac Superioris et Inferioris Lusatiae, Dominus Marchiae, Slavoniae, Portus Naonis et Salinarum: Vigore Praesentium omnibus et Singulis, Patentes hasce Litteras Lecturis, aut legi audituris, cum Gratia Nostra Regia, per benigue Significamus, Nos ad demissas Incolarum Rascianorum Budensium Instantias Clementer resolvisse; Primo, quatenus iidem Rasciani in inferiori Suburbio Budensi, Taban dicto, permanere queant,

et uti Cives Suburbani, Soli Administrationi Caesareo Regiae ididem, et Magistratui Civitatis Budensis, ut alii Cives, Subjecti sint. Secundo. Si quid contributionum ab Illis, pro Rata Sua Parte contiget exigendum, id, non nisi per Solum Magistratum praementionatae Civitatis Budensis, et non domatim, aut a Singulis in Particulari, Sed a Judicibus et Officialibus Eorum requiratur, et Tertio, Si quae Satisfactiones, per Ipsos praestandae forent, a Solo quoque Magistratu praetactae Civitatis, per Judices Suos, ac Officiales exigantur; Quarto nec Civitatis Superiores, aut ullus alius, Eeos affligere, seu quidquam ab Ipsis extorquere praesumat. Quà propter huic Clementissimae Caesareo - Regiae Resolutioni Nostrae congruentem et debitum morem, Universi, qui Supra querere, benignamque Nostram et Seriam in Eo Mentem et Voluntatem omnino fideliter, et exacte noverint exequi: secus ullatenus non facturi. Dabantur in Civitate Nostra Viennae, Die Vigesima quarta Mensis Decembris, Anno Milesimo, Sexentesimo, Nonagesimo Sexto, Regnorum Nostrorum, Romani, Trigesimo Nono, Hungarici quadragesimo secundo, Bohemici vero quadragesimo primo. Leopoldus (L. S.) Ad Mandatum Electi Domini Imperatoris proprium. Joannes Volcardus Comes a Conzin. Jacob Theobaldus de Mayeren.

5.

(Превод дипломе под бр. 4.)

Ми Леополдо по угодној милости божијој избрани Император Римљана, свагда узвишени, и Краљ Ђерманије, Угарске, Ческе, Далмације, Хрватске и Славоније, Архивојвода Аустрије, војвода Бургундије, Стирије, Корушке, и Крањске, Маркграф Моравске, војвода Луксенбурга, горње и доње Шлеске, Гроф Хабсбурга, Тирола, Ферета, Кибурга, и Горице, Ландграф Елсаса, Марк-

граф светога римскаго царства, Бурговије, и горње и доње Лужице, Господар (Мархије) покрапне, словенског приморја, Наона, и Солских рудника. По сили предстојећих, свима и сваком, који ово пзјавно писмено узчитају, или кад се узчита чули буду, са нашом краљевском милосћу изјављујемо; да смо на понизну просбу, становника Срба будимских милостиво решили. Прво: да ови исти садањи Срби у доњем предградију будимском, назваиом Табани, смеду настанити се, и као грађани предградски, да буду подчињени само цесарско-краљевској администрацији тамошњој, и маћистрату будимске вароши, као сви остали грађани. Друго, ако се устражи порез за њихов део, то да не буде другчије, но преко самога маћистрата предпоменуте вароши будимске, не по кућама и од појединих засебно, — но од судија и чиновника њихових да се прикупља; и треће, ако би они за нешто имали да одговарају, то ће маћистрат предименоване вароши преко њихових (српских) судаца и чиновника истражити; четврто старешине варошке (главног маћистрата у граду,) или ма који други, да их несме мучити, нити што од њих изнудити. И по томе, према овој нашој најмилостивијој одлуци царској и према дојакошњем обичају, да свиколици, који сте горе именовани, нашу милостиву и озбиљску мисао и вољу, на сваки начин верно и тачно извршите: иначе никако да учините. Дано у нашој вароши Бечу, 24-ог Децембра, 1696 године, нашега краљевања римскаго тридесет девете, Угарског краљевања четердесет друге, Ческога четрдесет прве. По нарочитом налогу господара ћесара; Јован Волкард Граф од Концина. Јаков Теобалдо од Мајерен.

6.

Ћесар Леополдо I. повељом овом ослобођава будимске Србе од увартиљења војника, и других ратних давања и нзтезивања, пошто су

сами будимски Срби кроз толико година бранили и одбранили Будим од Ракоцииих усташа.

Wir Leopold von Gottes gnaden Erwöhlter Römischer Kayser. zu allen Zeiten Mehrer des Reiches in Germanien, zu Hungarn, Böhaimb, Dalmatien, Croatien und Sclavonien König, und Erzherzog zu Oesterreich, Herzog zu Burgundt, Steyer, Kärndten, Crain, und Wörttenberg, in Ober- und Nieder-Schlesien, Marg-graff zu Mähren, in ober und Nüder Laussnitz, Graff zu Hapsburg, Tyroll und Görtz etc. Entbietten N. allen und Jeden Unseren General-Leuthenanden, Veldtmarschàllen, Generalen der Cavalleria, Obrist-Veldtzeugmeistern, Veldtmarschalleüthenanden, Obrist-Veldtvachtmeistern, Obristen, Obristleuthenanden, Obrist Wachtmeistern, Rittmeistern, Hauptleuthen, Leuthenanden. Fendrichen, Wacht- und Quartiermeistern. Veldtwäbeln, Fouriren, und ins Gemain, allen Unseren Kriegslaüthen zu Ross und Fuss, Was Nation. Würdten, Standts oder Weesens dir seit, alss auch allen und Jeden Zugfuhr, Einloggier, und Quartierungs Commissarien. so dieser Zeith Vorhanden; oder ins Künftig verordnet werden möchten, Unsere Kays. und Königl(ich)e Gnad, und alles gutts. Und geben Euch hiemit gnädigst zu vernemben, demnach Wür gnädigst resoluiert, und Befohlen haben, dass die freye Zehrung, Nachtläger, und Beherbergung, Welche in Unsern Königreich Hungarn mit grosser Beschwärnus, und Schaden der armen Unterthanen bisshero in schwung gangen, durch und durch gänzlichen aufgehebt, und eingestelt Verden sollen. Und Vass mir vorgebracht worden, dass den Rätzen in der Vorstatt Ofen dermahlen inhabende Wohnungen mit dergleichen Aigenmächten Einquartierung, Exactionen Unserer Soldatesca immerforth beschweret werden; als haben Wür solche Wohnungen sambt allen derselben an- und Zurgehörung, Wie dieselbe immer Nahmen haben mögen, darvon nichts ausgenohmen, in Unser

Kays. und Königl. Glaid, Schutz, Und schirmb gnädigst an- und aufgenohmen, dergestalt, dass Sie hierdurch zwar nit von dem Allgemain und Ordinari zu tragen habenden Last der Quartier oder Contribution liberiert: sondern allein vor allen aigenthättiger Einlogier: Einquartirung, und anderen dannenhero rührenden Kriegs-Beschwerlichkeiten, Excess- oder insolenzien all Unserer Kays. und Königl. Auctorität zurgethanen Volckhes, unter wassCommando und Direction solches auch itzt. und Künftig sein mächte, gänzlichen und allerdings eximirt, und Befreyet sein sollen. Befehlen derohalben hiernauff Euch allen sambt und jeden insonderheit, Bevor aus denen verordneten Quartierungs-Commissarien, Quartiermaistern, und Fouriren, dass Ihr berührte Wohnungen, sambt allen derselben Appertinenzien, bey Unausbleibender, Unnachlässiger Höchster straff (ausser Unserer gemessener Verordnung, und befelch) obgemelter massen ganz unperturbiert und unmolestirt verbleiben lassen, die Innwohner mit aigenmächtigen Quartieren, exaction, Geldschatzungen oder in andero Weeg nicht beschwären, Ihnen Ihr gross und Klein Viech, Ross, Wägen, Getraidt, Wein, Bier, Victualien, und alles anders, wie dass immer genannt werden mag, weder mit Gewalt, noch sonsten Hinwecknehmen, einige Ungelegenheit, Beschwerth oder schaden nit Zuefüegen, noch anderen solches Zu thun verstatten, sondern Euch dessen allen Bey Vorbemelter Unnachlässiger Straff gänzlichen enthalten, und wieder diesen Unseren gemessenen Willen und Mainung, auch desswegen ertheilten Saluaguardia nichts Vornehmen, ja Villmehr selbiger würklich Gehorsamblichst nachleben, Und demnach mehr erwente Wohnungen, wie auch alle Innwohner in allen Fürfallenheiten darbey schuzen, und handthaben sollet. Dass mainen und wollen Wür ernstlich, bei Vermeidung Unserer Ungnad, und unausbleibender straff, auch erstattung alles Verursachenden Schadens, und

Wierdt hieran unser Gnädigster, auch ernstlicher, gemessener Befelch, Willen und Mainung Vollzogen. Gegeben in unserer Stadt Wienn den Achzenden Monathstag Januarii, im Sechzenhundert Siben neunzigsten; Unserer Reiche des Römischen im Neununddreissigsten, des Hungarischen im Zwey und Vierzigsten, und des Böheimbischen im Ain und Vierzigsten Jahr. Leopoldt m. p. (L. S.) E. R. G. V. St. V. Stahrenberg. Ad Mandatum Sacrae Caesareae Maiestatis proprium. Christoph von Dorsch m. p. Johann Adam Wöber m. p.

7.

Заштитно писмо, које даде ђенерал и главни командант града и диштрикта будимског Србима, што живеше у Будиму и будимском диштрикту, написано је ово писмо 2-ог Новембра 1704 године.

Der Römischen Kayserlichen, auch zu Hungarn und Böheimb Königlichen Mayestät, Würklicher Camerer, General Veldt Marschal Leüthenant, Bestelter Obrister und Commandant, auch Commandirender General zu Ofen und dessen District etc.

Ich Johann Ferdinand Freyher von Pfeffershofen etc. urkunde hiemit, und in Krafft diss vor Jedermänniglich, dass bey instehendeu diesen Rebellions Empörungeu so wohl die dahier bey und umb Ofen wohnende, als auch auf dem landt in meinem Unterhobenden District nider gelassene Kriechen und Rätzen bis anhero nicht allein trey, und in Kayserlichen Devotion Untereichter ihren allerunterthenigsten pflichten gemäss verblieben seyn, sondern sogar von 31 Septembris Anno 1703, wider die übelgesinde Hungarn, welche zwar durch allerhandt schriftliche promessen selbe von ihrer bestendiger Trey und schuldigkeit ab- und an sich zue ziehen gesuhet,

die Waffen bis anheso dergestalten ergriffen, dass Sie jedesmal bey antringender noth, und wann es die Kayserliche Dienste erfordert haben, tags und nachts auf meinen Befehl zue wasser und landt dem feindt gueten widerstandt gethan; und so forth durch ihre Tapferkeit und bestendige Treü so guethe erspriesliche und preiswirdige dienste erwisen haben, dass der Feindt zum öfftern mitls deren in seinen vorgehabten Machinationen hier und wider merklichen Abbruch und zimblichen schaden gelitten hat. Zeugniss dessen ist meine hierunten gestelte handschrift und vertignng. Actum Ofen den 2 Novembris Anno 1704. (L. S.) Freyherr von Pfeffershofen m. p.

8.

Прва тапија за куђу издата Србину у Будиму Марку Хувановиђу 10 Марта 1694 године од цар. kр. Камералне Администрације.

Von der Römischen Keyserlichen Meystätt etc. Cameral Administration-Grundbuch, würdet dem Räzen Marco Huvanovitz einen Cormanos (Думенција) ein Platz zwischen dem Rayon Stato Sebastiano Marquetantern und Jacob Pobovitz Zwey Klafter, rechts und lincks 7½ Klafter zum Bau (Jedoch Keller-Graben oder sonsten einig grosses Gemäuer aufführen solle) bis ausfertigung der ordentlichen Gewöhr Gratis Assignirt und vorgemerkt. Ofen den 10. Martii Anno 1694. Der Römischen Keys. Meystätt Cameral Administrations-Grundbuchs alda. (L. S.) Georg Kummer m. p.

9.

Привилеђија цара Леополда I. српском терзијском рувету у Будиму дарована, 15 Марта 1695 год.

Мы Леополдъ Божіею милостію избрани Римски Імператоръ, всегда прибавитель, и Германіи, Унгаріи, Бое-

міи, Далмаціи, Хрватскіи и Словеніи, и проч: царъ, Архідѹксъ Аѵстріи, дѹксъ Бѹргѹнди, Брабанціи, Штиріи, Каринтіи, Карніоліи, Мархіо Моравскіи, дѹксъ Лѹксенбурга, вышныхъ и нижныхъ Силезіи, Виртенберга, и Теки Принципъ Швабскіи, Граф Хабспѹрга, Тирола, Феррета, Кибѹрга, и проч.

Ми также на нинѹ понизну молитвѹ за ради страни реченим майсторомъ Терзіамъ ѹ реченомъ нашемъ граду Бѹдимѹ пребивателемъ, нашей цесарской милости како озгоръ кралевском милостемь ѹслишана и милостиве прехваћена о згоръ намештене Артикѹле, са овима нашима книгами привилегискиміи отъ слова до слова без свакаго прекословніа намештене и написане ѹ свом ихъ дѹгованѹ савршено, мило и драго и любазно обишли и наместили. За ради више реченим майстором Терзиамъ реченой вароши и градѹ бѹдимском и нихoвим синовомь и потомком свемь вакѹпе и вечно и савршено, вредно, милостиво смо конфирмовали. Але ѹхваћѹемо, намештамо, сложѹемо, и опеть конфермѹемо Салво Іюре алиено (без туђе штете) са овимъ нашим Секретомъ како то краль Мажарски сведочимо и ове кньиге даемо. Дато ѹ Бечѹ Аѵстрие 15 данъ Мартіа. 1695 лето. Државе наше римске лета 37, Жаћарским и осталим 40 лето, чешки леть 39. (М. П.) Леополдѹсъ с. р. Блазиюсъ Іаклин Епископъ нитріански, с. р. Павалъ Медиіапски с. р.

Милостемь вашимь препорѹчаемь, са овимь писаниемъ нашимь ва семь вакѹпе коме годь видети належить означѹемь, како верни наши и паметни и почтени — име како е — слободнаго нашега и кралевскога града Бѹдима, ѹ варьмеће Пилзешкой (пилишкой) пребивателемь ва вароши онои, онде стое, дрѹгоіачие майсторие терзиской ѹ више реченомь градѹ Бѹдимскомъ пребивателемь, онов майсторие по именѹ Свемь майсторомь, кои сѹ своимь

главама намь ознанили, и исте Артикѹле намь преднели српскимь єзиком на простей хартий ѹписане заради потребе.

Први Артикѹлъ.

Каде ѹ свакомѹ послѹ напред страхъ божи за найвећѹ потребѹ бива ѹ койой потреби и то кои год ѹ таи рѹфетъ мећѹ маисторе хотео би се предати. Наипре отъ свега посла вама почтенои маистории теръзискои заради сведочби изученѹ книгѹ вала да покаже, пакъ и маисторию зна, и веће стране дѹжан єсте предъ стариими, изѹчениими маистори срезати и ѹчинити. За свою майсторию или руфетъ, заради прихмана дѹжанъ єсте 25 фор. готове новце подати и тога рѹфета цехъ мештера синъ ако би ѹдовицѹ коіа є отъ маистора остала, или кћеръ маисторскѹ хотео ѹзети. Инди озгоръ реченой имено тои шѹми (суми) то єсте плаћи дѹжанъ єсте половинѹ дати. Зашто кой калфа мотри майсторъ бити; дѹжанъ єсте ѹ єднога майстора, кога мѹ рѹфетъ покаже две године пословати, а после тога како є озгоръ ѹписано, дѹжан єсте свою изѹченѹ почтенѹ и правѹ ѹ сандѹкъ рѹфетски предъ маистори подати. Пакъ ѹ они рѹфетъ што сѹ га прехватири приличнимъ дѹгованемъ више рећенѹ плаћѹ без некоє злой воли положити. Пакъ што сѹ га ѹ рѹфет ѹписали подѹжан єсте єднѹ форинтѹ положити. После тога паки нека се майсторъ брой ѹ рѹфетѹ. Сваки майсторъ нека се Бога бои, поштенъ и чистъ да бѹде; покрай тога нитко да се непсѹє, ѹ карти, коцки, играчъ хамишни и заклиначъ да небѹдне. И остале сваке ствари, коє су сѹпротивъ почтенога руфета озгоръ писано подъ великѹ глобѹ.

Дрѹги Артикѹлъ.

Сваки майсторъ и калфа ѹ свакѹ неделю, и сваки светац и постъ, на слѹжбахъ божи, ради своє майсторие предъ олтаромъ да се находи и нитко безъ цехъ меште-

рове речи из исте ствари да неостае, подъ глобꙋ е еднꙋ фꙋнтꙋ воска, а покраи тога свакога месеца, да се има га скꙋпити заедно ꙋ рꙋфетски сандꙋкъ сваки по десетъ новца нека метне, а каде би се кои отъ нихъ наскꙋпи ненашао, глоба да мꙋ бꙋдне 10 нов. И паки на данъ новога годишта обичай есте еданъ саборъ држати, на кои данъ поглавари рꙋфета имаюсе обновити или променити, и паки кои доходакъ преко све године бꙋде имъ до рꙋкꙋ дошао или изађе из рꙋкꙋ цех мештера нека отъ онога ответъ дае, и ꙋ цех мештеровомъ домꙋ саборъ васегда да бꙋде. И паки о дванаестомꙋ сахатꙋ на полꙋдне, васегда да се савакꙋпити имаю, и што они за наивећꙋ потребꙋ свиде, нека о томъ опште мирно договараю се и послꙋю, и сваки майстор по еднꙋ форинтꙋ дꙋжанъ есте подати, и кадъ они сандꙋк на трапези бꙋдне, а майсторъ кой после тога стигне, глоба мꙋ есте еднꙋ форинтꙋ.

Ако ли се кое ствари неприличне, кое ꙋ рꙋфетъ непрестаю, инди таке ствари онои истои вароши таначꙋ да се имаю означити, а поред тога глобити, од кое глоби половинꙋ таначꙋ, а половинꙋ рꙋфетꙋ припада и приликꙋе.

Трећи Артикꙋлъ.

Каде би кои момак терзискꙋ маисторию мотрию ꙋчити. отъ свега наипредъ дꙋжанъ есте найпре отъ рода и правице ꙋписанꙋ книгꙋ показати, или сведочбу донести, Зашто честних и поштених люди синови требаю ꙋчити, а каде год прехватаю два поштена чловека то есте емцовъ до 30. фор. да се подꙋхвате, и каде годъ прихвате дꙋжанъ есте 3 фор. положити, с' коих 3 фор. цех мештеръ нека част чини цеховнимъ манимъ маистором. И онда нека слꙋгꙋ наꙋче чисто како се вали и почтено држати. Пакъ они прихватени слꙋга дꙋжанъ есте 3 године слꙋжити, и междꙋ тех три године еднꙋ годинꙋ слобода мꙋ бива, каде 24 кр. положи маисторомъ за наꙋкꙋ. Дꙋжанъ есте маи-

сторъ томꙋ слꙋги наноге ципеле дати, и ономꙋ, кои три године слꙋжи тахође гаће и кошꙋлю давати, ако ли есте врло сиромахъ или сирота, и никакве халине ние врстанъ начинити за свое новце, инди цех мештеръ нека на нюга има позоръ, да срамотно голи и боси неходи код своега майстора, с' коега би дꙋговани велика срамота била рꙋфетꙋ. Изꙋченом шегртꙋ маисторъ дꙋжанъ есте ис кꙋће по доламꙋ и ђꙋрдню дати, ако ли ти, озгоръ речени шегртъ три године оставилъ, и неби савршилъ, безприличне паки зажалилъ што е ꙋчинилъ, а онъ из нова нека започне слꙋжити.

И изꙋчени шегртъ, дꙋжанъ есте 3 фор. положити, и после тога еднꙋ изꙋченꙋ книгꙋ поштенꙋ подъ рꙋфетскимъ цеховнимъ печатомъ нека мꙋ ꙋ рꙋке дадꙋ, а после тога дꙋжанъ есте 3 године пꙋтовати, да безꙋмни неостане.

Четврти Артикꙋлъ.

Каде би кои майсторъ или калфа хотео рꙋфетъ заюдно скꙋпити по обичаю и по нареѣеню сꙋпротивъ скꙋпа, како се наипре сандꙋкъ рꙋфетски отъвори дꙋжанъ есте еднꙋ форинтꙋ положити, пак онꙋ свою тꙋжбꙋ почтено и право, и приличнимъ дꙋгованемъ назначити. Кои човекъ савршено хоће исказати, а достоинꙋ сведочбꙋ ние кадар извести, и онога према заслꙋженю глобити га имаю.

Пети Артикꙋлъ.

Каде би коега човека ꙋ нечистомꙋ послꙋ стиглы или нашли, и кои би таквꙋ женꙋ ꙋзел, онога човека ꙋ рꙋфетꙋ да га не имаю држати или прехватити, але како непочтованаго и нечистаго человека да га отъ себе одбію и накажꙋ. Ако ли би кои калфа кою диꙗволскꙋ стваръ ꙋчинилъ и са некою женою сагрешилъ, и од нега би тешка остала, или би кои отъ маистора ꙋ таково зло ꙋпао, отъ тога зла и насъ господе боже сачꙋваи, такови човекъ не само отъ танача, али и отъ рꙋфета глобленъ да бꙋде

са истимъ дѹгованемъ, од кое глоби половина таначѹ и рѹфетѹ спада. А општа глоба рѹфетѹ спада, како озгоръ речено. Заради таковога посла овако, како предъ богом грехота е оставити тако и предъ людма, зато неженени пакъ безжени маисторомъ да небѹде слобода отъ године да на цех да не држи, але нека се жени, ако ли би кой онѹ годинѹ оставилъ, без глоби да небѹдне. А о дрѹгомъ годиштѹ сваки фрталъ године да га имаю глобити, а трећѹ годинѹ пакъ сваки фрталъ године, по еднѹ форинтѹ глобе или штрофа нека да.

Шести Артикѹлъ.

Сваки терзіа от ове маисторие от чохе, кой реже и послѹю, и за продаю хеспапъ чине, свѹдъ по свихъ места и варошах постои држати; слобода имъ есте трговати и хеспап продавати. Заедно и са остали сабови ѹ редѹ по држави нашой по вашари обично бива, и по наши вашаръ сваки майстор каде ѹ вашаръ дође, и свою трговинѹ продава, кои подъ шатромъ свой онимъ непродае, еданъ пѹта за живота свога дѹжанъ есте еднѹ форинтѹ подати ѹ оно место и варош.

Стоештимъ оним пребивателем майстором, а кой цели шатор имаю два форинта дѹжни су. И кадъ еданпутъ веће за свога живота, проштенъ бива, отъ онаки новаца, а на општіинскомъ вашарѹ никаковимъ майсторомъ да небѹде слобода хеспап трговати или продавати, али и онимъ истимъ реченимъ кантаром, и ни ѹ едномъ времени слобода не бѹде, и онимъ, кои сѹ без цеха. Мећѹ коим дѹгованем и ћѹрчиимъ, да не бѹде слобода от драше или от чохе пословати, зашто се Терзиіама то припада. Како то калпаки или рѹкавице или и остали кои посао, да се ћѹрчиима то закаже и забрани. Ако ли би се такавъ посао код ћѹрчии нашао, онаки хеспапъ слобода есте овимъ маисторомъ отети. Отъ коега хеспапа да се половинѹ таначѹ а половинѹ рѹфетѹ пода.

Артикль VII. Каде би се у некои кући нашли едни неприлични люди и невредни, кои несу у руфету, и сву маисторию нису научили добро, кои поштенимь майстотором штету чине, и хлебъ отъ уста имь краду. И осталим людма, кои нима даю до руку хеспапъ а они кваре. За то овим майстором да не буде слобода руфета терзискога, по слободах и наређених таки хеспапъ или трговину с помоћомъ поштеноога танача по кои год кућа сокаках бораве, таки хеспапъ слободно отъ нихь узети. Али међу такимь дугованемъ, када би се понизно молили руфету положили, други путь 15 фор. да буде глобе положено, и тако колико год пута стигне у ономь послу, свагда опеть едну форинту више него валя глобити, пакь натрагъ дати они отети хеспап, да би се онаки неучени люди потребили и почистили. Свое би глоби половину да се да таначу а половину руфету. Ако ли би онаки кои ние у руфету, а мотри се у руфету уписати, пак и приличнимь дугованемь дал би се глобити, или по првомь Артиклу, что заказуе хотео савршено држати; могу таковога прихватити, и онаки после тога напредь свои посалъ начинень пред руфетомь и стариимь маисторомь дужань есте показати. Есте ли они посалъ людски начинень, и тако да буде, да би неговъ посалъ людски начинень, и убаво начинень биль и обичаино савршень, да не би едань маисторь другому са укварениm послом штету учиниль. Паки и калфа онаки, кои би заради онаквога укварeнога посла отъ еднога маистора другому бежаль, у кога се годе наће, такви укварени посал и зло начинень, инди дужанъ есте све наплатити, пакь с приличним дугованемь онаквога валя глобити. И међу майстори едан у другога срезане халине или руxо слобода да не буде начинити, али они кои е срезао, ако ли онь супротивъ бити нехоће, кад би самь стигнути немогаль, заради млогога посла или коя друга причина ему дошла.

Артикѕлъ VIII. Каде би се имао рѕфеть заедно скѕпити, никомѕ проштено да небѕде ѕ некомъ дѕгованѕ отъ трапезе ѕстати с некоиомъ ѧзвомь, или з дрѕгомь причином домѕ отити, али сваки до конца, докле се годе не саврши. Маистори и калфе, на скѕпѕ почтено и людски нека се држи, све свое дѕговане нека лепо преднесѕ, и едан дрѕгомѕ да не би с неприличним словами досађивали, и не псовали се, или са орѕжиемъ не претили, и не би били се, а таковимь заслѕженѕ глобѕ нека рѕфеть наметне. Ако ли би се паки калфа из рѕфета на странѕ или на ребар се псѕю, и караю се и бию се, колико годе бѕде кавге међѕ нима, толико пѕта четири фѕнте воска ѕ сандѕкь рѕфетски дѕжни сѕ дати. Ако ли би се нашли ѕ некоемь тешкѕ дѕгованю, онаки кои кавгѕ и шаматѕ чине. Зато почтеномѕ таначѕ таквѕ тешкѕ стварь означити и предносити валѧ, и отъ оне глобе половинѕ бѕде таначѕ а половинѕ рѕфетѕ. И каде би некое дѕговане нетко мотрео, означити наипредь валѧ рѕфетѕ, а отъ рѕфета правицѕ искати. Ако ли рѕфеть тѕ стваръ неможе савршити, и ние вредань онакѕ правицѕ видети, а оно нека бировом скажѕ и досађѕю, и кои би овомь савршению сѕпротивъ били еднѕ форинтѕ глоби да има дати.

Артикѕль IX. Маистори калфама еднако на неделю да плаћаю едань отъ дрѕгога ни мане ни веће нека не дава, али свимь еднако. Едномѕ маћарскомѕ калфи 30 новаца на неделю, а младомѕ 15 нов. нека плаћаю. Пакь Немци своемѕ старомѕ калфи 40 нов. нека плаћаю, а младомѕ по 20 нов. а отъ крпена маисторѕ пада се (све).

Артикѕль X. Каде пакь млого пѕта тешки послови биваю, а калфе ондакь неслѕшаю, главе горе дигаю, и ондакь свое слободне книге отъ маистора изимлю, ѕ коемь послѕ маисторомь млогѕ штетѕ чине, инди онда онакве калфе, докле год две неделе дана на пѕтѕ не са-

врши, ꙋ рꙋфеть ние га слобода прихватити, ни пакь мꙋ кои посал дати. И ако ли би кои калфа пред свеци, или предь вашари свою слободнꙋ книгꙋ ꙋзима отъ маистора, и то с приличномь стваромь, да може маисторъ опеть дрꙋгога калфꙋ наћи, ако ли би калфа дрꙋгоиче ꙋчиниль, дꙋжань есте ꙋ сандꙋкь рꙋфетски 10 фꙋнти воска дати.

Артикꙋль XI. Сваки калфа овако, ꙋ лето како ꙋ зимꙋ, то дꙋжань есте ꙋ ютрꙋ отъ 4. сахата до вечера до деветога сахата пословати. Пакь никакавь слꙋга ꙋ неделю или ꙋ светаць после деветь сахата отъ кꙋће своега маистора не скитао. Колико годь пꙋта сꙋпротивъ овомꙋ заказꙋ неки ꙋчиниль, свагда по 6 фꙋнти воска ꙋ сандꙋкь рꙋфетски дꙋжан есте дати.

Артикꙋль XII. Каде би нека коıа госпожа ꙋдовица из рꙋфета некогда калфꙋ искала за неки посаль; калфа дꙋжань есте на молбꙋ маисторовꙋ, и онакога пꙋстити пословати, и калфа нека се онако држи и послꙋе, да не би ꙋдовици штетꙋ ꙋчинио, ако ли би рꙋфеть ꙋ штети стигао, нека га глоби, како хоће, по951 неговꙋ заслꙋженију. —

Артикꙋль XIII. Каде маистор и маисторица, калфи̏ и шегрти, макар међꙋ слꙋгами, кои годе међꙋ ніима некои ꙋмре, дꙋжань есть маисторъ и маисторица, калвих и шегрти, и кои се годе ꙋ кꙋће находи мртавца ꙋ гробъ отъпратити. Ако ли се неће кои годе, кои би безь цехмештерова гласа̀, или кои е и дрꙋгои причинь ради остане, колико годе то пꙋтах ꙋчини, толико пꙋтахь еднꙋ фꙋнтꙋ воска дꙋжань есть ꙋ рꙋфетски сандꙋкъ подати. И паки, ако би некои маисторь, или калва би ꙋмрель, и неби сѣ имао с чимь почьтено ꙋкопати, иньди отъ рꙋфетскога сандꙋка дꙋжни сꙋ асприхь извадити, и онако га дати ꙋкопати.

Артикꙋль XIV. Последньа слобода есть овимь рꙋфетскимь почтенимь маисторомь на рифь чохꙋ ꙋзимати, и кꙋповати с приликомь панађꙋрскимь, пакь и на риф и

продавати, паки за єдно платно и остали по євьтини еспапь, из онѣ материє рꙋхо женско и мꙋшко од онога начинити и продавати.

10.

Привилеђија коју је издао ћесар Леополдо I године 1695 српском Месарском цеху (еснаву) у Будиму.

У старим списовима спомиње се ово писмено под именом „Артикꙋли цеха месарьскога."

Ова месарска дружина славила је Арханђела Михајила, имала је своје цехалне протоколе. Опомињем се последњег српског мајстора месарског Јована Крајића, који је о мађарском покрету године 1849 много страдао од Мађара и на скоро и умро и шњиме изумро и српски месарски цех. За његова живота видео сам привилеђију, која је написана на пергаменту, и протокол месарског цеха од године 1723 започет и продужен до 1820 године.

Привилеђија и протокол по самрти Јована Крајића остаде у рукама његове удовице, која је била Њемица и преудала се за Мађара.

Из поменутог протокола види се, да је у прошлом столећу била множина српских месарских мајстора. калфа и шегрта, којих су имена пописана. У исто доба видео сам у покојног Крајића свилом постављене црвене кадифене калпаке, које су у цехалној седници на главу метали новоизбраним мајсторима, по неком старом обичају. Као сви остали цехови имао је и месарски цех своју „Ладицу" лепо израђен ковчежић, у коме су држали привилегије, протоколе, и важна цехална писма.

Привилеђија или као што они називаше „Артикули цехални по старом преводу гласе овако:

Артикꙋль прьви. Пошто ꙋ васакои ствари слава и страхь Божіи потребань єсть, зато и наипрве славꙋ и частніи страхь сви маистори месарски, и калфе са шегртми ꙋ овимь цехꙋ вапльтени вазвисивати дꙋжни бꙋдꙋть, да на опште поставлене ꙋ варошꙋ горнемь процесиахь (литија), како ти и остали дрꙋги цеховъ маистори и калфе, да такожде сами отъ садь са своимь барияком ходити єсть дꙋжни, и оштро како и добро да пазить цехь маи-

сторь на ѹ тои ствари какова загрешка, или недохођеніе припатѹет се.

Артикѹль дрѹги. Ради изабраніа и поставленіа ва овои скѹпштини цехь-Маистора, последовани оваи начинь и редь држати хоће се, како ти ва праздьникь светога Арханђела Михаила о сатѹ дванаєстомь ѹ домѹ цеховномь маисторовим сандѹкь или ладь цеховни обдржаватиће се, сви маистори времене сего ѹреченогь, долазити требают, изостатели паки, безь допѹштеніа цехь маисторовогь, да има фѹнтима воска штрововати се. Каде тако после начина сви сабрати сѹ предь пресветлогь Магистрата горне вароши, где икадь изь официюма (званија) и през ове тегобе тешке цеске нарећенимь комесаромь, из меѣѹ трехь, како ти: по прежде бившегь цехмаистора, и дрѹги два и єште ка немѹ за изабране придатихь маисторовъ вишимь наречениемь на цехь-маисторство: кои свакѹ годинѹ предь онима, такожде Магистрацким комесаромь рачѹнь давати дѹжни су, поставеть и изберѹть; таи паки тако смерена видность, тако житиа поштеногь приликѹ, паче и ѹ држешти послови, дѹжномь вредностию пре себи покажеть, да о све скѹпштине маисторске цеховне частѹет се, и поштѹет се, и ѹ овомь такожде остали презь своєга официѹма-ѹзрока, вредо чинеть понизность и покорность. Словомь, ва изабраню и оно време, каде лада цеховна отворена стоить, нитко особито непотребно говорене подь штровь петь грошића да не чинит; кавгачиа паки, и срдитац и онаи, кои през допѹштена цехмаисторова изь скѹпштине отидеть 2 фор. штрововати се.

Артикѹль трећи. Заповеда се, да ако кои маисторь ѹ овѹ скѹпштинѹ месарскѹ пѹстити, и вапльтити се зактевать, да єсть онь прежде засведочень рођена своєго, и ѹченства под печатомь сведочбено писмо заната провидне, да има и ва скѹпштинѹ приєтиа ради, и за

друге ствари, паче и ва место рвчка 25 фор. положити дэжни сз, то кадь саврши, за правога како и истинскогь маистора познавати се, и зписати се да бздеть.

Артиквль четврти. Свакога месеца єданпзть сви ва овомь цехз изабрати маистори до цехь-маистора доћи належзть, где ондакь сваки з сандзкь цеховни десеть положеть новаца, такожде на општз потребз и побожность могз се требовати, кои пакъ више речени новаца не би хтео положити, цехь-маистерь нека дзпло отъ нега зzметь.

Артиквль пети. Нитко отъ маисторовь, или ти калфих з дань неделски, или ти дрзгих празниковь свете прве, кадь слзша се и твори се слава Божиꙗ, него ако би велика потреба била: да несметь месо сећи, и продавати под штрофъ 2 фор. толико пзти колико годь кои загрешить, и єдень фор. зzети на цркзз католичкз, дрзги паки на цркзз грчанскаго закона.

Артиквль шести. Пошто з овои скзпштини цеховнои изь допзштени зzроковъ Лада, или ти сандзкь цеховни єсть на потребз, за то ню наипрежде кзпеть, и начинзть, и да имать два ключа, коих єдногь нарећени цех-маисторь, дрзгог паки Аћа-маистерь (дрзги старешина) ва рзкахь: него мећз тим временомь, комз дрзги ключъ поверовати се бздеть, дрзга цесарскога величаства наредба би стигла; држеть, да исти новци з садь именоватомь сандзкз, поредь рада и зставе поставлени, за зживане ове скзпштине цеховне харчзть.

Артиквль седми. Времена потребногь где скзпштинз овога цеха твореть, маистори, и калфе частно и поштено нека се држе, нити никаквогъ невалꙗлства како з речи тако и з делз да начинеть, него цех и стареише маисторе да поштзють и решпектирзють, и своє тегобе смерених нека поштенемь исповедають, маистори или ти паки калфе незказзюштих цеховни тегобахь да одлаззть,

паче цех-маисторь и дрѹги стареиши маистори свакомѹ правицѹ и истинѹ чинити дѹжни сѹ.

Артикѹль осми. Нитко, кои ніє прежде ѹ цехѹ ѹписать, и ваплтень біо, и дѹжнѹ заната своєго маисторіе знаность творіо, за маистора месарошкога ѹ ове скѹпштине познаватог и приєтогь него за протераногь, и да єсть протерань, таковь такожде никакова калфѹ, тако дѹго, како докь и кадь цехѹ овомѹ пристоино за доста неѹчени имають, нити месо сећи и продавати власт да имать.

Артикѹль девети. Сваки ваплтень маисторъ отъ доброгь и чистогъ меса провидити да є дѹжань, да богатомѹ и сиромахѹ за плаћѹ доволно ѹчини и істинскѹ праведнѹ мерѹ нека има, и са приволѥніємь такожде прежде реченога магистрата пѹргерского маистори месарошки, или ти веће примети пѹргери, онако, како ти дрѹги пѹргери, власть реченога вароша магистратскогъ нека познають, и істинско паки нека верѹють ва своѥмь опчѹваню, и по таковомь властію мирно живети имають, того ради, како ти досада поредъ наредба вармеђе пилишке, и наставлѥніємь именоватогь магистрата, месо какогь годе иманѥ било са поль новца фѹнтѹ маломь ценомь секли, и продавали, тако и одѥко, више реченеи наредбе и наставлѥнію хоће се приложити, да ово такожде начинѹ саборномѹ добрѹ за фаидѹ бѹдеть.

Артикѹль десети. Ако тко ѹ ове вароши под градомь табанском како ти маисторь маисторіѹ овѹ чинити, и овде остати волю имао би, наипрежде оваи валѥ код цех-маистора огласити се, и приказати се и ніємѹ на питанѥ одговорити имають, коѥга после цех-маисторь са сбратими дрѹги свима маисторомь питати, и ексаминировати требають, ва коємь местѹ маисторію свою єсте чиніо, и єли ѹченѥ своєго године подпѹномь извршио,

кои све такове кондиције и ствари приличне и книге потребнехь сведочбомь подпвномь кад пробве (покуша), и прежде реченомв магистратв предложи се, вредан становито хоће се нарећи, да в цехь прифати се, и дрвгим ваплтити се бвдеть могаль.

Артиквль еданаести. Пошто наиболе и отъ правде маисторски синови за промотрение, да се имають, овихь родители када отъ овога света преставе се, ако оце свое наследовати, и нихь на место толико пвти реченомв цехв ваплтити хоштвть, разве 12 фор. кое за рвчак да бвдвть, а отъ свакога каково годь ино даване било, да есв слободни.

Артиквль дванаести. Где нови кои маисторь оставленв преставленога маистора вдовицв себе в животв за дрвга, и за женв би взео, кои прежде проча потребна платио е, бвди на место свега даванѧ само 15 фор. в цехь, и 4 фвнте воска дати двжань.

Артиквль тринаести. Да цехь-маисторь са дрвгими маистори саветомь сабратимь заедно могв свдь сврхв они чинити, коѧ на нихову занать пристое се, власт да имать, и ако коѧ страна жалителовь свпроти себе тешки свдь отъ цехь-маистора вчинен би мислио, оно на Таначь нашь, и оданде на магистрать варошки, ради далшега разгледанѧ и доконанiа, слободно есте отити, в дрвги паки взроки, и исти занать, кое има послове свакомв слободно есте вправо предь нашим Таначомь свою твжбв исказати; и паки ако една, и дрвга страна сентенцiа магистрата нашега контента неби била, на више именовати. Магистрать горнега вароша Бвдимскога ради последнега прегледанѧ, и взрока доконанiа дођи слободность да имать, с овимь паки отъчивестнимь начиномь, да ако в обадвоемь корачиваню в таковом чинв свда прегреданiе равно нађе се, то да не многа година правда небвдв залвдв творила се, 4 фор. цеха са подпвномъ да се дадв,

и отъ више реченога варошког магистрата, како єсть потребно кривице негове ради нека се штрофѹєть; паки ако кои маисторь или кои калфа, или дрѹги кои цехь скѹпити би хотео наипре ѹ сандѹкь 50 динара положити да є дужань.

Артикѹль четрнаєсти. Ако єдань овога цеха Маисторь коєга момка за шегрта примити хотео га, таковь предь цех-маисторомь, и дрѹгими маистори ове скѹпштине месарске, нека се прими, а за скѹпленіє овога цеха нека плати 2 фор., и правомѹ маисторѹ свомѹ, да три лета право, и верно слѹжити себе обешта, паки ради ємцовь 32 фов. нека да, после извршени паки три шегртске године, маисторь таковь своємѹ шегртѹ поштене халине начинити, и сврхѹ тога книге отворене под печатомь овога цеха издати дѹжань єсте, са коими книгами отворенима оваи шегрть кодь скѹпштине себе огласити требѹє, кои 3 фор. ѹ сандѹк цехски поставити дѹжань бѹдеть, коє поставлаюште сврхѹ изѹчена заната, книге сведочбене под печатомъ цехскимь, имати ће, дѹжань паки бѹдеть за три године вандровати, да ѹ своме занатѹ већѹ паметь прими, кои ѹ своємь натракь дошаствѹ, како ти пробовать (изкѹсан) за калфѹ цехе ове хоће се примити.

Артикѹль петнаєсти. Разве тога калфе месарске ѹ дѹћани месарски пред свакомь персономь, тако мѹжкомь, како женскомь сполѹ, поштено и частно нека себе држѹть, и лепимь благими речма свакомѹ дате сѹ, ако ли пакь кои овомѹ сѹпроти ѹчиніо, и грѹбианствомь людма би показивали би се, такови от цеха 2 фор. глоблени да бѹдѹть.

Артикѹль шестнаєсти. Редь оваи ѹ скѹпштини такожде има се обдржавати, да ни єдань от месаровъ нечистность, и погань, єдань дрѹгоме пред дѹћань дрѹ-

гога да не баца, и колико годе пути едань другому то учини, тако свагда от цеха глоблень хоће бити 1 фор.

Артикуль седамнаести. Такожде ни едань от маисторовь едань другому у погађану воловь, ради цене учинене, нити по себе, нити по другимь (да из тога кавга, или ти какве друге ствари супроти правице не будеть) да не купуе и прекупуе; кои би тому супроти тако учиніо, от цеха 4 фор. да се глоби.

Артикуль осамнаести. Да сваки маисторь образни имать страхь Божіи, ноштено и частно житие да држи, нити да е фалишань, у игри, и карти, коцки, и другога са неваланима и непоштенима речма да не опсуе, кое му се неможеть продовати, ако више от тога загреши, поредь начина Артикула 13, да се штровуе.

Артикуль деветнаести. Ако кои калфа код маистора у служби будући, пре времена би отишао, и таковога други маисторь през знания првога маистора држао, или ти паки у службу би га примио, таковь маисторь у сандукь цески 5 фор., калфа паки 2 фор., црезь сваке речи да су дужни штрофь дати. Калфа паки сврху тога за едну годину, да отбиесе, и у оваи цехь на службу, ради обучвания доброгь реда међу калфе да се неприма.

Артикуль двадесети. Између добримь делами такожде есте особито отпратити и погребсти мртвіе, ако оть маисторовь, кои су у овои скупштини написати, кои се из овога света преставио, тако маистори, како калфе, и шегрти на погребь подь штровь еднога фунта воска дужни да су дошли.

Артикуль двадесет први. От умрлихь маисторовь цеховнихь сиеми привилеђиями негда живуштиехь, нине жене удовице, кое веће не би за мужа отишле, на начинь други привилегионски маисторовь занать пословати слободность да имають, и того ради и преречени цехь-маисторь такови удовице у занату овоме месарскомь наиболега калфу дужань е дати.

Артикꙋль двадесеть дрꙋги. Нитко оть странских маисторовь а и скꙋпштине наше не належателань, поредь наредбе именоватога варошкогь Магистрата ꙋ овои долнои вароши месо сеħи, и продавати но наче и дꙋħань држати забранꙗєть се, а ако тко сꙋпроти ꙋчини, пазитиħе, месо при себи имаюште, са помоħꙋ овога танача вароши под градомь Табане, ꙋ контробанть да се ꙋзме, и сврхꙋ тога, да се глоби 15 фор., коꙗ єдна страна Таначꙋ, дрꙋга цехꙋ пада.

Артикꙋль двадесеть треħи. Да такожде милосрдно дело овде ꙋ цехꙋ твори се, и любавь ближнаго бꙋдеть. Того ради болесника, како ти от маисторовь коєга походити, и немꙋ любовь милосрднꙋ сатворити, из маисторовь два, поредь наредбе цехь-маистора свакꙋ ноħь, дрꙋги, и дрꙋги, да се нареде, коимь из општи новаца 2 свеħе, две холбе вина свакꙋ ноħ бꙋдꙋ се давали, ако ли би се пакь припасило таковогь маистора, или ти неговꙋ женꙋ, или синове, или кħери из овога света потребна не имаюшти, преставити се (коє и ради калфи, и шегртовь) разꙋме се оно из саборне касе харчомь да се погребꙋєть.

Артикꙋль драдесеть четврти. Да међꙋ цехскими маистори мачарскогь и немачкогь национа, или ти скꙋпштине ове рацке, коє би се сваке ласно могле родити конфꙋсіє, и кавге забранꙋє се чинити, и заповеда се, да и обадве стране калфе, и шегрте ꙋ слꙋжбꙋ подь штрофь 30 фор. непримаю се, и овогь штрова половица на магистрать Пꙋргерски и рацки, а половица паки за цеховнꙋ потребность.

Артикꙋль XXV. Паки калфи и веħе добро изꙋченомь овога месарскога заната бꙋдꙋть имати на годинꙋ плаħꙋ 30 фор., нових и недавно из шегртства ꙋ калфе примети 20 фор., ако ли пакь кои маисторь ꙋ овеи скꙋпштини ваплтень сꙋпроти би ꙋчиниль, ондарь исти маисторь подобно от цеха хоħе се глобити.

Артикѹль XXVI. Каде годе цехмаисторь ове скѹпштине, кадь потреба бѹдеть проче маисторе себе сазвати, они на прво званѥ и сать да ти дохи имають, ако би паки они не би дошли и ѹзрокь себе исьпричати неби могли, такови маисторь глобе да поднесе 2 фор.

Автикѹль XXVII. и последни. Пошто више титѹлато нѥгово величаство маисторомь и занатлиамь наипаче ва диштриктѹ од кралѥвине ове мацарске, такожде и са помоћѹ божию под крепкомь орѹжию своемѹ из ꙗрма и тиранскога христиꙗнскога имена неприꙗтелꙗ Тѹрчина славног ослобођене и повраћене, остатакь и живлене свое, кои сѹ ѹчинили и за конфирмацию Артикѹловь цехе свое да ѹнапредѹеть слава Божіа, такождеже и за вредань да се меѣѹ нима држи редь к вишнемѹ неговомѹ Тронѹ пришалцемь милостивне свое конфирмационалске привилегіонске книге издати, есте се достоꙗло, поредь коихь сви и сваки ѹ такове цехе и скѹпштине вапльтени маистори, калфе и шегрте за праве и истинске маисторе познавати занатліе и одржавати имають, и ова такожде прежде рečениxч рацки месарошовь скѹпштине ва име такове ѹчинена есте.

Пошто и веће за странѹ међѹ Пѹргерми горне вароши Бѹдимске приети есѹть, да би сви и сваки маистори, калфе, и шегрти свимь осталимь занатскимь цехомь ва овои кралевини мачарскеи цехскимь книгамь превелегискимь имаюштимь подобне словомь за истинске и за праве Превелегіе имають, да се познавають.

Того ради привилегионски оваи Пѹнкть дрѹгим цехемь датога држећи се, заповеда се, да тко или ти кои годь овимь Артикѹломь сѹпроти стао, или ти сѹпротивио се, ома о с а м ь Марки чистога злата да плате, и да платеть, от коега една половица фишкѹшѹ кралевскомь, дрѹга паки овомь цецѹ пада.

11.

Под овим бројем налази се тевтер црквени од године 1697, у ком је забележен трошак о доласку Патријарха Арсена Чрнојевића у Будим, да освешта цркву. На првој страни стоји забележена година 1697, а за тим стоји ово:

Сіхь тевтерь црковни, да се зна, што се кѕде харьчи црковни новаца. Прво кадь є био Патріаръ и поставіо нась на црковнѕ слѕжбѕ месеца фе(р)вара .в. (г) днь, што є онда харчено око нѥга ѕзимато што шта по чаршии, ѕ та(и) харачь ѕзе хаџи Болозь .є. (5) фо(ри)нти, .нз. новца по томь ѕ кандила зетина. — — — — — — — — Каде владика Ђерасимь доходио, за віно и за хлѣбь .ми. (48). И пакь што сѕ пратила кола патріарова Алекцѕ ѕ Збег пє. (85) — — — — — Прота ѕзе за рибѕ марияшь да ѕзме старомь (Патријархѕ); пакь за кѕмашь владици, што смо ѕзелі за петраиле .д. фо(рин)те — — — — — Каде прође Патрихарь на Сечѕхь, вина .сі. (210) новаца, меса и шербета и сира .ц. (900) новаца, меда и сирћета .іє. (15) новаца. Пакь каде прође хексира (Ексарх) вина .к. (20) новаца. Пакь кадь се врати патрихаръ, нѥговимь людьма меса и вина — — — — И кад смо цркви освештали, што є похарчено мѕсѕль беза и ђоче (ђоче-платна) за ѩстѕкь .ц. новаць, беза за Антимись — — — — — — — — — Да се зна, кои є што приложио при нась ѕ цркви кои каквѕ белѣгѕ, кои иконѕ. Никола Чѕкѕрханліа приложи одеждѕ ђаконскѕ, и сребрнь пѕтиръ, и дискосъ, и лажіцѕ, и звездицѕ сребрнѕ, и єднѕ иконѕ образь пресвете Богородице, и цвета .в. (2), и нѥгова домаћица єднь пешкірь на патрихаровъ стол. — — — — Анта даде єднѕ одеждѕ от свиле — — — Илиа бировь преложи двери — — — — — Баба Писаніа преложи єданъ ѩглѕкь на христовѕ иконѕ — — — — Малешь преложи покровъ на светѕ трапезѕ везенѕ — — — — Адамь Хаџи Илиђь велікѕ иконѕ преподобніе

Петки. — — — — Преложи Ивань Ћѫрчи баша и Петарь одеждѫ от кѫмаша. — — — —

12.

Најстарији уговор, што се налази у будимском архиву, од 1699 године.

Да єсть на знанїє свимь добримъ людма трговцемъ, како имасмо неки ортаклоукъ ꙗ Ћира и Ђоура, и то лепо с Ћиромъ се растависмо и лепо се разъортачисмо све до новца, и ꙗ Ђоура от селе да неимам ништа искати от Ћире отъ тога ортаклоука, и тога ради ꙗ Ђоура полажемъ свои печатъ за верованїє." (М. П.) На печату стоји надпис Ђоура Радков(ић). Затим долазе имена оних што сведоче том уговору.

„И томъ горњемоу писмоу сведоче: Степа и Воуица абациа, и Ненадъ абациа, и Петар абациа, и Михаило таћациа.

1699 месеца — сектемвра .аі. днь.

И оште послиє овога орьтаклѫка што є искао Ђѫро од мене Ћире 150 аслания, и водио ме на сѫдъ на бирова и на хешкѫте, и даде ми клетвѫ, и ꙗ мѫ се Ћиро закле сграшномь клетвомъ, и одъ селе ꙗ Ђѫро да не имам ни на єдномь сѫдѫ."

13.

1697 године 23. Септембра, цесарско-краљевска камерална администрација допушта, да се камен вади за будимску цркву.

Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Cameralis Administrator Budensis nomine communitatis Rascianae ritus Graeci hic Budae in Thabän existenti significandum. Siquidem ad demissam illorum instantiam ijsdem templum aedificare concessum fuerit, pro erectione eius adhuc nonnullis lapidibus indigerent. Eo hisce eis licentia datur et conceditur, quatenus ex monte et supra Civitatem Rascianam sito tot lapides, quot solumodo ad aedificium praefati templi perficiendum egent, sine perturbatione, aut contra-

dictione cuiuscunque gratis fodere, et praementionatae Ecclesiae applicare queant. Budae 23. Septembris 1697. N. N. Sacrae Caesareae Regiaeque Majestatis Cam. Hung. Consiliarius, Cameralis Administrator, Caeteriique Consiliarij. (L. S.)

14.

Будимски маћистрат допушта племићу Николи Димитријевићу трговцу, да по трговини куд хоће пролази. Овај спис подписан је 15-ог Јуна 1699, и у том погледу најстарија трговачка повластица будимским Србима.

15.

Писмо Патријарха Јерусалимског Доситија од године 1640 на грчком језику, којим умољава будимске Србе, да и у будуће дају милостиње на свети гроб.

Ово је писмо најстарије и једино у архиву будимском, које доказује, да је у Будиму било имућних Срба православне вере и пре Чрнојевићеве сеобе.

16.

У Печварској цркви, каја је била још почетком 18 века православна и стојала је под православним Епископом Печујским, има рукописна књижица под насловом „Правило Покрову Богородице.“

На корици те књиге стоји написано:

„Сія книга мне миренаго Іеврема Янковића Епископа Петацрквенскога и Мухачкога, Сегетвару и Канижи, Шиклеушу и прочимъ. Сіє преписахъ помошти ради Покровителпици моєи пречистеи владичици и Богородици и Приснодѣви Маріи и светом великомученику и Побѣдоносцу Георгію, роукою преподобнѣишаго свештеноинока Єврема Хиландарца, въ лѣто Господне 1701. месеца Априліа 23 у Печꙋю повезахъ ю.

Ова наша православна Јепархија Петоцрквенска (Печујска) имала је жалосну судбу. Католички бискуп силеџија Матија Игњатије Радањи силом оружја са немачким војницима натерао је јадне Србемеђу Дунавом и Дравом у наручија јединоспасавајуће римпапине цркве, у тој цели, да Србе прво пошокчи а затим помађари.

Ево речи, коима је тај хришћански паша овековечио своје недело.

„Anno 1690, 18 Januarii Mathias Ignatius Radany Episcopus Quinque-Ecclesiensis, Rascianos Schismaticos, inter Danubium et Dravum degentes, insane et indigne* viventes ad unionem cum Ecclesia Romana suscipiendam perduxit.“ Тоће рећи: „Године 1690. Јануара 18. Матија Игњатије Радањи, епископ Петоцрквенски, привео је Шизматичке Расцијане кои су између Дунава и Драве живели глупо и недостојно, да се са црквом римском са једине.

Ваља знати, да су то од стари српски досељеника, који дођоше још под краљем Сигисмундом на свршетку XIV века.

17.

Колики су данак плаћали Срби у Будиму, види се из 11 комада квита. За годину 1701 платили су 3134 форинта. Од прошлих година нема признаница, па се и незна колико су давали пореза.

18.

Тестаменат, написан године 1702 по наредби Петра Радосављевића, који је рођен у селу Бранишци у Ужичкој нахији.

Ва име Оца и Сина и светаго Духа амин.

Починьемъ я Петар Радосавлевић, започинемъ ову мою таштаменту у моиои бистрои памети и уређуем,

* Том мађарском владици је „insane et indigne“ што су Срби живели као православни хришћани.

и кои самь летось до осамдесеть лета, и родио самь се, у селу Бранишци у Ужичкои нахиіи, и тако починем урећивати од свога богоданаго имениѥ, што ми є Бог дао до овога часа и славни оваи мои дом, што є над мном, и виноград єдан у будимском грунту (земљишту) четири охтила (осмина), и у Будан-Ершу (Буда-ерш село близу Будима) виноградъ фрталъ и по; имам хакова вина —100— и сидам; бакрача —4—, два већа два маня; легина —2—, и ибрика —2—; имам у сандуку платна и марамица; єдан зубун, шор дугметаца на нему —21— сребрна, и єдна фута плаветна свилена и єдна кркбеш, калемъ аршина платна —171—; кошуља —6—; заткани марама —12—; пешкира —8—; учкуръ. —1—; везенъ бохче —2—; паки пешкира —5—; чаршав —1—; ѥстук —1—; одимие зубунъ бео и дугмета —13— од сребра; 5 рифа ђоче (словачко платно); броєнице пастеле —1— севѣтогорске; 3 убрадача везена, срмом шарана, златоизвезени —9—; 7 калупа раки сапуна; кашика светогорски. —7—; 15 дугмета сребрни грончати, што каква сребра 2 лота; минђуше злочесте —2—; єдан лот срме сажажене; срме мало. До осам стотина новаца беле вересие, на кући -40 фор. 55-нов. готова новца. дуката —10— 43 фор. ћилим шарен —1—; ушивана ћебета —6— 3 фор. пређе има до —40—; ћебета и фуне има на тавану до —20— фор; тепсие има —2—; има на асталу халиѥ —1— издрта; има лежеће халине, іорган, ѥстук; што чаршава; и девоики да се да —50— фор. и трудбу господарем остала; ово добро на господара Іанту Милошевића и на господара Живана Бранковића и на Ђука Еремића, тако да се зна.

Девоики дао у сандуку марама златом —8—; убрадача бела —2—; игле бисеромъ —2—; пар сребрни копчи —1—; бурмица од сребра —1—; чаршав бео —1—; пешкира —3—; кошуле мале велике —4—; оште єдан

чаршав; платна на кошуље беле, аршина —27—; перде Еннішер за іорган —1—; тканица —1—; кацу и хардова има.

Имам сародно у Иригу Марианъ Максимовићъ и Васа Николићъ у Иригу синовци; и од тога Максима и сина девоика.

Оста Іакута дужна господару Петру —444— нов. иште ли господар Петаръ Іакути, ни сам дужан ни новца ни по. И паки вели господар Петаръ, о ти —60— дуката што су покоине Іакуте, и нисам дужан ни новац ни по.

Ово нарећуем за мою душу, кому што хоћу:

50-фор. Митрополиту.

20-фор. на свету цркву светому Димитрию.

15-фор. на сиромашну страну.

.... Калуђерицами свакои по —120— нов.

12 фор. Владики мескому.

12 фор. Архимандриту.

12 фор. Свештеником.

24 фор. У Ковински намастир. Петру, и Милици, и Марти.

12 фор. У Іеросалим.

12 фор. У свету гору у Филиндаръ (Хилиндар).

12 фор. У Хопово, 12 фор. с Крушедол, 12 фор у Раваницу.

12 фор. У Пећ. Да се да мому зету Живану —100— фор. има тал у кући.

Синовцем Максиму и Николи по —25— фор.

Петру дати у фуни (вуни) —20— фор.

Мишковои деци —4— фор.

Петру мали виноградъ, кума Ђурђу на пустари виноградъ и кацу.

4— Еванђелиа —4— фор.

6 фор. Првосвештеником.

И истављамъ милостињу, да ми се прода домъ.

19.

Године 1702 дали су пореза будимски Срби 4814 фор. као што се види из 17 признаница.

20.

Године 1702 раселише се до 64 породица у доњу земљу, а неки се населише у српском Београду (Griechisch Weisenburg). Списак ових исељеника написан је на немачком језику због пореске власти.

21.

Сведочба неком будимском трговцу по имену Стевану Соколовићу издата, на којој је као сведок подписан „Попъ Нектарие Милешевацъ.“ 19-ог Јуна 1702 године.

22.

Најстарија тапија, коју је 16 Августа 1702 издала ц. кр. камерална администрација Вилипу Степановићу будимском грађанину на виноград у пределу што Срби називају и данас „горње ливаде,“ Немци „Deutsches-Thal.“

Phillipp Stephanovicz Ein Räz empfanget Nuz und Gvöhr Eines ober den Teutschen Thall, zwischen Joann und Christoph Velcovicz ligenden Weingartens, so in der grösse 3 Viertl haltet. Und weillen gedachter Weingarten obernenten Stephanovicz von Einer löbl. Ofner kays. Cameral-Administratien Anno 1700 gratis assignirt auch an iezo die gewöhnliches Gwöhr hier über zu ertheilen bewil liget worden.

Als bey disse für ihm hiermit Seinen hieraus und Nutzen schossen, ohne gelüst und Grundbuchs recht ist. Actum Ofen den 16. August 1702. (L. S.) Per Kays. und Königl. Grundtbuchalda.

23.

Српски Танач сведочи Капетану Радоњи, да је веран био ћесару, за сво време Ракоцијевог устанка.

Мих ниже именовати долне варопи бвдимске, биров са ешкути и кметови даемо на знание свитлои комисии, како знамо господара Капетана Радонв, да е и прие ребелие добаръ чловек био и веран међу нами. Паки када се вчини ребелиа одма е на 1703 лето тада ие дошао господинъ Шваиглеръ и обршь бокмаистеръ нашемв господинв Патриархв и помолише га; бвди Патриарко светломе цесарв приател, а и ми ћемо свидочити в цесарскоме дворв да си приател, докле стигне и цесарска армада, да се чввамо. А онда и ние много капетана било; и тада и господин Патриарка изабра господара Капетана Радонв, и ка немв лвдихъ, колико е веће могао, и писмо му дали с печати, и заклео га е, да послвжи свитломе цесарв верно, и послвжио е добро и верно и две године, в кою порътв ишао на ћесарскв слвжбв сввде верно ишао, ние био фалишанъ, а и остала господа знадв, да е тако. А што е капетанъ Радона в арииттв био неколико реди, што е штетовао, ние за свою кривицв затворатъ, веће е све из Пергацине* главе било и арштовасъ, а слвжи и данашни данъ слвжи и на ћесарскои слвжби се находи, али се ни е фалишанъ нашао, никаква зла незнасмо от нега. У Табани на 1703 лето Стоиан Радоиковићъ бировъ са ешквти и кметови.

24.

Заштитно писмо, које даде ђенерао барон Пфеферсхофен будимским Србима, што се одликоваху у одбрани Будима противу Ракоцијевих устаща.

Sacrae Cesareae Regiaeque Majestatis Cammerarius, Generalis Campi Marschallus locumtenens Colonellus, sub-

---

* Перкази царски капетан у Будиму, веома гонио Србе.

delegatae Commissionis Praeses, Fortalitii Budensis Commendans, Eiusdemque districtus Commendans Generalis. Ego Joannes Ferdinandus liber baro de Pfeffershofen, quemadmodum Suae Majestatis Sacratissimae Domini Domini nostri clementissimi benigna est intentio ac voluntas, inclytum Hungariae Regnum ad instar aliorum aeque Paterne protegi et conservari; toti Insulae Radsköve (Rácz-Keve, Српски Ковин) Supplicis, justaque ejus Petitione motus praesentes literas protectionales extradandas duxi. Inclytam Universam altissimae memoratae Suae Majestatis Cesareae ordinis equestris et Pedestris Militiam officiosissime requirendo, illam uero sub mea districtus Budensis commenda Stantem tam Germanicam, quam Hungaricam et Rascianae Nationis Militiam nomine Suae Majestatis Sacratissimae perquam serio adhortans, quatenus praeattactam Insulam Razköve, ejusque omnes Incolas, illicitis quibusvis excessibus, et ut plurimum conquerentur, abactione pecorum, expilatione domorum, aliane violentia extorsione aut damnifactione quacunque aggrauare, et inquietare ne praesumant, Verum porius Mandatis Caesareis eatenus pluries Editis se se omnimodo et condecenter accomodare nouerint. Dubantur Budae die 2 Januarii 1704. (L. S.) Freüherr von Pfeffershofen.

25.

Први попис куһа српских у Табану у години 1704 месеца Септембра 19-ог. Значајно је, што на 8 до десет порезких глава стављаше надзорнике, које називаху т и з е д у ш или десетар. Од ове године даље налазе се редом протоколи пописни, из којих се види број становника српских, куһа и сви остали статистични податци.

26.

Прозба будимских Срба ћесару Леополду I., у којој моле, да буду са осталим грађанима правно изравнани.

Sacratissima Caesareo Regiaque Majestas, Domine Domine Clementissime.

Intelligere debuimus, qualiter Majestati Vestrae Sacratissimae in Nomine totius Communitatis Rascianae Budensis supplicatum fuerit, quatenus Majestas Vestra Sacratissima eandem Communitatem a Jurisdictione et dependentia Magistratus Civilis ibidem eximere, et Commando ibidem existenti Generalis subjicere dignaretur. Siquidem ille ipse supplex libellus inscia nostra communitate, et per solum Judicem ad instigationem unius Budae residentis neo baptisati Turcae turbationis plebem sit confectus, imo et Sigillum in memoriali impressum, clandestine per Judicem et praefactum Turcam factum fuerit.

Ideo super eo facto et Majestati Vestrae Sacratissimae exhibito memoriali solenniter protestamur, Majestatem Vestram Sacratissimam humillime rogando, quatenus toties factum memoriale rejiciendum, et Nostram Communitatem Rascianam Budensem Jurisdictioni et dependentiae Magistratus Civilis tali cum conditione, eidem Magistratui decretaliter, ne pluribus oneribus quam Germani et Hungari agravemur, et deinde sicuti antea in possessione certi cujusdam mensurae tritici librae transitum Navium, curruum, quam cum continuo 70 Nostrum vigilamus, si autem timor incidat nostrum 700. Praeterea S. V. (salva venia) plateas purgare, denique omnia obvenientia nostris expensis propriis praestare valemus, perpetuaque fidelitate Majestati Vestrae humillime subjicimus, quoque praestanda possibilia praestare volumus, dumodo libertatibus prioribus frui et gaudere, clementissime demandare dignetur. Quibus nos Augustissimis Gratiis recommendantes morimur.

Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestati Vestrae Humillime perpetuoque fideles subditi. (L. S.) N. tota Communitas Rasciana Budensis. Anno 1704.

27.

Писмо Фрање Ракоција II. Патријарху Арсену III. из главног стана код Ђенђеша 6 Септ. 1704 године, којим позива Патријарха и народ српски, противу краља Леополда I.

Reverendissime Pater, Nobis Honorande!

Quamquam tota Rasciana Gens et cuncti ejusdem Status Hungariae Cives (incolae) existentes, post jam iteratis vicibus extradata Nostra Patentalia Mandata, perque eos percepta, ac ex iisdem ad Patriae et Nationis Nostrae commune bonum directe tendente pio Nostro proposito abunde intellecto in praesenti communi causa fidelitatem Nostram amplectendo, armis, et omnibus apparamentis concurrere debuisset. Nihilominus neque hoc ad commune bonum tendens intentum Nostrum, neque, quod eadem mentionata belligera Rasciana Gens quoque, ac eius universus ordo exoticae Germanicae Gentis illegale, et tyranicum jugum in se ipsis multifariae experiens curando, in patriae, et proprio illorum antiquo legalis libertatis restabilimento, cum Hungara Gente cointelligenter, in hoc commune bonum tendente proposito Nostro suo concursu non ut coadjutorio Nobis fuisset, quin potius naturae et Christianitati formidabilem crudelitatem exequendo, mulieres et parvulos innocentes assare (cremare) et hamis injicere non formidassent, ac in hodiernum eidem Germano inimico (qui multi fariis libertatibus non tantum privavit illos, verum inconstantibus, et coloratis variis promissis allicit) diversis praestationibus, et onerum supportationibus, ac aliis succursibus fidelem se continuo praehibuit. Et licet, si hujusmodi temerariam eorundem inobedientiam penes strictam Nostram justitiam voluissemus rependere, habuissemus mo-

dalitatem, ut possessionatim depopulassemus eos, maluimus nihilominus ultronee quoque Nationem eandem clementiae Nostræ exercitatione potius, quam crudelitate (tametsi præteritis diebus certarum possessionum combussione debuerit temerariae, ei horrendae crudelitatis suae poenam solvere) ad amplectendam fidelitatem et clementiam Nostram exuscitare, et stimulare, Dominationi Vestrae serio intimare voluimus, quatenus ejusdem Rascianae Gentis omnis ordinis status, ob oculos ponendo eisdem, ac exotica Germanica gente multifarias perpessos illegales aggravationes, declementia e contra Nostra in omnibus iis accipienda, et experienda affidando ad assumeudam fidelitatem, et clementiam Nostram, et in modernae communis causae adjumento ad concursum (transmittendo eisdem Praesentes Nostras Patentales Litteras) adhortetur, illiciat et stimulet. In verbo (parolla) et fide Nostra Principali, offerimus, et promittimus, quod tam Dominatio Vestra, quam reliqui Status Ecclesiastici, quarumcunque facultatum per Germanicam Nationem laesi, et damnificati, ac aliis etiam libertatibus spoliati, ita eadem etiam Gens Rasciana, ac ejus cujuscunque ordinis status offensi, et laesi, omnia illa clementer restituemus, et in illis conservabimus manutenebimusque, tam mode, quam etiam in futurum. Praetera vero Dominationi Vestrae pro fatigiis in praesenti negotio praestandis, viginti millia florenorum Hungaricalium absque omni deffectu enumerari faciemus. Comisimus insuper praesentis communis Boni operationem fideli Nostro Perillustri Generoso Joanni Hellempront, qui secundum instructionem sibi datam destinatam Rascianae Genti clementiam Nostram in omnibus abundantius etiam declarabit, et Dominationem Vestram informabit. Dom. Vestrae responsum praestolabimur. Datum ex Castris Nostris ad Oppidum Gyöngyös positis die 6 Mensis Sept. Anno 1704. Franciscus Rákoczy m. p. Joannes Papai m. p. Intitulatio: Reveren-

dissimo Patri Arsenio Csernovich Graeci Ritus Archiepiscopo, et Gentis Rascianae Patriarchae, Nobis honorando.

У овом писму позива Ракоци Србе, да се покају и поправе, и он ће српски народ и све сталеже у свима законитим правима подржати, а њему Патријарху 20.000 форината угарских исплатити.

Поменути мајор Јован Хелленцронт бијаше опуномоћен устмено још и више казати Патријарху Арсену, но написане као и изушћене речи немаше успеха.

28.

Године 1704 22 Новембра ђенерал Никола гроф Берчењи, предвидећи, да Ракоцин позив није дошао у српске руке, написао је будимским, сентандрејским и пештанским Србима ово писмо*, које у оригиналу овако гласи:

Én Békesi Gróff Bercsény Miklós Nemes Ungh Vármegyének Fö-Ispánya, Méltóságos Erdélyi fejedelem felsö Vadászi Rákoczy Ferencz, és az Magyarhaza szabadsághäért Isten által fegyvert fogott egész Hadaknak Fö Generálissa. Adom tudtára mindeneknek az kiknek illik ez Levelemnek rendében. Tudva már nyilván minnyájoknál vagyon, hogy Méltóságos Fejedelem kegyelmes Urunk Eö Nagysagha nem mas véghre vette fel légyen ezen Istenes igyekezetit, hanem hogy az Édes Hazánk hajdani dicsösséghes szabadságnak meghnyerésére, és az ideghan Nemzetnek súllyos igháia alól való felszabadulásra hozhassa az eltapodott Magyar Haza Lakósáinak sorsát 's állapottyát, kiben mennyire seghétette legyen Isten eö Nagyságha diadalmas fegyverét, és eö Nagysaghával egyetértvén Magyar Haza Fiait tapasztaló képpen terjed hére. Ezen megbecsülhetettlen

* Ово писмо и друга равногласна налазе се у оригиналу на мађарском језику, у будимском и сентандрејском архиву; сентандрејско писмо овде саопштавам у препису, онако, како је написано оним истим правописом.

réghi szabadsághoknak kéntsét akarván az Méltóságos Fejedelem közönséghessen, az egész Magyar haza lakóséval közleni elvégezte volt ennek elötte is magában és eö Nagyságha, hogy az Rátz Nemzetet is (a' ki már sok száz esztendöktöl fogvást ezen dicsöséghes de el nyomatot Országhunkban az több Magyar haza lakósi közt egyenlö szabadsaghal élt, és bövelkedet), ezen igaz köz ügyének elömozditására Attyai képpen intvén, hozhatta vólna elöbbi edgyes csendeséghre; mely iránt nóha ki is botsátotta vólt eö Nagyságha ezen Rátz nemzethez is magha kegyelmes Pátenseit, hogy országnuk szabadságha mellett ezen Nemzet iz eö Nagyságha hévséghére hajolván köz akárattal velönk együtt Istenes szándékát mozdíthassa; de hihetö vagy az Németh ellenségh által elfoglaltattván azon eö Nagyságha köz jóra inditó pátensei, a' miat ezen Rátz nemzet kezéhez nem juthattak, avagy is féltekben azokhoz maghát alkalmaztattni nem kivánta. Vette mind az által Isteni engedelméböl nem akaratjának méltó példaját azon Rátz nemzet is midön e' múlt nyáron az Méltosághos Fejedelem hathatós fegyvere által tsak nem végsö képpen elpusztitattván utólsó veszedelemre jutott vala. Minekelötte azomban tovább is fegyverének Isten által kiterjedett erejét azon Rátz Nemzettel tapasztaltassa eö Nagyságha Attyai intését ezen Rátz Nemzettel ébe ez levelemnek rendében terjesszem, és e mostani hozzájok való eö Nagysága utólsó kegyes hajlandóságát megjelentsem; bizonyossak is lehetnek telyes nyugodalomnal (ez irásomat nékik adott hit levelem gyanánt megtarthatjak), hogy valakik ezen eö Nagyságha intéséhez héppest eö Nagyságha és az Országh hisöghére meghajolnak, mind fejeknek és életeknek ugy minden nemü jószáginak grátiajuk adatik és legkissebb kár vallások iránt hiv erös parantsolatok kiadattnak. Akarván azért ezen Méltoságos fejedelem Attyai kegyes gondviselését as Sz. Endrei és azok által körölbelöl lévö Rátzságnak értésére adnom, 's

magam is eöket eö Nagyságha nevével intvén, valamint óhajtva kiványák magok, cselédjek és jozságok békességes megmaradását, seressék eönön magokat és e mostani jó alkalmatossagot (kit most megvetvén), ezután nem már hasonlót oly könyen remélhetnek; nyugott elmével acceptálván, vegyékbe most grátiáját eö Nagysaghának, bizonyosak lévén benne, hogy senkitöl nem félve szabadossan mind túl ugy innen is az Dunán magok jószágikban majorkodhatnak és békességesen el is lakhatnak: mire nézve a kik közölek az fegyver viseléshez alkalmatossak tapasztaltattnak, itt is az Méltosaghos fejedelem és az Haza szolgálatjában olly fizetések meg fog járni, valamint más fizetett Magyarságnak, mely iránt bizvást be is jelentsék magokat a' Tekintetes Nemzetes és vitézlö Generalis Bottyáni János Uramnál eö kegyelménél, kit is Ujvár táján e' napokban fel is találhatnak, van is már á végett eö kegyelménél a' Méltóságlıos Fejedelemtöl pénze és instructioja. Költ Ujvárban die 22 Novembris 1704. Gróf Bercsényi Miklós. (p. h.)

29.

(Превод писма Николе Берчењи Сентандрејцима. Види бр. 28.)

Ја Бекешки гроф Никола Берчењи велики жупан племените унгске жупаније, његовог височаства кнеза ердељског горњо-вадаског Фрање Ракоције, и за слободу мађарске домовине по вољи божјој наоружаног свеколиког воинства врховни ђенерал: дајем на знање свима којих се тиче садржај овога писма. Познато је јамачно свима, да његово височаство кнез и наш милостиви господар, није за коју другу цељ предузео ову богоугодну тежњу, но да би мило отачаство до негдашње сјајне слободе придошло и до ослобођења од тешког ига туђинска народа довео судбу и стање погаженог становништва мађарске домовине, у чему колико је Бог победно оружје његовог височаства помогао, и са његовим височаством једномис-

лећих синова мађарске домовине, то се по искуству на далеко чуло. Желећи његово височаство, да сви становници мађарске домовине учесници буду неоцењеног блага старе слободе, решио је од пре у себи високи владалац, да и Српски народ (који је од више столећа у овом славном но подјармљеном отачаству, међу осталим становницима домовине у једнаким слободама живео, и обилато уживао), на припомоћ ове праве заједничке ствари отачаства позове, и на пређашњи мир доведе. У којој цели и ако је његово височаство распослало српском народу своје милостиве патенте, да за слободу наше државе и овај народ веран његовом височаству, заједничком вољом, с нами уједињен његово божастено предузеће подпомогне. Но је вероватно, да су или непријатељи Њемци ухватили оне на опште добро смерајуће патенте његовог височаства, и с тога и несу дошли до руку овога народа, или из страха, како би на то пристали, и непримише (патенте). Но је по милости божјој могао видети српски народ последице његова непристанка у течају прошлог лета, кад оно, моћним оружјем његовог височаства, тек што није коначно упропашћен и у крајњу опасност дошао био. Пре но што би и од сада његова оружја богомдану моћ искусио онај српски народ, његово је височаство мени заповедило, да још једном, ону његовог височаства отачаску опомену, овом српском народу, у мом писму представим, и ову садашњу последњу наклоност његовог височаства изјавим. И могу бити уверени и спокојни (ово моје писмено што им дадох могу држати за доказ задате им вере), да су сви, који према опомени његовог височачаства, на верност према њему и држави пристану, главом и животом, као и њиховим сваковрсним добрима сигурни и у милости, и да неби и најмању штету трпели, издате су истините и строге заповести. Желећи дакле ову отачаску бригу његовог височаства Сентандрејском и

околном Српству обзнанити, а и сам именом његовог височаства опомињући их ако желе, да они сами, њихови млађи и њихова добра на миру остану, и ако себе волу, нека пригрле ову добру прилику, (коју ако презру од сада већ подобну тако олако немогу изчекавати), и мирно промишљајући, нек сада приме милост његовог височаства, и могу бити уверени, да се од никога не боје, и да ће слободно моћи с ону и с ову страну Дунава своја добра уживати и на миру становати: и по томе, који су за оружје способни, овде у служби његовог височаства и домовине имаће такву плату, као и остало наплаћено мађарство, и за то нек се поуздано и пријаве племенитом и јуначком ђенералу господину Јовану Бoћани његовој милости, ког ће ових дана наћи у околини Ујвара, и који за ту цел има од његовог височаства и новца и упутства. Дано у Ујвару (Neuhäusl) 22 Новембра 1704 год ђене-Никола граф Берчењи с. р. (М. П.).

30.

Сведочба Христофору Турвиновићу, да је рођен у Призрену.

Budae 8. Julij 1706.

His meis testatum esse volo, qualiter Christophorus Turvinovich sit natus Prisreni in Albania honestis et bonis Parentibus Christianis quidem sed graeco ritui servientibus, Pater ipsius Stephanus Turvinovich, Mater vero Frossima iuxta dictum ritum Matrimonio copulati. Requisitus hoc testari debui, cum in dicto loco per decem continuos Annos Parochialia exercuerim. In quod etc. (L. S.) Thomas Raspassani m. p.

31.

„На 1706 месеца ферфара 1 дан ꙋ Табахани.

Да се има знати, каде заиска ꙋ заимъ ченерань (ђенерал) Феферхофъ (Пфеферсхофен) новце от нась хрисћана

и немогосмо наћи каматѕ нигди, веће почесмо кѕпити између себе“ и т д.

Том приликом дадоше будимски Срби први пут 1859 фор., доцније 1059 фор.

Даље налазимо где ђенерал иште 500 акова вина, и том приликом јадикују Будимци овим речма: „На 1706 лето июна 8 дан, сазва господар биров кметове и тиседѕше, и ѕпита их, што ћемо чинити за вино, што иште ђенералъ —500— хакова вина, и договараше се, и рич оставише ѕ бирова, и ѕ ешкѕта, Бог и душа нихна, нека виђаю на чемѕ могѕ прикинѕти.“

Године 1706 30 Јула мораше будимски Срби ћесаревој војсци дати 974 надничара и 1948 лебова, осим што су и сами војевали противу Ракоциних устаника.

32.

Ово писмо саопштавамо као узор осећања српске нежне матере. Исто писмо написала је „Июніа 12 дань 1706“, у Суботици Дивна Гроцина сину своме у Будим Николи Ђурину, кога за 15 година није видела.

Слоужба и велѣ драго поздравлѥ од мене Гроце оца и Дивне матере, Иованкѣ сестре твоє Николи Ђоуринѕ, и Дивниноу сину, ако за нась питате, Богѕ хвала здраво смо и на мироу, и молимо господа Бога за вашо добро здравлѥ чѕти и разѕмети. И по си разѕмеите, што вамъ книгѕ пишемь, по заради єрь си нашь синь. Ево 15 година, како маика жели своє чедо відети, да си ми и пасторакь, докко би валвло, да обиђеш свою маикоу, понеже много времѣ нисмо се віділи, и то те врьло молимь и заклинемь, да ми дођешь, да те маика види. И ако неможешь доћи, а ти отпиши своиои матери книгѕ, да знамо, єси ли здравь и на мироу, да знамо и ми, єр си синь нашь. И спаси вась благи Христось. Аминь.

Писа се у Соуботици месеца Июниіа 12 дань 1706.

33.

(У свези с бројем 25.)

„Лета 1706 июли 12. Да се зна ка(д)е се сабраше тизедуши у варошкои куђи и уговорише, да слушаю люди тизедуша тизетба (десетарина), а тизетушъ да слуша стража мештера, што му закаже, а стражамештеръ да слуша бирова, што му биров заказуе, и ако кои попузне од истога уговора, да има бити у гвожђу. И паки урекоше тизедуше да чуваю сваки стража мештер по 12 дана редомъ и на брдо и на врата да се изређую, од недиле да започну."

(То је тако трајало за сво време Ракоцијног устанка, и за сво то време вршили будимски Срби и војничку службу, у којој су толики изгинули.)

34.

Саборно писмо Срба из Будима, Пеште и Сентандрије, владици Исајији Дијаковићу, кад им испратио био тело умрлог патријарха Арсена Чрнојевића.

Часто и боголюбазно частноме оцу и господину нашему Исаию Ђаковићу и епискуп уионаполскоме велми драгое поклонение вашему светителству.

И по сихь весто ви буди вашему светителству, како пријe намь жалостно писание оть вашега светителства и шниме частое тело светлеишега господина нашега патриярха, кое нисмо се надали, да ћемо имати такову жалость на скоро. Али што ћемо учинити, хвала Богу, еда Богь даде те неостане християнски народь без пастира, еда произволи Богь сиромашма и народу. Нох молимо ваше христолюбие, како сте досаде били светопочившему патриярху и општему народу хришћанском у помоћ, и саде се немоите оглушити, да попишемо, што е код господина Ексарха Василия. И сабрасмо се сви опште и

прописасмо, што нам казао, и кое однесе са собомъ. кое остави код нась, а ето шильемо и тевтерь*, ꙋ коме ћете разꙋмети, што є однио, што ли остало при нась. И потомь молимо вашега светителства, да намь одпишете одь васех тамошних дель, и што савештаниє имати хоћете саборно за послидакь, да и ми знамо. И ктили смо и више писати, али нам ниє вазможно, а можете разꙋмети каквꙋ старость имамо ꙋ садашне оскꙋдно време. И ваше молитве да прибиваю на нами. Мих опште хрисћани писасмо саборно из Пеште, и из Бꙋдима, и из Сентандрие.

Лето 1706. Ноембра —5— дань. ꙋ Табахани.

35.

Списак оних ствари, које се затекоше по смрти патријарха Арсена III Чрнојевића од његовог имања у Будиму Пешти и Светој Андреји. Овај попис учинио је српски Танач по жељи владике Исајије Дијаковића (Овај спис стоји у свези са писмом Будимаца под бројем 34).

Да се има знати, како се прѣписа пред ниже писаними кметови, што се годе нађе добра покоинога старога (Патријарха Арсена III) мало много овде ꙋ Бꙋдимꙋ. Прьво:

1 седло сребром оковато.
3 седла везена срьмом.
2 iконе богородице.
1 iкона распетiе христово.
1 iкона три ѥрарха.
1 iкона Томине неделѥ.
1 iкона светога Сергiа.
1 iкона Петръ и Павалъ.
1 iкона богородице.
1 iкона царице Теодоре.
1 iкона Iгнатiа богоносца.
1 iкона богородице.

---

* Види број 35.

1 ікона Спасителюва.
1 ікона убрусъ спасовъ.
1 стихаръ от кадиве чрьвен.
1 фелонь бел от платна.
1 букварь рускіи.
1 Амартолонсотиріа (спасенье грешника).
1 граматика.
1 типик рускіи.
1 тикара рукопіс.
1 книга о свяштенству.
2 молитавника сръбскаа.
1 часослов влашки.
1 акатисть рускіи.
2 царъставника сръбскаа.
19 калупа ракисапуна.
6 глава велики шеђера.
15 глава мали шеђера.
2 петрахилю пуца от сребра.
1 без дугмета.
3 оке воштане свеђе.
2 от свиле дарка.
1 грчка тастамента.
4 кандила сребрна.
6 от пенжера завеса
Неколико ікона богородице на хору.
6 велики калбаміа.
10 танира мали.
1 нова халіа (халина).
2 кутіе седевли.
7 лоти мержана.
1 казань пиварски велики.
1 казанъ мали ракински.
1 араніа велика.
1 тепсіа мала.

1 велики леген.

1 тенжера велика.

Сіа же сѹть од Пештѹ.

1 хинтов ѡстѹцима.

1 кола покривена.

2 кочіе конске ѹ Бѹдимѹ.

2 кола воловска ѹ Збегѹ (иначе Рудник близу Сентандреје).

6 вола ѹ Ковинѹ (српском на Чепелској ади на Дунаву).

2 краве.

2 телади.

1 мазга.

1 конь хром старь.

1 тѹрски берат.

1 кондирь срьбски.

Да се зна што относи собом Іексарх Кир Василіе. Прьво:

1 штакѹ седевли златом везенѹ.

1 штап от абаноса окован сребром.

1 євангеліе на псалтирском колѹ, окована єдна страна сребром.

1 кандило сребрьно.

мантіа от москве.

1 петрахил от кадиве чрьвене.

1 ѡстѹкъ от свиле.

1 сановникъ стар.

1 капа стара от свиле.

1 поѹченіе транквиліон.

1 царостaвник рѹкопис.

1 книга Максим грекъ.

1 законикъ.

1 тенжера мала нова.

1 тенжера повећа стара.

7 саханчића бакарни.

5 танира бакарніи.

1 чешлѩница от свиле.

Зде же є од свети Андреи што остає. Прво.

150 хакова вина.

16 мерова жита.

60 мерова жита посеѩна.

Образи ћесарски на стенах. Москва на хартіи штампата. 1 образ богоѩвлѥниѥ на платнꙋ оста ꙋ црκви бꙋдимскои.

4 калаиліе старе ꙋ Бꙋдимꙋ.

1 плочница от калаѩ ꙋ Бꙋдимꙋ.

1 халіна на хасталꙋ ꙋ Бꙋдимꙋ.

1 хаван и то све ꙋ Бꙋдимꙋ.

36.

Из предстојећег писма владике Исаије Дијаковића од 9-ог Нов. 1706 видићемо, како стајаху Срби по самрти Патријарха Арсена III у чемерном положају, растурени на све стране.

Смерениє наше пишеть въ бого хранимꙋю варошь Табаханꙋ и въ градь Пештꙋ и варошь Светиандреи, свештеникомь и христиѩном и коємждо ва семь радовати се многолетно.

По сихь весто вамь бꙋди, ако се питате за нась и о здешни, како се находимо по преставленію господина нашего свето почившаго, како га тамо одслахсмо до вашихь христољубиѩ. Ми же зде остахом сами плачни и дꙋжни, остахомь горше єште, што поправљаюћи, што є остало недоконато, єсмо веће доконали, и превелеђиє ва се народне извадили, и єште неке париѩ сада правимо и єсмо поправили све. Ва том бо стиже од Осика и Далѩ нашь брать Протосинћер Вићентиѩ и Томашь, и прине-

соше од туда лепе оправе од господина Калиника, како се болше могло и са великим трꙋдомь и трошкомь ꙋчинити, есте ꙋчинено, и до нашехь рукꙋх донесено. И саде смо придали меморијал светлости ћесарскоизи и на дрꙋга потребна места, како заради онога имања, такођеръ за изабрати себе дрꙋгога пастира и поглавара на место господина нашего свето почившаго патријарха дрꙋгаго пастира и патријарха, кога хоће вас народь себе за пастира одабрати, како и наше превелеђие ꙋказꙋю, и такове меморіале есмо их придали светлости ћесарскои дрꙋгом где потребује. И еште ми смо ни еднога ответа имали, нити саде знамо, какав ће ответь намь изити, како намь и изиде ответ такови, да можемо поити доле међꙋ народь, како смо и у меморијалꙋ писали. И ако доле отидемо, незнамо, што ћемо чинити, кога ли ћемо на то место одабрати, тко ли ће га одабрати. Народ расциплень, вие тух, а други у арадскои страни, а војци и воинставни поглавари на воисци ꙋ таборꙋ, едни овде ꙋ таборꙋ око Коморана, а други на Херделскои страни, трети преко Саве до Лике и Крбаве. Свих ꙋ едно ни су, никако се сада састати не можемо; а бес тога бити не можемо. Зато смо овако самотрили, ако бисте добро ꙋчинили себе и своим дꙋши, и своему послидкꙋ, да бисте опште помолили господара Маноила капетана од Пеште, а дрꙋгога од Табхани, а еднога од Сент-андрие, и да их овамо оправите и пошалете. И отꙋда идꙋћи ꙋдрите ꙋ Табор до тизихь воинставних поглавара, те се договорите, нека и они пошљю господина Хажи-Мoисеа (Рашковића) и еште еднога од Лике и Крбаве, и нека узму печате од свию официра. Такођер и ви учините, узмите печата, колико више можете, на едну хартию белу, или напишите тако: ми васи доле писати иштемо и одбирамо са свим народом, и опште како духовним тако и светским, себе за поглавара и учитеља, а именом немоите, не именуите, теке

место оставите, да нам буде пастир и патриıарх. И тако нека овамо принесу више речени ваши посланици, и са том истом книгом нека поиду до Коморана и Ђура, нека тако писмо од Христиıан узму. Такођер и у табору нека ту исту книгу понесу и укажу; и тако нека и они печате ударе и пошаљу. И то свих чините, докле є време саде се єште може што учинити, а послиє не знамо како буде. Зато и труд и трошак нетребує жалити, и донесите и новаца за трошак; знате, како є нестало било и єште за живота господина Патриıарха трошка, што му се вашло по самрти, єдва смо с ониме доктором поплаћали и другим. Ако имате коіи црковни новац, пошаљите саде за харач. Такођер молите и господина Ексарху Кир Василиıа, да би и он послао —100— дуката, ако више не може, како смо му писали и приє, да пошљу. Такођер и ви радите єда би —100— дуката послали, или скупите или црковне пошљите. Тако последуите, како вам пишемо, и ником саде хатар не пазите ни гледаите, веће послиıак саматраите. Толико є садашна моıа дужност вами пут указати, ако ћете тому последоват, єште можете што годи бити, ако ли не ћете, нека Бог од ваше душе пита здениа и ва будуштих век. Іа сам немогу ништа учинити, чинисмо колико смо могли, ето —15— лета, како се мучимо и трудимо, више од друге моє братиє и єште до крви хошту се подвизати за наш сиромашки народ, али єдин човек, ништо неможе, пачеже празнима и аштима руками. Послеже ва любви и єдинстве господ Бог да утврдит и варазумит и вас и нас ва купе. Амин. Дто Нов. 9-ог у Бечу. 1706 год. бедни и горки страдалц и непопотребни Исаиє Диıаковић епископ Ионопо[л]ски (Јенополски).

37.

Саборно писмо православних Срба из Будима, Пеште и Сент-андрије владици Исаији Дијаковићу у Беч, у коме иште, да се набави од ћесара декрет ради избора црквена поглавара.

(Ово писмо стоји у свези с писмом под бр. 36 и 38.)

Преосвештеному оцу и учителю господину Исаии Дияковићу єпискупу иєнополскоме понизно поклонение од свию нась, кои се находимо зде у Будиму и у Пешти, и у Сентандреи, християни општи вамь свету десницу целуемо.

И по сихь весто буди вашему преосвештенству, како примисмо ваше свето писание (види број 36), уписато девети дан Ноемрия у Бечу, от кое писание єсмо се свих разумели што нам пишете. Али молимо се вашему преосвештенству, да намь опростите, за што на садашни бурни времени нисмо се могли сакупити, ни вашему светителству одписати ни ответь учинити, по чему знате, нисмо у єдной вароши, а саде єсмо се сакупили и того ради проматрали, како бисмо могли тамо и посланике оправити, по заради општогь дела. Недао Богь, ми се от тога не устручавамо, нити пак се от трошка бранимо, али намь саде време не служи, не знамо што да сатворимо, ми смо се приготовлали посланике шилятти доли на Краину у Сриему, почему сте намь писали у првои книги очекуете декреть од светлости цесарске, да бисте доли сишли по заради изабрания себе архи-пастира црковногь по провелеђиямь издати Светлости цесарске. Паки како намь стиже ово последне писание, таки нисмо доли послали никаква писаніа, уздаюћи се по заповести, како намь пишете, да ћемо тамо горе послати. Али саде видимо, да є путь затворень, те и тамо горе мучно ћемо доћи, а и то не знамо єсте ли по други страна писали, да дођу тамо горе, али сте исто што нама. Того ради очекуемо опеть вашего светописания, да нас уразумиш у свачему, ако

имате декрет, да ћете доли ићи, да се и ми доли паштимо, ако ли пак до гори, и тако да знамо. А ево шилемо парию од ове исте книге, што сте нам послали, ꙋ Коморань Адамꙋ Дикꙋ (Фелдварији, види број 38), коимь ће се и они ꙋразимити, коє ће и воинставнимь на глас дати; ако имь ниси отписао. На то чекамо и од ни, да намь одговорь дадꙋ, те ако време видимо, те се ꙋзможе горе проћи, и ако за потребꙋ єсте и брес того неможно бꙋде, валꙗ нам се паштити и посланике послати, како годи видимо приликꙋ, да возможно бꙋде. Зашто мих брез нашега Архи-пастира црковногь, знате неможемо бити тачни за садашне време. Саде знамо вашемꙋ преосвештенствꙋ да є мꙋчно, али радите на све стране, како сте и досадь радили за општа дела, знате, да неима нашь сиромашки народ саде ꙋ садашна времена разꙋмниєга и болега патрона разма вашега преосвештенства, вишни Богь вамь оће платити, ако не на овомь светꙋ, а онь оће на ономь, како свакомь добром пастирꙋ словесним овцамь. Дрꙋго, иоште се сви опште молимо з добримь промотрениємь промотрите по заради оно имание, што єсть издато од светлости цесарске с каквим превелеђиꙗми оће се издати. Знате ваше високопреосвештенство, да нашь сиромашки народь ꙋ мачарскои земли особито неима ни за єднꙋ стопꙋ консꙋ, нити паки какве слободе, него понизни и потꙋрнꙋти од свакогь. Того ради молимо се, да би смотрено а не итно промотрели, да би последакь добарь био, да би и ваше преосвештенство имали вечни помень, и да би нашемꙋ сиромашкомь родꙋ на фаидꙋ било и на ꙋтврждение црквамь нашимь, а єда Богь дахь и пречиста маика христова, те се сакьписмо сполꙋ или гори или доли саборно, и били смо тефтерь* послали по заради свето почившаго патриꙗрха имениꙗ, што се нашло при господина ексарха

* Види бр. 35.

Василиꙗ, незнамо єли вамь до рѹке дошло, ето вамь га опеть шилемо. И за то вино што има ѹ Сенть Андреи отпиши намь, да га продамо да новце пошлемо горе, ако произволите. А дрѹго сви остаемо на слѹжбѹ вашемѹ пресвештеничаствѹ и ваше свето-писание очекѹемо.

Писато саборно ѹ вароши Табани. Декември месеца дан —12— на 1706 лето.

38.

Писмо будимског танача Адаму Фелдварији* (Фудвари) у Коморану. То је онај исти Фелдварија, који је од целога народа са још неколицином послат био, да моли цара Леополда I, за ослобођење Деспота Бранковића.

(Ово писмо стоји у свези са писмом под бр. 36, и 37.)

Племенитом господинѹ Фѹдвари Адамѹ са васеми братиꙗмь Христиꙗни, кои се тѹ ѹ Коморанѹ находите, понизно поклонение.

По сих весто бѹди вашемѹ господствѹ, како намь пріђе писание от господина владике Исаіа, и нѹди нась, да би имь посланике послали горе ѹ Бечѹ, како хоћете видити и ѹ парии (преписѹ), што вам пишемо и што нам є одписао; и шилемо вам и што смо мѹ одписали, те оћете прогледати, и ако сѹ тѹ близѹ хаџиі Моисиль (Рашковић), и дрѹга братиіа воинставна, оћете им послати, да и они знадѹ и прогледаю. И на то молимо вашѹ милость, промотрите како наиболе и разѹмние знате, и на то нам ответь даите, како хоћемо творити, и воиньставних што хоће на то одговорити. За све нам отпишите, те ако опште произволите, како хоћете и ѹ книги видити, да се горе иде, а оно да и ми знамо, да посланике оправимо, и молимо се, да овѹ книгѹ шилемо мѹ запечатленѹ, да мѹ

* Од ове племићке породице само једина девојка живи у Сентандрији, а у ње су и породични документи. Потомци исти Фелдварија, који живе у Пешти од скора су постали Луторани, и држе се за праве Мађаре.

имате послати ꙋ Беч, а озго ако какве книге дођꙋ, радите намь послати, да разꙋмимо ꙋ свашта. И Бог вас веселио на многаꙗ лета. Ꙋ самирению, месеца Декемвриꙗ дань 12 1706. лето ꙋ Табахани.

(Оно писмо, што веле Бꙋдимци, да шиљу у препису, налази се под бројем 36.)

39.

Саборно писмо Срба из Пеште, Будима и Сент-андрије владици Исаији Дијаковићу, кои се у то време бавио у Бечу због општих народних послова.

Преосвештеномꙋ оцꙋ и господинꙋ нашемꙋ Кирию Кирию Исаию Диꙗковићꙋ иеписконꙋ иоанопольскомꙋ, Єксархꙋ престолꙋ ипећьскомꙋ, понизно поклонение одъ свих нас кои се где находимо од града Пеште и Будима и светие Андрие.

И по сих весто ви бꙋди вашемꙋ преосвештенствꙋ, да смо до саде примили и три четири писаниа от вашега преосвештенства и разꙋмесмо от вас што нам пишете, али намь можете и опьростити, зашто нам вриме не слꙋжи, да вамь можемо на свакꙋ поштꙋ отписати лисҭ. Паки намь по томе стиже и господин Хаџи Моисеи, али смо се и шньиме слабо разговорили, зашто на хитошти бих, тачию што мꙋ єдно писаниє дадосмо, ако гори изиђе до вашега пресвештенства приє, да разꙋмеєте, што є желаниє нашемꙋ оштомꙋ народꙋ, кои се око Бꙋдима находимо зде, а по томь паштимо се на сваки начинь, да би смо по заповести сатворили, докле изь дрꙋге стране прићу, єда Бог даде те и ми кога оправимо. Толико се молимо вашемꙋ преосвештенствꙋ и десницꙋ вам целꙋмо, да би сте се паштили поради свих пословах општих, како сте и до саде, докле є и свето почивши господинь патриꙗрх живь био, доста сте се трꙋдили по заради нашего сиромашкога рода; тако и саде, како смо разꙋмели, да є и господинь

свето почивши на вась стадо припорѹчио, того ради таштисе како добри пастирь, како е господь Богь ѹ светомѹ еванђелию писао и нарѹчио.

И опет сви очекѹемо от вашега преосвештеньства, и општее свих десницѹ ви светителства целѹемо, и ваше светие молитве да прибиваю са нами. 1706 лето. Декемвра —21— дань ѹ Табахани.

Михь опште хрисћани писасмо саборно изь Пеште и изь Бѹдима и изъ Сенть Андрие.

40.

„Обештер Іованъ Димитриевићъ“ 5 Фебрѹара 1707 пише из логора код Фелдвара, будимском тавачу, због некога катане Аце Ћѹловића, који бејаше одбегао, па вели, ако га увате, да га окѹю и њему прате.

41.

Писмо Ексарха Василија из Коморана бирову будимском Томи.

Благородномѹ христианинѹ Кир Томи (бировѹ) поздравие. А по сих ако питате за насъ, хвала Богѹ здрави смо и мирно зде ѹ Коморанѹ, и одьмарамо се одь пѹта, и ожидавамо сваки дан ђенерала Кѹклендера*, кои паки иде ѹ Острогонъ. Наконъ неделе, те ћемо и ми шнимъ поћи тамо. Паки знаи, како почеше да овди ѹ Коморанѹ правитъ ћѹпрію на Дѹнавѹ, и воиска се почела од квартира кѹпит, и до десетъ дана есть заповестъ, да бѹде мость готов. И проче здравствѹи о ристѣ.

Месеца Априла 4-ог ѹ Коморанѹ 1707.

Ексархъ Василіе с. р.

---

* Породица Куклендера изумрла пре неколико година.

42.

Под овим бројем саопштавамо писмо, које је значајно не само што показује извесне терете, што су их Срби носили, но што се даје извести, да су Срби и Буњевци будимски (Кршћани и Ришћани) у ово доба били још заједно, и имали једну власт и једне интересе,

У овом писму жали се свеколика српска општина „светлом Турфину“ (варошком мађистрату), што је овај незаконито затворио њиховог бирова Стојана Радојковића због неплаћања квартирских новаца.

Послати смо отъ свех варошана и от свех вароши, затворили сте нам бирове за квартилске новце, а ꙋ томе бировске кривице ниє, зашто сꙋ они нами вашꙋ заповест казали, како є вашь свитли тꙋрьфинь искао квартилске новце, али михь свахь сиромашь од све вароши и крьшћани и хрисћани молимо се свитломе тꙋрфинꙋ, и даємо вамь на знане, зашто мих тех квартилске новце нисмо кадерь дати, зашто на нась ни кошꙋла неостаде на леђих, а ваше господство сами знате нашꙋ неволꙋ саданꙋ доке є овде била воиска ланихь.

1. Сами знате, да є варошь дала —1000— послениках, и платили по —35— новаца.

2. Паки смо дали —1000— чакова (врећа) по —1— марияшь платила варошь сиромашка.

3. Дали смо сламе и сина (сена), —150— фор. плати варош.

4. Дали смо зоби господи понштанскои (поштанској), и стражами полскимь —300— мирова (мерова); плати варош сиромашка.

5. Дали смо —90— кармова и сокми, плати варош.

6. Дали смо —100— послениках трибити (требати) шанац по градꙋ.

7. И дали смо —84— чов(е)ка вꙋћи лађе са топови на Острогонь (Gran) и са чебханомь.

8. И ти сꙋ лꙋдих чебханꙋ гори износили и ꙋносили ꙋ лађꙋ и из лађе, робили сꙋ сваких по —8— дана, чини послениках свега сꙋма —672.—

9. Каде сꙋ дошли са Острогона, дала варошь послениках —100— и изваливати топове од свию колахь и воловах, и о свимь книга є ношена.

10. Дали смо на профꙋнтанꙋ (пекарницꙋ) —720 посленикахь, и тоє свехь освимь (осим) дрꙋгога трошка варошкога.

11. И то свех ваше господство зна, што смо писали, за што сиромашь под овизимь градом и раjасамо воиницином, паки и ирьгатисмо и свитломе смо цесарꙋ подложни.

12. Паки како смо тии триє посла пословали досаде, тако и од селе хоћемо свитлости цесарьскои до капле крви послꙋжити.

13. Пакихь потомь свах сиромаш вашь свитли Тꙋрвинь понизно моли, да наше бирове пꙋстите, зашто нихне кривице ниє. Михь не имамо дати ни новца, ни смо кадерь; него молимо свитли Тꙋрфинь, да нас не дирате док(л)е єдань мирь не бꙋде, а мирь каде бꙋде, ми ћемо ићи свитломе цесарꙋ пасти прид нега лицемь, и прид ниме землꙋ любити, єда би прима нашои трꙋдби и прима нашои верности и нас свитли цесарь помиловао, ако ли нам отъ свитлога цесара коꙗ помоћь небꙋде, и ако нас непомилꙋє, а ми ћемо ићи кои ꙋ Острогонь, кои ꙋ Коморань, кои гди, да вамь недосађꙋємо овде. Но толико молимо свитли тꙋрьфинь, да нас недирате до мира, за што и сами знате, и господин ченерал (ђенерал) знаде, каде є пꙋть био отворень, да є полакь лꙋдих отишло ꙋ донꙋ землꙋ, а дрꙋги се ꙋчинише, кои секерꙋшь кои катана, и отиде ꙋ таборь, а дрꙋги се исикоше до —200— лꙋдихь, а ово-

мало лудихь. што е остало, и то е свитлому ћесару на служби свакихь.

У Табахани месеца Юна —9— дань на 1707 лето Свах сиромашь християнска велики и мали.

43.

Православни Срби из будимског дистрикта, моле цара Јосифа I, да им на основу њихових привилегија дозволи избор новога Архи-пастира и црквеног главара.

На —1707— лето — Марта —1— дань у Табахани.

Светенишему цесарскому кралiевскому величеству господину нам васемилостивеишему.

По самрти свето почивъшаго господина нашего патриярха Арсения Чрьноевића, михь зде находећи се у диштрикту будимскоме християни васточноi цркви синови грьчаньскаго закона католици, саборьно сакупихом се општое, како црьковны також де и мирьских, и саветь сатворисмо, по издатих намь провелеђие намь општоме словено срьбъскоме народу грьчаньскаго закона католици отъ светлости ћесарские, да по самьрти нашего црьковнаго архиi пастира саборьно можемо изабрати между собою из своега закона, на место свето почившаго, другога изабрати поизабрати его народь, кои ће бити истога вишее реченога закона и устава матере наше црькве васточне, благословениемь четирмьми васеленскимь патриярхомь, оповинательни прьво Иустиниани и архиепискупи и скупи срьбскои Ипеђи любазно саединени неразлучьно бивателних; просити светлости ћесарьские да комфиръмуе, са милостию и декретомь царевимь. То мих општее саборьно савештуемо отъ свитлости ћесарские просити и печате свое полажемо, и кои за тимь архипастиромь урежденимь сабором избрани, и благословениемь више реченимь и конфирьмованиемь свитлости

ћесарьские декретомь не би био оповипателни, никако некоснет се до нась саборьно неправтень бити междꙋ родомь христјанскимь, а и од семь доба, што належит и потриба би било за нашега сиромашкога народа, кои се находимо под(к)рова свитлости ћесарски ꙋ предели мачарьские земли за напредꙋштаа на лешта саборно желимо. Того ради єдинодꙋшно и єдиногласно саветь савештасмо, већего ꙋтврьждениꙗ ради междꙋ собою, и потврьђꙋємо са свои печати, да єсть то општо дело свемꙋ народꙋ христјаньскоме.

На —1707— лето, — Марта —1— дань.

(М. П.) Ми бивателн долне вароши бꙋдимске Табани мали и велики.

(М. П.) Жители вароши пештанские велики и мали.

(М. П.) Ми биватели вароши Сенть Андреє велики и мали.

(М. П.) Ми биватели велики и мали села Помаза.

(М. П.) Ми биватели маньши и великши села Калаза.

(М. П.) Ми жители села Чобанца велики и мали.

(М. П.) Ми пребиватели села Бате великши и манши.

(М. П.) Ми жители села Алмаша велики и мали.

(М. П.) Ми биватели села Пантелиє велики и мали.

(М. П.) Ми жители вароша Сечꙋꙗ велики ь мали.

(М. П.) Ми жители вароша Печвара христиꙗни велики и мали.

† Ми сигетскіи христꙗни обшти.

(М. П.) Ми биватели села Ланчꙋге велики и мали.

(М. П.) Ми пребиватели села Кишфалꙋбе христиани велики и мали.

(М. П.) Ми жители села Бана христианіи велики и мали.

† Ми христꙗни села Вемена и маліи и великіи.

† Ми христиани села Жꙋмберакь мали и велики.

† Ми села Идоша христꙗни мали и велики.

† Ми села Сȣлоша христꙗни обште.
И прочіи вси прилȣчившіися.

Од свију ових печата најзначајнији су печати будимских и печварских Срба. На будимском печату написано је око слике мајке божије: „Печат Бȣдимске вароши Табани Греци ри (Graeci Ritus) 1690“. А поред подписа житеља печварских стои печат с овим надписом: „Съи печатъ по цехȣ Абаћіємъ Печȣи.“ У средини је образ светога Николе. Из падписа види се, да су овај други печат Срби, који су из Печуја избегли од гонидбе католичких попова, донели собом у Печвар.

44.

„Да є на знане свакоме доброме чловекȣ и трговцȣ, кои би видио ово писмо или пьрочатио, да има вировати и знати, како ȣзе ꙗ Ђȣрько, и ꙗ Ћиро, и ꙗ Илиꙗ ȣзесмо от Мȣста Бега и от Мȣста Челебиє Аба —34— и Сарьгиꙗ —1— Абе по —10— мариꙗша и новаца —6—, а Саргиꙗ мариꙗша —7—, и томе рокъ —90— дана, месеца Дећемриꙗ —23— дан. И то даємо писмо већега вировања ради, да се липо напьлатимо, и печате ȣдрисмо.
Ѹ Табахани на лето 1707. сектемриꙗ 23· дань.
(М. П.) Ђȣрко Іанковіћъ.
(П. П.) Ћіро Лаȣшевићь.
(М. П.) Илиꙗ Бошнакъ.
Іа Михаило, кои писа, съвидокъ.“

45.

„Низȣ именовата понизно молим се високои и славнои правици, да ме поделите с моимь братомь Михаиломъ, како є право очинои деци равно на поле свако остато после оца и матере. И мои славни господари, ꙗ иштемъ єднако таль от моєга отачаства, како братȣ, тако мене

поль кѹће, поль винограда, полѹ покѹћина, бакарно, дервено, пертено, што се год нађе. А што є брать мои потрошио на очинѹ странѹ и на материнѹ, то хоћѹ держати, а што є на себе похарчио, да се и мене оноликo да, а што є на местѹ, све па поле. Ако мои брать вели, да є мои отаць на мою ѹдадбѹ похарчио, много єсть, те ме ѹдао, дао ми є мозоланкѹ от пет маришша и прслѹк, ѹ том ме затекао господарь, те ме прстенова; а кад смо се венчали, зѹбѹнь дала мати чить агедрь, остали трошакъ, тако сѹ и сѹкню на поле справили заєдно — — — То ми є свега рѹхо, а дрѹги трошакь отаць дао є єдань хаковь вина, а дрѹго є све господарь трошио, а мало є и потрошио, за што смо по сиромашки трошили противо себе, а мои брат више за мене четири пѹть, да мѹ є просто от нась, само да остало ѹ мирѹ поделимо, како правица донесе..... Ваша сирота Ана Стоіинова зде ѹ Табанъ на лето 1807. Месеца Юна 7 дан.“

Надпис на полеђини стои написано: „Дати се си молебни лисшь благородномѹ и благоразѹмном господарѹ и господинѹ варошком поглаварѹ Николи Давидовићѹ зде ѹ варошком домѹ на прочитанѥ.“

46.

Писмо будимског танача писано год. 1707 пуковнику и подвојводи Јовану Монастерлији, у ком моле, да им обележи имена оних Будимаца што су под њим и под командом других капетана, да би према томе могли ослободити од пореза оне њихове суграђане, који су под оружјем и врше војничку дужност. У овом писму називају Монастирлију просто „Кир Юніи Обрьштерь“ но на полеђији стоји „господину обрьштерѹ Кир Юніи Монастирли de Karolna.“

Васако добро здравие желимо од господа Бога даровати се нашемъ частноме господинѹ обрштерѹ Кир Юніи.

Потомь мих доле именовати молимо и просимо ваше частно господство позаради ове наше братие воꙗка, да намь имате одписати, кои сȣ под вашомь комендомь, и под дрȣгимь капетанима, да знамо, кои се верьно дрьжи поредо вашега господства свитломе цесарȣ ȣ помоћь, да ȣ нихь не дирамо, нити да од нихь што иштемо. Кои ли паки нисȣ на слȣжби цесарьскои, како кажȣ, а ви нам одпишите лист молимо ваше господство, и попишите нихна имена, и онизихь кои слȣже; и онизи паки, кои право тамо не слȣже, да и ми знамо пих ȣ варошки редь поставити, и од них искати и ревенȣ, и стражȣ да чȣваю с нами с полȣ. Зашто имаю єдни, те мȣ є овде и кȣћа и жена, а ниє єднимь него и многимь. Паки сиди код кȣће и жена, а каде мȣ што ȣ варошь иштемо, таи вели: ꙗ самь обрштеровь, онаи вели воиничинь, а овде и трьгȣе, и месо сиче, а ȣ варош ништа не да. Такове бисмо ради знати, од кога ћемо што искати, од кога ли не ћемо. Зашто господине сами знате, кои трошакь имамо, трибало би, ако би и воиникь прави био, сваки да општинȣ поможе, што є кадер с приликомь, а камо ли, кои ниє воꙗкь. Зашто може бити, да се єдни казȣю нами, да сȣ воꙗци, а каде сȣ тамо, ти се вами казȣю, да сȣ Бȣргери табански, ли ти маркетань є, а сами сиди ȣ своиои кȣћи код жене. А каде се што иште од нихь, вели: имамь свога капетана, кои ми расказȣе.

Того ради ми сви братиа молимо ваше господство, да бисте нам пописали по именȣ свакога, да знамо, кои слȣже, кои ли не слȣже тамо, да ѥ нами повинань.

И паки пишите и за оне, кои ѥсȣ башь прави воꙗци, да се и они не бране од општине, да намь што помогнȣ, што сȣ кадерь, они ће вашȣ ричь послȣшати, зашто нами ѥ тешко ȣ ово мȣчно вриме, а многи трошакь имаюћи, да намь и они што годи помогнȣ, зашто михь и нихне домове чȣвамо са Богомь, и коѥга паки нађете, да шеврда

те тако право не слѹжи, а овамо нами каже да слѹже, те би лагао, да бисте и ђенералѹ дали на знане, да га да ариштоватн, кои се каже од двиѥ рѹке, а нити ѥ вашь ни нашь.

У Табани 1707.

Стоѩнъ Радоиковићь биров са остали ешкѹти.

47.

Године 1707 командир града и дистрикта Будимског ђенерала Регал позива оба табанска бирова, рисћанског и крсћанског, и оба тумача, и заказује њима, да у будуће плаћају само њему порез; а никако градском маћистрату. А бирови од своје стране објављује свом народу, шта им је ђенерал казао, а шта им рекоше у маћистрату. (Сравни са списом под бр. 42.)

Да знате сви, господари и братио, кои сте сазвани на оваи општи договор ѹ варошки домь, и кои нисѹ сазвани да имаю чѹти и разѹмети за саде што имамо заказь.

Како посла господинь ђенераль Регалъ ѥднога своѥга лаитмана на име Пеклера ѹ нашѹ варошь на оба бирова и по немѹ тако заповеда, да имаю доћи сѹтра дань оба бирова с нима оба толмача, и сваки бировь да има собомь довести по четири хешкѹта стара, то ѥсть по четири кмета на заказь ђенералски ѹ осам сахати рано.

И дођосмо сви колико више именовати предь господина ђенерала на више заказатѹ речь.

И тако намь заказа, како христѩномь, тако и крстѩномь, што смо доѩко давали порцию царскѹ ѹ градь господинѹ пѹргрмаисторѹ и ѹ нинь варошки домь, да од селе не имамо тамо дати ни ѥднога краицара без господина ђенерала Регала знанѩ, ни царске закази, за што ће доћи господинѹ ђенералѹ од цара декреть или ти заказь, коме ћемо порциске новце положити, а донде да никомь дрѹгомь не имамо дати порцииских новаца. Ако ли бисмо после ове ђенералске закази, дали порцииске новце,

кое на нась падну от царскога двора господину пургрьмаисторъ или у нинь варошки домь, то од нась да дуплашно узме господинь ђенераль, тако заказуе намь свимь.

Потомь, ако би намь господинь пургрьмаисторь какву теготу, али ти секуцию (ексекуцију) на нась наложио, или ти каквимь арештомь нась удржао, да имамо скоро негови ђенералскои ер екселенции (Herr Excellenz) ꙗвити се и приказати; и онь вели ꙗ онда пошлемь моега едногa хаопмана с людма, да нихну секуцию до врага отера. А на мене ће доћи заказъ отъ цара, коме ћете новце дати, и ꙗ на то имамь позорь.

И рече намь: идите са овога места, и тако кажите господину пургрьмаисторъ, како ви ꙗ саде рекохъ.

И ми отишавши и сказавши господину пургрмаисторъ от начела до конца, како е било.

И призваше нась сутра дань на турвинь пургерски, и они сами написавши како ти мемориаль, а от нась на ђенералове речи, и искаше намь, да и печате варошке положимо наше, пакь да шалю у Бечъ.

И ми на то не бисмо контени без гласа све сиромашке вароши и свега народа, докле и ваше братство чуе и разуме. Зашто смо за таке вешти не давно патили крозь наше печате положене, и не до краꙗ размишлꙗюћи, да нась отъ куда коꙗ непогода непоꙗше, от кое нась Боже и света богородице сахрани и сачуваи.

У Табани 1707.

Стоꙗнь Радоиковићь бировь са ешкути.

48.

Списак пореских глава Срба будимских године 1706 и 1707. Као најстарији статистички податак најважније српске општине у оним крајевима Угарске важан је у сваком обзиру, с тога и саопштавамо имена свију порезких глава, а на крају саопштићемо у статистичком прегледу број пореских глава, кућа, акова вина, оваца, говеда и казана, и врсте заната.

Нешко Херо (Јера, Јерлија).
Стоѧи Радоиковић абациѧ.
Димо Мумџиѧ.
Хаџи Болозь.
Ђакь Стипань.
Анто Табакь.
Радоица Савинь.
Сава Хроми брат Радоице.
Моисо и Тома.
Ђѹрађь Славковићь абациѧ.
Тода ѹдовица.
Силвестрь Пекь.
Михаило Симициѧ.
Плавша и Остоѧ.
Радивои Туфекџиѧ.
Хахи Илићь Адам.
Анђелиѧ Петрова.
Анђелиѧ Цвитинова.
Никола Димитриевић (Чѹкѹрханлиѧ).
Милинко Црькь.
Илиѧ Бошнѧкь.
Анто Абациѧ.
Стоико Бакаль.
Владисав Боѧџиѧ.
Нешо Црни.
Павао Брьница.
Иовань и Грѹио, Петарь Никетићи.
Иовань Ивановићь ћѹрћиѧ, шакь.
Христо Бѹгаринь.
Никола Чалѹкь.
Дача ћѹрџиѧ.
Петарь Семизь.
Неделко Бѹгаринь.
Пантелиѧ.
Петарь ћѹрџиѧ.
Огнань ћѹрџиѧ.
Веселинь ис Збига капам.
Никита ћѹрџиѧ.
Доичинь абациѧ.
Илиѧ Кѹюнџиѧ.
Алекса Бабићь.
Милисавь Коморанаць.
Халач Ђѹро.
Недо Капамациѧ.
Вѹчо Деспоть Арнаѹть.
Стоѧнь Чанпирь.
Кѹзмань ћѹрџиѧ.
Нешко Капамациѧ.
Михаило Стари Таћациѧ.
Ђѹрка Ѩнковићь абациѧ.
Ћиро Лаѹшевићь абациѧ.

Павао абацию.
Живко капамацию.
Станое абацию.
Станое и Драгутинъ.
Баба Радованова.
Даминанъ ћурцию.
Иованъ фурдацию.
Стиванъ ћебецию.
Иванъ Радомировићь абац.
Радованъ Ивановъ.
Дабо Копачъ.
Стипанъ Аранитинъ.
Дмитарь Драгићь.
Вукосавъ Нешковићь Старацъ.
Радосавъ Грничић абац.
Стоıанъ ћурцию.
Стипо Стари.
Хранисавъ ћурц.
Ιаниħие Табакъ.
Марко Табакъ.
Станимирь.
Субота Табакъ.
Михаило Подкаменъ.
Христо Табакъ.
Милутинъ Кабаıакали.
Иованъ Закинъ мали бакаль.
Иванъ Кобила.
Вуина Вукадинова.
Вина Бошкова.
Радованъ ћурц.
Петарь Срићковъ.
Срићко Бакаль.
Обрад — — —

Кузманъ Ваида.
Павько — — —
Станое Ђакаль кметъ.
Радосавъ Ђакаль.
Дафина шниме.
Остою из Збига.
Симо Старацъ.
Смолю — — —
Стипанъ Коза.
Павао Ђакаль.
Добрию удовица.
Иованъ Марићь.
Кузманъ Марићь.
Иованъ Полићь.
Ковачица.
Петарь шноме.
Зако Старацъ.
Грuио абацию.
Анђелию Ιанкова.
Илию абац.
Алекса Гркъ.
Никола Таћацию.
Гаврило Таћацию.
Петарь Таћацию.
Ивана Топала мати.
Дачина жена.
Ђурађь абац.
Ѹмилепь.
Витошь Ковачъ.
Владисавъ Ковачъ.
Ђурка Ваида.
Вuица Барбирь.
Никола Ђакаль.
Павао ћурц.

Вȣчо Каравлахъ.
Малетиница Рȣжица.
Хранисавъ Чолакъ.
Анђелиꙗ Стипанова.
Кȣзманъ Таћациꙗ.
Михатъ Марковићъ.
Ћирьꙗкъ из Збига.
Милисавъ Бакалъ.
Станивȣкъ Лазаревић.
Ѩнко и Стоико.
Антоние Брзи.
Антоние Рашковићъ.
Шахинъ Копачъ.
Ивко Сабовъ.
Вȣица — — —
Станивȣкъ Стипинъ.
Вȣкъ Халачъ.
Сибинъ.
Петко абац.
Баба Томаниꙗ.
Ѩкша Хроми.
Ѩнко Бакалъ.
Петаръ Ракосавъ.
Пеица ћȣрџиꙗ.
Влаико ћȣрџиꙗ.
Вȣчо ћȣрџиꙗ.
Максимъ ћȣрџ.
Вȣкоманъ Лазаревић.
Никола Грькъ.
Хаџиꙗ Димитрие.
Ѩна Грькъ.
Сȣбота и Новакъ.
Беина Маслакова.
Илиꙗ Старацъ.
Милошевићевица.
Живанъ ћебеџиꙗ.
Стоꙗнъ Попов.
Живко Мȣмџиꙗ и Петар.
Тодоръ Бакалъ.
Милинко — — —
Пана Копачъ.
Сава Капларъ.
Милош са Савомъ.
Вȣкаило Хрьнагинъ.
Стипанъ Хроми.
Стоико терзиꙗ.
Милиꙗ Чибȣрчи.
Павао Бȣгаринъ.
Мато Бакалъ.
Милошъ Ковинац.
Павнъ Бакалъ.
Милȣтинъ ћепец.
Ела Томина.
Ѩнко ћепец.
Стоꙗнъ ћепец.
Рисима Милошева.
Рацко Тȣвекчинъ.
Тодор терзиꙗ.
Ђȣра бȣсациꙗ.
Крста Ваида.
Тодоръ Рȣсъ.
Радона Капитанъ.
Станковица.
Кочо Бакалъ.
Братȣль Каравлах.
Недилко касап.
Симо Чарапа Мали.
Стипаниꙗ Милинкова.

Милꙋтинь Стивановићь.
Живань ћꙋрџ.
Теодосие.
Иовань Ковачевићь.
Давинь ћꙋрџ.
Живань из Тарника.
Милисавь Деньдркь.
Слова Дражина.
Анђа Павла абаџие.
Симо Р ꙋ д н и ч а н и н ь.
Орестие — — —
Латинка Максина.
Милань — — —
Дмитарь — — —
Никола лꙋлеџиꙗ.
Стоꙗнь берберь.
Ꙗнко Топаль.
Н и к о л а Х а и д ꙋ к ь.
Никола Хаџинь.
Томо ћꙋрџ.
Нико ковачь.
Велко ћебеџиꙗ.
Симо ћебеџ. Х а и д ꙋ к ь.
Петарь Беꙗзь.
Танаско Беꙗзь.
Лазо Дамиꙗновићь.
Ивана Михата ћебеџие.
Симо ћебеџ.
Вꙋкосавь копачь.
Михаило Кнежевићь.
Михаило Топаль.
Исакь абаџ.
Никола Дꙋнђерь.
Дачо капамаџ.

Стоꙗнь са Дамиꙗном.
Дамиꙗнь Пешинь.
Петарь ћебеџ.
Пеꙗкь Сабларь и Радое.
Живко Бакаль.
Ђꙋко Стефановићь фꙋрдаџиꙗ.
Ђꙋко касапь.
Стоꙗнь ћꙋрџ.
Ненадь Сабовь.
Драгꙋтинь Штетинь.
Михаило Кабакꙋль.
Лꙋка стари бировь,
Илиꙗ шниме,
Маринко код нега.
Иовань Дивнинь.
Вꙋкь бꙋзаџиꙗ.
Мариꙗнь ћорави Дꙋнђ.
Максимь Цигань абаџ.
Раико Махалбаша ћꙋрћ.
Симо Дꙋнђерь Стараць.
Живко ћебеџ.
Стипань ћебеџ. воденич.
Вꙋкь Екмеџиꙗ.
Филипь Ђерађанинь.
Милошева Михолка.
Краио Стараць.
Ꙗница Иованова ћꙋрџ.
Милꙋтинь Антинь.
Милошь ковачь.
Милошь Краићь бакал.
Чачавица — — —
Милꙋтинь сапꙋнџ.
Саво ћꙋрџ.
Богдань Стари.

Трифунъ лулеџія.
Станко Евтинъ.
Ращо Стари Дунђ.
Миладинъ — — —
Радованъ Дунђеръ.
Михо Арађанинъ.
Радованъ касапъ.
Хранисавъ Црни.
Живанъ Дунђеръ Ћорави.
Михо Бегъ.
Рако Бегъ.
Радивукъ Ковачъ.
Тоиша Делія.
Станое Делія.
Филипъ и Даница Сирота.
Иованъ Козаръ Хера.
Милисавъ Хера.
Кузма Дунђеръ.
Миркова Дунђера Стамена.
Субота Бечеяцъ.
Милићъ Дунђеръ.
Остоя и Гаио.
Раико чибурџ. Старац.
Томо Шошкутацъ.
Михатъ Старовлахъ.
Радованъ ковачъ.
Янчика Влахъ.
Маринъ ковачъ.
Лазо Будишићъ.
Томо Павловъ братъ.
Яня Грькъ Шаикашъ.
Лазо Ђулянацъ Хаџія.
Крста Иосиповъ.
Радованъ Живинъ касапъ.

Жива са Радованомъ.
Никола Ловацъ.
Новакъ Ћурџ.
Цвио Веселиновъ братъ.
Никола Шиякъ.
Миливои Дунђеръ.
Станица Марка Дунђера.
Милутинъ Пецикоза.
Лазо на Ћуприи.
Ранко Махалбаша.
Евто Станковъ.
Баба Давина.
Петар чибурџія.
Дмитаръ Халваџія.
Ђеорђие Стари.
Велимиръ Топалъ.
Петаръ Мазговъ.
Петаръ Толмачъ.
Златарица пуница Петрова.
Марянъ Дуги Дунђеръ.
Грuио Козаръ.
Кошарацъ.
Крста и Юриша.
Мишко Крьно.
Илія Копачъ.
Мрђенъ Копачъ.
Ковиука Дмитрова.
Станко и Илія.
Нешко, Милица, Богданъ.
Дешо и Секула Хроми.
Нешо опанчаръ.
Срђа Хроми.
Дамянъ касапъ.
Милић Дунђеръ.

Моисо Рашковић Старовлахъ.
Захария Свирчевъ мали.
Кузманъ ћодъ Андрие.
Андрия Саблић кмет.
Баба Гаврилова.
Вуио код Андрие.
Мирко Бошковъ.
Пано Старацъ.
Михаило Мали.
Лаушъ Аранитъ касап.
Петаръ Субаша.
Мишко Баћанинъ.
Иованъ Драгићъ.
Стоићъ Перере.
Радоика.
Марко Ваида.
Дамиянъ и Иованъ Чупићи.
Станисавъ код Вуице абаџ.
Дмитаръ Ефринъ.
Милошъ Старацъ.
Ставко Калинићъ.
Павао и Михаило.
Петаръ Тодоровъ братъ.
Иованъ Капларъ.
Тодоръ Дода.
Проданъ Дунђеръ.
Стоянъ Бачванинъ.
Вило Милића.
Паио Милића.
Милићъ Чанкутаранацъ.
Петаръ Зубати.

Никола и Паво.
Еротие.
Ђурђева Милица.
Путникъ.
Ђурађъ касапъ.
Лука касапъ и Илия.
Миладин — — —
Станисавъ — — —
Станко Калинићъ.
Радоица Шакракъ.
Милинко Бећаръ.
Крсманъ Дуги.
Цвио бузация.
Ђурица Откиденъ Катана.
Вукъ Ћорави.
Никша — — —
Живко Шуперъ.
Остоя Хаидукъ.
Лазо Кашикаръ.
Вученъ Старацъ.
Живанъ Вученовъ.
Малешъ касапъ.
Радосавъ Стоишинъ.
Радованъ Чанкутаранацъ.
Сава Бећаръ.
Стоянъ Црни.
Стоянъ Анћинъ.
Симо Ћусегие.
Вукъ Фарькашъ.
Ђуко из Пантелие.
Мишко из Тарника, ковач.
Михатъ из Тарника.
Михаило из Шошкота.
Стоядинъ Старац.

Миливои — — — — —
Радȣль кодь Здравка.
Илиꙗ Балта шаикашь.
Михаило Шаикашь.
Живань Чобань.
Секȣли Ꙗнковь.
Сȣбота Бȣхинь,
Глишо Шаикашь.
Здравко Шаикашь.
Гаврило Шаикашь.
Никола Шаикашь.
Белко Старацъ,
Вȣкое Мрьђеновь.
Мрђень Ћосо.
Бранисавь.
Живань Вȣчићевь.
Сима Црьни.
Живко Кресановь.
Ивко — — — — — —
Моисо — — — — — —
Петарь Бȣгаринь.
Живко Копчипа.
Ꙗнко Копчипа.
Милȣтинь Томаль.
Томашь Мали.
Тодорь Брадати.
Тодорь Црни.
Богићь [illegible] катана.
Ꙗковь [illegible].
Браги — — — —
Рако мали с Томашемь.
Била Мишкова.
Веселин [illegible].
Ђурађь [illegible].

Христо Воденичарь.
Милошь Живанинь.
Иевань Чобань.
Стоꙗнь Петковь синь.
Иовань Бȣрȣнчȣкь.
Воимирь из Шошкота.
Станко из Халмаша.
Ђурица Кочиꙗшь.
Ђурица Коларь.
Петарь Кочиꙗшь.
Старацъ Сличевь отацъ.
Марко Бошнꙗкь.
Никола Шиꙗкь.
Вȣлиновица.
Мишко што држи циганкȣ.
Радоица Чакичь.
Илиꙗ и Стоꙗнь браћа.
Радивоевица.
Живань Стоишинь
Стоишино.
Иево Стоꙗновь.
Сибинка Ћирина.
Бато Маноиловь.
Крстань Коларь.
Стипань Чȣтȣра.
Михаило Кара-таџа.
Димитрь Берберь.
Иосипь Маисторь.
[illegible]
Ђурка [illegible].
[illegible]
[illegible]
Стари [illegible].
Стари [illegible].

Вꙋкашинь.
Максимь Зець.
Петарь Дꙋнђеринь и Бошко.
Кꙋзмань Плꙋцо.
Станко из Ерчина Ꙗбанлиꙗ.
Петарь Старь стега.
Радое шнимь.
Татомирь ......
Сима Цидиловићь.
Петар из Шошкота.
Вꙋковои из Перката.
Новица Тихомировь зеть
Божина мати.
Лꙋка из Ерчина.
Старацъ Никола.
Ꙗнко Штета Седларь.
Милꙋтинь Козарь.
Нова из Шошкота.
Петарь Воденичарь.
Иовань из Пантелие.
Срио Чибꙋрџиꙗ.
Крстань. — — —
Радивои из Тарника.
Лꙋбое из Амзабега.
Лазо из Тарника.
Тома из Тарника Паланкалиꙗ.
Стоꙗдинь.
Симо Чарапа.
Симо Чолакь.
Милисавь из Шошкота.
Арсение из Шошкота.
Радосавь из Збига.

Старацъ Сава.
Ꙗћимь из Халмаша.
Максимь Чичовацъ.
Ђꙋка из Халмаша.
Михаило Битпара.
Иовань Шакрачьки.
Михаило из Халмаша.
Мила Апићева.
Ивань и Вꙋица.
Радꙋшань. — — — — —
Милошь из Перката.
Радое Чибꙋрчиꙗ.
Иовань Вашкꙋтацъ.
Живко Мишковь брать.
Станко Бꙋзаџиꙗ.
Кꙋмбериꙗ.
Ꙗнко Ћꙋрчиꙗ.
Остоꙗ Колеђанинь.
Тодорь Дешићь.
Радоица Бꙋзаџиꙗ.
Нинко — — — —
Нинко — — — — —
Кресое — — —
Павао Брница.
Лазо Тарноки.
Радосавь Сакресань.
Иовань Хера.
Вꙋчко копачь.
Марко Пантелинацъ.
Хранисавь из Амзабега.
Радовань Иванов.
Иовица и Максимь, Абаџ.

Статистички преглед

у Будиму живећих српских пореских глава, разних занатлија и мајстора, број кућа, дућана, коликоћа вина, број оваца, казана 1706 и 1707 године.

Бакали.
Ћурчије.
Абаџије.
Табаци.
Мумџије.
Бојаџије.
Сабови.
Симиџије.
Туфекџије.
Капамачије.
Кујунџије.
Таћаџије.
Фурунџије.
Ћебеџије.
Ковачи.
Бербери.
Терзије.
Бѹзаџије
Касапи.
Лулеџије.
Дунђери.
Балугџије.
Халваџије.
Опанчари.
Кашикари.
Кочијаши.
Волари.
Копачи.

Пореских глава	484
Број кућа	351
Дућана	88
Акова вина	10266
Оваца	1389
Говеда	200
Казана (ракиџијских)	43

49.

За први 20 година од 1690 до 1710 год. осемь што су војевали Будимски Срби код своје куће, још су морали дати војнике, да на страни војују.

Године 1706 и 1707 било је 82 војника, или као што они називају Хајдука и 34 десетара по имену ови.

Стиван и Милованъ.
Михатъ Латинкинъ.
Стиван Коза.
Кѹзма Ваида.
Илия Гѹжва.
Иованъ Полићъ.
Гаврило Таћаџия.
Живо Харамбаша.
Иованъ Емишчиа.
Мрђенъ Катана.
Вѹкъ Црни.
Ђѹрка Ваида.

Павао абациѩ.
Живко капамациѩ.
Станое абациѩ.
Станое и Драгꙋтинь.
Баба Радованова.
Даминапь ћꙋрциѩ.
Иовань фꙋрдациѩ.
Стивань ћебециѩ.
Ивань Радомировићь абац.
Радовань Ивановь.
Дабо Копачь.
Стипань Аранитинь.
Дмитарь Драгићь.
Вꙋкосавь Нешковићь Стараць.
Радосавь Грꙋичић абац.
Стоѩнь ћꙋрциѩ.
Стипо Стари.
Хранисавь ћꙋрц.
Ѩнићие Табакь.
Марко Табакь.
Станимирь.
Сꙋбота Табакь.
Михаило Подкамень.
Христо Табакь.
Милꙋтинь Кабаѩкали.
Иовань Закинь мали бакаль.
Ивань Кобила.
Вꙋина Вꙋкадинова.
Вина Бошкова.
Радовань ћꙋрц.
Петарь Срићковь.
Срићко Бакаль.
Обрад — — —

Кꙋзмань Ваида.
Павько — — —
Станое Бакаль кметь.
Радосавь Бакаль.
Дафина шниме.
Остоѩ из Збига.
Симо Стараць.
Смолѩ — — —
Стипань Коза.
Павао Бакаль.
Добриѩ ꙋдовица.
Иовань Марићь.
Кꙋзмань Марићь.
Иовань Полићь.
Ковачица.
Петарь шноме.
Зако Стараць.
Грꙋио абациѩ.
Анђелиѩ Ѩнкова.
Илиѩ абац.
Алекса Гркь.
Никола Таћациѩ.
Гаврило Таћациѩ.
Петарь Таћациѩ.
Ивана Топала мати.
Дачина жена.
Ђꙋрађь абац.
Ꙋмилень.
Витошь Ковачь.
Владисавь Ковачь.
Ђꙋрка Ваида.
Вꙋица Барбирь.
Никола Бакаль.
Павао ћꙋрц.

Вѹчо Каравлахъ.
Малетиница Рѹжица.
Хранисавъ Чолакъ.
Анђелиꙗ Стипанова.
Кѹзманъ Таћациꙗ.
Михатъ Марковићъ.
Ћирьꙗкъ из Збига.
Милисавъ Бакалъ.
Станивѹкъ Лазаревић.
Ꙗнко и Стоико.
Антоние Брзи.
Антоние Рашковићъ.
Шахинъ Копачъ.
Ивко Сабовъ.
Вѹица — — —
Станивѹкъ Стипинъ.
Вѹкъ Халачъ.
Сибинъ.
Петко абац.
Баба Томаниꙗ.
Ꙗкша Хроми.
Ꙗнко Бакалъ.
Петаръ Ракосавъ.
Пеица ћѹрџиꙗ.
Влаико ћѹрџиꙗ.
Вѹчо ћѹрџиꙗ.
Максимъ ћѹрџ.
Вѹкоманъ Лазаревић.
Никола Грькъ.
Хаџиꙗ Димитрие.
Ꙗна Грькъ.
Сѹбота и Новакъ.
Беина Маслакова.
Илиꙗ Старацъ.

Милошевићевица.
Живанъ ћебеџиꙗ.
Стоꙗнъ Попов.
Живко Мѹмџиꙗ и Петар.
Тодоръ Бакалъ.
Милинко — — —
Пана Копачъ.
Сава Капларъ.
Милош са Савомъ.
Вькаило Хрьнагинъ.
Стипанъ Хроми.
Стоико терзиꙗ.
Милиꙗ Чибѹрчи.
Павао Бѹгаринъ.
Мато Бакалъ.
Милошъ Ковинац.
Паѹнъ Бакалъ.
Милѹтинъ ћепец.
Ела Томина.
Ꙗнко ћепец.
Стоꙗнъ ћепец.
Рисима Милошева.
Рацко Тѹвекчинъ.
Тодор терзиꙗ.
Ђѹра бѹсаџиꙗ.
Крста Ваида.
Тодоръ Рѹсь.
Радона Капитанъ.
Станковица.
Кочо Бакалъ.
Братѹль Каравлах.
Недилко касап.
Симо Чарапа Мали.
Стипаниꙗ Милинкова.

Милутинъ Стивановићъ.
Живанъ ћурџ.
Теодосие.
Иованъ Ковачевићъ.
Давинъ ћурџ.
Живанъ из Тарника.
Милисавъ Деньдркъ.
Слова Дражина.
Анђа Павла абаџие.
Симо Рудничанинъ.
Орестие — — —
Латинка Максина.
Миланъ — — —
Дмитаръ — — —
Никола лулеџиꙗ.
Стоꙗнъ берберъ.
Ꙗнко Топалъ.
Никола Хаидукъ.
Никола Хаџинъ.
Томо ћурџ.
Нико ковачъ.
Велко ћебеџиꙗ.
Симо ћебеџ. Хаидукъ.
Петаръ Беꙗзъ.
Танаско Беꙗзъ.
Лазо Дамиꙗновићъ.
Ивана Михата ћебеџие.
Симо ћебеџ.
Вукосавъ копачъ.
Михаило Кнежевићъ.
Михаило Топалъ.
Исакъ абаџ.
Никола Дунђеръ.
Дачо капамаџ.
Стоꙗнъ са Дамиꙗном.
Дамиꙗнъ Пешинъ.
Петаръ ћебеџ.
Пеꙗкъ Сабларъ и Радое.
Живко Бакалъ.
Ђуко Стефановићъ фурдаџиꙗ.
Ђуко касапъ.
Стоꙗнъ ћурџ.
Ненадъ Сабовъ.
Драгутинъ Штетинъ.
Михаило Кабакулъ.
Лука стари Бировъ,
Илиꙗ шниме,
Маринко код нега.
Иованъ Дивнинъ.
Вукъ бузаџиꙗ.
Мариꙗнъ ћорави Дунђ.
Максимъ Циганъ абаџ.
Раико Махалбаша ћурћ.
Симо Дунђеръ Старацъ.
Живко ћебеџ.
Стипанъ ћебеџ. воденич.
Вукъ Екмеџиꙗ.
Филипъ Ђерађанинъ.
Милошева Михолка.
Краио Старацъ.
Ꙗница Иованова ћурџ.
Милутинъ Антинъ.
Милошъ ковачъ.
Милошъ Краићъ бакал.
Чачавица — — —
Милутинъ сапунџ.
Саво ћурџ.
Богданъ Стари.

Трифунь лулеция.
Станко Евтинъ.
Рашо Стари Дунђ.
Миладинъ — — —
Радованъ Дунђеръ.
Михо Арађанинъ.
Радованъ касапъ.
Хранисавъ Црни.
Живанъ Дунђеръ Ћорави.
Михо Бегъ.
Рако Бегъ.
Радивуй Ковачъ.
Тоиша Делия.
Станое Делия.
Филипъ и Даница Сирота.
Иованъ Козаръ Хера.
Милисавъ Хера.
Кузма Дунђеръ.
Миркова Дунђера Стамена.
Субота Бечеяцъ.
Милићъ Дунђеръ.
Остоя и Гаио.
Раико чибурџ. Старац.
Томо Шошкутацъ.
Михатъ Старовлахъ.
Радованъ ковачъ.
Янчика Влахъ.
Маринъ ковачъ.
Лазо Будишићъ.
Томо Павловъ братъ.
Яня Грькъ Шаикашъ.
Лазо Ђулинацъ Хаџия.
Крста Иосиповъ.
Радованъ Живинъ касапъ.

Жива са Радованомъ.
Никола Ловацъ.
Новакъ ћурџ.
Цвио Веселиновъ братъ.
Никола Шиякъ.
Миливои Дунђеръ.
Станица Марка Дунђера.
Милутинъ Пецикоза.
Лазо на ћуприи.
Ранко Махалбаша.
Евто Станковъ.
Баба Давина.
Петар чибурџия.
Дмитаръ Халваџия.
Ђеорђие Стари.
Велимиръ Топалъ.
Петаръ Мазговъ.
Петаръ Толмачъ.
Златарица пуница Петрова.
Марянъ Дуги Дунђеръ.
Грuио Козаръ.
Кошарацъ.
Крста и Юриша.
Мишко Крьно.
Илия Копачъ.
Мрђенъ Копачъ.
Ковинка Дмитрова.
Станко и Илия.
Нешко, Милица, Богданъ.
Дешо и Секула Хроми.
Нешо опанчаръ.
Срђа Хроми.
Даміянъ касапъ.
Милић Дунђеръ.

Моисо Рашковић Старовлахь.
Захариꙗ Свирчевь мали.
Кꙋзмань ћодь Андрие.
Андриꙗ Саблић кмет.
Баба Гаврилова.
Вꙋио код Андрие.
Мирко Бошковь.
Пано Старацъ.
Михаило Мали.
Лаꙋшь Аранитъ касап.
Петарь Сꙋбаша.
Мишко Баћанинь.
Иовань Драгићь.
Стоићъ Перере.
Радоика.
Марко Ваида.
Дамиꙗнь и Иовань Чꙋпићи.
Станисавь код Вꙋице абац.
Дмитарь Ефринь.
Милошь Старацъ.
Ставко Калинићь.
Павао и Михаило.
Петарь Тодоровь брать.
Иовань Капларь.
Тодорь Дода.
Продань Дꙋнђерь.
Стоꙗнь Бачванинь.
Вило Милића.
Паио Милића.
Милићь Чанкꙋтаранацъ.
Петарь Зꙋбати.

Никола и Паво.
Еротие.
Ђꙋрђева Милица.
Пꙋтникь.
Ђꙋрађь касапь.
Лꙋка касапь и Илиꙗ.
Миладин — — —
Станисавь — — —
Станко Калинићь.
Радоица Шакракь.
Милинко Бећарь.
Крсмань Дꙋги.
Цвио бꙋзациꙗ.
Ђꙋрица Откидень Катана.
Вꙋкь Ћорави.
Никша — — —
Живко Шꙋперь.
Остоꙗ Хаидꙋкь.
Лазо Кашикарь.
Вꙋчень Старацъ.
Живань Вꙋченовь.
Малешь касапь.
Радосавь Стоишинь.
Радовань Чанкꙋтаранацъ.
Сава Бећарь.
Стоꙗнь Црни.
Стоꙗнь Анћинь.
Симо Ћꙋсегие.
Вꙋкь Фарькашь.
Ђꙋко из Пантелие.
Мишко из Тарника, ковач.
Михать из Тарника.
Михаило из Шошкота.
Стоꙗдинь Старац.

Миливои — — — — —
Радȣль код Здравка.
Илиꙗ Балта шаикашь.
Михаило Шаикашь.
Живань Чобань.
Секȣли Ꙗнковь.
Сȣбота Бȣхинь,
Глишо Шаикашь.
Здравко Шаикашь.
Гаврило Шаикашь.
Никола Шаикашь.
Белко Старацъ,
Вȣкое Мрђеновь.
Мрђень ћосо.
Бранисавь.
Живань Вȣчићевь.
Сима Црьни.
Живко Кресановь.
Ивко — — — — — —
Моисо — — — — — —
Петарь Бȣгаринь.
Живко Копчица.
Ꙗнко Копчица.
Милȣтинь Топаль.
Томашь Мали.
Тодорь Брадати.
Тодорь Црьни.
Богићь Дȣнђерь катана.
Ꙗковь Пекановаць.
Крагȣи — — — — —
Рако мали с Томашемь.
Била Мишкова.
Веселин Лажо катана.
Ђȣрађь Гвоздени.

Христо Воденичарь.
Милошь Живанинь.
Исвань Чобань.
Стоꙗнь Петковь синь.
Иовань Бȣрȣнчȣкь.
Воимирь из Шошкота.
Станко из Халмаша.
Ђȣрица Кочиꙗш.
Ђȣрица Коларь.
Петарь Кочиꙗшь.
Старацъ Слипчевь отацъ.
Марко Бошнꙗкь.
Никола Шиꙗкь.
Вȣлиновица.
Мишко што држи циганкȣ.
Радоица Чакичь.
Илиꙗ и Стоꙗнь браћа.
Радивоевица.
Живань Стоишинь
Стоишино.
Пено Стоꙗновь.
Сибинка ћирина.
Бато Маноиловь.
Крстань Воларь.
Стипань Чȣтȣра.
Вȣкаило Кара-гађа.
Дмитирь Бȣрȣзерь.
Иосипь Маисторь.
Тихомирь.
Ђȣрка Ꙗгерь.
Павао Барꙗктарь.
Васиница Ꙗнка из Збига.
Старацъ Милинь.
Старацъ Дамиꙗнь.

Вȣкашинь.
Максимь Зець.
Петарь Дȣнђеринь и Бошко.
Кȣзмань Плȣцо.
Станко из Ерчина Ꙗбанлиꙗ.
Петарь Старь стега.
Радое шнимь.
Татомирь . . . . . .
Сима Цидиловићь.
Петар из Шошкота.
Вȣковои из Перката.
Новица Тихомировь зеть
Божина мати.
Лȣка из Ерчина.
Стараць Никола.
Ꙗнко Штета Седларь.
Милȣтинь Козарь.
Нова из Шошкота.
Петарь Воденичарь.
Иовань из Пантелие.
Срио Чибȣрциꙗ.
Крстань. — — —
Радивои из Тарника.
Лȣбое из Амзабега.
Лазо из Тарника.
Тома из Тарника Паланкалиꙗ.
Стоꙗдннь.
Симо Чарапа.
Симо Чолакь.
Милисавь из Шошкота.
Арсение из Шошкота.
Радосавь из Збига.

Стараць Сава.
Ꙗћимь из Халмаша.
Максимь Чичоваць.
Ђȣка из Халмаша.
Михаило Битпара.
Иовань Шакрачьки.
Михаило из Халмаша.
Мила Апићева.
Ивань и Вȣица.
Радȣшань. — — — — —
Милошь из Перката.
Радое Чибȣрчиꙗ.
Иовань Вашкȣтаць.
Живко Мишковь брать.
Станко Бȣзациꙗ.
Кȣмбериꙗ.
Ꙗнко ћȣрчиꙗ.
Остоꙗ Колеђанинь.
Тодорь Дешићь.
Радоица Бȣзациꙗ.
Нинко — — — —
Нинко — — — — —
Кресое — — —
Павао Брница.
Лазо Тарноки.
Радосавь Сакресань.
Иовань Хера.
Вȣчко копачь.
Марко Пантелинаць.
Хранисавь из Амзабега.
Радовань Иванов.
Иовица и Максимь, Абац.

Статистички преглед

у Будиму живећих српских пореских глава, разних занатлија и мајстора, број кућа, дућана, коликоћа вина, број оваца, казана 1706 и 1707 године.

Бакали.	Касапи.
Ћурчије.	Лулеџије.
Абаџије.	Дунђери.
Табаци.	Балугџије.
Мумџије.	Халваџије.
Бојаџије.	Опанчари.
Сабови.	Кашикари.
Симиџије.	Кочијаши.
Туфекџије.	Волари.
Капамачије.	Копачи.
Кујунџије.	
Тађаџије.	Пореских глава . . 484
Фурунџије.	Број кућа 351
Ћебеџије.	Дућана 88
Ковачи.	Акова вина 10266
Бербери.	Оваца 1389
Терзије.	Говеда 200
Бѵзаџије	Казана (ракиџијских) 43

49.

За први 20 година од 1690 до 1710 год. осемь што су војевали Будимски Срби код своје куће, још су морали дати војнике, да на страни војују.

Године 1706 и 1707 било је 82 војника, или као што они называју Хајдука и 34 десетара по имену ови.

Стиван и Милованъ.	Гаврило Тађаџия.
Михатъ Латинкинъ.	Живо Харамбаша.
Стиван Коза.	Иованъ Емишчиа.
Кѵзма Ваида.	Мрђенъ Катана.
Илия Гѵжва.	Вѵкъ Црни.
Иованъ Полићъ.	Ђѵрка Ваида.

Вȣица Мали.
Ђȣраћь Зець.
Михать Перишань.
Милȣтинь Стипановь.
Петарь Ракосавь.
Милошь Ковачићин.
Сава Капларь.
Милинко Хаидȣкь.
Дамꙗнь Савинь.
Радона Капитань.
Ђȣрка Антинь.
Теодосие Кабакȣль.
Никола Ђебециꙗ мали.
Станко Шаикашь.
Живань Ђебециꙗ.
Крста и Юриша Шаикаши.
Грȣица Козар.
Новакь Дивнинь.
Радивȣкь.
Аошко Хранисава.
Томо Павловь.
Ꙗнꙗ Хаидȣкь.
Христа Хаидȣкь.
Никола Шиꙗкь.
Миливои.
Тешо Секȣлинь.
Кȣзмань Воларь.
Никша Катана.
Иовань и Дамиꙗнь Чȣпићи.
Живань Чобань.
Лазо-Кашикарь.
Стивань и Мила Катане.
Радоица Шакракь.

Пȣтникь.
Мариꙗнь Катана.
Вȣчко шниме.
Стоꙗнь Милинкинь.
Петарь Хаидȣкь.
Милошь стари.
Павао и Михаило.
Тодорь Дода.
Иовань Капларь.
Цвио Лажинь брать.
Михаило Каравлахь.
Петарь, — — — — — —
Стоиша Каралиꙗ.
Марцика — — — —
Радосав Чȣпави.
Сава Билинь.
Рако Хаидȣкь.
Велисавь.
Сима старац.
Живко Копьча.
Мишко Вельковь.
Гаврило. — — — — —
Здравко. — — — —
Ђȣко Бариꙗктарь.
Димо Аждаха.
Радона Хаидȣкь.
Иштокь Валаићь.
Петарь и Томо.
Аћимь Хаидȣкь.
Михаило Дȣчачки.
Коста — — — — — —
Ездимирь — — —
Остоꙗ Коледа.
Радоица Бȣзациꙗ.

Милошь Чанкѵтаранаць. Радосавь Дѵгачки. Осем ових било є нихь 34 десетара.

50.

Писмо, којим објављује Лацко Криштовлевићь родом из Коморана, да се погодио за учитеља у Будиму за годину 1707 и 1708,

Да се има знати и веровати овоме писмѵ, каде би годе било от коє нотрѣбе ѵ коє врѣме, да се има веровати овоме писмѵ.

Како ꙗ именемъ Лацко Криштовлевић родом от Коморана придо ѵ Табань бѵдимскѵ са светеишиимъ господиномъ Єксархомь Киръ Василиємъ. По томь, како ме призваше кметови саборно и бировъ и єшкѵти, и понѵдише нась, да послѵжимо цркви, и да поѵчимо неколико деце за неко време. —

И Іа се Лацко погодихь и прѣста како бировь и кметови ѵрекоше мене плаће от саде за годинѵ дана шесдесеть форинта. За то да є моꙗ слѵжба прво што є црковна слѵжба, кандила палити и свештнике, и звонити на време, и примати свеште црковне до ковчега и прѣдати синѵ црковномѵ; по томь да имамь примити тридесет и петоро деце, да ѵчимь за тѵ више писанѵ плаћѵ за єднѵ годинѵ дана. И за то даꙗмь ꙗ Лацко ово моє исто писмо. И овде се самь подписѵємь болега ради вероваꙗ. Лето 1707. Маиа 12. дань ѵ Табань вароши.

1708 лето, маиꙗ 12 дань паки се погодихь са кметови, да послѵжимь цркви за --70— фор. и од звона што є моє є.

51.

Будимски Срби жале се ћесару Јосифу I, да их будимски маѣистрат неће да призна за бургере (грађане) и ако је ћесар Леполдо I повељом од 1696 године тако наредио.

Светеишѣмѵ Цесарскомѵ Кралꙗвскомѵ величаствѵ Господинѵ Господинѵ натѵралитер нам васемилостивеишемѵ

Ись приложени сіи милосрднеиших протекционалских копие (како под словом а)[1] болше Цесарско Кралевско величаство ваше разѕмети бѕдете могли, како поредь пристоине милости и милосрдности Леополда господина родителя прежде бившега вашего Цесарскога краљевскога величаства веће почившега светога поменка, на понизнеишѕ нашѕ немѕ ѕчиненѕ молбѕ поредь начина више речене протекционалске книге милостивнеише резоловато есте било, да ми ва долнеи бѕдимскеи вароши Табани реченои живѕшти слободно и пресь сваке сѕпротивности живети и стаяти можемо, и какоти пѕргери ѕ овои вароши, самои администраціи Цесарскои Кралѥвскои онде, какоти и славноме магистратѕ вароши Бѕдимскога, како и дрѕги варошки пѕргери єсѕ, подложни да смо (и прочеє).

С коиомь овомь милостивнеишомь Цесарскомь Кралѥвскомь резолѕциомь осегѕрани и орабрени заєдно с нашомь фамилиомь и домовомь нашимь онде ѕ више реченомь долнемь варошѕ Бѕдимскомь нась наместили єсмо.

Того ради и после на свакоякои Цесарскои Кралѥвскои (како овде под словом *б. г.*[2] зде предложене сведочбе хоте изказати) слѕжбе нась свакомь подьпѕномь верностию свагда нась требати смо дали какоти и све тегобе више споменѕтога вароша Бѕдимскога.

Паче и саборне ештe от године више поставлѥне 1696-те чакь до данашнегь ходештегь лета, на начинь и колико нека сведочи под словомь *д*[3] (славнога магистрата декреть) поднесли задоста єсмо ѕзрокь кои после, и поредь вредности више речених милостивнеиших Цесарских Кралѥвских Протекционалскихь книгах изь говоренихь ѕзроковь за доста вредних саборно горе поменѕте кралѥвске вароши Бѕдимски варошки(м)[4] пѕргером (ѕпл(е)-

[1] Види бр. 4. — [2] Види бр. 6. — [3] Види бр. 7.
[4] Види бр. 24.

тени и помешати били, паче и особито, како подь словомь *ж*) ва брои и дрѹжбѹ истинскимь пѹргеромь нась 39, ись Фамилие наше братие сподобнимь пѹргерскимь книгами више сиои реченои копіи под словомь *ж*) оглашени и примлени есмо били и досада живовали.

Пошто паки садь по бившои и послатои славнои цесарскои кралевскои комисие (не знамо с коиомь с маћеиномь срећомь) мало више именовати пѹргери негледавши на наше више искказате ѹзроке, слѹжбих и вредностихь наших атештациахь, нити на милостивнеише Цесарске Кралевске Протекционалске книге, от тко да не можемо са шними помешати и ѹплтени бити како досад смо били, есѹ говорили, и што више ѹ напредь бѹде, ни еднога от наше Фамилие, или от нась онде ѹ Табани живѹштихь, ва брои и дрѹжбѹ више речени варошки Бѹдимски Пѹргеровь веће примити да неће, есѹ нами отговорили.

Зато и тога ради Цесарско и Кралевско величаство ваше понизнеише и на колена припадаюште молити се есмо находили, да би и себе пристоине милости и милосрдности, горе именовате милостивнеише книге нами от Леополда и родителя Цесарскога и Кралевскога величаства вашега, веће светога Поменка милостивеише издати, паче и ѹзрокь веће изькազати горе ѹзроковь задоста пристоиних и вредних, какоти и ради слѹжбих верних наших, милостивнеише да бисте потврдили и много пѹта више именоватои слободнои и кралевскои вароши, са свими слободами, привилегиами и начинми варошкихь Пѹргеровь ваплтити и поменѹти нась, милостивеише да бисте резоловали.

Кою високѹ Цесарскѹ Кралевскѹ милость и грацию верними нашими слѹжбами ваздашними обслѹжити, и васеможнаго Бога (да вашѣ Цесарско Кралевско величаство ѹ ваздашнемь добромь здравию своемѹ срећномѹ и по вечитомѹ Царствию поживете, паче и мѹшкаго плода родь

на весели све Австрие, и господствующтимь свемь и васемь последнемь да би господинь Богь дао), до смрти молити не ћемо престати.

Вашега Цесарскаго Кралевскога величаства, понизнеиши и вазда верни подложници грчаскаго закона слободне кралевске вароши Будимске Пургери у долнои вароши Табани. Лета 1704.“

С поља стоји написано:

„Васѣсветеишему римскога царствиа самодржцу и владателю Немачкои, Шпанскои, Мачарскои, Пемскои, и Кроацкои и прочимь землямь.

Цесарскому Кралевскому величаству господину господину натуралитерь Милостивеишему. Понизнеиша молба ut intus.

52.

Хаџи Манојло Николић из Пеште писмом својим од 16 Јулија године 1707 јавља будимском бирову Томи за неке новце од продате куће кир Николе. Ово је онај исти Хаџи Манојло, који се често спомиње као посланик и изасланик будимских, пештанских и сентандрејских Срба у Бечу при ћесаревом двору,

Даемо на знание свакому праведному судіи, коіи би ово писмо видио, да има знати и веровати, како я Маноило хаџи Николић из Пеште, чиним веһила господару Тому табанскоме бирову, по заради .ѳ. фор., што е мне дужан покоини ћир Никола, те кад му се прода дућанъ, да онъ има моіихъ .ѳ. (9) фор. наплатити, како но правица буде. Того ради даемъ ово мое писание нему, да онъ буде меште мене, и кадь узме, да има дати моиои домаћици. И полажемъ свои пештатъ.

Дато у Пешти месеца Іулиа 16, Лето 1707.

53.

Писмо Марка бирова сентандрејског бирову Томи будимском.

Слѵжба и веле драго поздравіє господарѵ бировѵ кир Томи и ешкѵтомь и васемь кметови о Господи радовати се на мнóга лета.

А по сих весто ви бѵди, што ви пишемо книгѵ поради те жене, што є била харештовала тамо некоєго сиромаха именемь Николѵ Екмечію за некои дѵгъ мѵжевли, а ниє дѵжань, веће се наплатіо лепо с Милошемь до новца. И на то дођоше двоица чловека на сѵдь те посведочіше, како є био сѵдь от три хакова и три врътала; тако сведоче Живко Самарчіа и Веселин Каменар закле се, да є дао Милошѵ женинѵ мѵжѵ 40 новци. Того ради, да имате томѵ чловекѵ вздати те новце, за што є платио Милошѵ, а жена га глоби дрѵги пѵть. И паки, како є био сиромах Никола донео нешто лѵка да продає, а нее теке негово но и само моє, а ви сте га ѵватили, харештовали за несмотрене люде, а он томѵ ниє повинан био. Но молимо, да би мѵ дали то, што сте мѵ ѵзели, да мѵваспеть вратіте, тако знаи. Прочее мир Христовъ да прѣбѵдеть васегда.

Сектемвріа —20—, Лета 1707.

Марко биров Сентандреи са остали ешкѵти.

54.

Пуномоћије на латинском језику, које дадоше Срби из Будима и Пеште свом изасланику и заступнику код ћесарова двора у Бечу капетану Хаџи Манојлу Николићу из Пеште, да у њихово име о народним пословима свршава са митрополитом Исаијом. Написано је 24 Маја 1708, а од стране пештанске жупаније одостоворава ово пуномоћије велики бележник исте жупаније Јован Хусар. На печату жупаније стоји надпис: „Franciscus Wesselényi Palatinus 1659.“ Овај печат заостао је од поменутог палатина Вешељенија, јер је свагдашњи палатин био у исто време и велики жупан пештанске жупаније.

Nos Universitas Dominorum, Praelatorum, Baronum, Magnatum, et Nobilium Inclytorum Comitatuum Pest, Pilis et Solth unitorum, damus pro memoria tenore Praesentium Significantes, quibus expedit Universis, quod cum nos die et anno infrascripto sub Congregatione nostra in Libera ac Regia Urbe Metropolitana Budensi celebrata, pro perpetrandis certis hosce Comitatus Nostros tangentibus negotiis simul una fuissemus constituti totum providi, Stojan·Judex, Marcus Nenad, Sigismundus (Живко) Ratkovics Jurati Tabanienses, Nomine et Persona omnium et Singularum hic Budae in inferiori Civitate vulgo Tabany nuncupato, Nationis Rascianæ inhabitatorum, ac in Comitatu Pilisiensi existentium et habitantium, cum hicce loci pro nunc nullum Venerabile Capitulum aut Conventus authenticus daretur, coram nobis Personaliter constituti, sponte et libere, vivaque suae vocis ministerio fassi sunt, et retulerunt Nobis eo modo, quod cum ijdem Patentes ob impedimentnm modernarum Revolutionum in Generali Dieta Regni, Posonij actualiter stante, et durante, ipsimet Personaliter Praesentes esse, ac taliter Juribus et quoquomodo obvenientibus, eosdemque tangentibus negotiis commode invigilare nequirent, aliunde autem fideli industria, dexteritati et synceritati Generosi Domini Nicolai Emanuel, condam Suae Majestatis Sacratissimae Capitanei summopere confiderent, eundem eatenus in suum verum, et indubitatum Plenipotentiarum elegissent et fecissent, constituissent et ordinassent, prout elegerunt, fecerunt, constituerunt, et ordinarunt, coram nobis dando et attribuendo eidem plenariam, atque omnimodum potestatis facultatem, secundum Instructionem eidem scriptotenus sub sigillo cointelligenter datam, tamen se habendo cum Illustrissimo Reverendissimo Domino Isaia Diakovics ejusdem Nationis Metropolitano Archi-Episcopo, quatenus idem

Nomine et Persona praementiatorum omnium inhabitatorum fatentium libere ubique loqui, Juribusque eorundem omnimode invigilari, Privilegiaque sua defendere, intra convenientes vero, et quoquomodo turbare, et damnificare volentes cum praeiudicio et damno antelatorum constituentium consuetas protestationes interponere, Jusque costituentium contra ejusmodi fors excedentes, et damnificare volentes in ordine ad aquirendam, suisque modis legalibus vindicandam hancce iniuriam et damnificationem solenni cum interjecta Protestatione reservare possit ac valeat.

Ratum atque firmum promittentes se habituros, quidquid in promissis pro parte constituentium, ipsorumque commodo et emolumento per praementionatum Dominum Plenipotentiarium actum, factum, et Plenipotentiatum fuerit, harum nostrarum vigore et Testimonio literarum mediante.

Datum ex Congregatione Nostra die 24 Maij. Anno 1708.

(L. S.) Lectum et extradatum per me Joannem Huszár Inclitorum praetactorum Comitatuum Notarium.

55.

Писмо из Београда од 2-ог Јуна 1708, што је „Аврам Ђурић биров савске вароши са осталим ешкутима“ написао будимском бирову Јосифу Николићу и целом таначу, што је због дуга уапсио неког Будимца по имену Живка.

Племенитомꙋ і зѣло вазлюбленномꙋ и избранномꙋ господарꙋ поставленномꙋ бировꙋ Іосифꙋ Николићꙋ и осталимь нареченнимь ешкꙋтомъ.

А по сихь весто сатвараемо вашемꙋ братолюбію, што сте намь послали ваше почтено писмо, по заради Живка, и ва немъ писана разꙋмѣсмо, што намъ пишете, да сꙋ га Мꙋшкатири немилостиво пребіли.

То истина ние. Веће е дошао Стоянь оу варошки домъ, и оузев малога бирова, и біровь довео Живка до варошкога дома, и ние га нитко ни пьрстомъ додирнуо. И питао сам га лѣпо по путу и по закону, еси ли Живко дужан Стояну? И рече Живко: Єсамь дужань. И я га пита, колико си дужан Стояну? И рече Живко: Дужанъ сам .кѕ. (26) форинти. И я му рекох: Имаш ли да платишь? И Живко рече: Неимамъ новаца да платимъ. И я рекох Стояну: Хоћеш ли га почекати до кои дан? И Стоян рече: Не ћу га почекати, веће га арештуи, докле не плати, не ћу га пустити.

И ми га арештовасмо, како и остале дужнике. И біо е три ноћи оу арешту, а четвьрту е ноћь иставио подрумска врата, и сломіо резу, и оутекао из затвора, а два бирова и томач спавали оу соби, нису ни осетили.

Они су бирови и сада живи, овьдешних люди домашних с куђомъ и з домомъ.

И оучинили смо танач (веће, договор, суд), и призвали Живкову матеръ, и оне бирове, и чула е своима оушима и видела, како се е стало дѣло за неинога сина.

Ако мислите на далю писати, не трудите се, ни ми не бисмо били ради тому послу, како му е и сама мати овамо разумела, а ми не даи Боже, нисмо никому неприятели, веће смо свакому ради на доброу.

И спаси вась преблаги Христосъ оу самиренію. Аминъ.

Месеца Юнія .в. (2) дань. Оу Белграду Лето .аѱи. (1708).

Аврамъ Ђуриђь біровъ от вароши Савьске, са остали Ешкути остаемо на служби вашои милости.“

56.

У предстојећем писму жале се будимски Срби тамошњем градском мађистрату, како за 20 година несу добили никаква права, а поднеше многе јаде и невоље. У овој жалби одсудно захтевају од мађистрата, да их изравна у правима и дужностима осталих грађана Њемаца, Мађара и Хрвата. Ова је жалба написана месеца Јуна 1708 године, а стоји у свези са списом под бројем 57.

Како своимъ господарима и милостивимъ и правимъ сꙋдиꙗма своимъ опште свитломе нашемꙋ Тꙋрфинꙋ (мађистратꙋ), господинꙋ бꙋргиманисторꙋ и осталимъ, понизно почтене одаемо и молимо, да бисте нас сиромахе на ово наше прошение послꙋшали, за кое ви смо и много реди молили, и нисмо могли цио одговоръ добити.

Ово є близꙋ 20 лета од како смо се овде населили, и с вами заєдно живимо, и ви велки знате на чемꙋ сте, а ми ништа не знамо, на чемꙋ смо, нити знамо, или смо бургери или селани. Каде човекъ невиди, ако є и добаръ пꙋть, чини мꙋ се зао є пꙋть. Видимо на свакоме мистꙋ, како се лꙋди живꙋ и ꙋ коме сꙋ редꙋ. И наигоре село зна на чемꙋ стои, а ми не знамо, кроме єдно цигло знамо, што сте намъ обећали, да ћете намъ подилити земле, право, како и бꙋргеромъ, и томе се надамо, да ће бити. А винограде, што имамо, на них плаћамо, што се иште, и више ништа незнамо, разма то виноградахъ, а и марьвꙋ не имамо, на чиме држати тискобе ради.

С мало страниxъ имамо, чиме се можемо владати, при овоме градꙋ, а слꙋжбе свакоиске доста имамо ꙋ свако доба, чини намъ се и више да є проћꙋ нашега могꙋћства. Знамо, да не можемо нигди бити безъ слꙋжбе и безъ плаћана, али бисмо ктили, ако би могло бити, да толико имамо добра колико бꙋргери, а толико и зла, колико и они; и ви нами да чините право ꙋ свачемꙋ, како нима, тако и

нами, како сте се и много пута обећавали, да ћете чинити, како нима, тако и нами у свачему.

Ако ли неможе бити еднако, и не можемо бити равно са бургери, а оно паки понизно молимо за господа Бога, да намь одговорь дате, на кои начинь мислите, да с вами живемо подь овизимь градомь. Видимо на остали мести, гди люди живу, еднако имь е и служба и плаћане. А знате и видите, какве су намь куће, и каква намь е снага, са чиме се владамо, проћу што можемо тешко носити и служити. Али се од правде не бижимо, не дао Бог, но пакь молимо, да намь цило одговорь дате, ми големо ништа не питамо, него што е праведно. Да намь за свашто одговорите, и за више писане ричи и за наше бирове, да насъ научите, како ћемо се владати, како ли ћемо нашь мали турьфинь држати. Зашто сами знате, каде е бировь, валш и ешьути и писари и толмачи и остале слуге, што належе томе, трошакь потребуе, а не имамо од куде ни папира за новаць купити. А наши доходци у вашу руку иду, а ми просимо, еда би што и од тога доходка и нами било помоћь.

И били сте лани обећали, да на домаће вино не узимлете вама, кои свое вино куде понесе. А саде узимлете вамь од насъ, а од бургера не узимлете.

И ми кои смо старе вере, то на ми е тешко, што двое свеци светкуемо. Чудимо се како може едань рабь двима господином служити, сих речь двима привилеђиими, него едној превелеђии. Ако и есмо од другога закона, али смо крштени, и хоћемо да видимо прид собомь путь коимь идемо. Кои човекь пута не види, ако е и лип путь, чини му се ружань е путь. Сих ричь, хоћемо да знамо, што ћемо работати, што ли плаћати, кое добро имамо овде, ни ниве ни ливаде, ништа, разма ово винограда, а видите и од них, што се чини.

Толико просимь од вась, да знамо, како нась мислите дрьжати, хећемо ли бити како Нимце и Мачаре и Хрвате шнима споля.

Валја да намь и од отога разберете.

(Долазе подписи седамдесеторице, који сачињаваху већи сабор тамошњег народа).

57.

Видесмо у спису под бр. 56 жалбу Будимаца тамошњем мађистрату. У исто доба а због исте ствари, писаше Будимци митрополиту Исаији Ђаковићу, у Беч 20 Јуна 1708 год., у коме се жале на њихово посве жалосно стање, и моле митрополита, да припомогне њиховог посланика капетана Манојла Николића код ћесарова двора, како би једном дошли до правног положаја, као и остали будимски грађани Немци и Мађари. Ово писмо карактерише стање како будимских, тако и осталих Срба у Угарској.

Светлеишемя митрополитя.

По сих весто ви бяди, господине, што ви пишемо. Ка намь пријоше здраво и мирно наша братиа и нашь брать Вякомань, и принесе намь ваше частное писание, и разямесмо васа ва немь въображена. И каза нами нашь брать, да имате великя подвигя и трядь за свя општиня и за нась грешнихь. Ко томе и трошакь велики имате, и да вамь ние с миромь ни вашь часни обед од бриге. И што сте нами писали за оно кясяра, да вами пошлемо, ради смо и грломь и главомь, да бисмо послали, како пођу трговци отъ нась тамо, хоћемо послати по нима.

Како питате, како се живимо, како е вола божиа, вашими молитвами светими сахранаеми здравствяемо до воле божие. Али смо на великои мяци и тегоби како сте и сами чяли са сваке стране, кое смо и боле писали господаря Маноиля, од нега ћеᵗᵉ чяти.

И за то се припорячяемо вашемя светителствя, каде е Богь дао, те сте се десили я садане време тамо я цесарскомя дворя, не моите нась заборавити, зашто тешко

страдамо са васаке стране, а помоћи не имамо ни одкѕде, кроме Бога. Ако кога ѕређенѧ не бѕде, нећемо се моћи никако држати ни живити овде, нити намь приликѕе.

На поседакь од толико времена, како смо се овде ми населили, нити смо грађани, ни селани, нити кое ѕреждение имамо. Веће, ако коме што дамо, тако смо имь мили, ако ли не дамо, а они на насъ ратѕю.

Зато се паки припорѕчѕемо на вась да помислите, еда бисмо ѕ кои ред ѕшли, како би се могли живети.

И велико зафалѕемо вами, кои сте се потрѕдили, и бесидили ричь тамо, заради нашега Хохмана Пергацие, кои є досадио сиромаши, како сте и сами разѕмели, кое сѕ тѕжбе биле, паки се и обште находи, кои се и више тѕже.

А писали смо и господарѕ Маноилѕ, а и оште не знамо, на чемѕ ће бити конаць, а наше сѕ тѕжбе истина.

Но ми молимо ваше светителство, да провидите за нась, да би намь до посли недосадио, до послие е да би се избавили освете негове.

У Табаки 20 Июна 1708

Илиѧ Бошнѧкь бировъ са остали ешкѕти.

58.

Капетан Хаџи Манојло Николић и Хаџи Захарија Добрић заступници будимски и пештански у Бечу, јављају Будимцима и Пештанцима, да је 20 Јула 1708 године ноћу у 12 сахата умро митрополит Исајија Дијаковић.

Васако добро здравие желимо вами нашимь братиѧмь Христиѧномь на многа лета.

А по сихь били бисмо ви ради писати и боли гласъ, али что да сатворимо бивьши божіімь произволениемь престави намь се господинь Митрополить месеца Июлиѧ

20 дань, нoћомь ѹ дванаєсть сахата, по светоме Илии прьвѹ ноћь; бѹди ємѹ вечна паметь.

И ми оставьши ѹ великои бриги и ѹ жалости, єдань мили Богь нека знаде, изьгѹбивьши свога доброга Арьхипастира, и видевьши савь дворъ цесарьски и господа министри нась скрьбне и жалостне, и послаше господина Кварента,[1] и казаше мѹ за нашѹ скрьбь и жалость, да бисмо се што не самѹштали заради нашега господина архипастира, хоће бити милость цесарьска на нами, како и до саде, и болша наша свака прошениꙗ хоће се намь даровати и исьпльнити.

Того ради, братио, пишемо ви на знание, да бисте прихватили тело свето почивьшаго, како знате наиболе и подобние наше вере православне закона цркве васточне; а ми ћемо одавде оправити, како ѹзможемо наиболе свога господина и црквена поглавара. И ако би се могло и доле пропратити свето почившe тело, немоите се оглѹшити, веће подобно ѹчините и оправите, како вась Богь настави и дѹхъ свети наѹчи.

А веће за саде више не имамо ви што више писати, токмо нашѹ скрьбь и жалость, єдна за дрѹгомь, коꙗ се не може пригорити ѹ нашемѹ родѹ, споминатели и ѹправители.

И бѹди Богь са вами на многа лета.

Писато ѹ Бечѹ Иѹлиꙗ 21 дань на 1708 лето.

Іа Канетань Маноило Николићь, и ꙗ Захариꙗ Добрић, писасмо скрьбни ѹ хитошти.

И метаниꙗ господинѹ протосинђелѹ Кирь Иꙗнићию и осталимь свештеникомь, нека бѹдѹ настоꙗтели, како и Богь наѹчи.

---

*) Царски дворски саветник и председник на крушедолском сабору године 1708.

59.

Царски дворски војени савет јавља ђенералу барону Пферсхофену команданту града будимског, по предмету парнице, што имаше будимски Срби са неким Јерменином капетаном Пергасијом. Сувремени препис овога декрета потврђен је у канцеларији дворског војеног савета.

Wassgestalten die Räzische Gemaindte in der Räzenstatt zu Ofen, das einige auf Anlaithung des sogenannten Pergassi eingereichte einseitige Scriptum (als ob sie sich der Statt-Jurisdiction gänzlich zu entreissen gedächte) durch ein anderes völlig revocirt und annullirt.

Dahin gegen sich villmehr zur behörigen dependenz des Magistrats, welche leztere den gesäzen des Königreichs, und Staats-Privilegien ohne den ähnlich, und gebührlich zu sein.

Die löbl. Königl. Hungar. Hoff-Kanzley oben beystimbig erkhennet:

Willig erkläre, ein solches alles hab der herr General-Veldtzeügmeister auss anschlüssigen Copien des mehrern zu ersehen: auch in deren Conformitet hierüber sich nach billichkeit zu richte. Denselbe benebens p. Wien den 16 Septembris. 1708.

N. S. C. Aulae Bellici. An Herrn Graff: Veldt-Zeugmeister und Commendanten zu Ofen Baron von Pfeffershoffen.

Collationirt, und ist vorstehende Copia ihrem bei der Kayserl. Hoff-Kriegs-Canzley Vorhandenen Original-Concept in allem gleichlauthend befunden.

Wien den 21 Septembris 1708.

Anthon Leonhard Frey v. Schönstein, Kayserl. Hof-Kriegs-Canzley-Registrators-Adjunct. (L. S.)

60.

Совроније Подгоричанин епископ славонијски, који бејаше са митрополитом у Бечу, и који се по смрти овога нашао тамо, у свом писму од 18-ог Августа 1708 пита Будимце за меморијал. што су неки њихови суграђани по наговору капетана Пергазија писали ћесару Јосифу I.

Софроние Подгоричанинь, божіею милостію Епископь Славонски, и прочее.

Смереніе наше пишеть вь богохранимꙋю варошь бꙋдимскꙋ и пештанскꙋ благоговѣинимь свештеникомь и вьсемь осталимь православним Христіанномъ пребиваюштимь ва вароши Свето-андреискои, и по осталихь местахь подлѣжаштимь, миръ и радость да имате отъ господа Бога.

По сихь вѣсто вамь буди, како намь пріиде ваше писание, ꙋ коемꙋ смо све мало големо разꙋмели, ми оставши зде по съмрьти Свето почившега митрополита, радимо, да бисмо кое добро доконали, ради ѳпштински пословь нашихь, ва тим бо еднако попеченіе имамо, и заради вашихь пословь, колико се ва тимь подвиже и посланикъ вашъ капетанъ Киръ Маноило, и раде колико болше могꙋ, ради тога сꙋпротивештаго се о еговꙋ низврьженію.

Толико не знамо отъ кꙋдь, како ли сада некои дрꙋги меморіаль отъ вась стигао, подь некимь новимь печатомь, не знамо, ꙋ кое име. Прьви овамо меморіали прѣдати сꙋ; паки сада дрꙋги иначие стижꙋ, може бити, да некои ради о злꙋ, да вась после неће моћи ни много хиліада форинти оправити; за то да имате промотреніе.

Паки тамо пође господннь обрьштерь, кои ће бити вице командант ꙋ градꙋ. По томѣ ће стићи и господинь Аꙋдиторь, и има на тога господина обрьштера декреть, да и онь бꙋде на тꙋ комисию, ради вашихь пословь.

Зато како би тамо дошао, да се имате приказати нѣмꙋ и прѣпорꙋчити. А отъ овога последнога мемориала, хо-

ћемо ви по прьвимь людма послати парию, бихь намь на хитоштих, дрвгоиачии печать, крьстіанина некого. Каже капетанъ, да є на овомв мемориалв, в коемв се проси, да сте воинци, а и в дрвгои слвжби.

Зато се и капетань Кирь Маноило врьло прѣмишлава и мисли, отъ квда св тих иначии мемориали дошли.

Зато, да бисте скореише отписали, єли то ваше обште примишленіє, шта ли ће се ваш посланикъ држати.

Паки и се знаите, да є обештано єште за живота покоинаго митрополита, пословь ради вашихь господинв Кварнентв педесет двката зато обештанно, сваки гледа и о томв да видите, и о свемв да отпишете отъ тамошнихь.

Прочее мирь Христовъ бвди съ всеми вами въсегда аминъ.

У Бечв, Авгвста 18, на лето 1708.

61.

Српски народни официри харамбаша иначе капетан Радоња, Станоје вајда делија, Станивук вајда Муктић, Ђука мали вајда и Петар вајда са својим јунацима изјављују, да се држе са Будимцима у добру и у злу, у сваком народном послу.

На 1708 лето, месеца Авгвста —19— дань в Бвдимв.

Мих ниже именовати Ваиде са своимь юнаци, пишемо и даємо на знаниє свакомъ доброме господинв или свдв, гди би годи належало видети ово наше писаниє, да мв се има веровати, како се мих дръжимо в єдинствв с вароши, и в злв и в добрв, в свакомв послв. Наипаче и за ове чорбацине (то је онај силеџија капетан Перказија, о коме се на многи мести говори због његова насиља) послове; ако би на немв комесиа била, што годи бирови и кметови и ешквти взбеседе, оно и ми сви беседимо, и на то стоимо, и за то се и подписвемо, и своє печате полажемо, ако би се сами невдесили код квће, за виpование веће, да се има вировати горьнемв писмв.

(М. П.) Прво подписуемъ се и Харамбаша (у акту под бројем 69, зове се капетан) Радони горнему писму.

(М. П.) Паки Станое ваида Делиа, подписуемо се горнему писму.

(М. П.) И Станивукъ ваида Мюктићь подписуемо сегорнему писму.

И Ђурка мали ваида подписуемо се горнему писму.

И Петарь ваида подписуемо се горнему писму.

62.

Будимци пишу митрополиту Исаији Дијаковићу у Беч због народних послова.

Васесветлеишему и блаженеишему оцу и господину и пастиру сръбо-словесних овацъ, преосвештенному митрополиту понизно поклонение.

По сихь весто ви буди, како намь пријеђе ваше частное писание писато маиа —7—. И разумесмо што сте нам писали, или ћемо са бурьгери, или под комору, или под ченерана (ђенерала).

Мих зактивамо, да будемо са бургери сполу како и по осталих градових, али да бисмо не били ђихне обуће, веће да смо поредо шнима у свакои правици, како смо казали и господару Маноилу, онь вамь може сказати, како смо му говорили, и нега смо оправили тамо и послали смо неколико новаца по неговои милости. И за друго смо контени и старамо се, и писали смо и за Вукомана, каде дође тамо господарь Маноило, да Вукомана оправите овамо, и оправите га овамо, да намь ние многога трошка и дангубе нему.

И ако питате за онога Ђюку, у хладу е, али ние башь на теготи, незнамо што ће бити до послие.

И одписуите нами почесто, да бисмо разумели, можемо ли кою милость добити од свитлости ћесарске прима оволикои нашои верности и служби.

И целуемо ви светие руце и стари и млади, и да прибиваю светие ви молитве на нась.

Маиꙗ 22 дань 1708 лето. Ꙋ Будимꙋ.

Стоꙗнъ Радоиковић бировъ са Ешкути. (М. П.)

63.

Захтевања и предлог србског народа из будимског дистрикта, што су поднели на одобреље њихови посланици првом српском народном сабору у Крушедолу године 1708.

Ове захтеве са малом изменом усвојио је поменути сабор, и по нарочитој депутацији поднео је у име народа митрополит Исаија Ћесару Јосифу I на одобреље.

(Види бр. 64.)

а. Да нась овимь злочестимь именомь, Чисматици, не зову римљани, него васточне цркве ортодоксось католики.

в. Да архиепискупъ или патріарх може за живота другога изабрать и поставити свимь нашимь народомь светскимь и духовнимь.

г. Ако би се котори от нашега народа и клироса црковна, или епискупъ, или кои ини црковникъ с униатомь римске цркве учинио, такови да от нась изиђеть и свое официе отпаднеть, да не чини конфузие межд народу, како су се досле находили и чинили.

д. Ако би пак кадь потреба била патриꙗрху саборь учинити, или ти епискупъ у свои епархии, или, ако би кадь општи саборь хотео бити светски и духовни, поредь наши превелегіах, от никога турбованꙗ (узнемирења) ни питанꙗ за то неимати.

є. Типографіи школѣ и остала црковна налѣжанꙗ межд собомь да бихомь слободно имати.

ѕ. Ꙋ кесарскои земли, где се годь находи народь Србски, и прочи гречанскога закона, межд Немци и Мажари; да могу у исти оних слобода, како и оних, живети;

и своe официре скупа у суду са нихма имати закона гречанскога. Также же свое цркве и свое р е д о в н и к е по закону и староmу календару имати и држати, и два праздника не светковати, но како се стои по староmу календару.

ζ. Патриарх или архиепискупъ страха ради неприятели, ако не би могао остати у своему пребивателному месту, да може слободно на ино место свои престолъ прѣместити, с д о г о в о р о м с в е г а н а р о д а.

и. Како есть обичаи римским црквам отъ своега народа десетину узимати: тако и наше цркве гречанскога закона, да могу отъ с в о г а н а р о д а десето узимати, а нѣмешаюђи се римска у наше цркве десетка. И народа закона нашега грѣчанска епископе и остале црковнике поштовати, како и римске цркве црковнике.

ѳ. Како годь немачке официре и остале воинставне, тако и наше поштовати официре, и остале воипике у болши редь и начинь учинити, ерь не могу тако више воевати, што су до конца веђе утрууждени, да би имь се откудь кои плађа и милость учинила. Також де же воиставним пахорскомь (тежачком) слузжбомь не служити, лађе не вуђи, ни форшпонть (безплатни подвоз) недавати, и отъ други контрибуциа слободни бити.

ї. Народь прости сиречь подаиници, есу вѣлми обтежени контрибуционми и осталими работами. Зато да би имь се кое облакшеніе учинило; форшпон, и ако би где цесарска армада, или кое регименте, или кои соблегати прѣко них проходеђи и квар или трошакь учинили, да би им се отъ порцие отбило.

аї. Немеше (племиђе) гречанска закона, кои су се отъ цесара досле учинили, и у напредушта, кои се учине; да имаю у мажарскому кралѣвству, по вармеђа приемнѣни бити, и по градови и остали мѣста, и нѣмешку часть и место како и остали нѣмеши да имаю.

ві. Декретомь цесарскомь светлости ѹ години 1694 намь издатои, и обештано, како се нами хоће дата Шлавоніа и Сирмиѧ междѹ Дравомь и Савомь до Хрватске краине, и полѥ бачко и ћѹлинско (бачку, чонградску, торонталску и бекешку жупанију) междѹ Крижемь и Моришемь. Зато и садь просимо, да намь се то конвирмѹе и изда, како се може народь нашь сьместити.

гі. Два консилиара (саветника) отъ нашега народа закона гречанскога, да би били при дворѹ цесарскомѹ, на канпеларіи ѹгарскои. И тим консилиаром конакь и плаћа отъ цесарске стране да имь бѹде, како и осталимь консилиаром, да могѹ за народь провиђати при цесарскомѹ славномѹ дворѹ, кое консилиаре избере општи саборь народа Србска.

ді. Каде гође с Мажари мирь бѹде се ѹчинити, и нась тогда ѹ мажарскои земли ѹ мирѹ ѹчинити и ѹместити, како годь немачки народь ѹ мажарскои земли, ѹ коі слобода остане црквомь и осталима слободами: тако и ми по нашемѹ законѹ гречанскомѹ, црквомь и осталим слободами да останѣмо; и прьве наше прѣвелегие с овимь пѹнкти конфирмовати.

єі. Више писати пѹнкти ако би кои сѹпротиван био, покорствено просимо цесарское вѣличанствіе, за опроштеніе. С коимь себе и народь наш Србски ѹ привисочаишѹю вашѹ славѹ и милость покорнеише прѣпорѹчаемо.

Лето 1708 ѹ Бѹдимѹ.

Стоѩнь Радоиковићь биров и сви остали ешкѹти и васи народ србски грѣчанскога закона.

64.

Под овим бројем саопштавамо закључке првог народног сабора у Крушедолу год. 1708, који су удешени по предлогу будимском (види бр. 63) и које је у име народа поднео на одобрење митрополит Исајија ћесару Јосифу I.

Овај предлог гласи овако:

а) Како је ћесар Леополдо I још године 1694-е то мислио и хтео, да српском народу треба дати одвоито земљиште: а како је извршење тога у оном времену изостало, то треба да његово величаство сада изврши.

б) Свеколика имаовина његова (Дијаковићева) архијепископата или крушедолске митрополије, (од које треба да зависе сви садашњи и будући епископи и свеколики народ, што живи у царско-краљевској области, све дотле док победоносно оружије Јосифа I не освоји и поврати столицу пећских патријара), сва ова добра и свеколика имаовина његова и његових наследника да неокрњено припада архијепископату. Да се верозакон неоскврњено одржи под управом својих сопствених свећеника, као што је у римокатолика. Да се српски народ не приморава на светковање римокатоличких празника, јер двојне светковине, не рачунећи недељне дане, пошто би народу одвећ нашкодили, то их не би могао држати.

в) Ако би крушедолска митрополија у непријатељске руке допала, да је властан митрополит своју столицу преместити ма у коју варош, што припада Јосифу I, и од ове (нове) столице исто тако да зависе епископи.

г) Кад би био митрополит, или ма који епископ, или неки свећеник сјединио се са римском црквом, (поунијатио се) да се такви, већ по самом учињеном делу, сматра, као да је лишен свога чина, и да се на његово место други изабере.

д) Српски народни војни — официри и војници, после закљученог мира, да задрже свој чин, и да не до-

падну тежаштва, и да се о њихном издржавању наредба изда.

е) Српски народни племићи као и грађани, што живе по жупанијама и слободним варошима, да исто тако буду унапређени, као и Немци и Мађари; и у главним седницама жупанијскима и при мађистратима да приседавају и поред вероисповедне слободе, да у исто време доспеду до звања.

ж) Ако становници места (у угарском провинцијалу) уговоре са спахијом, да остану при уживању уговорених услова.

з) Да на угарском и хрватском сабору учествује и Српски народ, бар њихови црквени поглавари и бољари да се позову, и да им је тамо места и гласа, нарочито сада, кад већ једном хиљадама се настанио наш народ; — веле у просби, — покорно молимо: да ми као већ земаљски становници, на име, како воинставни тако црквени ред, према надлежности свога звања, на дијети ма које краљевине, добијемо место и столицу на вечита времена, како би пазили и очували наше повластице и наша права, о којима би говора било на истим местима. „(Ut nobis — sedes tum ecclesiatico, cum saeculari statui — — — in quibuscunqne Regni Diaetis in perpetuum concedatur, ut eatenus Privilegiis et Juribus nostris ibidem obveniendis invigilare valeamus.“)

и) Да земаљски сабор изрекне слободу њихове вероисповести како у Угарској тако и у присаједињеним областима, и да им је дозвољено, да међу собом свеђенство и мирјани скупштине држе, кад би се год потреба показала.

ј) Да је српски народ слободан од давања десетка у смислу земаљских закона и њихових повластица.

к) Оне привилегије, које су у години 1690 Априла 6-ог и 21 Августа од дворске канцеларије, — 1690 год. Декембра 11-ог, и Августа 20-ог, и 1695 године Марта

4-ог од угарске дворске канцеларије -- 1695 год. Септ. 10-ог од дворске камаре издате, да их прими земаљски сабор, и да их заведе у књиге са онима, кои би још добили, и да их узакони без икакве примедбе. „Privilegia nostra — — articulariter, una cum jam impetrandis, insimul, absque omni clausula recipiantur.

65.

Маҍистрат (градски) вароши Будима даје сведочбу будимским Србима, како су они од почетка Ракоцином устанка више пута јуначки одбранили Будим од жестоких напада усташа маҍарских.

Wür N. Bürgermeister, Richter undt Rath der königlichen Haubt- und Freystatt Offen, geben hiermit, wo dieses vorzuweisen von nöthen, jedermäniglich offen und kundt zu vernehmen, welcher gestalten die Vermög von Ihro Kayserl. und Königl. Mayestät Uns allergnádigst verlichenen Freyheitten, unter Unserer Jurisdiction stehende, und gehörig gesambte Reitzen in allhiesiger Retzen Stadt, oder sogenant Taban vor- und angebracht, mit Inständig gehörigen Bitt, wegen nicht allein su ihro Kayserl. Mayestät, biss hero jederzeit gelaisten threüen Diensten, und gegen uns schuldig ptaestirten gehorsamb, Ein authentisch Testimonium zu ertheilen.

Wann nun dergleich billige begehren nicht abzuschlagen, sondern zur Kuntschafft der Warheit Ihnen Reitzen Ein solches umb so viell billigen wollen, alss Sie sich hierzu absonderlich bey diesen rebellions traublen meritirter gemacht haben.

Zu dem Ende dan dass gesammte Räitzen sich bey der Unterschidtl. vorgefallenen kayserl. diensten gebrauchen laszen, Undt hierinfahls trey, fleissig, Undt Eyfrig beharrlich erzeiget, Wie mit weniger zur jüngsthin vorbey gegangener erwöllung der Richter, sowohl in genere als in Spetie Ihro Kayserl. Mayestät all ferners Unzer-

brechliche, und beständige Threyheit, dan uns Ebener mass all Schuldigen gehorsamb und fidelitet angelobt, dieses wirdt hiermit durch gegenwärtige litteras Testimoniales (Jedoch unss unseren Kayserl. und Königl. Privilegien ohne Schaden und Nachtheil) Unnter gemeiner Stadt Mitt(l)ern Insigl bekräfftiget..

Ofen den 8. May Anno 1708.

(L. S.) N. Bürgermeister und Stadt alda.

66.

Вукоман Лазаревић стари биров а познији изасланик будимских Срба у Бечу, иште упутства, и пита, да ли желе Будимци да остану под комором или да буду под мађистратом.

Васако добро здравие желимь отъ господа Бога даровати се вамь братиамь нашимь васагда на многа лета.

А по сихь мои господари и братио моа даемь ви на знание овимь нашимь писмомь, и казѹемь, како самь ви до саде послао ово шеста книга, а отъ вашега господьства и братолѹбиа нисамь примио ни два слова, а камо ли книгѹ.

И паки ето пишемь на знание, како смо предали ѹ царски дворь све мемориале и наше тѹжбе. И ево ви пишемь нови одговорь, што е нами особно за нашѹ самѹ варошь.

Саде сѹ намь тако оставили наше послове варошьке, да имате се разьговорити и договорити са опьштомь варошомь; или ћете бити са пѹрьгери заедно, или ћете бити подь Коморомь.

На то ми ответь пошлите и варошкимь печатомь потврьдите, што ће се дати ѹ Офькоморѹ (дворску камеру) отъ све вароши. Зашто е оставлень посао на вась, да ви изберете сами место себе, кое хоћете, зашто после веће неможе се ништа дрѹго просити ни творити.

Саде савь отговорь стои на вами; а я самь дао и меморияль ȣ цесарски дворь, да ћемо бити са пȣргери; како имаю слободе Немци ȣ градȣ и ȣ горнои вароши, тако да и ми имамо ȣ нашои вароши. Али самь я ȣписао ȣ меморияль, да намь ни пȣрьгери право не чине. Веће самь просио отъ коморе, да би намь дали едань декреть нами, да нам чине и они право, а дрȣги да пошлȣ пȣрьгеромь, да намь не чине криво.

И писао самь, да смо ми сами о себи шанаць копали, и караȣле градили, и троя врата на шанцȣ. И на свакои стражари стое по десеть лȣди и зими и лети; а каде е страшно, оньда се находимо и по сто лȣди на свакои стражари. А ми чȣваюћи страже и врата на нашои вароши, а пȣрьгери ȣзимлȣ свакн добитакь, што би падало ȣ варошь отъ кола, отъ лађи и кантарь и шиникь (мера за жито). И тако самь метьнȣо, да отсеца мажа 40 форинти дохотька; а шиникь 40 форинти. И то сȣ намь ȣзели бȣрьгери, те они ȣзимлȣ, а ми даемо многе посленике на свакȣ слȣжбȣ: а они не даю ни десетька, веће себе доходакь сваки кȣпȣ: илича нихна, ћȣприя нихна. А ми никакьва дохотька не имамо ȣ вароши, ни за два новьца, веће трȣдьба и слȣжба.

А и ово самь метнȣо, да намь досађȣю и нихни цехови за ради трьговине, кое смо наȣчили отъ своe младости: да намь неладȣ чохȣ на рифь продавати.

И ово самь ȣписао, како смо доста лȣди изгȣбили наши, поредь светлости цесарске, по том градомь, чȣваюћи се и бранећи отъ неприятела.

Того ради да би намь допȣстили светлость цесарьска таи мали доходакь и наша прошения. И ако бисте юште и ви кое прошение произьволили, можете метьнȣти с овимь речьма заедно, што самь я ȣписао. А и ове речи я нисамь писао изъ мое главе, веће вашимь опьштимь про-

шениꙗмь и вашимь хотениемь. И таи мемориꙗль ȣчините ђачьки (латински?) и попишите своꙗ имена, и печать варошьки метьните, зашто ће се дати ȣ офькоморȣ, ради верованиꙗ.

И на таи мемориꙗль, што ћете ȣписати и метьнȣти, а што ће на томе остати и потврдити се.

И да имате ȣчинити едно ȣмиленьно писмо, и послати господинȣ Кварентию, и да мȣ имате лепо захвалити на негової великої лȣбави и на негової слȣжби правої и вернои, и да мȣ имате обрећи ȣ книги неговь дарь. Ако неможете послати, а ви мȣ почьтено отпишите и обреците, како знате за наиболе, и како нећемо бити заборавни вашега господьства и на предȣшта лета.

И да зовнете и Крьштане, и то да имь скажете ове речи: што пишемо, да сте заедно са шьнима ȣ единствȣ. Не би зло било, да е и отъ ни едань овде, да виде и они, како ми за опьштинȣ радимо, и што намь се даде, све ће намь бити опьштинско, како и до сада.

Зашто ли и староме (митрополитȣ Исаији) кое писмо не пошалете, ако не шилете онога кȣсȣра, каде човекȣ не посласте. И каде пошалете мемориꙗль на офькоморȣ подь печатомь варошкимь, тако да имате и мени послати исте оне речи кое се пишȣ ȣ ономе мемориꙗлȣ, ако ће бити и срьпьски, али да е на немȣ печать варошки, како самь ꙗ пленипотеньциꙗлимь отъ вароши, и есȣ исте ваше речи, што самь ꙗ писао ȣ овоме мемориꙗлȣ, и имена варошка, да сȣ пописата ȣ немȣ; ȣ томе мемориꙗлȣ ȣпишите и мое име, ради вероваииꙗ, да намь се речи ȣдаре едьнаке, зашто знате тько сȣ Немци.

И да знате моꙗ мила братио, како самь овамо горе дошао, имамь великȣ бригȣ и старость и даномь и ноћомь мислити, а не има ме нитько разьговорити, веће Богь, паки даде мили Богь те дође брать Зака, те ме мало разь-

говори и овесели за свашто, а отъ вась не имамь никаква отговора от толико доба.

И да знате, моꙗ мила братио, како и сами знате, ꙋ Бечꙋ тько неима новаца, на нега и негледаю. Веће ихь оште са лепимь речьма и ꙋблажамь лꙋде, кои ме што послꙋша. Дакле пошалите трошька, и ако сте кога и наредили, да дође овамо, ꙗ дотле немогꙋ доћи, доке недође писмо отъ вась, и не бꙋде конаць овоме послꙋ. Зашто како стигне отъ вась то писмо, како пишемь биће конаць на скоро; зашто сви послови наши на томе стою, доке ви отпишете. И скоро што можете наибрьже оправите то писмо, да оста(в)ла свако наше хотение, како ми хоћемо, и ви за то провидите добро за свашто.

И поздравламь свꙋ братию и малꙋ и големꙋ, кои би за нась ꙋспитали. И спаси вась преблаги Христось, ꙋ самирению на многа лета, аминь.

Писато ꙋ Бечꙋ месеца маиꙗ 16 дань на 1708 лето.

И господинꙋ Кваренытию каде пошлете книгꙋ, башька мꙋ опишите, и немоите негово име писати ꙋ мемориꙗлꙋ, и свако мое писмо да имате оставити.

67.

Захарија Добрић заступник будимски у Бечу јавља својим властодавцима о избору новог народног капетана, који је за Будим одређен.

(У свези са списом под бр. 62 и 63.)

Васако добро здравие желимь от господа Бога даровати се вамь васегда на многа лета.

И по сихь, брате лꙋбими, аште желаете за нась грешни разꙋмети, хвалимо Бога, обретаемо се ва живихь до воле божие; а за ино како е божие произволение, биће вола божиꙗ. И по сихь брате, аште хоштете разꙋмети, коꙗ ꙗ време овьде междꙋ Немци ꙋ Бечꙋ, нима не ће бити нигда оскꙋдно, како нама свагда.

Како се питате за ваше опьште послове, и опте све тако стои, каво е оставио господарь Вȣкомань, нисȣ се погнȣли ништа, и опте подале; веће се Немци овьде грабе, кои би пређе могао достати Рациштоть (српску варош, Табан).

Како смо чȣли да е Перькажиꙗ (пређажньи народни капетан) ȣ арешти, таки сȣ почели дрȣги сȣлицитовати (тражити) негово место, да сȣ коменда(н)ти ȣ Рациштотȣ даномь, а ноћомь ȣ градȣ.

Него ако нисте чȣли и разȣмели, овде ѥ достао декреть Хаокьмань (капетан) Тилмань, што биꙗше наипре барьꙗктарь, онаи дȣгачьки, што е рамао на еднȣ ногȣ, што има женȣ бȣлȣ.

Веће, братио, ꙗ самь христиꙗнинь, и што чȣемь хоћȣ вась посетити писмомь, промотрите се лепо за свашто и разберите за вась, што знате да е наиболе. А ꙗ би вамь и више за свашто авизао (јавио), што чȣемь овде ȣ Бечȣ по дворȣ господьственоме; али ние времена, боимь се, да не падне дрȣгоме човекȣ ȣ рȣке писмо, коме ꙗ нисамь радь. А писао самь ви писмо едно и по господарȣ Вȣкоманȣ, не знамь, е ли ви дошло до рȣке.

И паки, ако ви е произволение и лȣбовь братинска, посетите ме малимь вашимь писмомь, а ꙗ ћȣ изь далека бити слȣга братински и приатель брезьмитьни и брезь трошка, кои ће се познати посао на делȣ коначьноме.

Того ради просим те, господарȣ бирове, ȣчините ми лȣбовь, те ми позьдравите господина Ексархȣ Кир Иꙗниһиꙗ и остале опьште свештенике, и господаре кметове, и ешкȣте изабране, и свȣ братию, кои би за нась ради чȣти добарь глась. И молимь вашȣ милость, да бисте били приꙗтели нама в чемȣ бȣднемо потребни; а и ми хоћемо послȣжити вашои милости, ȣ чемȣ ȣзбȣдемо ꙗки; и каде се састанемо, хоћемо захвалити на вашои лȣбови, а не како неверноме Томи. И сами читаите то писмо на дȣховно, а

хоћу ви на скоро и болша свака отписати. И поздравим Капетана Радону, и нека се чува прелаштания, писао би и нему, али бих на хитни, зашто незнамь, могу ли доћи ове книге до руке. Веће самь молио господара Марка бирова (сентандрејског), да би намь како книге горе оправио, и подьхватио се, да ће намь послати. Веће ако ви буде драго, што намь отписати, можете до нега оправити и подписати, да се нима прида.

Писато у Бечу, месеца Июния 25 дань на 1708 лето. Остаемь на служби я Захария Добрићь, нашои браћи христианомь.

Надпис гласи: „Саи листь да се има дати брату нашему Стояну (Радојковићу) бирову у долнои вароши будимскои ва частьне его руце под печатомь нерушимо у Табхани.

68.

Веле важно писмо Хаџи Захарија Добрића и капетана Манојла заступника будимских и пештанских Срба, у коме саветују своје властодавце, како да поступе при избору поглавара будимских народних војника.

Васако добро здравие желимь отъ господа Бога даровати се вамь братиямь нашимь на многа лета.

И по сих, да знате примисмо ваше рукописание, што сте намь писали Июния 9 дань, и разумео самь за васехь.

Што ми пишете по заради свакога дугования ради, и ми овьде радимо и провиђамо заради свакога добра братиньска, и дань и ноћь мислимь, да би мили Богь дао, да бисмо могли доконати свако добро братолюбия ради.

И паки што ми пишете по заради Шаики, што ви е говорио ђенераль, да имате дати люде. Добро се за то промислите и договорите, да не би горша ласть последьна, него прьва.

Іа самь овде чуо и разумео, да се изьвадио Комендань на Перькажино место, едань хаокьмань (капетан)

Тилмонь, што е био барьяктарь прьво, онаи дугачки хроми. Паке е ишао Хаитеру (ђенералу Хајстеру), те е пропуналовао (предлагао), да може онь бити надь рацови (Србима) обрьваида, и да ће саставити и онь Шаике по Дунаву.

Веће се добро за то промислите и договорите се на духовно, како не би речь изишла наполе. Зовните господара капетана Радону, и Живу, и остале ваиде, кои би били цело мудри и здрави, и изь Пеште ковача; те се лепо договорите, и последакь промислите, како е мучно скинути с врата такве господаре, кои се силомь намећу. Веће ако буде вола ваидами служити, и цесару буде потреба, хвала Богу, може се наћи и отъ нашега рода. И оште нисмо еднога сметьнули господара, а други хоће да кидише. Веће се немоите таки подати и припасти, доке ми не отпишете; те ако узьхоћею та браћа служити и бити на служби цесарскои; баремь нека буде кои брать християнинь. Те ми отпишите, и некаударе печата николико она браћа, кои хоћею пристати на цесарску службу, и бити слуге цесарске до времена; а ми ћемо овьде разьпитати и провидети, како би могли наиболе учинити и за плаћу и за остало свако добро, што би могли учинити за наиболе да е нашои братии.

Веће ми отпишите на скоро свако ваше хотение, зашто има наши люди, кои могу бити и на службу, а други и на пурьгрьство. И немоите се за то закаснити на ово писмо. Веће ми искусно отпишите, и нека се господари ваиде тако на скоро не подаю, и на речь не стану, докле ми неотпишетс. Зашто е ласно примити господара на главу, али га е мучно скинути. Веће нека се добро промисла господари ваиде и господарь Радона. Паке нека овако упишу, ми се не отбиямо отъ служба цесарске, кои хоће юнаке; али ми можемо наћи и међу собомь такога

човека, (кои ће намь бити обрьвапда, а ђенераль е живь и заповедникь), ми хоћемо и тако бити цесарꙋ верни и прави. А каде ми ви пошалете тако писмо; и ћꙋ овьде радити изьвадити декреть, да ходи плаћа отъ месеца до месеца.

За то находимо ми овьде, кои се находимо, да би боле било, да се дрꙋги меѓꙋ нась не меша.

Знате добро свиколици, што сте патили отъ дрꙋгога поглавара. И господарь Радона може премотрити и прохесапити, колико е пꙋта био ꙋ штꙋкьхаꙋзꙋ.

А наипосле како годе знате за наиболе, тако ꙋчините а немоите на мене имати злꙋ волꙋ, да бисте рекли, да ви нисамь дао на гласъ. Како знате за наиболе, тако ꙋчините; и мени отпишите на скоро.

А саде би могло бити, да нисмо свакоме магарци. Ако би било драго слꙋжити, можете рећи: можемо ми наћи помеѓꙋ собомь поглавара и обрьваидꙋ; и ми ћемо и тако бити цесарꙋ верни и прави.

И спаси вась преблаги Христосъ. ꙋ самирению на многа лета. Аминь. Писато ꙋ Бечꙋ, месеца Июния 26 дань, на 1708 лето. Капетань Хаџи Манойло Николић. И я Захария Добрићь поздравламь опьштꙋ братию нашꙋ, и остаемъ на слꙋжбꙋ. И я самь ктео, да контрадикалꙋемь на овꙋ ствар, али незнамь, што е ваша вола. Или е боле, да ходи гласъ еднога Немъца, кои ние отъ нашега рода; или е боле, да е гласъ нашега народа срьпьскога. А и господинъ митрополитъ вели: каде хоћею слꙋжити, боле би било, да изберꙋ отъ себе еднога доброга човека и верна, да намь се зна слꙋжба и предь цесарскоме дворꙋ.

На полеђини стои од Добрићеве рꙋке: Ако ли бꙋде прошао господар Марько бировь сентьандреиски, а ви радите оправити по добрꙋ човекꙋ, кои би ишли доле; ако ли видите приликꙋ, те ꙋзходи пошта, а ви немоите по-

шилати на пошти; то вась врло молимо, учините ми лубавь, те по добру човеху оправите, ако нађете, а па пошти не шилите.

Саи листь, да се има дати нашему брату и господару Нешьку Капамачии ва частне его руце под печатомь нерушимо на прочитание саборно обштимь братиѧмь у Будиму у долнои вароши у Табахани.

69.

Народни капетан Радоња моли се поглавару и кнезу (бирову) будимском, да му опросте порцију, јер вели остарио сам у царевој служби, нити сам за ковача, нити за орача, а четири године болујем.

Господаремь господару и поглавару места сего избраному и уреченому Кнезу многа лета, и почтенимь Ешкутомь, и частнимь кметовом и старимь и младимь, васему обштому и целому православному Турвину.

Сие молбено и милостивно наше писанце са смереніемь посиламо место нашега образа вашему частному образу, и вашему почтеному господству не от кое велике церемуние, веће како сами знате за ове ребелие, како се згодило васему нашему народу, а не самому мене. Али по мене би наитеже, за што ме притекоше господа немачка, а друго нашъ свето почивши Патриархъ Арсеніе, а треће и себе ради и наше вароши ради и све обште наше братие, тако смо послужили, колико е годе могло више и боле, ради своє цркве и наше братие, до капле наше крви излиати, по заповеди нашега свето почившаго Патріарха, и по негову писму, што намь є био дао своє рукописаніе до овога последка, да будемь ѧ и моѧ кућа мирна и опроштена от свакога данка.

И ми се на то поуздавши, а друго ради братие, еда би намь био свитао образь и нами и нашимь старимь, кои су насъ над собомь поставили.

И валимо Бога, нисмо ячинили ни до саде, ни дао Богъ отселе невере ни едне, ни в нашои вароши, ни в дрвгои, ни себи, ни нашим старим. Али смо сами себе малв хаснв вчинили; едно, впарложи виноградe, доке бих на тои слвжби, а дрвго, о дрвгомь ни о чемъ нерадй; а саде едно осиромашили, а дрвго болесникъ в квћи четири годе дана, ни смрти ни живота; а треће, кое остарио, кое осакатио, нити сам за ковача ни за орача, нити самь знамь, како да се живимь за кои данъ.

Зато вась молимь господарв бирове и нашв братию почтенв, ешквте и кметове, обште све васъ молимо з божіе стране позаради порціе; што имамь ово колибе над собомь, раскида вода сваке године; и неки двадесеть, каде тридесеть оваца, тимъ се смочимь и живимь, а дрвгога ћара не имамь в овои вароши.

Зато вась молимо поклоните сами, а варош се неће толико с отимь помоћи, нити без отога вкинвти; а што имамо виноградца, што остала браћа дају, и ми смо каиль дати на то.

Зато вась молимо, ние ни в томв много што остае отрагв, али е нашемв сиромаштвв доста в ово време, а дрвго ми є почтене веће от наше братие, кои нась почитве.

Капетань Радона вашь наіманши слвга остаемо вазда на братскои слвжби.

70.

Стојан Радојковић биров будимски са ешкути и својим кметовима пише капетану Гаврилу у Вуковар, и моли га, да испита Милоша Хајдука и друге одсељенике будимске, који се у Вуковару настанише (види бр. 71, 74, 80), о злоупотребама познатог силеџије капетана Перказије.

Слвжбв и лепое поздравление от нас доле именоватих господинв и братв капетанв Гаврилв.

И ако се питате за нас, Богу миломе хвала, здраво смо. А за остало и сами сте разумили, како се живимо, и не знамо што ће нашему народу Богь дати до послетка свое поглаваре тако оправлаюћи.

И паки господару Гаврило и остала братио, кои се тамо удесите, разумите, што вамь пишемо поради онизихь книга, што смо вамь и пријђе писали, да намь пропитате нашу браћу, кои су одовуде тамо отселили, коме е што учинио Чорбаџіа (Перказија), и коме е што узео.

И чули смо, да сте били списали и послали по Тодору. Паки е онь погинуо от Курица*, и книге се стопиле, Курици отнили на фишеке.

Него се молимо вашему господству Бога и свое душе ради вијђите, те опеть отпишите, и луде све пропитаите и на скоро учините, еда би отъ Шаике неостало, зашто нами е саде потриба, хоће доћи комесіа велика из Беча, да вијђу по међу нами теготу нашу. Ради тога на скоро потрибуе, еда би Богь дао, да се врагу своему осветимо, зашто нами е велико стао ногомь за врать био. Али еда Богь милостиви пода, те га скинемо с врата. Како чуемо, а нису теке наше саме тужбе, него и одь други странах има. А чули сте и чуњете и сами, и Милоша призовите, нека слободно каже, каде су говеда и свине утеривали у шанаць, у кое ли доба ноћи, и с киме е ишао, зашто су и остали казали, и М и х а т ь, и остали.

Али нека и онь посведочи и каже, зашто онь боле зна, како е било, и како су ричь давали Чорбаџиі. Све нека спише, све молимо га з божие стране, зашто намь то наивише потрибуе.

И нека пише, или имь е цидуле давао, каде су ишли куде, или е теке речь нима дао, нека кажу, са чиомь е ричию иша столе, и тко е врата отварао у ноћи на шанцу.

---

* Курици = Cruciati = Крсташи, тако се зваху Ракоцини усташи.

И нека пише, како е и ђѹрчиа био ѹ еданьпѹть и ключь донио, те врата отворио ѹ —11— сахата ноћи.

Слободно нека каже, кои е годи био, те пашти, нек све спише. И остали, кои сѹ тѹ, нека спишѹ свое тѹжбе, што на кога имаю тѹжити.

То вась врьло молимо, да намь великѹ лѹбавь ѹчините и то писмо пошлете сотоме шаикомь.

И поздравите намь нашега частнога оца протопопа Иована и господара Шербана, и остале свештенике и братию.

И спаси вась Христось на многа лета, ѹ самирению аминь.

Июлiа —28— дань 1708 лето.

У Бѹдимскои долнои рацишноскои вароши. — Стоянь Радоиковићь бировь са ешкѹти и кметови своими.

71.

Ћесар Јосиф I својим указом од 9 Августа 1708 године одређује мешовиту комисију (од војника и племића, јамачко жупанијских чиновника) од ниже именоватих лица, којима налаже, да најстрожије испитају тужбе будимских Срба противу некога бившег народног капетана Перказија.

(Овај акт стоји у свези са актом под бр. 28 70, 74, 80).

Nos Josephus Dei Gratia electus Romanorum Imperator semper augustus et c. t.

Honorabiles et egregii, nec non prudentes ac circumspecti, Fideles nobis dilecti.

Quandoquidem benigne ordinaverimus, ut ad disquirenda gravamina et querelas a Rascianis Budensibus, contra quendam Capitaneum Pergassi mota, et suscitatas, certa commissionalis Inquisitio, medio certarum tam ex parte Militari, quam vero Nobilitari, ac civili fide dignatarum, minusque interessatarnm Personarum quanto citius instituatur, et peragatur.

Ad eademque Commissionem, Colonellum Littman pro Praeside, pro Assessoribus vero ex parte militari supre-

mum vigiliarum Praefectum Regiminis Salmensis; ex parte autem Nobilitari et Civili vos ad rite firmandos hos Actus Inquisitionales denominaverimus, huicque Congressui pro Auditore seu Actuario. Regiminis, Montecuculiani quondam Auditorem Himmelgeist adjunxerimus.

Ideo vobis harum serie firmiter comittimus et mandamus, quatenus acceptis iisdem, habita inter se se mutua cointelligentia, dum et quando superinde per antelatum praesidem requisiti fueritis, apud mentionatam Inquisitionem statuto tempore et horis comparere, materijsque proponendis et disquirendis pro eruenda veritate sedulam operam adhibere noveritis ac debeatis. Vobis in reliquo gratiam Nostram Caesareo-Regiam benigne propensi manemus.

Datum in Civitate nostra Vienna Austriae, die nona Mensis Augusti, Anno Domini 1708.

(L. S.) Josephus m./ p.

72.

Угарска дворска канцеларија јавља дворској војеној канцеларији жељу будимских Срба, да буду под маћистратом а не под ђенералом и комором.

(У свези с бр. 74, и 76).

Sacratissimae Caesareae Regiaeque Majestatis Excelso Consilio Aulae-Bellico hisce perquam officiose significamus.

Praesentibus sub A. (види пуномоћије под бр. 54) inclusum Judicis et Juratorum, totiusque Communitatis Rascianorum Budensium, in inferiori Civitate, vulgo Taban nuncupata, degentium demissum Memoriale, per N i c o l a u m E m a n u e l Plaenipotentiarium Eorundem, penes sufficientes Literas Plaenipotentiales, coram hacce Cancellaria Regio-Hungarica pariter Aulica productas, praesentatum uberius exhibere, quali nam de causa et ratione ijdem supplicantes Rasciani; non obstante priori

Memoriali hicce sub B. (види бр. 51) annexo, ac ex post per subsequentem contradictionem ex rationibus ibidem fusius declaratis annullato et revocato, a nullo alio, nisi solo praefatae Civitatis Budensis Magistratu, uti reliqui Cives Budenses dependentiam habere cuperent, id ipsumque Domino Commendanti Budensi, per expeditionem istius Excelsi Consilii Aulae Bellici decretaliter intimari facere, demisse efflagitarent.

Cum autem universi Cives et Inhabitatores Budenses, notanter vero Rasciani, tam de lege Regni, quam etiam virtute Privilegiorum Caesareo-Regiorum antelatae Civitati Budensi clementer elargitorum ac confirmatorum, Jurisdictioni Magistratus Civilis subjacere et ignoscerent, memoratique Rasciani in id sponte consentirent.

Hinc praesentem eorundem Rascianorum humillimam Instantiam compluriter titulato Consilio Aulae-Bellico perquam officiose Communicari, Simulque in eo recommendari, quatenus idem Excelsum Consilium Aulae-Bellicum, justo petito Saepefatorum Supplicantium deferendo, neccessarios eatenus Ordines, ad suprafatum Dominum Commendantem emanari facere hanc gratiam velit. Cui ad exhibenda reciproca grati Officii Studia, Cancellaria haec Regia manet prompta et parata.

Ex Consilio Cancellariae Regio-Hungaricae Aulicae.

Viennae 10 Septembris. Anno 1708.

73.

Совроније Подгоричанин владика Славонијски пише из Беча Будимцима о стању ствари по самрти митрополита Исаије Дијаковића и иште новаца у помоћ ради општенародних послова и народног сабора, на коме би се изабрао нови црквени поглавар.

Софроніе Подгоричанин, Божіею милостію Епископъ славониски, и прочее.

Смереніе наше пишеть, вь богоспасаемую варошь будимску и пештанску, благословѣнимь свештеникомь, осталимь православніимь и христолюбивимь христіанномь, благовѣрному тисуштнику, и благороднимь капетаномь, бировомь и ешкутомь, болюремь и старешинамь, трговцемь и занатлиямь, всемь воинставнимь, мирь и радость от господа Бога вамь просимо.

А по сихь известно творимо поради нашихь општенародніи пословь, оставши сада по прѣставлѣнію частно почившаго Митрополита, и ми зде случивши се, трудили смо се и радили, колико веће могли, да би потребнимь нашимь пословомь кое годи саврьшеніе било, и мало што да е оправлѣнно, и што с толиким трудомь и потрошкомь, вазрадуюћи намь. Паки како бисмо сабраніе имѣли и за поглавара црковнога провидели, безь шта прьво бити нѣможемо.

Але такову вешту са великимь подвигомь и слогом, и потрошеніемь потребуе чинити. Новце ни от едне стране нѣима, што мало находило се, едно и друго, Прѣставльши (митрополит) то свехь по капіа еште за живота раздао, и то се не зна. Но како се е прѣставио митрополит, тако су му и дари умрьли.

Но сваки из нова гледа, како и послове из нова држе, да се о нихма ради.

Сего ради општинству вашему сіеналѣжаніе вазвештуемо, ако мислите о кому напредку општенародному, и о своему православію, и мирномь пребиванію, да бисте о тому единнодушно вазрадели са слогомь, и от ваше стране да се прѣправите с трошкомь, на врѣме оно, когда би Богь изволио, да буде сабраніе и нарѣжденіе поглавара.

И когда би на сабраніе вась позвали, кога наредите и пошлѣте, нека општенародному из нова потрошенію, зашто прошедшаго лѣта лакьше есть било, находило се по-

дѹшина светопочившаго патріiарха, и со тимь се радило. А сада толико дѹга есть ѹчинѣпо за живота митрополитова, свехь народних пословь ради. За то потребѹе народь и дѹгь платити, досле кои е ѹчинѣнь.

Паки и новомѹ потрошкѹ, да се скрьбе, за што сада е от наивеће потреби, потребно за времена чинити, и о послови народни радити.

Знамо, да ви е доста мѹке и трѹда ва тесноте тои, обаче нѹждно врѣме слѹчи се, да иначие бити нѣможе. И долѣ, народ есть по три по четири крат досле ѹ о п ш т и н с т в о помагао; а ви нисте ни оно, што сте еште светопочившем патриархѹ потребовало издати, да сте дали, но кѹсѹрь е на вами двеста форинти.

Сего ради тамо когда пріиде и капетань кирь Маноило (Николић), хоће ви и от ѹсть оздешних вазвестити.

Паки што бисте изнова трошка дали ради црковнога поглавара, то потребѹе от црковни новаца да изађе, колико више можете ѹчинити.

Паки ради ваших пословь, добро се є подвизао кирь Маноило, и колико е могло болше. За сада то е отправлѣно.

Ми паки радимо, да би нась скоро доле отпѹстили, и да бисмо за врѣмена могли сабраніе ѹчинити, зашто нам се о овомѹ наипаче ни едномѹ непотребѹе облѣнити, но прьво налѣжателнѹ вешть единодѹшно божиомь помоштию да порадимо сатворити.

Прочее мирь и милость божіа да предбѹдеть сь васеми вами вь сегда, аминь.

Месеца Сектемврa 18 дань, ѹ Бечѹ, 1708.

Благоговѣинним свештеникомь, и осталимь христолюбивимь христіанномь прѣбивающтимь ва бѹдимскои и пештанскои вароши. Ѹ Бѹдимѹ.

74.

Соврониe Подгоричанин владика славонијски пише и јавља Будимцима, да им капетан Хаџи Манојло носи ћесарске декрете, по којима су постали пургери, и равноправни са осталим грађанима, и да више немају шта давати будимском градском војном команданту. (У свези са бр. 67, 68, 71 и 72).

Софроніе Подгоричанин божіею Милостію Епискуп Славонски, и прочее.

Смереніе наше пишеть у варошь будимску, бирову кирь Стоіану, са осталимь Ешкутима и варошаном, миръ и благословеніе господне буди сь вами.

А по сих вѣсто вамъ буди, како тамо поиде посланикь вашь Кирь Маноило Капитань, будет ви васах по реду о здешних вазвестити.

Паки добре и подвизао се есть о свему вашем прошенію.

Паче же вашего самога дела ради, све по хотенію вашему есть доконао, и два декрета извадио, едно, да сте с пургери равно, и сами да сте пургери. Други, да нисте под генералом, нити, да ви у чем досађуе или заповеда.

И на то, што е потрошио, кое такшомь, кое инимь трошкомь, како ви и квитанцие буде указати; а и господину Квариенту двеста форинти. То све бивши ваших самих пословъ ради варошки, кроме плаће посланика вашего, кое потребуе општински да му платите. А ту бивши и от осталих стран люди околни, за то у вашь такови особни трошакь остале пребивателѣ, да не имате стављати (толико, већь ако би кои хотео пургеромь бити), такови у вашь трошакъ вали да пристанеть.

А ето, кое писаніе пишемо општинско, за опште потрошеніе, у тому сваки и сви обште и единодушно потребу же да присталци будете.

Паче же, како сами междꙋ собою имате мꙋдрих люди, право и тихо, бесь бꙋне, и за вашь саме, а и за општи можете видети потрошакъ.

Паки ви, кои сте како пꙋргери, и ꙋ пꙋргерскомꙋ редꙋ мислите бити, врьло потребꙋе, единомисално да се држите сꙋпроти вашего того бантователꙗ (гонитеља) Перказіи, како сꙋ се и овамо многи поред вась заклѣли, тако и ви тамо междꙋ собою, нѣмоите, да едань мислите себи о злꙋ, а дрꙋги о добрꙋ; но свих своемꙋ обштемꙋ добрꙋ да бꙋдете единъ с дрꙋгим вѣрни. Зашто ако се стиже Перказина кривица на вась, тако не бисте могли ни лѣто едино остати.

За то, нека бꙋде проклѣть и трькле ть сваки они, кои би годи, што особно или таино крио и чинио сꙋпроти прьвога вашего согласꙗ, како сте по вашем посланикꙋ и дворꙋ цесарскому приложили, ради тога Перказие.

Ꙋ том добре и вѣрно слогом да прѣбꙋдете, хоће вась Богь и слободити и ꙋ мирꙋ остати. Тако да ви е вѣдомо.

Прочее мир и милость божіа бꙋди съ вами, аминь.
Софроніе Подгоричанин Епископь Славониски.
Ꙋ Бечꙋ 8ог Септем. 14 дань. 1708.

75.

Christof. Ignatius N. D. de Guarient, et Rall, или као што га Срби у разним писмама називају Кварijент, председник дворске војне канцеларије, онај исти, који бејаше царски комесар на првим српским народним саборима у манастиру Крушедолу; пише Будимском таначу, да ће својски подпомоћи како њихове тако и опште народне захтеве.

Ово је својеручан одговор истога Кварijента на писмо будимског танача од 2 Јула 1708 године.

Egregij Prudentes, et Circumspecti Domini, Amici observandissimi.

Salutem, et Servitia mea. Ex litteris mihi sub dato 2 Julij transcriptis, intellexi, qualiter Negotiorum Suorum hic habentium promotionem uberius recommendaverint. Et siquidem industria mea, qua praetitulatis Dominationibus Vestris servire desidero, Eorundem hic existenti Deputato, Domino Capitaneo Emanuel iam nota est, ideo me etiam ad Eiusdem uberiorem relationem refero, et in reliquo permaneo Earundem Dominationum Vestrarum ad servitia paratissimus Christophorus Ignatius N. D. de Guarient et Raal.

Viennae 30. Augusti 1708.

76.

„1708 лето месеца Априлиа 23 дан, што почесмо трошити на варошкꙋ странꙋ, господинꙋ ђенералꙋ и осталоизи господи пешкеш бирови дали нови:

Прьве за општꙋ атиштацию бꙋргимаисторꙋ Андриа дао —57— дꙋката, и ђенералꙋ за пасошь —85— дꙋката, паки вице-ишпанꙋ (поджꙋпанꙋ) за атиштацию —77— дꙋката.

Ненадь дао и ꙋганце ђенералꙋ и осталои господи“ — — — — — — — — — — — Из овога се види како су та господа глобили јадне Будимце, ми мо свију заштитних књига цесаревих? —

77.

На молбу хришћанских и кршћанских бирова и кметова збогиреза за Угарски сабор у Пожуну, и због ливаде, винограда и ораће земље одговара будимски градски општи мађистрат као што се види из овога извода.

Demnach bey Unss Bürgermeister und Rath dieser königlichen Haubt- und freyen Statt Ofen, der katholische und altgläubige Räytzen-Richter und Geschwohner auss dem Taban vulgo Reytzen-Statt alda

erschienen, und das mehreres gebührend vorgebracht, welcher gestalten dieselbe bey diesen so lange Jahr dauernden harten und mittellosen Kriegszeiten sich vor Unhräftig befinden theten, mit einer zu dem Landtag vor seithen dieser Statt Ofen abzuschicken beordnete Ablegaten, und anderen allgemeinen angelegenheiten benöthigten beyhülff zu succurriren, beynebens das Anlanges gethaen, dass auch Sie des Genusses deren Stadt-Privilegien, und deren Grundstükhen, Vieh, Trib, Wiesen, Weingarthen und Aecker gaudiren mögte.

Als haben Wir auf sothanes Anlangen Ihren Richtern und Geschworenen hiermit zum Bescheyd ertheilen wollen, dass, quo ad primum: die Unumbgängliche Noth es erfordere, damit zu erhaltung Unserer und gesambter Reytzen-Statt bestendige threue gegen Ihro Kayserliche und Königliche Mayestát auch zu unterthenigst Gehorsahm des Kayserl. und Königl. zu dem Landtag beschehene Citation, de proportione auch die Raytzen-Statt, zu Vermeidung der grossen in denen Landsrecht und Gesätzen sonst vorgesehenen Straff, concurriren müsse. Zu dem Ende dann propter Consuetudinis Jurisque Nostri Observationem herr Andreas Wiser des Inneren Raths mit Zueziehung herrn Frantz Kokals und Herr Bernhad Kasaneg sich zur denen Raytzen-Richter und Geschworenen in der Raytzenstatt Morgen, alss den 4ten dieses, sich zu Verfügen deputiret worden, damit selbige der Anlags-Repartition beywohnen, und darbey die gleicheit in erkandens der liebe Gerechtigkeit können beobachten helfen.

Ad secundum. Weilen wir erst den 22 Septembris 1705, mit grossen Unkosten von Ihro Majestät die Privilegia zu gemeiner Statt überkhomene und bisshero dieselbe wegen denen ånhaltenden schweren Kriegs-Traüblen mithin gesperrten Pass und abgeschrittenen gemeinen

handl und Wandel, der Weg zu einer besseren Nützniessung zimblich praecludirt, Anietzo aber nach dem, mit viellen Seuffzen hoffenen lieben Frieden, und mit Göttlich Beystand glückselig (због Ракоциних војника и због куге без закључка растурен сабор) volbrachten Landtag eine wieder bessere und glückseligere Zeit auguriren; als werden auch Wir nicht ermangeln, die Raytzenstatt (wan selbige mit ihrem an Uns in civilibus verbundenen Gehorsam continuiren wird) in Jenem, was so wohl vor diesem Ihro Kays. und Königl. Mayestát Uns allergnädigst anbefohlen, und in das künftige noch allergnädigst anbefohlen wurde, bestendigst zu manuteniren.“ — — — — — — — — — — — — —

После свију ових китњастих фраза на крају вели маћистрат:

„Wir finden keine Ursach zu seyen, dass derentwegen ein Frag und Anthworth dermahlen gemacht werde.

Ofen den 3. Februårii 1708.

N. Bürgermeister und Statt-alda.

78.

У парници Будимаца са познатим зликовцем капетаном Перкасијом, сведоци пред комисијом ову заклетву полагали.

Въ име оца и сина и светога Дѹха.

Заклинаю се ꙗ, (име рекъ) Богомъ оцем прѣвечним и нерожденнимъ, и не исходнимъ, и тогожде прежде вѣкъ рожденимъ, и сьпрестолнимъ и превѣчним Богомъ, Синомъ, и тоежде власти божаства едино соѹштимъ и прьсно соуштнимъ и животворештимъ Богомъ Дѹхом истинномѹ Богѹ въ троици светои славимомѹ и покланꙗемомѹ, отъ ва сеи видимои и невидимои твари.

И тако ми прѣсветіе прѣблагословеннеи дѣви Богородици Маріе матере по пльпа господа нашего Іѕѹса Христа, и тако ми частнога и животворештога Креста го-

сподна, и тако ми светаго Євангеліа, и въ немъ частнеиших словъ изшадших из прѣчистих оусть господа Бога и спаса нашего Ісѵса Христа, и тако ми всех светих божиих оугодникь, како се обештаваю, да нећѹ ни више ни маніе казати ова истина дела, него по правди божиеи, и по моеи дѹши, колико сѹ ѹчиніенна и сътворена прѣд очима моима то по правди кажемъ: дигнѹвши дѣсние мое рѹке три прьста. вь образь светіе троице сице заклиніаю се.

79.

Кваријент председник дворске војене канцеларије пише Будимцима, да ће им на услузи бити у опште народним пословима.

Egregij, Prudentes et Circumspecti Domini Amici observandissimi.

Salutem et servitia mea. Ad literas praetitulatorum Dominationum Vestrarum sub dato 2 Julii adhuc exaratas iam pridem respondissem, nisi semper descensum ab hinc Domini Capitanei Emanuelis expectassem. Et quia idem sine dubio feliciter id appulit, non etiam ambigo, quin industriam meam, qua tum Inclytae Nationi, tum titulatis Dominationibus Vestris servire desidero, ijsdem uberius demonstraturus fuerit. Ad cujus etiam limpidiorem relationem me refero, et in reliquo permaneo Earundem Dominationum Vestrarum, Viennae die 17 Octobris 1708, Ad servitia paratus Christophorus Ignatius N. D. de Guarient et Raal.

80.

Капетан Хаџи Манојло Николић посланик будимски пише Таначу о њиховим и општенародним пословима, и јавља за лица, која суодређена у комисију противу Перказије. (Види бр. 23, 70. 71, 74).

Васако добро здравие желимь отъ господа Бога даровати се нашимь братиамь на многа лета.

И по сих, аште хоштете за нась разумети, хвала миломе Бога еште смо ва живих; а за оно, како е божие произволение.

И примих ваше частно рукописание, што сте ми послали по господару Ђуки, и разумех за васех. Што сте ми писали за сваке послове, и ꙗ ѥсамь настоитель по васакь дань и часъ, да би могло бити, што наибрьже. Али неможемо ништа на скоро учинити, доке не буде време и часъ какови може казати и из уста господарь Ђука. А и онь се трудио са мномь три четири дни, и видио е, кака ходе послови сваки. Али уздамо се у Бога, неће намь и мало време проћи, и оште хоће намь бити резолуциꙗ на скоро.

И уздамь се у Бога сваки наша прошенꙗ хоће намь се подати. Него толико вамь даемь на знание, по заради тога Чорьбачие*, светлости цесарьски дворь отредио ѥ ѥднога аудитора, кои хоће тамо доћи, да учине комесию сиречь судь и правицу. И отредили су на таи судь, да провиђаю: два официꙗла отъ воиничьке стране, пореди тога аудитора, кои ће тамо доћи, и оште што е у граду, о одь вармеђе вицеишпань и Хусарь Іаношь, а отъ пештанскога турвина Лианьдерь и Шамуиль Диꙗкь.

А у томе суду нити ће се мешати ђенераль нити аудиторь, нити обрьштъ бокьмаисторь.

Него саде добро провиђаите и договораите се са господиномь пурьгимаисторомь и са свимь таначемь, да би сте неостали повиньни и подь великимь трошькомь и срамотомь. Зашто и оште не знамо, какавь ће бити конаць, него хешькиле провиђаите, и будите сви опьште едино душно и едино мисльно, и ꙗви.

Истиномь кажемь, да самь знао, да ће оволико дуговане бити и на оволико се потегнути, не би примио на сваки дань ни по десеть дуката, толику старость и бригу.

* Капетан Перказије.

Али не могв да вчинимь на дрвго, каде ме призваше овде в Бечв шиндиквсь и пештански Нотарош, и показаше ми ваше пвнтове (пунктове = услове) и печать варошьки, што сте послали, паки ми рекоше, вала ти за тимь бити, каде си варошки пленипотенциалишь.

И а самь на то пристао, видевши, да неможе бити на дрвго. Ако не би коньпариловао (престао, дошао на време,) пала би варошь в великв штетв и а зло.

И да знате и оште самь нашао овьде в Бечв, ови знадв и оште негови (перкасини) зала казати, и хоћемо и заклети овьде предь Авдититоромь, и послаћемо ви парию, што св и они сведочили негово зло, него се ви ако дрьжите и едино. А и оваи авдиторь одавьде неће поћи, докемв се неда трошакь, а знате и сами в мене за саде не има ни мене за трошакь. Али ћв молити господина митрополита, да ми посвди, доке ви пошалете. И немоите се шалити, ови послови немогв бити безь трошька. А за дрвгс за саде ви немогв више боле писати, него ће ви казати и господарь Ђвка и из вста сваке послове.

И поздравите намь господара Марька бирова Сентьандреиского, и остале кметове и христиане, и што св ми говорили, нисв ми ништа отписали, и поздравите нашв братию Пештане и свештенике, кои би годе за нась всьпитали. И спаси вась преблаги Христосъ, в самирению на многа лета писато.

У Бечв, 1708. Івліа 20.

Хаџи Маноило Николићь капетань.

81.

Петар хаџи Николић брат обрштера Миросава и Саве пише из Варада (великог Варада) 5 Марта 1708 године и моли будимсяи танач, да му наплате неки дуг.

82.

У једном акту, међу осталом службом, коју су чинили цесарској војсци, спомињу Будимци, да су радили на Биограду.

83.

Под овим бројем налази се читуља Радивоја Хаџи Продана из Београда од године 1709.

84.

Записник будимског српског танача од 3 Фебр. 1709 год. у коме је говор о неком Агамиру Персијанцу, и Перкасиним иступима.

1. 1709 лето месеца Фебрȣара —3— дань приђе Марьтинь Агамирь Перьсиꙗнь, и каза, да е отишао из Варадина ȣ Биоградь ȣ попа Ерменьскога кȣђȣ и потȣжи се. И тада ѥ чȣла Хаима кадȣнина кћи, а Серђесова жена; и пита попа Ерьменьскога, што ђȣ, хоће да ме потȣрче. И тада и рекао попь Ерьменьски, ꙗ тебе сакрити не могȣ, зашто е ово тȣрска земла, ако се чȣе, хоће мене саждећи на ватри. Паки рекао попъ Еви, зашто си синко дошла ȣ овȣ тȣрскȣ землȣ, каде ни си каиль туркина бити. И тада и рекла Ева, како нећȣ доћи, каде ми Чорбачиа (Перкази) крьсти дите, теми би кȣмъ. Паки и посли са мномь спава, и остави ме трȣднȣ на силȣ, и посли ме био и ȣ' ариште два пȣта метао, да бижимь ȣ Тȣрке, те самь лежао месець дана од боꙗ, и мȣжа ми Чорбаџиа затьворао Серђђеса, и отирао из Табахане. И паки се е крила и Ева ȣ Биоградȣ по Ерьменьски кȣћа —3— месеца, да би се кȣрталисала и она и дите, теке да е непотȣрче, али неможе вити, зашто е Чорбаџина зьла побигла.

2. Паки каза Мартинь Ага бегь Ерменлиа, каде самь био о Биоградȣ, чȣо самь од многи Тȣрака, више одь

—30— тӯрака, кои вели, да мӯ е Чорьбация ӯставио саньдӯкь, кое сӯ чиме, кои вели остало ми е —200— фор. кои вели остало ми е —100— фор. кои вели остало ми е толико мое добро, кои колико каже, зашто нась е Чорьбациа оправио ӯ Тӯрке, а наше добро ӯставио. Зашто ӯзе новце и нас оправи ӯ Тӯрке.

3. Паки каза Мартинь Агамирь, да е беседио ӯ Биоградӯ са Иӯсӯфомъ терчоманомъ пашиним и тако мӯ е говорио, и Ӯсӯфъ, дао самь чорбации, ӯзео ми е —200— дӯката. Паки ми е ӯзео едань шишь сребромь окован, и паки —2— табаньчели пӯшке, што се носе ӯ силаю (за појасом) и сребромъ извезепе, коє валаю 50 или 60 фор. Када ми то ӯзе, онда ме ӯ Тӯрке оправи, амо е добро. И паки ми ӯзе едань сахатъ, кои слӯжи мисец, зна и сахате, кои вала много новаца.

4. Каза Марьтинь Агамирь, да сӯ ӯзели лађӯ за 50 фор. нас —8— лӯди, кое Арнаӯти, кое Ермение, кое Грци. И каде сӯ ктили да идӯ доле ӯ донӯ землӯ, пошли сӯ чорбацiи, и поискали пасошь од нега. И чорбациа нима дао пасошь, и ӯзео имь за пасошь —17— фор. И они пошли са неговимь пасошемь, пошли и дошли на Фӯдваръ (Földvár) и оньде нашли и чорьбацию на Фӯдварӯ, зашто е пре нихь отишао био са шаиками. Паки е видио Арнаӯте, гди идӯ Дӯнавомь на лађи, и призвао Арнаӯте, ходите ӯ краи. И дошли сӯ ӯ краи, и питао и чорбациа, камо вамь пасӯш? И Арнаӯти изнили пасошь, онаи исти пасошь, кои сӯ од Перьгацие ӯзели. Паки каде ӯзе чорбациа пасошь и погледа, паки рече: я томе пасошӯ невирӯемь, ви сте пасие вире, Арнаӯти и Ермени, без вире и безь закона. Паки ӯзео 14 фор. И ниесӯ смили дрӯги Арнаӯти изићи придь чорбацию, него Мартин Агамирь.“

Овај документ изнели су Будимци пред комисију, која је судила томь често споменутом Перказији називаном чорбацији.

85.

Писмо председника дворског војеног суда Каријана будимском таначу у народном послу.

Egregij, Prudentes — — — — — —

Salutem et Servitia mea. Ex litteris Dominationum Vestrarum ad me exaratis intellexi uberius, qualemnam in proponendis coram Commissione Inquisitoria gravaminibus contra Pergassium sortiantur Successum, et optarem ipsemet, ut quanto citius effectui, et fini favorabili mancijparentur, non dubitans communitatem quaerulantem contra Pergassi triumphaturam fore, consequenter etiam in expensis hoc fine causandis Eundem convictum iri. In reliquo dispositionem ratione Securo cambio intremittendorum mihi ducentorum florenorum Domino Capitaneo Emanueli mutuo datorum fiendam exspectabo, et quidquid in augmentum Communitatis, occurrente quacunqe occasione, grati exhibere potero, ad id omne effectuandum maneo.

Praetitulatarum Dominotionum Vestrarum ad servitia Paratissimus Christ. Ignat. N. D. de Guarient et Rall.

Viennae 3 Febr. 1709.

86.

Писмо пуковника Јована Димитријевића од 1-вог Марта 1709 из Острогона српском таначу. У овоме писму опомиње пуковник будимски танач, да немају право узимати данка од оних будимских Срба, који су у војничкој служби, као што вели тако прописују цесарски расписи и декрети. Ово је писмо написао на немачком језику, да би имало званичног вида. На оба писма стоји печат поменутог пуковника, из којих се види, да је био племић.

87.

Писмо Кварціана председника дворског војеног суда будимском tanačу због народних послова.

Egregii, Prudentes ac Circumspecti Viri, Amici observandissimi.

Litteras Earundem Dominationum Vestrarum recenter ad me exaratas rite percepi, et siquidem expeditio illa obquam levandam taxa depositionem duodecim florenorum a me efflagitant, mihi non constat, neque ad investigationem propterea circa factam in ulla Cancellaria hic reperibilis est; ideoque Dominationes Vestrae contenta expeditiouis illius, et in quo Dicasterio levari debeat? mihi transscribere velint, quo intellecto efflagitatam taxam illicò depositurus, una simul expeditionem levandam Dominationibus Vestris transmissurus sum.

Exolutionem vero eorum Ducentorum florenorum Dominae Contesse de Franckenberg Budae, his perceptis fiendam assigno, a qua vicissim hic exolvendus contentabor. Caeterum de successu inquisitoriae Commissionis contra Berkasium informari cupio, et hisce acclusas litteras proxima data secura occassione Albam Regalem promovendas rogo, et permaneo Viennae die 9. Martii 1709. Earundem Domin. Vestrarum ad Servitia Paratissimus. Ignat. Christ. N. D. de Guarient et Raal.

88.

„Ради општенароднаго мира, да се ова народна неслога изкорени, што се међу народомъ отъ толикога времена укоренила.

Зато оваи господаръ ново постальениварошки бировъ (Илија Бошњак) отъ свое стране не бивши на путу, и(не)имавши на себе никакве кривице, само ради мира народу у помоћъ поклања своеволно 12 форинти. Равно и оваи

господаръ народни предњакъ Никола Давидовић своеволно и онъ небивши на пꙋтꙋ, покланꙗ народꙋ ꙋ помоћъ радь мира 12 форинти.“ — — — — — — — — — —

Немир и неслога народна јамачно се изроди због зулума капетана Перказије и његова присталица, и због парнице противꙋ ових зулумћара, и што је због овога долазила комисија, која је поделила правицу јадним будимцима, пошто их оглоби са пет хиљада форината, као што се из разних признаница видети може.

Немачка господа умела су у сваким приликама да глобе јадан народ српски под закриљем бечких ћесара.

89.

Јован Димитријевић обрштар пише и села Жамбека (лежи 3 сата од Бꙋдима) будимском таначу, да му све катане прате, кои се у Будиму налазе. Писано је:

„Ꙋ Чанбегꙋ Марта 26 лето 1709.

Иовань Димитриевићь обештерь.“

90.

Ми низꙋименовати даемо на знание вашемꙋ господьствꙋ господарꙋ бирове и остали господари, кои се находиие ꙋ почтеномꙋ таначу свакꙋ правицꙋ чинити и сироти и сиромахꙋ.

По том господари имаите и нашꙋ тꙋжбꙋ разꙋмети, како самь остао са моиомь госпођомь матеромь, после моега покоинога оца Стоише. И лепо самь се са шномь разговарао, и нои рекао: мати моꙗ, ꙗ изгꙋбихь оца а ви господара. Него одселе, да се пазимо лепо и договарамо, како ћемо се живети посли моега оца. И ꙗ те хоћꙋ пазити већьма, него ли за живота очина. И она ми рече: хоћемо синко, тако и вала да се пазимо. Паки иои рекохь: мати, допꙋсти ми, да ꙗхь обрьћемь кꙋћомь и ви-

ноградомь и осталимь, еда би Богь добро дао, да се живимо сполꙋ после оца. И на то она би каиль, и рече: синко хоћꙋ ти допꙋстити, теке ради и послꙋи.

Потомь после дође иои дрꙋга паметь и ћꙋдь, или е тко подговори, или е нена паметь онако наноси.

И поисках од не новце, да платимь за некꙋ земьлу виноградскꙋ. И она отвори сандꙋкь, паки ми даде новце иза леђа, а недаде ми ꙋ сандꙋкь загледати, ꙋ томо се обртохь, и рекохь: мати, зашто од мене криешъ, каде ниси за очина живота од мене крила, зашто ниси на речи, како смо се договарали, и дае ми по 1 фор. по 2 фор. а земла коштꙋе 40 фор.

Сама зна, а и иои рекохь: мати, каде ти тако чинишь саде, што ћешь после чинити са мномь. И она се на то расрди, и не кти са мномь да говори, нити ктиде вечерати, — Зато молимо и просимо ваше господарство Бога и дꙋша ваше ради и остаемо на слꙋжбꙋ вашемꙋ господарствꙋ, вићите ми правицꙋ.

У Табанꙋ 29-ог месеца Априла на лето 1709.

91.

Будимски Срби пишу саборно митрополиту будимском Вићентију због црквених послова, и одсудно одбијају наредбе и новачења, и насилнички утицај у општинским пословима.

Вьсех светеишемꙋ и блаженнеишемꙋ господинꙋ Кирь Вићентию архиепископꙋ бꙋдимскомꙋ и прочимъ.

„На 1709 лето месеца Июниа 24 дань кметови и ꙋречени и не ꙋрꙋчени, и тиседꙋши (десетари), и договараше се за ради црьковнихь ствари.

И на то се понизьно молимо вашемꙋ величанствию, владико свети, и целꙋемо вамь частнꙋю десницꙋ, и свих опште закьтивамо единомисльно, кои се находимо кодь ове црькве, како смо црьквени темель основали, по томь

и кућу, по томѣ и виноградъ и дућане, све своиомъ снагомъ и новцима свих сложно.

Того ради зактивамо свих саборно, да буде, како е и до саде било, да ние распре по међу нами, а ваше величанствие да хесапъ узимате и назорители хесапу да будете; отъ отога се хесапа не бранимо толико, како съте затекли, тако да остане, како е и досаде било, и како е по остали мирьских црьквах, иначе не може. Новине никакве чинити, и немоите, владико свети, имати кою мисао, да е неколико люди то зактевало, ние, веће свих опште тако иштемо, да остане и подписуемо се, свих по имену. И што буде у црькъву за потрибу црькву красити, промишлаћемо и с вами заедно, што е за потрибу, нисмо ни ми своиои кући, ни своиои црькви неприятели, што се каде узможе, хоћемо прилагати у црькву толико. Да Богъ и милостива Богородица подрьжи ваше величастие, и ктиторе, и што сте поставили сина црьковнаго, на то смо контени; и како е до саде хесапъ придаватъ отъ црькве кметовомъ: тако и од селе да се придае, а придъ вашимъ господствомъ и с вашимъ договоромъ владико свети.

Паки молимо ваше величаствие, свих саборъно и мали и велики, на томъ да остане, како иштемо, и како е досаде било одъ старине по мирьски црквах. И ваше светие молитве, да прибиваю на нами. А ми што смо дали црькви, нераздваммо, а што намъ потреба вароши буде црьквени новацъ узети, за кою неволу; да намъ не имате забранити, зашто смо прията тель своиои цркви, а нисмо разорители, а вcase вримeномъ паки црькви вазвратити. И што сте поставили попа Ђеорђия цьрковнаго сина, хоћемо за ову годину примити, да ни е распре међу нами; али на другу годину нехоћемо примити; и нисмо да намъ на то дате, како друге године неће бити коя распра. А ваше светителство наши Архипастирь и предводитель ва сегда, а ми ваша чеда.

Пантелиа ћурчиа тизедушь. Живко Капамациа. Іанко абаціа Никола тизедушь. Вучко абациа. Живко мумциа тизедушь. Милиа тизедушь Хранисавь ћурчиа. Продань тизедушь. Симо ћебециа. Радосавь тизедушь. Милутин мумциа. Михаило таћациа. Ненадь абациа. Никола чукурханлиа. Антоніе ћурчиа. Сима Билановићь. Андриа пинтерь. Вукь халачь тизедушь. Станое бакаль. Иовань Стипићь. Ефта тизедашь. Петарь Семизь. Лаушь касапинь тизедушь. Моиа абациа. Анто Новопазарацъ. Павао барактарь. Вукомань абациа. Давидь ћурчиа. Ђурица ешкуть. Милутинь ћебециа. Дачо ћурчиа. Мариань тизедушь. Петарь ћебециа. Фидипъ Дераћанинь. Орестие абациа. Мато бакаль. Ђуко фурдациа. Христо Евиновићь. Угринь капетань. Хаџи Павао. Радона капетан. Илиа (Бошњак) бировь. Павао абациа, тизедушь. Малешь Петровићь. Паунь Раићь. Петарь ћурчиа. Петарь Дмитровь. Стоань тизедушь. Кузмань тађациа. Владиславь толмачь Иовань фурдациа."

На полеђини стои: „Да варучиусе сиа чело битка господину митрополиту Вићентию, ва светлеише его руце са целованиемь."

92.

Михајило митрополит будимски глобио народ преко мере, и мешао се у општинске послове, а наизад проклео и од цркве одлучио бирова и кметове, кои му недадоше, да продужи своју самовољу, и глобљење.

Вьсех светеишему и блаженнеишему господину Кирь Михаилу архиепископу будимскому и прочимъ.

Метаниа са нижаишимъ поклонениемъ сатвораемо вашему преосвештенномъ господству.

Ми васи опште насъ —70— братие, кои доходимо на договоръ у варошки домъ и на зло и на добро, и на

свакн договоръ ка господарв бировв и господаромъ кметовомъ, и не теки ми —70—, но и ова сиромашъ с нама, сви смо в единствв. И како чвемо и развмесмо, да сте се разгневали на —12— кьетова и на бирова, и чвдно свезано писмо и люто на нихъ послали, и от цркве и сабора отлвчили, и к томв и свештенике отъ ниниxъ домов вставили, в велико недовмение вападосмо, и велика смвтніа се по междв народомъ вчини.

За Бога кроз што то тако скоро и напрасно и безсвдно би, што неима в овомъ царствию. Како наипре каквимъ дрвгчиимъ навчителнимъ писаниемъ или свдомъ непокарасте, или не навчисте, и што би двжность била ваша, непитасте; него место првaго отъ васъ благословениа, примисмо прво клетву отъ ваше светиню, а незнамо зашто.

Ми сва сиромашъ стоимо в бировв, и о оно —12— господара, кои отговараю цесарскимъ ђенераломъ и свдв немачкомв, за све насъ велике и мале, и мвжко и женско, и за свештенике, и за свакога, како св двжни; а ваше блаженство ове господаре саде тако учинисте.

Што хоѣемо ми чинити, скажите намъ, где св нихъ —12—; тв е насъ —70—; и сва сиромашъ на Богв и отъ нихъ висіе. И они саде бивши подъ таковомъ свестрогомъ вашомъ, пресекоше царске послове, и свпштинв, и поризиване, и голема смвтніа ѣе из тога изити, како впитаю градска господа, кроз што то би и зашто.

И недаи Боже овои садашнои смвтни, и влзбених люди, радъ е Немацъ сести за оно наше мало астала и поредв чвпати свакога и свештенике и мирске како и в Пешти. И тада ѣе знати до едногa новца, што е измеђв свештеници и међв свимъ и архиереемь, и свашто на дрвги начинъ обртати.

Него за Бога, владико свети, чини што ѣеш чинити и раздрешвите ове господаре, да се то неповвче по град-

свои господи, и да нека велика комисиа и за свашто испитиване не изађе пред Немци.

А ми ћемо вама вашу милосиню и остала уреждениа скоро исправити, а за ћелию за Бога негневаите се, ону е баба іоштъ за живота на цркву дала, и на то и тештаментъ свои дала; кои ето шалемо вашои светини, да видите сами. И ми іоштъ онда у крунпухъ (Grundbuch, баштинска књига) означили, и самъ Кеплеръ (чиновник у мађистрату градском) дође и измери другомъ кућом, и на то и кньига има.

А ми сва сиромашь и цела варошъ са ови господари кметови, и великим бировомъ, кои е каде нарећенъ Богу се молисмо, и просисмо и отъ цара и господе царске, и на то бивши помоштници, и светопочивши патриархъ и по немъ оставши митрополити и архиереи, докъ намъ ово мало скупштине и суда и о свачемъ договора допустише.

И толико година имасмо хвала Богу мирно и особито са своими свештеници и архиереи доконаване, о васе и за васе, и до мко небисмо распудени, а саде како видимо, хоће да буде, што ние било, како смо овде дошли, да иза туђихъ леђа слушамо што се говори. А и сами се обештасте наипре владико свети, с кметови за свашто договаратисе и у единству бити, а саде послушасте нове неке саветнике, кое ми све знамо кои су.

А по сих примивши ваше писание, што сте послали по наши посланици и разумесмо, што сте писали, и реклисте, да се ови наши господари мишаю у ваше неке ствари, и у подушиа.

Каде се кои пристави, а ви знате владико свети, како е нарећено у овоме царству, проћу онога (како бејаше у старој отачбини). И нами е заказато од светлога турвина (суда) градскога, и отъ патриарха, и митрополита тако

нарeђено и уречено, докко обдржавасмо. Каде кои брать хоће да се пристави, прьво дозовне два чльвека заклета одъ танача, и придъ нима да изкаже, што е коме дужань, и што му е тко дужань, и што оставла своме коега има. И по томь, што остане на црькву и архиерею и свештеникомь, и за свое подуштие. Паки потомь да дође свештеникь, да га исповеди и причести, тако стои у граду и у Пешти, и нами е тако заказато, да држимо.

То е едно владико, а друго е: молимо блаженство, да би сте никакве новине нечинили, него како су они, кои су прежде васъ били, и свето почивши патриархь и по немь митрополити, зашто милостини суме неима ни на едномь месту, него колико се кадь се како може.

А што се вашему блаженству од кога брата остави и нареди, ми се у то нећемо мишати. А за те свеколике ствари знао е и светопочивши патриарь и митрополить, тако намь е наредио, да држимо. А милостинa се с клетвомъ нигде ни узима, него доброволно што се може.

Паки потомь владико свети, што нами е издао светопочивши партиарь ставропигию, (види бр. 1—2) и на ню се и остали митрополити подписали; онако хоћемо да обдрьжимо, како онде стои, и како е за ове дви цьркьве Пештанску и Будимску онде издато и доконато.

Паки ми сва сиромашъ и цела варошъ молимо ваше блаженство, да бисте таи гневь уставили, и мирь по међу народомь и благословение учинили. Зашто народъ не захтева, да бисте ваше блаженство ни еднога наиманега брата клели, ни отъ црkве и сабора отлучили, а камо ли оне господаре старie и поглаваре, на кое се сва сиромашь и сва варошь оставила.

Тако заключисмо и написасмо саборно, и цѣлуемо ви свету десницу.

Ꙋ Табани у долнемъ граду Будимскомъ на лето 1709 месеца Июлиа 5 дань.“

Долазе подписи и печати њих 70 будимских Срба оних истих, који су подписани на акту под бр. 91.

93.

Командант града Коморана пуковник Литман јавља будимском таначу за посланика Ђуку Стевановића, који послат бејаше од Будимаца због парнице њихове са капетаном Перказијем.

То је онај исти пуковник Литман, који бејаше председник комисије противу Перказије (види бр. 71).

Wohlweise Gesambte Rätzen-Gemaindte.

Euer unter 8ten hujus an mich erlassene Schreiben ist mir recht eingelassen, worauss ersehen, dass in Commissis Euerer Pergassischen Streitsachen dem Diuko (Ђуко) Stephanoviz anher Wien spediret habet. Gebe aber schlechten Glauben, dass derselbig gar nacher Wienn wird gelangt sein, Meines Orts habe zeithero schon zweymahlen nach gedachten Wienn geschrieben, und die Expedirung nachtembh sambt recommandirt. Allein ist zu èrrachten, biss das ganze Werckh durchsiehet wird, eine gutte Zeit erfordern thut. Indessen muss mann nicht Verwartten, sonderen in getröster hoffnung Verharren, es wird der Aussgang alles besser Erwolgen, alss Ihr Euch villeicht Einbildet. Wann sollches auch noch einige Spesen auff sich ziehet, so muss Euch doch in toto alles widerumbs guttgethon werden. — Ich wiesste selbsten, dass die Expedition bald Volgen mecht, solte ich hierinffals noch ein mehreres Contribuiren können, Euch zu dienen nicht Manquiret werde. Anbey höchst. Göttl. empfehlend, verbleibe Einer Vohlweisen Gesambten Räzen-Gemaindte Dienswilliger M. Littman von Ehrenstelt, Obrister.

Comorn 22 Juli 1709.

94.

Писмо владике Вићентија Поповића будимском таначу писано месеца Августа 1709 године у Будиму.

Вићентіе Божіею милостію Епискоупъ боудимски.

Даемо на знанѥ всакомоу иже оувидет сіе писмо. Како нешто пропале коућетине продадосмо преставлшее се Дафине, што сꙋ ю коурьѩци изѥли. Продадосмо Станкоу за 21 форинтих, више ни новца. Міи очатехомь молитвоу, и вададосмо оу црквоу, да ѥ свештеници споминаю на сарандароу. Дроуго ништа несамь видео ни оузео. Того ради даемь на знанѥ и полажемь печать.

Се же бист месеца Авгоуста .аѱѳ. оу Боудимоу.

Вићентіе Поповићь. (М. П.)

95.

Ђеорђпе Стевановић посланик будимски у Бечу пише таначу о народним стварима. Ово писмо веома добро карактерише стање будимских Срба, и правицу немачке господе.

Васако здравие желимо отъ господа Бога даровати се вашои милости господаремъ нашемь изабранимь прьвее господаремь нашимь бировомь и господаремь ешкоутомь и господаремь опьштимь кметовомь изабранимь, и васемь опьштимь братиѩмь нашимь варошаномь, великимь же и малимь поклонь и лоубазно поздравление присилаемо.

А по сихь, да весте, како самь ви писао био прежде две кньиге, едноу самь ви био писао по пошти, а едноу по едноме ѥвреиноу изь горне вароши, не знамь ѥсте ли кою примили отъ те две книге, нисте ми отписали ни на едноу отговоръ.

И паки да весте, како сам ви и прежде писао по зарадн атештациѩ, да имате послати и ђенералоу атештацию (види бр. 74—77) и одь вармеђе атештацию да имате послати, и оно квитенције, што сте и сами писали, да сꙋ искали отъ вась боургоури (грађани) квитаньције отъ шесть

и отъ седамь година, то се и овде саде појави у Бечу, што су искали квитаньцие и гледали.

Тако ви даемь на знание, како дође у Бечь Шиньдикушт, и учинише мемориаль, и дођоше ка господину Кваренту и потужише се, да су они сами трошили брез нась за ово шесть година дана. Прьво показаше, да су имали трошакь око орьсагь ђулиша (земаљски угарски сабор), што е запало на нашу страну и нашу варошь веле запало хиладу талира. И друго веле, да ни е у то дала наша варошь разма 400 фор. а и оште остало рештанцие —1200— фор. сиречь дужно; и друго веле, од ово шесть годино дана, што нисмо давали ми како остали бурьгери кварьтире, и посленике, и остали трошакь, што су чинили, те находе на нась, да запада сума —5500— фор.

И паки треће говоре, да су потрошили око Берьказие, како смо се почели прети са Берьказиомь, те веле, да су и они потрошили —1100— фор. Те ове три суме учинише, кое нась дуже пурьгери, сума учини —7700— фор. И тако веле, да нась не дуже веће Перьгациа, зашто е нась вели бранио, одь овогь дугована отбранивао, и недавао међу пурьгуре немачке, да бисмо и ми отслуживали.

Али братио, да знате они текемь саде гласе на Берьказию, ако како видимо и разумемо, ако би мили Богь дао, да бисмо ми добили нашь трошакь одь Пергазие, они би оньда се нашли на готово, да задрже, зашто текемь около обьлазе и ослухую, што се чини отъ послова Перказини.

Веће братио отьворите очи и договараите се, и скупите квитаньцие све гди е год е коиа или мала или велика, или буде отъ новаца или одь посланика, или отъ чакова (џакова), или отъ што годе какве иштаньцие, све покупите, те ми пошалите са атештациама заедно, зашто намь вала показати на комесию све квитаньцие и мале и велеке, зашто незнаду господа, што ми смо патили и тег-

лили отъ толико доба, и да знате ѥсте намь била една комесиѩ, по заради Берьказие, и кои ѥ годе био на негову страну, хвала миломе Богу, саде су се сви обрьнули на нашу страну.

И паки да весте, господари и братио, нама неможе други родь бити приатель и добротворь, ако ми сами се међу собомь не узпазимо, и не одговарамо се, и педрьжимо се.

Веће братио имаите договорь и ѥдинство, а Богь ће намь бити помоштникь, и одашта не узимате квитанциѩ, молите господара Тому и господара Стоѩна, да би уписали по реду у писмо, гди су што давали, или буди дрьва, или посленици, или ћепета, или ѩрмови, или што смо хаидукомь гди што давали, или коньфу (компу = скелу), и гди давали, све колико попишите, гди што годе знате, и мало и големо, зашто намь вала овьде показати на комесию, и дотле неможе намь бити конаць са Перьказномь, доке непокажемо наше квитаньцие и трошкове, биваће комесие. Али конаць неможе бити, веће што можете наискорие, и пошалите атештацие свеколике и квитаньцие. И ако велите братио, даћу ѩ почипати изь нова кою даву, ѩ нећу; али вала показати квитаньцис на комесию, тако и господинь Кваренть вели.

И да знате, изиђе и Томашу (био е тумач) вада (Vadium = уговорена награда), како самь га био погодио, веће га вели и опеть из нова погодите. Зашто се и господа сва лепомь речомь нама подьхваћаю, да ћемо достати савь нашь трошакь и дангубу, и обећаваю се за наше свако добро, а не знамо, што ће до последька мили Богь дати.

И да знате братио за мене, ѩ немогу за много чекати овьде, зашто самь ѩ самоћань и потребань око свога добра, а оно новаца, што сте ми дали, давно е нестало. Знате у Бечу по врати ходећи, неможемо се рукомь пра-

зномь ходити. Веће пошалите и оште новаца, зашто и Томашв вала плаћати од селе.

И паки или ми одпишите, да дођемь, или кога наредите, или како знате, тако вчините. Ꙗ не могв овде за двго седити. Истиномь ви пишемь, како годи провидите за мене, и отпишите ми на скоро за свашто.

И спаси вас преблаги Христось в самирению на многа лета, аминь.

Писато в Бечв месеца Авгвста 21 дань. Ꙗ Ђеорђие Стефановићь, остаемь на слвжбв опьштои братии варошаномь свагда.

И молим те, господарв Илиꙗ бировв, ако бисте кою книгв всписали горе, подаите на глась нашемв дететв Тимотию*, нека ми одпише. И бвди намь приꙗтель в чемв взможете. И со тимь остаѥмь па слвжбв свагда. Ꙗ Захариꙗ Добрићь. И поздравите ми господара капитана Маноила. И ако велите на онв погодбв, што смо вговорили; ꙗ не могв на опо на дале остати. И ꙗ самь мислио, да ће бити овоме послв конаць за месець дана, а како видимь, хоће се и на дале да се потегле, а господа свдомь нехитаю, како би ꙗ ктео. И на то ми отпишите, на свашто скоро, скоро, да знамь.

Сіꙗ грамата да се има варвчити господаремь бировомь дольне вароши бвдимске именемь Табахана, ва частьне и племените рвце ихь подь печатомь нервшимо в Бвдимь на прочитание опьштима саборно в варошкои квћи.

(Ово је писмо написано руком Захарије Добрића, који је још одавна у Бечу био као будимски посланик.)

---

* О истом Тимотију Добрићу биће реч у год, 1740, тада се бејаше отсӗлио у Београд.

96.

Срби у будимском дистрикту имаше право, да саборно бирају владику од тројице кандидата, које им предлагаше карловачки митрополит, као што се види из једног списа од г. 1728. Позније бираше самостално, и несу примили кандидате. У овом писму Будимци моле митрополита Вићентију, да им се кандидати предложе.

Васехъ светлеишемꙋ и блаженеишемꙋ преосвештенномꙋ отцꙋ и господинꙋ митрополитꙋ нашемꙋ кирію кирію Вићентию, и прочимь архиереомъ, кои ће бити на правлаштемь саборꙋ, велико понизное поклонение сатвараемо до лица земли васи општее велики и мали, кои се находимо ꙋ православию бꙋдимске епархие ꙋреждениꙗ црковниꙗ, по приданьнию светихь отаць, архиереиска и ереиска изпралати, како стои ꙋ свиткꙋ по православних црквах васточних и како сꙋ наши деди и оци обьдрьжавали, како ваше преосвештенно господство знате, да одавно желимо тако ꙋреждение одь вашега блаженства, показати намь отъ рождениꙗ до самьрьти ꙋречена исправлати да не има распре са свештеници ꙋ црькви.

Потомь молимо ваше преосвештенно господство, имеите просмотрите ли за бꙋдимскога архиереꙗ, не бисте сами обдрьжавали, зашто знате сами, да смо ꙋнꙋтра, и на каковꙋ смо местꙋ. И прима томе ваше преосвештенно господство, изберите намь представнике за архиереꙗ, какове вась свети дꙋхь настави са свим саборомь опште, и намь народꙋ да предложите, коего од представлених троице бꙋдемо промотрити избрати, коего нам премилостиви Богь дарꙋет, и како нась и дꙋхь свети поучить, того и блаженство ваше да намь потврдит и благословить.

Ва болше верование и овомь саборꙋ епархискомь и општинскомь доконанию сведетелствꙋемо са печати и рꙋкоподписи по редꙋ општества.

Ѹ име сабора бѹдимске епархие подписѹемо, ѹ дольнои бѹдимскои вароши Табани на лето 1709 — месеца Ноемвра 8-и дань.

Ѹ име сабора бѹдимске дольне вароши Табани, бировь Илиꙗ (Бошнак). (М. II.)“ Даље долазе онаки подписи и печати као у бр. 91.

97.

Johann Christoph. Baiz начелник вароши будимске (Bürgermeister) јавља српском и кршћанском тАначу, како је господин Кваријент послао налог градском команданту барону Пфеферсхофену, да прати у Беч познатог силеџију капетана Перказију на робију. У овоме писму спомиње се хрватска варош (Croaten- oder Wasser-Stadt). У истом предграђу или горњој вароши налази се и данас сокак, што се зове Kroaten-Gasse.

Gleich bey unter diessen unterschreiben, bringe mir die zwey nach Wien abgeschickte Räzzen, Ein, an Euch bede Richter, und geschworene, auch an die ganze Communitet, von (titl.) Herren von Quarient lautendes schreiben, worin ein Befelch, wegen hinausliefferung des Bargassy persons, an Ihro Excellenz alhiesigen Commendanten undt Freyherren von Pfeffershofen, eingeschlossen sein solle. Allein weillen zu besorgen, wan dieses schreiben an Euch in den Taban khommen solte, dass hochgedachte Seine Excellenz Selbiges nicht mehr annehmen möchte, also finde wol Rathsam, dass beede Herrn Richter und geschworene, Ein oder Zwey Männer in alhiesiger Wasser- oder Croaten-Statt, es konte auch die mier es überbracht habe, darzu bestellet werde, der Vollmacht überschicken möchte, damit gedachtes schreiben, in derr Gegenwarth vor Einem löbl. alhiesigen Magistrat erröffnet wurde, worauff sodan der kayserl. Hoffkriegsraths-Befelch schon behöriger Orthes überliffert solte werden.

In erwartung schleunigster Antworth uns sämmtlich in Schutz Gottes empfehlend, verharre Einer Ganzen Ge-

meinde Sorgfältigster Vorsteher Joh. Christoph. Baiz, Bürgermeister. Aus dem Hausse den 12. November 1709 umb 4 Uhr Nachmittag.

98.

„Кнезь Путникь са свега села Бановца саборомь и са кметови вельки и мали“ шиљу „свидочнꙋ книгꙋ кнеза и сви кметова одь села Бановца, преосвештеннеишемꙋ и блаженьнеишемꙋ нашемꙋ господинꙋ Митрополитꙋ (будимском Вићентију)“; као у одговору на митрополитово писмо, као што веле, „због Игната, што смо га видили и ꙋ Потра Чобановћа. — — — — — — — — На лето 1709 ꙋ селꙋ Бановцꙋ сви полажемо за верꙋ крьсть место печата. — — † Кнез Пꙋтникь.“

99.

Писмо будимског танача председнику дворског војеног савета Каријану због народних послова.

Понизно поклонение сатвараемо вашемꙋ светломь господствꙋ, премилостиви велики господине.

Аште хоштете разꙋмети за нась сиромахе божиомь воломь, ꙋ ваше добро здравие, живи смо, молећи се господꙋ Богꙋ премилостивомꙋ, да господъ Богъ поживи ваше свитло величанство на дикꙋ и похвалꙋ нашемꙋ сиромашкомꙋ родꙋ на многа лета.

Паки премилостиви господине, ако хоћете разꙋмети за наше послове, како ходе, комесиꙗ бива ꙋ свакои недили по —2— по —3— пꙋта, и доста лꙋде заклинꙋ, и Рацова (Срба) и Ермена. И коме е што тешко било, иде и казꙋе на комесии, али ми не можемо знати на полꙋ што бива ꙋ комесии, да вашемꙋ свитломꙋ господствꙋ можемо одписати иньформацию. А питамо свагда господина аꙋдитора, што бива, да би нам казао, да одьпишемо вашемꙋ господствꙋ. Аegово господство вели: Ви се нестараите,

добро ће бити, а ıa одписвемь господинв Кваріентв васа, што се годи изıaвлве.

Того ради припорвчвемо се вашемв свитломв господствв, како великомв добротворв, да бисте на нась око имали, како сте и до саде и о семь добв в цесарьскомв дворв, еда би нась господь Богь избавио едань пвтъ овога зла и смвтне, што е до саде била.

По томь велика вам хвала, господине, што се нисте оглвшили нашега посланика господара Маноила, те сте мв взаимили то – 200— фор. (Види бр. 80 и 81.) И приправили смо и вготовили новце, али на скоро не могосмо вам послати, веће ако бисте могли тамо в кога взети, а ми да мв амо платимо.

То би нам велико добро вчинио, зашто се боимо, да се Двнавь заледи. Тога ради, и што до саде нисмо послали, врьло смо се осрамотили. Имаите нами опростити, можете нами развмити, в каквв смо трошкв и бриги, а надежда наша прьво на Бога и на ваше свитло господство, на кое се и в лале припорвчвемо. И ако би Богь дао, и ако би се наши послови в напридакь обрьнвли, да намь бвдете назиратели, да би намь се нашь трошак повратио, зашто на интересь взимамо и и трошимо саде.

И остаемо на слвжби сва сиромашь вашемв свитломе господствв.

Стоıaнь бировь са ешквти и кметови оиштее.

Ѿ Табанв на лето 1709 месеца Ноемра 16 дань.

100.

Срби хришћани чине предлог Србима кршћанима, да на изменце бирају међу собом бирове, ешкуте и кметове, и да склопе заједнички танач. На жалост кршћани за мало су држали овај заиста братски предлог своје једнокрвне браће хришћана. Предлог хришћана гласи овако:

На 1710 лето Априлиа 28 дань.

Сабраше се кметови и неколико братие почьтене ꙋ варошки домь и договараше се, како би кога бировомь поставили. И тамо ꙋчинише и ꙋрекоше, да би не било на двоица нити два бирова, ни дрꙋги трошкови двострꙋко, нити слꙋге двострꙋко, него да смо сполꙋ, да имамо еднога бирова, како и есте бировь саде одь крьшћанске стране, и ми ка немꙋ поставимо од наше стране ешкꙋте и кметове, да би била слога и единство, такођерь и од нихне стране кметове и ешкꙋте, ако би могꙋће било, тако да ꙋчинимо, да би се кое време ꙋ лꙋбови поживили. И тꙋ сꙋ били по именꙋ кметови, кои сꙋ ни то ккиль: Никола Чꙋкꙋрьханълиꙗ, — и Михаило Тачациа, — и Тошо Абациа, — и Неделко Кꙋюнчиа, — и Вꙋчо Арнаꙋть, — и Милꙋтинь Сапаношь, — и Милисавь Бакаль, — и Стоꙗнь Ћꙋрциа, — и Орестие Абациа, — и Иовань Фꙋрьдачиа, — и Давидь Ћꙋрчиа, — и Иовань Стипићь, — и Анто Абациа, — и Станое Бакаль, — и Вꙋкомань, — и Вꙋчко Бꙋгаринь, — и Нешко Капамачиа, — и Ћириꙗкь Капамачиа, — и Живань Ћꙋрчиа, — Стоико Абациа, — Анто Табакь, — Драгꙋтинь Абациа, — Станко Таћациа, — Влаико Ћꙋрчиа, — Силвестарь Симичиа, — Живко Капамациа, — Живко Бакаль, — Пантелиꙗ Ћꙋрчиа, — Стоꙗнь Барьбирь, — Сава Ћꙋрчиа.

101.

Признаница писана на немачком језику а подписана 4 Маја 1711 у Карловцу (сремском) по којој дугује Ми-

хајило Марадиклија Ђуки Паланкалији поштару из Гложана. Као сведоци подписани су, „Arsenïe Mattheovich“ и „Theodosie Sokolovich Sekretar von Metropoliten zu Carlovicz.“

Ова је признаница одостоверена у Београду 2 Августа 1721 год. а одостоверио „Joannes Purschitz (L. S.) Gerichts Dolmätsch.“

102.

Из овога писмена под насловом Истанциа (Instantia молбеница) дознаје се, да је у Будиму било Срба још пре доласка нових досељеника под патријархом Чрнојевићем. А поднели су свом митрополиту Вићентију ово писмено, по његовом законодавству. (Види митрополитово писмо под бр. 103.)

1711. месеца Августа 10 дань ꙋ Табахани.

Мих доле подписати даемо на знание и за вирование на свакоме правоме, кои е под властию светлости цесарьские, да има разꙋмети и на тꙋ нашꙋ истацию веровати.

Како прићоше прид нас на почтени таначь прьво терзие а ћꙋрчие и показаше, како имаю парбꙋ међꙋ собомь, ради ментих (долама) подсталенихь. И ми бꙋдꙋћи на тꙋ годинꙋ бирови, призвасмо добрихь и почтени старих лꙋди, прьво Бꙋдимце старе, кои сꙋ овьде и за Тꙋрака сташли, и Би(о)градаца, и Рꙋдничана, и Бечкеречана, и одь остали градова и вароши цеховне лꙋди. И питасмо те више именовате лꙋде, како ви господари знате ꙋ прьво време, како сꙋ сабови (терзије) и ћꙋрчие сташли међꙋ собомь са своимь занатомь. И прьво имь на дꙋшꙋ наслонихь, да право кажꙋ по Богꙋ и дꙋши своиои.

И рече на при Христо Бꙋдимаць ѳаифьмокрь (лулеџија), кои е старь —90— година; рече: и свидочимь из мое дꙋше да сꙋ ћꙋрьчие менте поставлали, а сабови предавали, то знамь.

Свидочи из дѹше Радо пинтерь, кои се е и родио код Бѹдима; рече: знамь, да сѹ ћѹрчие подьставлꙗ(ли) менте, а сабови продавали. И таи е старь —70— лета.

Свидочи из дѹше свое Гаврило тађачиа бѹдимац, кои е старь —69— година; рече: ꙗ знамь, да сѹ трговци и сабови продавали менте, а ћѹрьчие подсталали али нисамь и видио ни о пазарѹ нигда.

Тако каза и Мартинь бѹдимаць,кои е и занатъ ћѹрчилѹкь учио, да сѹ терзие подсталене менте продавали, а ћѹрьчие нисѹ, и таи е старь —41— лета маисторь.

Сведочи Сима Билановићь кѹюнчиꙗ (златар) од Рѹдника, старь —69— година, рече: сведочимь из свое дѹше речи, гди самь годи по вашарихь ишао, видио самь, да ћѹрчие продаю подсталене менте, него самь видио и ѹ прьво време, да сѹ сабови продавали по вашари и на кѹћи подставлене менте.

Свидочи Милѹтинь мѹмџиа, видио самь од старине, да сабови продаю менте подставлене, кои е старь —51— годинѹ.

Каза Вѹкь изь Бечкерека, рече; да сѹ сабови продавали менте ѹ прьво време, таи е старь —49— година.

Каза Дамиꙗнь текь мокрь (јорганџија) биоградац, кои е старь —52— године, рече; знамь, да сѹ ћѹрчие менте подставлали, а сабови продавали.

Тако свидочише и остали господари и цеховни лѹди, прьвомь, Андриꙗ Саблићь пинтерь, Василь бѹзаџиꙗ, — Лѹка стараць и бировь стари; тако рече и Мариꙗнь дѹнђерь, Христо Велковићь, Живко Радковићь, Нешко капамаџиа, и Илиꙗ Миловановић, и Петарь ћебеџиа, и Нешко капамаџиа, и Живко капамаџиа ешкѹть каже; кѹде самь годи ишао по Мачарскои земли, нигди нисамь видио, да ћѹрчие подсталене менте продаю, него терзие видио самь да продаю.

Тако свидочише придь нами и казиваше своимь ѹстима и своиомь воломь на тѹрвинѹ, и наѣоше по Богѹ и по своиоизи дѹши, да се пристои терзиами подставлене менте продавати, а ћѹрчиами ние, зашто е сваки начинь прикладние да иде ћѹракь за чохом, него ли чоха за ћѹркомь, зашто е чоха лице а ћѹракь е наличие.

Того рада и ихь биров Станое Радоевићь потврђѹемь своимь печатомь са ешкѹти и осталимь таначницима."

На полеђини стои: „Ђѹрица ешкѹть и Живко ешкѹть. (М. П.)" Печат је у величини аустрииског новчића с надписомь „Станое Радоиковићь."

103.

Вићентије митрополит будимски саветује будимске ћурчије и абаџије због распре. о којој је говор у бр. 102.

Вићентіе божіею милостію митрополит бѹдимски.

Смѣренніе наше пишет чедѹ нашего смѣреніа въ дѹсѣ светомь бировѹ кирь Станою, мир и благословеніе бѹди са вами.

А по сих вѣсто ви бѹди, како ва нѹжда и пеки ваше христолѹбіе, што смо и прѣжде писали по ради рѹфета абажиског и ћѹрчиског.

Савакѹпи неколико разѹмнихъ кметова отъ обадва рѣчена рѹфета; и очати имь ово наше писаніе, што сѹ въздвигли единь дрѹгомѹ проклетое грденіе и ненависть междѹсобнѹ, грдини ради един от чинов анггелских спаде са небеса и діавол сатвори се.

Пошто сѹ наше писаніе прѣслѹшали, тако ли творе, и на закона истинаго чѹжди. Посмотрите како своего закона ѹчителіа архіерен врло слѹшаю, и повинѹћ се. А ви нас ни мала послѹшати нехоћете; хоће ли ви Богь помоћи. Болше би ми било безсловеснимь скотов бити пастирѹ, нежели вами архиереи бити.

Како слишим, да имате распрꙋ крозь менте. Нити могꙋ бити ћꙋрчіе без абаціа, нит абаціе без ћꙋрчіа. А ꙋ цехꙋ ћꙋрчискомь, тако слишимо отъ разꙋмних чловекь, да се пристои ним кожом подставліати и продавати, а абаціе ꙋ том се немешати. А ако и ꙋ цехꙋ пише, ви сте едни пришалци и гости до врѣмена, нико вам ніе сꙋпротиван вашои брацкои междꙋсобнои любови. Текма се вам господствꙋюшти смею и чꙋде се вашемꙋ безꙋмиі и ненависти, а нико ви не стае на пꙋть отъ господе градске.

Сего ради понуждаю вас аки драгіе синове по дꙋхꙋ светомꙋ, да сатворите по междꙋ собою мир и любав и саединеніе междꙋ собою, и више да се неповлачите, да ви ніе просто ни благословено.

Аште ли преслꙋшате еште сіе наше писаніе на Бога хоћꙋ вазложити, нека ви бꙋде отъмаститель, пошто се Бога неꙋбоите, н непомишліате часа смртнаго, но едни на дрꙋгаго грденіем и ненавистіи дишете, и именꙋете се христиани, а далече отъ дель подобаюштихь христіански творите.

Сеи свети пость страхом божіем а любовію провадите, и страх божіи имеите и братски самирите се, ꙗко да синове бꙋдете и наследници царства небеснаго.

Тако да весте и мир Христовь бꙋди са вами. Месеца Авгꙋста ѳ, ꙋ Светиандреи 1711.

104.

Писмо од бирова Добросава и ешкута из Баје од месеца од 24 Марта и 5 Јула 1712, у ком моли бꙋдимског бирова Станоја, да њиховом варошанину Јовану касапину наплати дуг, што му дугује неки Крста Будимац.

105.

Никола Јесенски члан краљевске табле и главни секретар палатинове канцеларије, под 28 фебруара 1712 године даје сведочбено писмо будимским Србима, како су горко пострадали због поплаве Дунава.

Infrascriptus recognosco praesentium per Vigorem: quod posteaquam per Suam Celsitudinem Palatinalem ad Restansationem Dominorum Officialium Inclytorum Comitatuum Pesth, Pilis, et Soldt exmissus exstitissem, in liberaque et Regia Civitate Pestiensi constitutus fuissem, Divina Nemesi permittente tam horribilis die 12 Februarii anni currentis Danubii inundatio repente et ex insperato accidit, ut nonullis locis in libera Regiaque Civitate inferiori Budensi et loco Taban sic dicto, duarum orgiarum altitudinem quoque excessisset, potioremque partem Civitatis ejusdem prouti et Loci Taban eum in modum inundasset, ut in Plateis ejusdem non secus quam beneficio Navium Homines incedere valuisset, et quam plurrimi Cives et Incolae repentina inundatione oppressi in aedibus suis derelictis universis Victualibus et aliis facultatibus pro medio Salutis Suae, alii arreptis Liutribus, alii Cadis, alii Asseribus, alii Lignis insidentes, vacuisque manibus e Laribus suis emmigrantes vix solam miserabilem vitam suam salvare potuerunt, quae exundatio cum Universa quasi cellaria etiam inundasset in Vinis quoque gravissima damna intulit. Et cum ulterius quam quinque Dierum Spatio Domus in aqua exstitissent, eae vel maxime, quae ex Lateribus sine tegulis crudis extructae fuissent, copiosae Domus ruinatae, et partim in Terram colapsae ita cernuntur, ut nil aliud, quam Tristis excidii faciem representent.

Talis et enim praedictae Civitatis Strages, ruina et metus eorum fuerat, ut quilibet Tormenti ad instar Collapsorum Domorum non aliud quam exitium Sibi etiam

Imminens ominari potuisset. Undique etenim Ejulatus et Clamores miserorum Hominum Salutem quaerentium inaudiebantur, prout et actu miseri Cives ammissa Victualia sua domesticam supellectilem et substantiam, ruinam Domorum suarum lacrimabiliter deplorant, e quorum numero nonnulli Elemosyna mediante etiam Vitae suae media querere coguntur, cum protinus ipsis nil residuum super remanserit. Super quo praesentes Testimoniales meas extradedi.

Datum in Civitate Pestiensi die 28. Februarii 1712.

Sacrae Cesareae-Regiaeque Majest. Inclytae Tabulae Regiae Judiciariae Assessor et Officii Palatinalis supremus Secretarius Nicolaus Jeszenszky de Nagy Jaszon. (L. S.)

106.

Станоје Радојевић будимски биров пише митрополиту Вићентији због неких винограда и свештеника за болницу кужних (лазарет).

Преосвештенеиши госп. госп. Архиерею, Нашь отаць и учитель.

Ваше частно писаніе примисмо писато ферь (февр.) 25 дна, и васа разумели есмо, како имате доста труда, и иоште к томе не само ваш трудь, но и некое шелме лажу преносе вашем преосвештенству и усерждую срце вашега преосвештенства.

За кое не радуемо се, што бисте о свемь потребни скербили. Тако молимо се сваку неверовати, докле и одь нась по вашем писаню отфеть не будете имели, за такова и проча. Понеже именовате Панинице виноград ние Хаџии дать, да е егов, како в. пр. пишете, него таи исти виноград, іоште за живота Панинице, есть едань Христианинь на поле радио и пословао. Тако у томе времену есть дошаль Хаџиа, каде е време било дошло, да и вино-

граде раде. И споменѹо се, да онь есть сародникь Панинице, и тако донесаль на папирѹ неколико сведочби християна и керстияна ѹ таначь, и таначь и не превати еговь папирь ѹ рѹке, докле не доће господин Епискѹпъ, они хоћею о томе провидити фе-бирови (главни бирови) бити.

— — — — — —

А што намь пишете позаради такса привилегиског, кое знамо, а кое не бѹдемо знали, хоћемо в. пр. препитати. А што намь пишете, да смо борители и разорители обштинства, за то велико скербимо, кое такова дела не вемо, но остаемо молећи Бога, вашего пр. госп. прешаствия, да протестирамо на онога хѹлника и лажливца, кои на нась неправеднѹ Інформѹ в. пр. пише.

Понеже да есте таначь и наше свештенике презвао и явио, што се послѹе за виноград, перво попъ Васѹ, попъ Николѹ, попъ Гаврила, попъ Контандина, и попа Якова, да есмо Панинице виноград Хаџии дали на поле да ради, а остале црковним синовомь и сиромашким оцемь, до вашега пр. пришаствиа. Тада бѹде в. пр. фе-биров прид тима и пред прочима ѹверити, како и есѹ свештеници благодарили и по николико крать рекли: Богъ да прости, каде е тако.

За тимь обзнанѹемо, како свештенике до яко на лазарети (болнице за кѹжне) не имамо, и кои е до яко от християна изнешенъ на лазарети, те сѹ ѹмерли, шнима фратрови (римски калуђери) опралю, кои есѹ на лазарети Юшовить и Францесканъ (Фрацишкан).

Што сте нам писали заради поп Васѹ, онь есть контеьть християномь слѹжити, и в. пр. волю ѹчинити изаћи на поле, а не варош видивши. Да поп Васа ние за таково дело, понеже чловекь нелагодань и напиа се по мало, то ко мислимо, да не бѹдемо оть тамошни, кои сѹ на лазарети, зазрени и оть прочи. Того ради молимо се, да в. пр.

достоили се дрꙋгога свештеника одредити, понеже за Бога одь потребе есть.

Со тим остаюмо в. пр. госп. на слꙋжби.

Ꙋ Табани на лето 1712 месеца Марта 15 дань.

Станое Радоевићь сировъ и ешкꙋти.

107.

Бирови, ешкути и танач позивају народ, да по саизвољењу 70 саветни господара, бирају себи новога бирова, ешкуте и нов танач.

Ми варошки бировь, ешкꙋти, и таначъ овѣ слободне и кралевске бꙋдимские вароши Табане, исвестно и ведомо симъ творимо: како оу светломъ магистрату, по заповедꙋ его царскаго и кралевскаога величаства господ. пургермаисторь и штотриктаръ (варошки судија) обновио се и поставило се,

Како ти пакь образомъ такимъ нась бирова, и ешкꙋта терминь овогодишне варошке слꙋжбе гредеть, по неꙋкости своима за променꙋ моле се. Понеже 70 саветни господари варошани, по изволеню есꙋ доконали бировска прошена овако да бꙋде. Наредили сꙋ на бировско име, славни народь свои вотꙋмъ, или ти гласъ, по наꙋки светога Дꙋха на ове господаре да дае. Прво на госп. Е. к. (Евтꙋ капамацию) варошког бирова на господара Ж. Б. С. В. Б. (Живана Бранковића, старога варошкогъ бирова) и на господара Иосифа Николића, такожде старога и бꙋдꙋштега бирова, коега речени славни народь више нарече, онаи хоће бировь бити.

Того ради оних три више поменꙋти господара: госп. Живка капамацию, госп. Живка Бранковића, и господара Иосифа Николића, коега хоћете, мирно, и сложно договараите се, и промишлаите промотрено, молећи се милостивномъ Богꙋ по своемꙋ светомꙋ Дꙋхꙋ, да вась настави доброга и праваго изабрати и поставити, кои Богꙋ,

царꙋ, магистратꙋ, и овомъ варошкомь славномь народꙋ по правици бꙋде слꙋжити.

Ова прошена обновле, поставлене и рештарационъ (избор) бировски ва дань славнаго светога велико мꙋченика христова Ђеорђиꙗ хоће бити. Тогда заповеда се вамь еднимъ и свакимъ оу оваи славни праздника день по слꙋжби божиои отъ вась (осемъ оузрока) кои кодь газда ненаће се, подь штровь три талира подпастиће; отъ вась паки кои на оваи Сегедински вашарь хоће ити, такожде и немꙋ заповеда се, да оу варошки домь пꙋнктꙋм (право) о дванаистомъ сатꙋ дође, свои гласъ предь поштовати овима господарима, госп. Антомъ Миловановемъ и господ. Томомь Павловићемъ, и варошкимъ заклетимъ наториꙋсом даде, и ꙋпише, коега отъ ни троице бировомъ нарећиће; потомъ може ити на вашарь.

Что паки отъ ватре належе, чꙋвати се (отъ кое Боже нась сачꙋваи), сви кодъ домова водꙋ држите, очаке чистите, каде е ветарь, ватре неложите, кои овако престꙋпи, хоће штрофовати 3 талира. Оу прочимъ, порцию, шꙋцъ (данак за обрану), и варошки трошакъ носите безъ ексекꙋцие.

Ꙋ Табани месеца Априла 10 дань на лето 1712.

108.

Капетан Јован Поповић и Лука Бајац биров из Вуковара 16 Априла 1712 пишу будимском бирову Станоју због дуга, што дꙋгује Радован Ћурчија удовици Дамјана Хере из Вуковара. Ово је писмо писано на латинском језику.

109.

Стари српски превод (од године 1712) писмена, што га је дао барон Пфеферсхофен ђенерал и командант града и дистрикта будимског Србима, који су у истом дистрикту будимском становали, и њему за сво време Ракоциног

устанка велике услуге чинили. (Оригинал немачки навели смо под бр. 8.)

110.

Прозба, коју су Будимци поднели комисији која је због њихових жалба изаслата из Беча. У тој се прозби жале комисији, да мимо свију царских привилегија неће да их призна маћистрат за грађане.

Високо преславнои цесарскои овде ва Бѹдимѹ нарећенеи комесіи.

Вашимь Ексцеленціамь милостивимь и високомолбнимъ господаремъ господаремь.

Високо преславнеи цесарскеи високо нарећенеи комесіи, мложаствомъ понизности и покорности на колена припадамо са плачемь велико молимо се заради доброга приемленіа сего нашега закteванѩ и моленѩ, и да бисмо добро нарећени били; ми овде гречанскога закона пребиватели подь овимь иачелним градомь Бѹдимом Рацови (Срби).

К томе ови доста прошавши година, ѹ свакоме нашемѹ прошенію и заkтеваню и молению од ѩснеишега престола цесарскога, свагда помиловани есмо били привилећиѩмъ варошкимъ, и цеховима, и немешкима, кое сѹ и кралевскима мацарскима канцелариама потврћене. (Види привилећије бѹдимских Срба бр. 5.)

К томе допѹштенемъ и наредбомъ високо славнеи кралевскеи мацарскеи пожѹнскеи коморе ослобоћени смо бивали примати се ѹ пѹргере до ѩко, и есмо примати бивали, до ѩко нась неколико першопа ѹ пѹргере овде.

К томе ми сви овде единствомь грчанскога закона Рацови мложаствомь понизности и покорности на колена препадамо и молимо се, ради разѹмленіа сего шта ради забранени саде есмо непримати се ѹ пѹргерство овдѣ, или смо од престола цесарскога, или смо овде од славнога магистрата, или смо овде од пѹргершовта сего.

К томе и нась сиромахе немоите натрагꙋ оставити неꙋређено, зашто смо и ми под овиме градомъ на свакои слꙋжби бивали, с тврдимъ трꙋдомъ и крвопролитиемъ, и погꙋбили оце наше и братию ради сего единства нашего.

Ꙋ Табани месеца Маиꙗ 8 дань на лето 1712.

Станое Радоевић бировъ са ешкꙋти и сва сивомашъ варошка.

111.

Вићентије владика бꙋдимски пише из Сентандреје дана 20 Маја 1812 будимском бирову Кир Станоју (Радојевићу) да измири Станишу и његова нећака, који се њему жалише.

112.

Својеручно писмо архијереја будимскога Вићентија, писано 7 Јуна 1712 у Сентандреји, у овом писму честита Будимцима празнике, и вели, „да бисте се междꙋ собомъ договорили и литїю носили на праздник за ꙋтра и молили се сваки за себе о здравїи“ — — — — Јамачно је наредио ову литију због куге, која је тада већ две године давила јадне Србе у Будиму.

113.

Марија Хаџи Комненова родом из Београда пише из Будима 16-г Јуна 1712 Томашу Пеку тумачу цесарском у Беч, због наследства.

Племенито ро(д)номꙋ господарꙋ Томашꙋ васака вам блага и добра васе ꙋсрдно желимь отъ господа Бога даровати се вамъ.

И понизно се препорꙋчꙋемь вашои милости поради наши послова, радите, да бисте што повише натерали, него, што сꙋ давали. И радите да би кадгод и томе краи био, да би и ꙗ неостала плачна тражећи старинꙋ, а

ние новинꙋ, и кои новинꙋ тражише, и они радост имадоше; ние право, да ꙗ плачна останем отъ царева двора, а ви све знате мое житиꙗ, како е и што е.

Молим ви з божие стране, бꙋдите за тим кад ви е Богъ наꙋчио, и наипосле, како се можете погодити.

И поздравите ми господꙋ вашега сина. Со тимь остаемь на слꙋжби ꙗ Мариꙗ дапти хаџи Комненова ꙋ Бꙋдимꙋ месеца Июна ѕї. дан."

На полеђини стои „Племенито родномь господарꙋ Томашꙋ Пекꙋ тольмачꙋ цесарском верноме подати се таи листь варꙋште его под печатомь ва царствꙋюпта градь Бечь."

114.

Хришћански и кршћански бирови моле се ђенералу грофу Палфији, да не пали куће сиромашке због куге. (Види бр. 114.)

Illustrissime Domine Domine nobis Gratiosissime.

Humillime supplicamus Illustrissimam ac Generosissimam Dominationem, Nobilem Commissionem, tamquam patronum nostrum. Nos infrascripti Judices et Senatores cum tota Civitate et Civitales miseros, si quidem ex Dei Gratia venit supra nos ista infirmitas, laus sit Deo, ex Corde gratias agamus in hanc Gratiam Dei, venerunt mandata ab Illustrissima ac Generosa Dominatione Vestra, ut illorum miserum hominum Domos dearderemus. Id circo humillime rogamus Illustrissimam Dominationem Vestram nos omnes homines, cum magnis lacrimis, Magni et parvi, et pauperi, et Viduae, dignetur Illustrissima Dominatio Vestra in Gratiam et sub Aulam inservirare, ut hoc, si est possibile, non esset Damnum, et nos omnes Dominum Deum rogabimus pro Illustrissima Dominatione Vestra, ut mandatum Illustr. Dominat. Vestrae observare usque ud mortem. Per his manemus. Actum in Civitate inferiori Rascianae Taban die 12 July

1712. Humillimi Illustr. Domin. Vestrae, Sztanoje Radojevics Orientalis Ecclesiae Judex, et Mathias Satanovics Romanae Fidei Judex.

115.

Ђука Стевановић будимски посланик у Бечу, вратив се из Беча пише из Будима Томашу Певу тумачу цесарском у ком писму описује жалосно стање Будимаца у времену док је трајала куга како су мучени од војничке власти.

Слѹжба и поздравле отъ мене Ђѹке и отъ нашега дрѹштва нашемь господарѹ Томашѹ.

И ако питате, хвала Богѹ здраво смо и мирно дошли до Сентъандриее, и оданде отидосмо доле къ Бѹдимѹ и беседисмо с нашим бировомь, и тѹже се и жале, како се и што се ставило ѹ неколико кѹћа, и затворени сѹ тврдо, и што имь е мѹка и неволѧ трпети болестъ и затворъ, іоштъ теже имъ е трпети ватрѹ и паленѥ. Іеръ како се ѹ коме домѹ што мало покаже, таки онаи домь господа спале, и оно мало млого, што е ѹ ономъ домѹ; пакъ ако би после и кои човекъ или мѹ деца и преболели и остали иза болести, веће не има ни отъ них живота, еръ имъ е пожежено и спалено све, не имаю се ни едань дань чимь живовати.

Него молимо и просимо за Бога сви колико и сиромашка варошь господина Квариента, да би како за то провидели, за оволикѹ сиромашь, и едань декреть озгоръ господинѹ обрьштерѹ послали, да би нась овако не палили и жегли, а видимо има и на дрѹгомь местѹ ове болести, али овако не пале, како нась. И молили сѹ се наши бирови и варошани господинѹ обрштерѹ да би их овако не палио, а онь вели· мене е овако заказано, а ви пишите горе и молите се, пакъ ако ми отъговоръ дође да непалим, ѧ нећѹ палити. Него за Бога просимо сви колико сиромашка варошь господина Квариента, нека се зато

мало потрѕди да би послали господинѕ обрьштерѕ какавъ отъговоръ, да престане отъ овога палежа. А еда Богъ да, те не бѕде све овака болесть, радиђемо нашега господина Квариента трѕдбѕ не заборавите, док смо живи. А и вама господарѕ брате Томашѕ, хођемо ако Богъ да вашѕ трудбѕ и слѕжбѕ лепо платити.

И питали смо господара бирова за оне квитанције, и нашли сѕ и, и стое ѕ нихъ. Него кадъ Богъ да лепши часъ и ослободе се, оньдаће господинѕ горе послати и додати. И што нисѕ могли што отписати господинѕ на оне книге, што имъ е послао, зато нисѕ могли, ер су веће онда били ѕ затворѕ. И зато настоите, брате, скоро, да би какавъ разлогъ отъ тѕде овамо господинъ послао, за ово сиромашъ, да се овако не жегѕ, и паки што ние нигде ни по дрѕги мести било, где се е ова болесть народила.

И остаемо на слѕжби милостивомѕ господинѕ Квариентѕ, Станое бировъ са осталими варошани на 1712 лето Юлиа 20 ѕ Сентъандреи."

162.

Савремени превод дипломе што је дао Карло VI будимском месарском еснаву године 1712. (Страна бр. 10.)

Каролѕсъ и т. д. — — — — — — — —

Ва паметь препорѕчѕемо, ѩкоже есть васакоме, коме же належить, како верни наши поштени Стеванѕсъ Поповић цехъ маисторъ, по немѕ и Оанесь Павловић, Радовань Вѕић, Стефань Иличь, Филипѕсь Томичь, Михаел Краић, и Оанесь Симонь Дамнановичь и Охань Радовановичь, васи и еднокѕпни под градомь слободне и кралевске вароши наше бѕдимске, именоване Табани обитаюшти и пребивающти рода грчанского закона маистори месарошки преднели и предложили нами истинске неке цеховне артикѕле на простомь папирѕ писменимь езикомь латинскимь написате болшега реда и садржанія их ѩко

же низу написата, (види месарске артикуле бр. 10), молешти се величаству нашему дљжним мемориалемь смерено, понеже ове артикуле васе же и по реду ва немь угодна мисална драго и преетна имушти, нашимь же слободнимь писаниемь обзнаненимь и вписати сатворенимъ, властию нашею цесарскею, и кралевскою добродетелно васпримлени искуси, тврдити, и добру самисаль дати, и пакь врху речени рода грчанского закона месаромь ва под градетомь Будимскимь Табани реченои обретаюштим се, и отъ ни рашдаюштим се. — — — —

117.

Виђентије владика будимски пише бирову, ешкутом и кметовима, ради уређења заоставштине по смрти некога Ћире. Писмо је ово писано у Сентандреи 22 Новембра 1712 године.

118.

Христофор епископ бачки и наместник митрополитски јавља будимском бирову и таначу, да е њиховом владици писао због хесапа, да их не узнемирује.

Христофоръ милостію божіею іепископъ бачки и наместник митрополитски, и смѣреніе наше пишет въ варош Будимъ, въсемь општем христіаном мир и благословеніе буди са вами. А по сих вѣсто ви буди, како примисмо отъ вас едно писмо и друго, и разумесмо за тамошне, како вам досађую, и ишту вам хесапъ отъ цркве. Ми отъ како е прьво ваше писмо дошло, таки смо отъписали и вам и брату нашему господину владики, такођерь и тамошнимь господину ђенералу, да би се такови почетакъ ту непочинио, што ніе на други местех отъ нихь бивало. Не знамь е ли ви наше писмо до руку дошло, васехь намь отъпишите. Прочее — — — — — — —.

Месеца Іуніа б. (30) у Карловци аѱвг. (1712).

119.

Вићентије владика јавља будимском бирову, да је писао у Беч Кваријенту по њиховој жалби.

Вићентіе и т. д. Смѣреніе наше пишет въ варошъ бꙋдимскꙋ долнꙋ, частнѣишемꙋ дꙋховникꙋ кир Григоріи Иеромонахꙋ и бировꙋ кир Станою, и кир Ђꙋки Стефановићꙋ, и кметовом по именꙋ, мир и благословеніе съ вами.

По сихъ весто ви бꙋди, како несмо вами отъ скоро писаліи, оуздаюћи се отъ Бога, што смо били писаліи и жалили се господинꙋ Кварієнтꙋ, и еште отъговора несмо примили.

Того ради несмо ви имали шта писати, а ви отъоуда нико живи нехоће да ма три слова отъпише, да знамо како сꙋ, кроме кир Ђꙋка и Стоико абаціа, што сꙋ намъ отъписаліи отъ горніее вароши. Хотели смо много кратъ сами тамо приходити. никакове ніе прилике. Ако што нам отъпишꙋ отъ Беча, отъписаћемо ви или сами тамо прити. Тако да весте и прочее и т. д. месеца Авгꙋста 2 въ Свети андрие аѱвг. (1712).

120.

После Ракоциног устанка, после куге, која је трајала две године дана, 1710 и 1711, пошто им је власт толике куће спалила из санитетских обзира, и пошто су у Мају 1712 голему поплаву претрпели од провале облака и бујног потока, који је многе куће оборио, најзад су многи Будимци тако осиромашили, да су оба танача, кршћански и хришћански, поискали од градског мађистрата, да им смањи порез.

Ми доле подписати молимо свитли магистрат и господина бꙋргимаистора (варошког начелника) поради овогодишне порцие, што е на пас наложена, и никаде мꙋчние и теже нисмо кꙋпили, како саде кꙋпимо. А и свитли магистратъ зна, како е саде скꙋпа година, не могꙋ сиромаси лꙋди прохе добивати, да се захране,

а година их ние ни чимь приватила. И скоро смо имали ексекуцию, осамь дана нисмо могли него ли 60 форинти покупити, люди врьло осиромашили, а свитли е магистрат наложио —4000— форинти порцие на варош. То никако на ову годину не можемо покупити, нити е оваке тешке године било. Него свитли магистратъ молимо врло понизно, да бисте се смиловали и провидили за сиромашь и оставили од оте порцие Бога и свое душе ради.

У Табани месеца Августа | 12— дань.

Ми оба два бирова са ешкути остаемо на служби.

121.

Цветко велики биров тамишварски пише будимском тачачу.

Веледраго поздравление са избранимъ прописиомъ свему поштеному таначу, у кратко вамь титулъ известовамь сачатаемо, пръве господару великоме бирову, и осталим поштеним поглавитим поглаваромь, обретаущтимъ се у поштеномь таначу господи, дльгоданствуи на многа лета.

По сих вѣсто вам буди вашимъ господарствум, позаради сего остатка клука Цвеинога и Кузмановога, како од вина прьвога, што е донео Цвѣта и Кузман. На то што е Кузману предато.

Каде е Цвета отишао, горе у Будим, те оста према Кузману отъ вина, свего што смо продавали отъ главни новаца што нађоше поштени трьговци. Што неизлази 263 фор. штете сухе, што не излази отъ главьни новаца, за оно прьваго хесапа, што сте намь послали книгу, што е био Степићь запечатио Цвѣино вино, и тако смо разумели, како е онь шнима ортакь, али он неда се.

И того ради, како вамь извѣствуемь, како вас Богъ учи, можете им тамо правицу учинити. И Цвета есть дао на новце —40— фор. камате на новце, и —84— фор. по господи; и паки —12— фор. имао трошка, декле е отишао у Будимь, да донесе книгу изправну.

И како смо разѕмели да е таи чловекъ, по именѕ Степиħь, доке ние продао свое вино, паки и ондакь даде, да продае и Цвеино вино. И оште отишло —2— хакова долиевька, да ко зна.

И спаси те Христосъ благи.

Месеца Авгѕста 26. ѕ Тамишварѕ — 1712.

Ꙗ Цветько велики бировъ са свимъ таначемъ остаем на слѕжби.

122.

На горње писмо (бр. 115), одговара будимски српски танач својим посланицима Хаџа Манојлу Николићу и Захарију Добрићу и шаље даље упутство. Ово писмо стоји у свези са бр. 63, 66, и 115. и написано је јамачно месеца Августа 1712.

Слѕжба и доброе поздравление од нас доле именовати Маноилѕ — — — — — — — — — — — — — —

што сте нам писали листь Июниꙗ 25 дань дошло нами е, и разѕмесмо, за свашто, што сте намь писали за Перказию, како е ђенералъ Перказию затворио, таки е поставио лаитмана Пеклера, и квартиль смо мѕ дали ѕ Илие Бошнака кѕħи; и нехотеште и шанце и врата поновисмо, доке онь ѕзе ѕ свою рѕкѕ, имали смо доста трѕда. Паки стиже декреть за шаикаше, и кои сѕ били стари шаикаши, оне ѕзеше ѕ шаикѕ и нехотеште. Паки почеше искати и отъ вароши наше и оште и отъ Сентьандрие и отъ села; отъ нас искаше 4 шаике, да напѕнимо, и отъ Сентьандрие цилѕ еднѕ, и дадоше и остала села, дадоше кое —15—, кое —10— лѕди, кое како. Паки отъ нас наипосле искаше 2 шаике лѕдихь, и еднѕ смо дали, и на ноизи е Радона (капетан) поглаварь.

И плаħаю на месець на момка по —2— фор. од цесаровине, а селани понаимаше наше лѕде по —5— фор. на месець, освимь цесарскихь новаца.

Тако и отъ нась иштѕ лѕди, кое наимамо, и дали смо досад —15— лѕдихь, и платили —75— фор. паки нам

иштꙋ и оште Радоевꙋ шаикꙋ, да напꙋнимо, а лꙋди нам неима, мало их остае ꙋ варо̀ши, кои сꙋ ꙋ таборꙋ кои на шаика. Већ незнамо хоће ли енгедовати (дозволети), или неће, а има теке на --100— лꙋдих ꙋ таборꙋ, а камоли на шаикахъ кои сꙋ.

И врьло смо се ђенералꙋ молили, и молимо се и саде да би више не искао.

Паки по томе стиже и лаитмань Тилмонь, и донесе декреть отъ фельтмарьша(ла), да бꙋде на Перказино место. И тада и Пеклерь отиде, а Тилмонь оста на неговꙋ местꙋ.

И каде е дошао Тилморь, призва нас ђенерал, и приказа га нами, и рече: ево е послао господинь фелть маршаль лаитмань Тилмона, ꙋ вашои вароши да бꙋде, али ние знао, да самь и поставио Пеклера на Перказино место, зато га е послао, да бꙋде на Перказино место, доке Перказие изиђе из ариште, а веће незнамо што ће бити, тако вели.

И што сте писали, да се скꙋпимо и договоримо и с ваидами, и призвасмо их и договарасмо се и са Радономь и са осталимь ваидами, и на то ни они немогоше никакавь отъговорь дати, нити знадꙋ што чинити, зашто знате каково е единство ꙋ лꙋдима нашимь: а и они би и сами ради били на оне речи, али не знамо, што ће бити на послеткꙋ. А саде сꙋ ваиде на шаика. Радона, и Ђꙋрка, и Петарь и Станивꙋкь Лапа, и Станое делия, на кршћански е Илия Башићь, и Мартинь Кнежевић.

Веће ти дрꙋго не знамо писати ни ми ни они. Паки по томе стиже заповесть отъ господина ђенерала, да оне кꙋћице оборе. Све што сꙋ поредо баре и изподь града, озго е заповисть има ꙇа 60 кꙋћица, што хоће оборити, а лꙋди нисꙋ код кꙋћа, веће сꙋ ꙋ таборꙋ, а жене сироте плачꙋ, а ђенераль вели, на онꙋ странꙋ, копаите кꙋће, где но е чꙋкꙋрханлина башча исподь шанца. Веће незнамо

што ће бити, паки господарь Маноило, што си писао за столицу, добро е, ако би допустили. И говори са господиномь Кьвариентомь, имаи сабеседование о томе, и лепога поздравите отъ нась.

123.

Вићентије владика будимски пише из Сентандрије 16 Септ. 1712. и јавља будимском таначу, како је из њихова писма радосно разумео, да је у Будиму куга престала.

124.

Станко Стипић биров из Столног-Београда пише бирову будимском месеца Октобра 17. год. 1712 због трговачких послова.

125.

Оба бирова подносе просбу пуковнику и команданту града будимског (de Langlet) де Ленглету због големих трошкова, што дадоше на комесију, и моле се да их ослободи и од затвора (контумаца) у коме се већ од две године налазе због куге.

1712 Октомбра 17 господину Квариенту крозь Перкацию негову комесию посласмо у Бечъ. Понизно молимо и просимо ваше светло господство, како свога доброга и милостивога нами патрона и даемо на знание вашему господству, како господин Аудиторъ и остали официри воинчки почеше комесию чинити крозь Перказию у прошасти понеделакь.

И било е сашним на комесии 13 официра, и узеше намь 12 стотина форинти напри.

Паки почеше испитивати люде и жене; и тако питаю свакога на редь, а поимену веле; стоиш ли ти на онои првои заклетви, што си се заклео на Перказию, што ти е учинио, и хоћеш ли на то умрити, на онои клетви.

И сваки свою ричь посвидочи, како е и напри казивао, и люди и жене.

Ȣ томе не знамо, што ће из тога бити конацъ, може л бити, да е светла комесиа писала ȣ свитли цесарски дворъ; како ће и ваше господство лепше разȣмети за те послове.

Того ради молимо ваше светое господство, да бисте нам добри патронь били, како сте и до саде, да провидите за наше многе трошкове; до сад смо потрошили на првȣ комесию —5000— форинти, паки саде 12 стотина форинти, кое чини сȣма 6200 форинти.

Видите и порадите, да би се намь трошкови наши вратили, и томе конацъ, што ће бити, те намь на скоро одпишите, да знамо.

За што се мих препорȣчȣемо прво на Бога, паки на ваше господство, и сва сиромашь молимо Бога за ваше господско здравлѥ.

Молимо понизно господина обрьштера и светлȣ комесию, како знате наш затворь (због куге) и нашь плачь одь отолико време.

Зато се молимо са своми сиромаши, да би се смиловали на насъ, да насъ отворите, да бисмо могли достати брашна и дрьва и кȣпȣса, и дрȣги потреба, што е нам за потрибȣ, зашто зима иде како сабла а и цесарска вала плаћати, а од кȣдȣ имамо давати, каде достати не можемо ни отъ кȣдь, него се молимо, да бисте насъ ослободили за Бога и за своюю дȣшȣ. — Есмо и остаемо вазда на слȣжбȣ господствȣ вашемȣ, ȣ Табани. Ми оба брата са ешкȣти и сви сиромашь.“

На полеђини стоjи: „Sacrae Caesareae Regiaeque Majéstatis actuali Colonello, Incliti: Regiminis Dauniani Ordinis pedestris, nec non Regiae Residentiae Budensis pro tempore sub stituto Commandanti P. de Lenglet Domino Domino nobis gratiosissimo.

126.

Вићентије митрополит будимски пише из Беча 18-ог Октомбра 1712 године таначу да по жалби Симе Радничанина што пре њему одговоре.

127.

Биров будимски Станоје Радојевић са остали ешкути моле митрополита, да неквари тестаменте и посмртне одредбе.

Преосвештенеиши преимуштественеиши господинь господинь Архиепискупъ и митрополить васего народа христианскаго православіа жителя, под властию пресветлаго римског цесара и краля унгарскаго, и его цесарског и краљевског величествия саветникъ нам же господин Отець, архипастиръ, и учитель васегда милостивнеиши.

Чрез овога краткога писаніа целуемо светую архипастирскую десницу, а ожидавајући благословенаго писания отъ толикога времена непріесмо. Но васегда чекамо и надамо се добромь дошаствию вашегъ преосвештенног господства, а како паки скрбни есмо били, кадъ разумели есмо ваше преосв. господство, да болесни есте били. Хвала пакъ господу Богу и благодарение даемо, да е милостиви господь Богъ здравие дао. Радуемо се и молимо се господу Богу и пресветои богоматери, да даруетъ многолетно здравие.

По сем изявляемо в. п. г. како може бити, да и чрезъ господина архимандрита хоћете болше разумети, како овога Новембба 29 преставио се есте нашъ овдешни житель и биватель у вароши нашои, именовати Петаръ Радоевић ћебециа, кои годинама старь —72— лета, кои именовати есте у бистрои памети свою уредбу и тастаменту учинио и за душу свою милостиню наредио, кака и В. П. Г. тако и по други мести и манастири одь своего имания.

Меѣь тимь, како и обичаи есте, и тȣторе свое наредио, кои ѣе о онои ȣредби настаꙗти и она ȣређена испраꙗти.

Тако ȣ свршению и заключению времена тестаменти послао господинь архимандритъ цедȣлȣ, ва кои пишȣ, да ако ние заключена, да се без знанꙗ негова не заключȣе. И тако дошао и заключио своимь печатомь и са собом отънео; кое неможемо се досетити чего ради есте однио, кое досад ние обичан био дрȣгомь носити, окромь они посталіени тȣторе.

За то не знамо, како ѣе бити, пошто нама есте заповедато веѣе и толико пȣта одь славногь магистрата, да на тастамента добро се позорȣе, где се чине, и како ли и код кога остао, да се ꙗвлꙗ нима.

Зато, ако се што стане измеђȣ тога, вама преосвештено господство да после перекнете нама, то се крозь нась стало. Ми изꙗвлюемо, а вама преосв. госп. како лепше знате, тако чините. А ми, недаи господи Боже, тога ни помислити, да би што одь насъ почело се, него иошть што болше, желимо, да бисте ȣ свачемь напредовали, и достали о чемȣ се трȣди ваше преосвештено господство з а н а р о д н о о п ш т е д о б р о и п о л з ȣ.

Зато велико молимо, целȣюѣи светȣю архипастирскȣю десницȣ, да би на насъ не замрзели ни помислили што. М и с в а г д а в и ш е ж е л и м о о п ш т е н а р о д н ȣ д о б р о т и и н а п р е т к ȣ и вашегь преосв. госп. н е г о д р ȣ г о м; али боеѣи се одь славнога магистрата, да што нама ȣ чемȣ, и таковом недосаде; пошто е с ȣ о н а к и ȣ в а р о ш и п о з о р и т е л и (Немци), к о и с в а к и д а н ь п о ш т ȣ н о с е ȣ г р а д ь, ш т о с е ч и н и п о в а р о ш и, пошто и меѣȣ нама и домовинаши помешани есȣ.

А како овом преставлшемȣ се ние се ȣ сермии и ȣ новцȣ затекло много, него како тестаменть сведочи, домъ виноградъ, а на ниномь крȣнтȣ (земљиштȣ немачком), бо-

имо се што из тога да не изиђе, пошто мислимо што остае тестаментъ код оца архимандрита, и то ако тко одь дрвге стране или магистратв, до нама не рекнв, зашто нама неизявлюете такве послове. — — — — — — —

ѿ Табани месеца Декембра 2 дань на лето 1712
Станое Радоевић биров са ешквти.

123.

Будимци и Пештанци пишу саборно писмо будимском митрополиту због народног сабора и избора новога „Архипастира начелнаго“ и додају неколико услова и инштрукцију за свог посланика Николу Димитријевића. Из овога писма дознајемо да је држан народни сабор у Карловци год. 1712.

Преосвештеномв боголюбазномв господинв митрополитв бвдимскоме и проче, веле понизно поклонение сатвараемо васи опште мали же и велики, како ти из Бвдима тако зде из Пеште.

— — — — Примисмо ваше светое писание писато Марта 2 дань, али нам касно до рвке дође, и примивши с а б о р н о, развмехомь васа, прьвомь фала Богв и вама добро здраве развмехомь; и паки по заради добра гласа што нам пишете, д а х о ћ е б и т и с а б о р ь на а р х и п а с т и р а н а ч е л н а г о поставити, васи приклонши колена ка пречестои милосьтивнои матери богородици прилежно вапиемо, да би в кои добри часъ згодило, да многолетно бвде и добро и срећно на ползв светлости цесарскои и ва семв родв христиѧнскомв.

По томъ развмеите ваше преосвештенно господство по заповести вашими ево и ми тамо шилемо частнога господара Н и к о л в Д и м и т р и е в и ћ а,* како ти посланика отъ Бвдима и отъ Пеште, да се тв нађе по обичаю, како належи.

---

* Чукурханлију.

Паки молимо се васи опште, да коега архипастира саборь избере са божиомь произволениемъ; да саборно промотри, да се архипастирско не развлачи, него, да се сачува темелно, с печати како црков. поглаваромь, такожде и помеснимь посланикомь. Чега ради осиромашили смо, како и сами видите тешко се владамо, помоћи неможемо у садашна тешка времена, архипастирско се не чува. Него се молимо того ради промотрите, како добри пастири, полагаюшти душу свою стада своего ради, видите, како смо међу остали езици и народи, а ни школе, ни ученіа не имамо, него инно племенике призивамо на помоћ на свакоме месту. Паки иопште молимо се позаради едань свитакь, да бисте учинили и наредили, да се свагда конфузиа не чини между нами и свештеници за сваке вешти.. Првомь: за крштенице, што стои дати.

1. Да нам поглаваръ кои буде не затвора црькве, и луде неодбии отъ цркве.

2. Да луде не куне, када се разби на кога.

3. Да нам уреди венчанице, пошто ћемо плаћати.

4. Такођеръ и за водице, за 40 дана што стои.

5. Еванђели чатане мртвимь, што се плаћа.

6. Дивнину, да дигну отъ лудих.

Тако доконасмо на састанаку саборно ми Будимски и Пештански христиани единомисально у Табана месеца Декембра 6 дань на лето 1712.

139.

На просби поднешеној будимском таначу подписана је „Елисавета ћириница Хобрь капетана Томе кћи.“ Написана је просба год 1712.

130.

Народни сабор будимске јепархије спремио предлог за општи народни сабор у Карловцу о ком је говор у бр. 129 и 137.

Даемо на знание мих доле полписати три вароши варошъ бꙋдимска, и пештанска и светоандреиска, са осталимъ селами, кои се находе около Бꙋдима пишемо и просимо сва цела бꙋдимска епархиꙗ, отъ частнога сабора и отъ ꙋрежденнога архипастира, да провиди, како ћемо се живити на кои ли начинь, да бисмо имали ꙋрежденіе отъ светлости цесарске и помилование кроз нашꙋ трꙋдбꙋ сиромашкꙋ, да би и нась незаборавили светлость цесарска.

Паки молимо сви општи христꙗни бꙋдимске епархие христиꙗни, молимо понизно частни саборь и произбранаго архипастира, да би нам разлогь поставио прьве црковно паки и свештеничаско, междꙋ нами разлогь, и междꙋ свештени, да знамо, што ћемо одашта свештеникомь плаћати, да ние междꙋ нами свагда конфенциꙗ, него ꙋречено да плаћамо без прикословиꙗ, како ꙋ старомь свиткꙋ стои, то оштемо.

1. Ꙋречено за крештаніе што е?

2. За венчанице, да нас не цине на пары, како марвꙋ.

4. Еванђелиꙗ мртвомь, пошто ћемо давати.

5. Дивница, да се дигне, дрꙋги нам се подсмехꙋю.

(Сравни тачке 1, 2, 3, 4 и 5 са тачкама ꙋ броју 129.)

6. Свештеници да не ꙋпꙋштаю лꙋде без причастиꙗ и прикаде.

7. Ако би се архиереи кои на кога господара ꙋꙗзбио, да би цркꙋꙋ не затворао, и лꙋде да не би клео, ни одь цркве одбиꙗо (види број 92); зашто свети апостоли нисꙋ клетвꙋ оставили; ако ли би кои хрисћанинь сагрешио своме архиерею и ꙋꙗзбио га, да га архиереи сꙋдом потражи и правицом.

8. Свештеникь едань опое чловка, или женꙋ, или дете, паки на све свештенике иште опело, кои нисꙋ на опелꙋ били; е ли то право?

9. Каде кои чловекь обꙋмре, да мꙋ свештеници не ꙋзимлꙋ тꙋђꙋ землꙋ за подꙋжие — — —

10. Иштемо, како чловекь ꙋ тастаментꙋ нарꙋчи на самрти, да се обдржава, и нами верꙋе на то.

Од отога иштемо од свега ꙋреждение, и да намь свитак пошлете. Од свега то савь нашь диштриктъ бꙋдимске епархие иште по старом обичаю."

На овом акту није стављена година и дан, кад је ове закључке народ из будимске јепархије саборно доконао. Но је овај акт по садржају а у прве 4 тачке и саме речи истоветне са речима у акту од 6 Декембра 1712 под бр. 129; то поуздано можемо сматрати, да је овај акт само допуна оног, и да је допуњен на другом састанку оног истог епархијског сабора.

131.

Писмо Петраша Вујина сина из Кечкемета од 23 Априла 1713 год. Овај Петраш јамачно одселио се из Будима, јер тражи од будимског бирова Станоја, да му пошаље, што је по смрти његова оца остало.

132.

Списак од онога, што су будимски Срби давали у годинама 1710, 1711, 1712 и 1713. Из овога списка види се, да су за 4 године издали свега 15.145 фор. 45 новаца у име порције, за квартире војничке и лазаретским чиновницима због куге.

133.

Да су будимски Срби за неколицину година због Перказиних зулума, због куге, дунавске поплаве и са других незгода много страдали, види се из сведочбе, што им даде мађистрат градски, који у оригиналу овако гласи:

Nos Consul, Judex, et caeteri iurati Senatores liberae regiaeque Metropolitanae Civitatis Budensis notam facimus praesentium per vigorem, universis, quibus expedit, significantes.

Posteaquam Rasciani nostri Tabanenses ex processu Perghasiano sumptus suos, cum Innocentes passi sint, rehabituri expedire vidissent, e medio sui unum ad Excelsam Instantiam amandare, nos demisse rogantes, vellemus quid in hoc expensarum negotio nobis constaret, id ipsum eisdem authentice extradere, nostrarum partium imo et obligationis nostrae, qua veritate promovere debemus, esse arbitrati, testamur hisce, qualiter nempe dicti processus expensae sat magnae, et continuae fuerint, prouti ex suis Tabanensium, et aliorum notitiam habentium relationibus, et perpetuis depauperatorum querelis, et ipsa etiam notorietate sat frequenter audivimus, nuspiam autem clarius et expressius advertimus, et deprehendimus, quam ubi suum annuatim civitati conferre debuissent. Rasciani, tunc enim experti fuimus tenues eorum vires, tunc imminuta obdictum processum non unius, sed omnium, quorum una causa erat, substantia patebat, quando, quidquid etiam negotiando lucri hinc inde comportarunt laboriose, non in mercantiam, non in rem domesticam, sed hoc litigium a potiori insumptum fuit, ut qui ante succurrere in casum potuissent civitati pecunias subministrando, iam vix sibi sufficiant, toti quanti depauperati.

Atque in hanc fidem has testimoniales praeter solitam subscriptionem sigillo nostro roboramus.

Budae 13 mensis Martij 1713.

(L. S.) N. N. Consul, Judex, caeterique huius Regiae, liberaeque Metropolis Budensis Assessores.

134.

Пуномоћије, које дадоше Будимци Пештанци и Сентандрејци своим посланицима на сабор, кои је држан у Карловци.

(Види број 129 и 131.)

Сия атиштация отъ бꙋдимских и пештанских свештеника, и оть општих православних християнах саборно, такођерь отъ свето-андреиски свештеника и кметова с полꙋ.

Даемо на знание сваким избраним господаремь; првее боголюбазнимь архиереомь и частними ексархом и доброподвигними игꙋменомь и проигꙋменомь и осталим доброчтеним свештеником; такожде и поместнимь господарем ђенераломь, и обрштеромъ капетаном; комендантомь, хаднађемъ, и боларомъ и осталимь господаремъ, кои се нађꙋ на частномꙋ саборꙋ општаго савета ради, да имаю на знание, како поизбрасмо и послꙋсмо отъ нас частнога господара именемь Николꙋ Димитриевића, и Стояна Илића господара частна, да се нађе на частномꙋ саборꙋ по обичаю, како и отъ дрꙋгих странь на произбранние частнаго митрополита, да аште кога господь Богь произбереть, да господь милости подасть, и света богомаика, да бꙋде длголетно.

Того ради обзнанꙋемо частними више именоватим господаромъ, да аште би когда тамо пришли више речени господари Никола и Стоянь, имаите ги са лꙋбвою прифатити. Того ради и печатима потврђꙋемо, за боле верование са пештанским господари сполꙋ.

Мих долеподписати свештеници и кметови сполꙋ општи дꙋховникь Глигори са осталимь християни. И я Станое бировь са општими кметови. И я Марко бировъ

светоандреиски месеца Марта 18 дань 1713 дато ꙋ Табахани.

Бꙋ(М. П.)димъ. (М. П.) Свети Аньдреи. (М. П.) Пешта.

185.

Писмо Вићентије јепискупа будимскога и митрополита карловачког будимском таначу.

Вићентиѥ милостію божіею іепискꙋпъ бꙋдимски архиепискꙋпь и митрополит Србльемь под властію светлости цесаро-краліевске.

Смѣреніе наше пишеть въ богохранимꙋю боудимскꙋю донюю варошъ почастеномꙋ бировꙋ кир Станою и осталим поштеним кметовомъ и ешкꙋтомъ мир и благословеније Бога съвѥми вами.

Паки вѣсто бꙋди вашим христолюбіамъ, како смо примили ваше писаніе, и разꙋмели смо что сте нам писали, како сте ви здраво и мирно, и то намь ест врло драго било, и како се око торона трꙋдите и правите, и ми смо зато писали господ. ђенералꙋ и обрштерꙋ, и препорꙋчивали, да бисте слободним допꙋштеніем могли доправити.

А што се тꙋжите, да сꙋ тамо зла времена и киша, тако е и овамо све зло време и вѣтрови зимни, то е волꙗ божіа. Али сꙋ жита овамо врло добра, люди се хвале а и виногради кои добро носи, кои слабо.

А что се прѣпорꙋчꙋе и моли кир Стефань црковни синь, како е доста послꙋжио светои цркви, да би веће изишао из слꙋшбе, ми смо мꙋ зато писали, да би еште био оу слꙋжби, докле би и ми тамо пришли. И паки мꙋ говорите, да би опеть онь био, ако ли икако неꙋзхоштет: съ вашим благословеніем нека бꙋде Кир Деспот Вꙋчо, и тако е на немꙋ залога, епитропъ наш дꙋховник Кир Григоріе нека боуде ва место нас, когда се бꙋдет изменивати цр-

ковни синь, без ніега нетворите. И што се жалите, да имате трошка кроз чрнога, е да Богъ да, те се и овѣселите отъ цесарские светлости и боудет побежденіе вашемѹ непріателю. Проче благодат божіа. — — — — —

Месеца Іюліа 16 дань ѹ Карловци. лѣто 1713.

186.

Капетан Сигисмундо Саљи лично предстао будимском таначу и позвао Будимце, да своје земљаке Богоја Ајдука и Огњана искупе из францеског ропства.

Nos Judex et Jurati Rascianae Civitatis Budensis recognoscimus tenore praesentium, quibus expedit universis. Quod Generosus Dominus Sigismundus Sallyi suae Majestatis Sacratissimae Capitaneus coram nobis personaliter constitutus retulit, qualiter Egregius Bogoie et Ognyan Incolae civitatis nostrae, fatis ac militari statu non aliter exigentibus in diram Gallorum captivitatem inciderint, ibidemque adhuc dum detineantur. Quare et nos intuitu honestae eorundem inter nos actae vitae, et cum etiam Jure Divino, ac naturali id praestandum foret, eorumdem iniquam sortem et lamentabilem statum, in condignam commiserationem, et respectum summendo ratione elaborationis praedictorum Incolarum interlocutione, sequentem cum Praetitulato Domino Capitaneo inivimus contractum. Quod si nimirum Dominus Capitaneus mentionatos duos Incolas nostros eliberari, in praesentiamque nostram sisti fecerit; teneamur, ac obligati simus ab his, qualibuscunque Juridicis remediis sine ulteriori remuneratione centum imperiales, velut debitum liquidum Domino Capitaneo, vel vero plenipotentiario, seu homini ejusdem, erga restitutionem praesentis contractus persolvere: in cujus majorem fidem has eidem pro futura cautella sigillo nostro munitas extradandas duximus.

Actum Budae in Civitate nostra Rasciana die 3 Novembris Anno 1713.

(L. S.) Judex Stanoje Radojevics, Jurati Sifko Ratkovics, Stojan Csepecsia, Stanko Thodorovich, Doicsin Juratus.

137.

Царско-краљевског војеног суда пресуда, изречена̀ 16. Новембра 1713 над познатим силеџијом Карлом Пергазијем.

Sententia. In der Criminal-Sach dem Carl Bergassi gewesten Oberhauptmann zu Ofen, von Babylonien gebürtig, alt 45 Jahr, Verheirathet, undt Catholischer Religion, betreffend, welcher angeklagt worden, dass Er an denen Raizen zu Offen nicht nur verschidene unzuelässigen extorsiones, sondern auch mancherley grobe und real und verbal iniurien verübet. den Antoni Sertis (Сертић) zur Abschwörung eines falschen Aydts bezwungen, verschiedene getauffte Türcken, auss eigennüzigkeit, wiederumb in die Türkey befördert, auch sich in dem Laster des ainfach und gedoppelten Ehe-Bruchs villfältig versündiget habe. Wie zumahlen aber über alle solche Inzüchte Er Carl Bergasi von Einem löbl. kays. Hoff-Kriegs-Rath so wohl mit wirklichen scharffen arrest belegt, als auch deren aigentlick und genauer Untersuchung einer hier zur besonders angeordneten Inquisitions-Commission, und die folgliche Aburtheilung eines hier zur bestelter Unpartheyischer Kriegsrecht aufgetragen. Endlich aber nachdem er des obbedeuteten Ehebruches geständig und dess genugsamb überzeugt warr, die sambtliche Acta und Actitata von Einem hochlöbl. kayserl. Hoff-Kriegs-Rath auss besonders darunter waltenden Ursachen dem auch kays. General-Auditoriat-Ambt zu weitherer Verhandlung delegiret, und alda sowohl Er In-

quisitus, als die klagenden Raizen fehrners vernohmen worden.

Alss dasselbe yber den abgeführten Criminal-Process und von Einem hochlöbl. kays. Hoff-Kriegs-Rath darüber eingelangte genehmhaltung hiemit zu Urtheil und Recht: Es seye der Carl Bergasi die in Confrontatione liquidiret, unn durch Ihme von verschiedene erpresste in einer Summa 465 fl. 30 d. ertragende gelder, sowohl zu ersetzen, alss die hälfte deren von beiden streitenden theilen gemachte Gerichtsumkosten praevia tamen moderatione Judiciali de super facta zu ertragen schuldig, sodann aber wann er Cautionem juratoriam de non vindicando carcere nec offendendo partes adversas per te nec per alios praestiret und mithien diese drey membra adimpliciret haben wird, Er seines bishero ausgestandenen 5 jährigen Arrests entlediget, anbey seiner abgehabter Charge cum hoc annexo, dass Er sich ohne Vorwissen oder ohne expresse Hoff-Kriegs-Räthlicher Erlaubniss nicht mehr nach Offen begebe, nöch sich aldorten aufhalte, entsezet seyn solle.

Lecta et publicata haec Sententia bey dem kayser. General-Feldt-Kriegs-Auditoriats-Ambt.

Wien den 16 November 1713.

Der Römisch. kays. Mayest. General-Feldt-Kriegs-Auditor (L. S.) F. Herr von Seyfrid m. p.

138.

Тестаменат „бабе Анне Монахине хаџи Савинице од 16-ог Фебруара 1714.“

Даемь на знание ꙗ монахиꙗ Анна Хаџи Савина домаћица ово мое писмо, гди би годи належало видети и читати придь добрими господари свештениковъ и кметови и придь господаромь бировомь Станоем и ешкути, како што имамь ово мое кꙋћице придь црквомь припорꙋ-

чуемь своеволно ꙋ храмь светога Димитриꙗ, каде ꙋмьремь да е црьквено, да се дрꙋги неима ꙋ кꙋћꙋ мешати, нити томе више прикословати.

Кои би томе моемꙋ писмꙋ прикословио, да мꙋ ние просто ни овога света ни онога прид Христомь владикомъ на страшномꙋ сꙋдꙋ, но да е кꙋћа црквена по моиои самрти.

Зато даемь ово мое писмо за боле верование прид почтеними свештеници и придь господаромь бировом Станоемь и ешкꙋтомь, и полажемь крсть моиомь грешном рꙋкомь.

Месеца Фебрꙋара 16 дань 1714 ꙋ Табахапи.

† Ꙗ Анна монахиꙗ.

139.

Виђентије митрополит српски пише бировꙋ Станоју и осталим кметовима, у писму том (од 26 Маја 1714) вели „доста трꙋда имамо сада, сабрали сꙋ се сви архиереи и дрꙋги свѣштенни и мирски, и имали смо о свемꙋ договор и промотреніе.“

140.

Нови будимски посланици у Бечу Живко Ратковић и Петар Ненадовић 1-ог Јануара 1714 год. пишу, како су дали меморијал у царски двор „како сіи грчанскаго закона люди — — — при вароши нашои бꙋдимскои реченои Табани, и како ти верни есꙋ били вашемꙋ цесарскомꙋ величествꙋ, и са нами помешати есꙋ с кꙋћами, виноградма и осталима стварима, паки се таи нашь пꙋргершоф (грађанство немачко) нами турбацию (немир) чинить, и нама великꙋ штетꙋ и трошкове, а каде ꙋ дрꙋги вароша и неврштени люди есꙋ пꙋргери. Паки дошао ми е Петарь* из По-

* Ненадовић будимски посланик у Бечу.

жвна 29 прошлог Деһембра и донео е информацию, и дали смо Президентв Камере онаи часъ, и рекао, да һе нам се сутра резоловати, како һемо остати.“

Јамачно је повољно резоловато, јер у једном спису налазимо писмено мађистрата будимског од 18 Септембра 1714, у ком се даје право грађанства Станоју Радојэвиһу бирову српском.

141.

Виһентије митрополит српски (10 Новембра 1714) пише бирову кир Станоју и осталим кметовима „подфатили смо се кодъ господина Кварисента — — — — — и декрет изишао за вас“ — — — — — Даље пита — — — — — — „како садржава тај нинишни господин ђенерал.“ (граф Палфи).

142.

Танач будимски издаје писмену сведочбу свом старом бирову Станоју Радојковиһу о његовој верној и поштеној служби за три године дана, и изјављује му у овом спису благодарну успомену, коју је у нарочитом протоколу прибележио. Овај спис је написан месеца Априла 1712 год.

Міи ниже подписани пишемо на знанѥ свакомв добромв господинв и свакомв добромв чловекв, где би годе належало видети ово наше мало писаніе, да мв имаю веровати, и за истинв држати, како право казвемо и сведочимо за нашега почтенога брата, и нашега варошаніна Стоѩна Радоиковиһа, кое мв дадосмо ово наше писмо, да га има в себи и в нѥгове деце, и да мв се нѥгова слвжба и трвдба, кою ѥ послвжіо право и верно, бвдвһи намъ бировъ за три године дана. Првв годинв на 1702 лето, и дрвгона 1708, в великв ребелію, в коѥ смо време доста мвке поднели, и стражв чвваюһи, и шанце копаюһи, и с неприѩтеліи бию һи се и

бранећи, и он пред нами предничіо верно у колико е могао, и коліко е Богъ дао, све ю до свога рока и времена право дослужио, и доста зла поднео. И трећа година 1708 лето, и тада е намь доста смутне и тегоба біло.

И од те све три године е лепо хесапь предао, што му е у руке біло дошло и нюму и хешкутомь неговимь, све е лѣпо прѣдао до новца. Зато и он поиска од нась и мі му дадосмо писмо сие, да бі му се знала и до последка нюгова служба и трудба прѣдъ овому племенитому и кралювскому граду Будиму.

Дато на 1712 лѣто месеца Априла. —

Одь нашега малога турвина или ти сабора добро и міллостиво, и печатомь варошкімь потврђуемо нюгову службу праву и цару и нами, и подписуемо се по имену прво.

(М. П.) ю біровь Станое Ридоевић и остали Хешкути."

143.

Владика будимски Вићентије пише бирову будимском, Станоју Радојевићу, и светује Будимце, да се због велике гонидбе и злостављања, жале ћесару, који се тада налазаше на угарском сабору у Пожуну. Ово је писмо написано у Сентандреји 12 Јуна 1712 год.

Вићентіе божіею милостію архиереи будимскы.

Смѣренніе наше пишеть бирову кирь Станою и кметовомь мир и благословеніе сь вами.

А по сихь весто буди вашему христолюбію за вьспоменути и сказати вамь последакь црковніи. Велико се оузмите у паметь вашу, докліе светло цесарское величаствіе у Пожуну.

Почто ни на коемь месту не има никакове задеве, ни турбаціе, како тоу на вашу цркву.

Може Богъ дати, да ће што бити скоро оу општини. Ако што и бꙋде; незна се вь кое ће време бити.

Кога срдце не боли, ни очи мꙋ неплачꙋ.

И видимь и познаемь, докле е оваи ђꙋлиш* ꙋ Пожꙋнꙋ разиђе, држите се онда, како ћете се одговарати, и чимь отимати.

Немоите мислити, то е самаго владики посавь, и не имамь до после ни чимь помоћи, ни паки отговорити се.

И аште би, недаи боже, мене коꙗ сꙋпроть била и немирость; мени манастира доста. Боим се, до после да не бꙋдеть нам оть наших кои посмех.

Тачію мои Христіана оузмите се ꙋ памет, докле е свети цесарь ꙋ Пожꙋнꙋ, добро би било, да е опште скꙋпа, владике да идꙋ поклонити се, и сваки свое поновити.

Али дрꙋгимь нигде ніе неволꙗ, како е тоу. Лани е почело, а дрꙋги кратъ и горше ће бити немирости.

Паки призиваите дꙋховника и протопопа. Тако знаите, то вамь пишемь оть велике тꙋге мое и старости.

И прочеꙗ мирь Кристовь бꙋди свами.

И е ли вамь што отговорио капетань Маноило.

Месеца Юніа ві (12) ꙋ Свети-Андреи афві (1712).

И да знате господарꙋ бировꙋ кирь Станое, за тꙋ калꙋђерицꙋ Евдокию, што има жалбꙋ на тога Тодора, што е притискао добро зета еи, и кћерино; бꙋд ꙗ кћерь изгꙋбила, нꙗино да не погине, што е давала свое кћери, ние право, а таи Тодорь ніе то стекао и радио. И да би и намь што милостинꙗ било. Дао ми е неке ножеве, слаба е стварь, ако што поболше небꙋде, радите и сами да хоћемо имати трошка, то на вась препорꙋчꙋемь.

---

* Gyülés = скуп = сабор. Овде је говор о угарском сабору у Пожуну.

144.

Бајски кнез Добросав пише будимском таначу због Маре Даријине кћери Симе Рудничанина. Потпис на писму гласи овако: „Писато в вароши Баи кнезь Добросав са ешкути сви на служби, Марьта 7 дань 1715.

145.

Поп Јован Дорожанин и Јанко биров компанијски из Јегре (Erlau у горњој Угарској) пишу бирову будимском Станоју Радојевићу и Живку Капамацији, и јављају, да ће и они на позив митрополитов ићи на сабор у Карловце. То је још један доказ, да је сабор држан у Карловци године 1715 (сравни бр. 146)

Мир Божіи и добро здравіе вашои милости желимо.

Вашои милости, како нашемв добромв господарв захвалюемь, што сте намь на знаніє дали о господинв митрополитв, а за нась сте ваша милость имали беседв свою придь господиномь митрополитомь.

Ако нась господь Богь поживи и ми ћемо старати се послвжити вашои милости еже ли ва чесом потребно бвде и платисмо пошти почтено.

И паки молимо вашв милость, господарв Станое, и господарв Живко. Ако се ваша милость састанете опеть господиномь митрополитомь, имаите казати, да сам се био приправио и ꙗ тамо дођи, зашто намъ каза господар Мишко из Ваца, да е дошао господин митрополит, и намі е писао, да имамо дођи оу Карловци на саборь, и ми ћемо, ако Богъ да дочекати, тамо ћемо ити.

И по сихь о господѣ здравстввите.

Вашои милости

Дато оу Егри месеца Іюліа дань н (8) 1715.

Слвга и богомолац Іоанъ
Дорожанинъ презвитеръ.
И ꙗ Ꙗнко биров компаніски.

P. S. Молимь вашу милость, господару Станое и господару Живко, поздравите о Христе братию свештанике по имену, и имамь красно еваггеліе престолное, кому узвалю где оу црвву, цена му 20 немачки (форинти), има Требникъ, има Октоихь, има тастаментъ, и ини книга има, што самь донесао изь Кіева. Кому узвалю, нека пише книгу, и поштомъ указати да пишемь. Имамь и србскіи саборникъ, и литургию, и прочиа.

Іоань Дорожанинь презвитерь Егарскіи до воле божіе.

146.

Вићентије митрополит српски јавља Србима у будимском дистрикту, шта је решио општи народни сабор у Карловцима месеца Августа године 1715. Из овога писма дознаемо, да је држан сабор поменуте године, а за овај сабор не спомиње писац о народним саборима у Љетопису. (Види бр. 145.)

Вићентіе милостію Божію православни архиепискупь и митрополить србски.

Смѣреніе наше пишеть ва богохранимую варошь будимскую и Пешту и Свети-Андреи, и столни Белиградь, и Ковинь, и прочаю мѣста, иже ва Христа Бога благовернимь и христолюбивимь христіаномь, юко благоговѣиному всему чину свештенномъ, такожде и мѣстномь бировомь, ешкутомь, болюромь, трговцемь, руфетомь, и всемь купно великимь и маншимь синовомь светие васточніе апостолскіе, католичаскіе цркве, благодеть господа нашего Ісуса Христа буди сь всеми вами.

А по сихъ ако желаніе имате о насъ и о здешнихъ разумети, благодаримо Бога, и пречистую Богородицу, ми здравствуемо до волю божіе.

И нинѣ како смо овде пришли, всехъ частному сабору сабравшу се, по заказу его цесарскога вѣличастіа, по чину всакогь реда пришадшимь оть всихъ странь, како ти оть вась.

И првее казазахомь имь милостіе царскіе, намь православнимь сштимь издатехь оть его прѣсветлаго цѣсарскаго вѣличастіа.

Дрӯго и о прочемӯ општемӯ благопотробномӯ делӯ, и о семь доста сабеседованіа имехомь како вамь и ваши посланици хоштеть подробне оть ӯсть сказати.

А наипаче садь о бечкомь трошкӯ, што смо се похарчили и задӯжили, за кое нинѣ есмо се трӯдили о православии есмо се договарали, како ћемо се тога дӯга свободити.

И порезахомь на свехь пределехь, где годь наши православни обретают се, ва всихь странахь, како где приликӯ ӯвидехомь. На ваше же христолюбіе, како ти на свештенике, тако и на сваки чинь 10 форинти, то есть на свӯхь епархию бӯдимскӯю. За кое велики сапомагатели есмо били оть ваше стране, те смо на вась ӯчинили мало порезати некако на дрӯге єпархіе и пределехь, и то саборно есмо ӯчинили и вписали.

Тога ради да бисте кӯпно ӯчинили договорь са Остргонци и Коморанци и Ђӯрски христіани, и те новце да где ӯ кога трговца нађете ӯ заимь, и да ӯзмете на име свихь вась.

Паки что скоріе да бисте послали ино да не сатворите, зашто човекӯ комӯ е дӯжно оставлєн е рокь до Миьоли дне, то есть до кѳ (29) месеца Сектемвра, до врѣме, и прѣжде да би новци овди стигли.

То вси единодӯшно и ходатаиставно да се поташтите сатворити без всакаго закаснєніа и многословіа, и што господарӯ Маркӯ бировӯ ӯ рӯке да дате, онь ће намь послати, на нєга смо то оставили.

А аште би се кои нашао томӯ противан, и разколникь томӯ и междӯ братіом; такови хоштет лютӯ клетвӯ саборнӯ оть нась и оть свега народа примити, кои тако не

пристане, како е саборно доконато да дате, но са усрдіемь прилежно; тако да сатворите.

И пакь, што се по томь где на кою варош или чловека пореже, ти новци, и то са свимь усрдіемь да издате, да се трговцу, оть кога се узаиме новци, на скоро врате, почто то ніе на сами вась порезано, но на вась народь христіански.

Како и више преднаписахомь, а не за люду и ва таште, но свему христіанскому роду ва велику ползу, оть тога не треба да се вазбраните, него сь великимь благодареніемь господу Богу и светлости цесарские, кои е намь такове лепе слободе Православію нашему издао милостивеише, что нисмо имали досле. О коемь всегда и ва савршенои и усрдной верности вси, ва всацемь да прѣбудете Его цесарскому вѣличаствію и светлому двору Его ва веки.

Тако да весте.

Прочее благодеть господа нашего Іисуса Христа, и покровь прѣсветіе Богоматере, и помошть оть всехъ светихь, и оть нашего смѣренніа молитва и благословеніе буди сь всеми вами и чедами вашими всегда, Аминь.

Месеца Августа .кв. (22) дьнь

у Карловци аѱеі (1715).

Православни архиепискупь и
митрополит
Викентіе с. р.

147.

Писмо будимских Срба, у ком се жале ћесару Карлу VI, што нису изравнани са осталим грађанима у свима правама, која су им ујамчана дипломом ћесара Леополда I од 24 Декембра 1696 год. (Види бр. 4 и 5).

Прѣдобивателнеиши и можнеиши, и непобедимеиши цесарь, ѹгарскои и чешкои кралю, и проч. Господине господине естаственно нами благодетнеиши.

Понизнимь овимь нашимь пристоештимь книгомь и прошениемь, цесарскомѹ и кралевскомѹ величанствию вашемѹ прѣѹказати потребѹемо, како слободна и кралѣвска варошь бѹдимска са всеми чювстви овимь составлѧеть се, да би нашего народа ресцианскаго, зде ѹ Бѹдимѹ ва Табани прѣбивающтего, са нѹномь правицомь, тако, какоти на першоне наше, такожде пак и на трговинѹ и баштинѣ наше землыне под правдивость можнѹ истѹ варошкѹ поставити хотело изь онога, кое налѣжателнои правди ѹ нась, и наша оть прѣвелегиа егови цесарски ѹпѹтити се моћи.

Када пакь народь нашь расциански сада оть врѣмена срѣћнеиших армадахь цесарски ва ово кралѣвство ѹгарско ѹведених биваеми, и досле ни една кралѣвска и слободна варошь оваки прѣбиватели ѹ таковои броинои прилики подь правицѹ варошкѹ ставлѧло се, себи притегнѹти могло, како и ми прьвашними шкодами нашими оть варошких наши биваеми, свѹда обикли, нити почела чинити бѹдемо, нѣго како ми ѹ землѧх долних око Белиграда до сада подь военскомь отбранѣние пристоино живили ѥсмо, а ѹ врѣме тишко, бивающтомь ѹслишаномь прошномь нашомь тогда онамо военскомь, орѹжие сѹпроти неприѧтелѧ нѣгова прѣсветлаго величаствіа, изь ѹставлышаго наклоньнѣниа драго смо вазрадили, текожде и ѹ напрѣдакь пристоино наше чловечанство, како ѹ орѹжномѹ врѣменѹ военскомь, тако ѹ сладкомь почиванію врѣменомь мира, единомисално безь

изневереніа ва подь покорственнѹ кротость отслѹживати бѹдемо.

Покорнеише просешти, по чемѹ прѣсветло нѣгово цесарско и кралевско вѣличаство, единомь овомь грациомь милостивеишомь нась еже би ѹгледати, и подпѹнѹ можнѹ правицѹ военскѹ господина генерала бѹдимскаго, сь овимь ѹвнимь обикованиемь и обдржаниемь, брѣме вештавно како што на баштине и на домовинс према талѹ, или ти именію законами закутаване се.

Паче же према неправици, кроме надежди нами ѹложене, мирности ради несаединѣніа, и прѣма именѹю различномѹ, за строенние кь нашемѹ прошенію военскомѹ еже би имати могли, бѹдемо ми пристоино зде ѹ Бѹдимѹ ѹ Табани живети, милостивнеише ѹдостоити еже би хотело, овѹ до сада недостоинѹ милость цесаро-кралѣвскѹ скѹпа сь крьвию заслѹжити, ми и нами непоречена бѹде.

Заостаюшти прѣсветлеишаго цесарскога и кралѣвскаго величаствиа вашего, кротки и понизнеиши.

Ѹ Бѹдимѹ 1716 лѣто

Положници табански,
Томашь бировь.
Димо бировь.
Никола Димитриевићь чѹкѹрханлиа.
Непадь.
Марићи Милѹтинь Мариань.
Ђѹро ешкѹть.
Іовань Степинь.
Ђѹро Ћипровацъ.
Ивань Марићь.
Антониѹсь (Антоније Рашковић).
Петарь Ћипровацъ.
Вѹчко арнаѹть.
Орестие Степань.
Блазиѹсь (Блажа) Андреи.

Ђѕро, Драгѕтинь.
Нешко, Било, Франо.
Ђѕреци, Станое ешкѕть.
Христо ешкѕть.

(М. П.) Ми сви рацови подписани неимеюшти сваки свога печата, но положисмо варошки печать.

148.

Митрополит српски Виђентије пише бирову будимском Станоју Радојевићу, и прети Будимцима, ако непошаљу општу порезу, да ће их одлучити од цркве.

Викентіе милостію божію архиепискѕпь и митрополить србски.

Смѣренніе наше пишеть бировѕ кир Станою, мирь и благословеніе бѕди с тобою.

А по сихь ово колико писасмо вамь писаніа поради тога оппштега пореза, како сте се обештали послати на рокь, пакь после тога колико времена мимоиде.

Али слишисмо, да ви зато и немарите, него сте за плештма метнѕли.

Зашто кадь ви немарите, и нисте междѕ осталомь братіомь своимь ѕ единствѕ, и ходатаи своемѕ православію, ми ћемо свештеникомь писати, да вамь ни ва чемь не свештенствѕю, а оть вашихь дѕшь, нека Богь истеже мисе.

Тако оть вась нисмо надали, него да ћете бити ѕ тимь наипредниии, а ви ни наистражнии нисте.

Зато вамь више неђемо овако писати, но икоже рехомь, ако на скоро нехотесте послати, тако да весте, и мирь Христовь бѕди сь вами.

Ѿ Карловци 1716 гєн. (Janѕара) єї (15) дань.

Митрополить српски
Виђентіе с. р.

149.

Заштитно писмо ћесара Карла VI. од 22. Јуна 1715 год.

Nos Carolus divina favente Clementia Electus Romanorum Imperator, Semper Augustus, Germaniae, Hispaniarum, Hungariae, Bohemiae, Dalmatiae, Croatiae et Sclavoniae etc. Rex, Archidux Austriae, Dux Burgundiae, Styriae, Carinthiae, Carnioliae, et Würtembergae, Superioris et inferioris Silesiae, Marchio Moraviae, Superioris et inferioris Lusatiae, Comes Habsburgi, Tyrolis, et Goritiae etc. etc. Universis et singulis, Generali Nostro Locum Tenenti, Campi-Marschallis, Generalibus Equitatus, Supremis rei Tormentariae Praefectis, Marschallis, Locum Tenentibus, Supremis Campi-Vigilarum Praefectis, Eorumdemque Locum Tenentibus, Supremis Vigiliarum Praefectis, Capitaneis, Eorumdemque Locum Tenentibus, Vexilliferis, Decurionibus, Quarteriorum Magistris, et aliis quocunque militari officiô sub hiscè modernis et futuris Expeditionibus fungentibus, praesertim Nostris per Regna Nostra Hungariae, Dalmatiae, Croatiae, Sclavoniae Eidemque Hungariae Coronae annexas partes, et Loca Confiniaria Constitutis Generalibus, ac Commendantibus, cujuscunque Nationis, Statùs, Gradùs, Ordinis, Dignitatis, Praeeminentiae exsistant, praesentes Nostras Visuris, Lecturis, aut Legi audituris Salutem et Gratiam Nostram Caesaream, ac Regiam, et omne bonum Vobis benigne Significantes, humillimè Nobis repraesentasse fidelem Nobis dilectum, Venerabilem Vincentium Popovich Orientalis Ecclesiae Graeci ritûs Archi-Episcopum et Metropolitam Rascianorum, Suo, et totius Gentis Rascianae, Populique Serviani nomine, quod licet superioribus evolutis temporibus a Serenissimo olim Principe Domino Leopoldo Romanorum Imperatore, et Hungariae Rege, Domino et Genitore, ac Praedecessore Nostro gloriosissimae reminiscen-

tiae Colendissimus Venerabillis quondam Arsenius Czernovich praefatae Ecclesiae graeci ritûs Archi-Episcopus, et antedicti Exponentis Praedecessor, dum videlicet idem sub actualis eotùm adversus juratum Christiani Nominis hostem flagrautis Belli tractu, Victricium Caesareo-Regiorum Paternae olim Majestatis Nostrae armorum Progressu incitatus, et luculento Divinae Bonitatis eadem arma benedicentis Experimentô commotus, ad excutiendum Otthomannicae Tyranidis jugum una cum Populis rascianis sub servitute barbara gementibus animum adjecit, eumque in finem non solûm praelibati Augusti Olim Domini Genitoris Nostri, qua eatum legitimi Regnorum Sacrae Regni Hungariae Coronae Subjectorum et appertinentium Regis indubitato Juri, Gratiaeque, et Clementiae Caesareae, Regiaeque se, et posteros ipsorum subjectos, verum etiam desertis intra Turcarum ditiones Domiciliis, et derelictis facultatibus Paternis Laribus exules, et intra Regni Nostri Hungariae partiumque eidem annexarum Confinia translatos, dislocatos, ad vindicandam ulterius, et profligandam pro temporum ratione immanissimi hostis Crudelitatem, Sub Augustae Domus Nostrae, et Caesareo-Regiae Protectionis umbra vivere et mori paratos declaravit, ac propterea etiam diversas benignas Concessiones, Indulta, et Privilegia, Diplomataque in Annis praesertim Millesimo Sexcentesimo nonagesimo, et millesimo Sexcentesimo nonagesimo primo jam dudum praeteritis emanata, immunitatesque et praerogavitas ibidem contentas pro se, et Successoribus suis Archi-Episcopis, item Episcopis, aliisque Ecclesiasticis, et Saecularibus Personis, nec non Capitaneis, Vice Capitaneis, Omnibus denique ejusdem Graeci ritus, et Nationis Rascianorum, per Graeciam, Bulgariam, Rasciam, Herczegovinam, Dalmatiam, Podgoriam, Jenopoliam, Caeteraque in praeattacti Regni Nostri Hungariae, et partium eidem annexarum Confi-

nibus Loca Commorantibus impetrasset, quorum tenore non solum Consueta olim Archi-Episcopo, ac ejus Successoribus Authoritas, et sui ritus Episcopos, ac sacerdotes constituendi, Sontes corrigendi, et pro demeritis puniendi, Templa, ubi opus fuerit, libere exstruendi, ipsisque Episcopis, et Sacerdotibus, nullius alterius quam Nostrae Potestati Subjectis, adeoque ab omni alia Jurisdictione exemptis, Verum praefati eorum Archi-Episcopi correctioni, et punitioni obnoxiis spiritualia sua munia obeundi, stolas, Proventusque Ecclesiacticos sibi de ritu, et antiqua Consuetudine Competentes percipiendi, Officiumque Suum administrandi, Populo demum Ejusdem Graeci ritus Rasciano in Praesidiis, Oppidis, Confiniis, et Ditionibus Nostris, Locis videlicet sibi per Consilium Nostrum Caesareum Aulae-Bellicum concessis ubicuuquc locato liberum sui ritus, et Professionis Exercitium, absque omni metu, periculo, Corporisque vel rerum suarum detrimento tenendi, et habendi facultas, nec non a decimis (que ipse Populus pro sui ritus Episcororum alimentis et redditibus, nullis Praelatorum Nostrorum, vel Cameralium Officialium impendimentis in contrarium obstantibus convertat, et aplicet) antiqua eorum Immunitas Concessa extitit, ejusmodique benigna Privilegia, Indulta, Concessiones, Praerogativas et immunitates, Nos quoque, Regia Nostra Authoritate aprobavimus, ratificavimus. ac pro praefato moderno Metropolita et Archi-Episcopo, nec non praementionata Gente, Seu Populo Rasciano Graeci ritus Clementer Confirmavimus; Cum autem nonullae utriusque Ecclesiatici videlicet, et Saecularis Status Personae reperiantur, quae non attentis praedeclaratis Regiis benignis Pivilegiis, Concessionibus, Indultis, et immunitatibus per Nos cofirmatis mentionatum Archi-Episcopum, Sibique Subalternos Episcopos, et Sacerdotes, Populumque Servianum in avito Sui ritus Exercitio turbare, necessa-

riorum Templorum Erectionem impendire, Sacerdotes et Religiosos ejusdem ritus arrestare, ad incopetentem praesertim Ecclesiasticas et religiosas ipsorum Personas a propria etiam eorundem Oeconomia praetensarum decimarum praestationem aut militaria Quarteria subeunda cogere, et compellere attentent, non sine gravi benignorum Regiorum Privilegiorum, et Indultorum Nostrorum Laesione, ipsorumque praejudicio, et damno manifesto; supplicando itaque Nobis saepefatus Archi-Episcopus suo et totius Populi Serviani nomine humillime, quatenus eosdem in praenarratis ipsorum Privilegiis, Concessionibus, Indultis, et Immunitatibus Regia Authoritate iisdem elargitis, et per Nos clementer confirmatis conservare et manutenere, eatenusque in Caesareo-Regiam Protectionem Nostram, ac Defensionem benigne assumere dignaremur; Quorum humillima supplicatione clementer exaudita, et admissa, cum alioquin etiam prout universos fideles Subditos Nostros in suis Privilegiis, immunitatibus et Praerogativis inviolabiliter conservatos habere, ita praefatum quoque Populum Servianum (qui excusso jugo Turcico sub umbram Protectionis Augustae Domus Nostrae se suosque posteros subjecit, fideliaque, et utilia jam etiam Eidem pro Diversitate temporum, et Occasionum praestitit servitia, ac ob id a gloriosae Reminiscentiae Praedecessoribus Nostris ejusmodi Indulta, Concessiones et Privilegia obtinere meritus est) in iisdem eorum Privilegiis manutenere Velimus praementionatum Vincentium Popovich Metropolitam, et Archi-Episcopum, Episcopos, Sacerdotes, et Gentem seu Populum Servianum de Turcica utpote Potestate vindicatum in Nostram Regiam Tuitionem, Singularemque Tutelam, ac Protectionem Suscipiendos, et assumendos, imo Vestrae etiam tuitioni, et defensioni, ac speciali Curae committendos duximus; Quapropter Vobis, quibus supra, universis, et Vestrum Sin-

gulis harum serie firmiter praecipientes, committimus et mandamus, quatenus praementionatum Metropolitam, et Archi-Episcopum, Episcopos, aliosque Sacerdotes, Religiosos, et Saeculares cujuscunque status, et Conditionis Orientalis Ecclaesiae graeci ritus homines, Populum quippe Servianum e jugo Turcico vendicatnm et in Praesidiis, Opidis, Confiniis et Ditionibus Nostris Locis videlicet per Consilium Nostrum Caesareum Aulae-Bellicum concessis locatum in praedeclaratis ipsorum Privilegiis, Libertatibus, immunitatibus, et prærogativis in præattacto Diplomate etiam Nostro Confirmatorio uberius recensitis conservare, et manutenere, atque contra omnes Violentos in praemissis ipsorum impetitores, turbatores, Damnificatores toties, quoties a praefato Archi-Episcopo, et Eidem Subordinatis requisiti fueritis, aut alter vestrum requisitus fuerit, rebus, sicut praefertur, stantibus et quamdiu Natio haec, et Gens Rasciana in illibata erga Nos, Augustamque Domum Nostram Austriacam fide et devotione perseveraverit, tueri, et defendere, ac denique praemissa Gratia Nostra praevio modo iisdem clementissime impertita, eosdem uti, frui, et gaudere permittere modis omnibus debeatis, et teneamini. Authoritate Nostra Caesareo-Regia Vobis ea in parte hisce plenarie concessa, et delegata, secus non facturi. Praesentibus perlectis, exhibenti restitutis. Dabantur in Civitate Nostra Vienna Austriae, die Vigesima secunda Mensis Junii, Anno Domini Millesimo, Septingentesimo decimo quinto. Regnorum Nostrorum, Romani quarto, Hispanicorum duodecimo, Hungarici et Bohemici vero quinto.

Carolus.

Eugenius a Sabaudia.

Ad Mandatum Sac. Caes. Majestatis proprium

Antonius Josephus ab Oette.

(L. S.)

Copiam praesentem suo vero originali per omnia conformem esse, testatur suae sacrae Caesareae Majestatis appositum sigillum, et mea subscriptio. Viennae 8-va Julii 1715.

Antonius Leonardus Frey a Schönstein
Cancellariae Caes. Aulico-Bellicae Registrator.

150.

Писмо нашег неумрлог капетана Пере Сегединца, што је писао у друштву са својим другом сегединским капетаном Васом Николићем 10. Октобра 1715 године из Пештс будимском таначу. Ово је први и до сада једини писмени споменик од руке овога дичног Србина.

„Многѡ частномь господинꙋ бировꙋ табанскомь и целꙋ таначꙋ на прочитание дати се

ꙋ Табань.

„Намь многѡ часни господине и наредниче прьви табански!

„Овимь малим писмомь частно поздравлꙗмѡ, с отимь и врлѡ протишталꙋемѡ ми два капетана противо квара са остали господари: противо непоштенꙗ едногь вашегь хаднађа и ꙋдарца камена едногь поштена господара, што се ставило синоћь ѿть ваши люди, к нашимь непоштению, да истражите, и великомь каштигомь накажите и намь ѿтпишите сведочно, ми ѡставить не ћемѡ, и ми мештѡ нась ѡставлꙗмѡ частни ѡбразь господара капетана Маноила, к томꙋ желећи краткими дни наше поштенѥ разꙋмомь примить; ако ли на заꙗмь ѡстане тежѥ хоће да се стави; зашто ѿть генерала нашегѡ графа ѿть Хербсштаина хѡћемо тражить, да пише на вашего господина генерала, к томꙋ здравствꙋите с поштенимь таначомь, дато ꙋ Пешти 10. ѡкт. 1715.

На слꙋжби Васо, капетань сегедински с. р.
Петарь, капетань печански с. р.

151.

Сабор 1716 год. држан је месеца Августа, и на овом сабору били су ови посланици из будимске јепархије, као што читамо у будимском спису посланика на сабор под бр. 1.

1716 годъ ѕ Карловце Чѕкѕрханлии Никола Димитријевић, Марко Сагарь и Стоянь Чобанчанинь (из Чобанца близу Сентандрије) понели са собом за трошакь . . . . 132 фор.

За овај сабор пише Будимцима Вићентије митрополит у свом писму од 22 августа 1716 год. из Карловаца:

„И нинѣ како смо овде пришли всех часному сабору собравшѕ се, по заказѕ его цѣсарскаго вѣличаствіа, по чинѕ свакога реда пришадшимь од свих стран, како ти од вас.

„И превее ѕказахом им милости царскіе нам православним сѕштим издате од сего пресветлаго цесарскаго вѣличаствіа. Дрѕго и о прочему општему благоѕтробпомѕ делѕ, и о семь доста сабеседованіа имехом. Како вам и ваши посланици хоштѕть подробне од ѕсть сказати.“

152.

Писмо Митрополита српског и будимског Вићентија, у ком опомиње Будимце и Сентандрејце, да се чувају неког калуђера Хаџи Јеврема, на ком вели има клетва од васеленских патријараха. У истом писму опомиње их, да неслушају ни Текелију, а то је Јован Петровић Текелија, који бејаше у то време Обрштар Поморишке крајине.

„Христось воскрьсе.

Викентие мілостію божію Архіепискѕпь и Митрополить Српски и бѕдимски.

Смѣренніе наше пишеть ва богохранимѕю варошь бѕдимскѕю и Свети-Андреи, бировѕ кирь Станою и бировѕ кирь Маркѕ, и осталимь ешкѕтомь и кметовомь ва

обоихъ местехъ светіе васточніе цркве синовомъ, ва господе Бозе радовати се.

А по сихъ, по дѫжности нашои Архипастирскои, посештѵемо Ваше Христолюбіе са сими малими словеси, и благословеніе наше архипастирское присилаемо кѵпно всемъ општемъ, и молим господа Бога, и прѣчистѵю Его Богоматерь, ѩко да дарѵетъ Вамъ отъ прѣбогатаго скровишта своего милость, сахранити се неврежденнимъ отъ всакаго злаго прилога; пачеже многолетное здравіе и всакое доброе прѣтежаніе, а наипаче изреднеишее всего света спасеніе вечное.

И дрѵго разѵмесмо за Хажи Ефрема, да се сада тамо находи, коѥ по всѵдѵ обиграо. Паки и тамо хоће да хѵли, а клетва има одъ вселенскихъ Патріарховъ на нѥга, зашто е тѵђе аманете изео и разметнѵо, а и с нами ніе ѵ любави, нити има отъ насъ писма.

Того ради, како примите ово писаніе, таки му закажите, нека иде овамо к нами ѵ Карловце. Зашто ако далѥ ѵздржите, хоћете и сами отъ Патріарховъ клетвѵ имати. А всѵе ни ти мѵ непомаже прѣдика, кадъ самъ ніе исправлѥнъ. Ва светемъ писани пишетъ, првее очисти се самъ и отъ гресехъ, потомъ помоли се о ини, а онъ по всегда непрестаетъ хѵлити и на чинъ иночаски, и на свакогa.

Зато отъ селе да га неимате между вами, нека иде доле ѵ Карловце.

И друго пишемо вашимъ Христолюбіамъ поради општега пореза, ово веће доста пишемо, него, да вѵ скоре покѵпите, кадъ пође Михаилъ Ексархъ овамо ѵ нами предъ Вазнесеніе господне, да по нѥмѵ пошалѥте, ино да не сатворитие. Немоите зато слѵшати Тѵкелю што е вамъ говорио онъ, како е посеѩо и пожео е нѥговиемъ високоѵміемъ.

Прочее благодеть господа нашего Іѕуса Христа буди сь всеми ваши домь и чедами вашимь всегда. Аминь.
Месеца Априла кѕ (26) дьнь.
у Далю 1716.

Архиепискупь и Митрополить
Српски и будимски
Викєнтіе с. р.

153.

Иришки кмет Никола у свом писму од 4 Фебруара 1717 г. јавља главном вођи аустријске војске принцу Јевгенију о јуначкој смрти обр-капетана Адама Монастерлије на иришком шанцу.

„Пресвєтломе Вашемъ Господству даємо на знанє по вашои заповеди, да пребронмо люде, или ти тела, коꙗ су духь свои Богу предали, оть неприꙗтелꙗ поганина.

Нађосмо свега мертвы 103 варошана наши изсѣчены, међу нима 6 за шанацъ натерујући, да заробе, и харамбашу Милутина, што се предао изъ пустахиꙗ, и 3 друга; и они су такођеръ на томъ бою духъ свои предали, те смо скупа наброили 103.

И даємо мы на знанє вашемъ Господству, како су се држали вѣрно и право, како е имао наредбу покоиныи Господин Обр-Капетанъ Монастерлиꙗ, и тврђу, кадъ му дође на гласъ за Турке Срданъ Коиновићь из Радинаца Хаидук, и нареди шанацъ, и барꙗкъ средъ шанца поби, и онъ нареди катане. А кад стигоше турски брзи коници, навалише преко ћуприє. За дивно чудо, и Господинъ Обр-Капетанъ са оно мало катана толику силу турску у три пута преко ћуприе отера натрагъ, и къ вешаламъ узби, и кодъ ћуприе два Турчина пиштолємь уби, пакъ другіи махъ, када опет натрагъ отера и едногъ Турчина удари гарабилємъ, таки е у потокъ пао съ конꙗ, и едногъ удари сабломъ, те му пресече

кашпъ отъ гарабиля и нѣга врло посече, и Тврци га онаи часъ превратише. Но трећіи пвть, кадъ взби, паднво е едань тврскіи барякъ, и ш' нимъ до 30 Турака в затрки пало мртвы. А кадь навалише преко дола коницы, да га затекв съ леђа, а онь се освърти са катанама; сатерао іи е за штале Тврке в два маха, и са све три стране тврскв силв одржа са оно мало нѥговихь катана. Отъ вешала што беяхв Тврци навалили, дрвги преко дола, трећи одъ камените ћвприе, и ние ихъ пвстио в варошъ са катанама, докле годъ пешадинъ не стиже; а кад стиже множство, онда са катанама в шанаць вђе, и држи голв саблю в рвкв, и конѥ всєдоше сви, и остале на враты шаначки слободио юнаке по шанцв; а Тврци и Аге изишли, те га вичв на име: „По Богв, капетан вАдамко, изиђи на верв изъ шанца, не би се, изгинвћете, много е Тврака“. И тако имъ е отговорио: „Тврци, нећу невере вчинити светломе ћесарв, ни ћв ћесарскогъ шанца оставити, нити ћв на верв изићи. Само юнаци, ако ћемо сви в шанцв изгинвти — тако имь е викао — нећете ни вы Тврцы добро проћи, што се слободите.“ И тада Тврцы трипвть на шанаць вдарише, сва сила тврска, и Тврке оборише како сноплѥ око шанца. Пакь Тврцы справише се сви четвртыи пвть, како слепи, повикоше: „Алах, Алах“, и на капию вдарише, и на капии Господинъ Обръ-капетанъ вби четиръ Тврчина сабломъ, три остави на меств, а єднога преко пресекао на два комада, и сабля мв се пребіе, истргне колацъ, те Вазлагв Темишварскога преко вста и по бради вдари и све мв звбе смрви и брадв, и паде на землю Тврчинъ Вазлага и Тврцы га однесв. И по томе навалише сви Тврцы, тада вдари пвшка Обр-капетана в левв сисв, те мв на дрвгв странв кость изнело, а дрвга рана отишла

ꙋ грꙋди, а треħа отъ саблѣ по рꙋкꙋ, и на врати шаначки погибе, и живъ се Тꙋркомъ ꙋ рꙋке не даде.

Истераше што би кола наши сва подъ мртваце; сами варошки кола 50, осимь сеоски кола, и на коньє везаше преко, те носише око шанца мртвы Тꙋрака више отъ стотине, осимъ ꙋ затрки, што е погинꙋло; и на пꙋть кадъ изишли, крвь е све по пꙋтꙋ остала.

И тꙋ сꙋ ноħъ на Земꙋнꙋ осванꙋли, и тꙋ е ноħъ, кодъ Београда цркло раньєних, кажꙋ кои сꙋ возили, 45 Тꙋрака, а раньєних мноштво много; кадъ сꙋ метали ꙋ лађꙋ, мотрили сꙋ люди. Што имъ е едань наиболи Ага погинꙋо, сви га Тꙋрци жале, али неħедꙋ да га именꙋю кои е.

И тако право, Господине, мноштво било Тꙋрака; на нашегь свакогь човека било више него 30 Тꙋрака; и пакъ кажꙋ люди. кадъ их е била бꙋсия кодъ Радинаца една многа сила, како казꙋю люди, да сꙋ нама Тꙋрци казивали, да е 7000 Тꙋрака свега било. Били сꙋ Темишварци, Београдци, Кꙋпиновци и Шабчани, свака се поганъ била скꙋпила, и сви сꙋ Савꙋ прешли ꙋ Београдъ.

И ми смо послали човека, по вашои светлои заповести, да гледи, колико е наши отведено, и, кадъ дође, послаħемо га вашемꙋ Господствꙋ, нека вамъ из ꙋста каже, што е видио.

И Обр-капетана само ньєгово тело есмо лепо оправили, и ковчегъ начинили, и ꙋ манастиръ Хопово отнели, а оне смо остале, кое ꙋ шанцꙋ, кое око шанца, и лепо опоили све опште, и тако намъ е Обр-Хаднађ Обꙋħина заповедио.

И остаемо на слꙋжби кнез Никола, и остали кметови и сва сиромашъ іришка.

Месеца Фервара 4 дне 1717 лета.

154.

Сомборски прота Мирко Живић са осталим свећеницима пише будимском таначу због некога Јована Туцака.

Благородномꙋ и племенитомꙋ Господинꙋ бировꙋ великомь, и осталимь хешкꙋтом; и поглаваромь, кои се скꙋпа находите оу државі Свѣтлости цесарскои, заповедници оу Табани, оть нась Ваши ниже именовани поздравленіе, а оть господа Бога животь и здравіе вазда желашти.

А по сих, да вѣсте господине, како примисмо оть ваше милости книгꙋ прьви крать што сте намь писали прѣжде за живота Капетана покоиного Ђꙋрке, по заради тоге Іована Тꙋцака, што се е тамо казивао, да сꙋ га оуфатили Тꙋрци оу Иригꙋ с Манастирлићем. И оговорио, да сꙋ га Тꙋрци пꙋстили за дꙋгованѥ, то ніе истина, што е казивао. Онь ніе ни за кога ꙋ воинꙋ отишао, нити се е пак онь за кога наимао ꙋ Аидꙋке. А ніе ꙋхода, а ніе Хрьсꙋзинь, него е една лажа и скитачь, тако га ми знамо, а за дрꙋго ништа незнамо. То што знамо какавь е, тако из свое дꙋше и кажемо. Оно се е тако оу зли часть родило, те се е изъꙋчило лагати.

И овьде истинито женꙋ своюю има, име е Аница, и еднога синчића оть четири године, на име Крста. И синовце има по слꙋжби понаимали се.

И жена сирота и гладна и жедна плаче неакимъ дететомъ.

Зато га можете пꙋстити за Бога и за своюю дꙋшꙋ, поради ови сирота. И что мꙋ е то рођени брать, на име Миленъ слꙋжи оу тꙋђи газда, и едва се е измолио отъ газда, те сꙋ га пꙋстили.

И ето га тама шалемо до ваше милости, и да види тога злочестога брата. И ми смо до вас отписали книгꙋ, али вам ніе до рꙋках дошла. А то сад' дрꙋгꙋ пошилꙗмо, а и ви сте до нась послали две.

И прочее к томѹ здравствѹите.

Писано Іюліа кн (28) аѱзї (1717).

Ми општи свештеници Сомборски понизни
Протопопа Мирко Живић с. р.
Са братіами свештеници.

155.

Митрополит карловачки Вићентије Поповић пише из Карловаца 25 Фебруара 1718 год. и препоручује Будимцима београдског Митрополита Мојсеја Петровића, кад у Будим дође, да га подпомогну у томе, што тражи, да Београдским грађанима набави онаке привилеђије, као што их имаше већ одавна Будимски, Пештански, Острогонски и Столно-београдски Срби.

„Викентие милостію божиею Архиепискѹпь и Митрополит Србски."

Смерение наше пишеть благоверномѹ господинѹ капетанѹ Кир Маноилѹ мирь и благословение са вами.

А по сих весто ви бѹди, како поиде тамо господинь брать Моисеи (Петровић) Митрополит Белиградски поради некоих своих ствари, такожде за радь варошана Белиградскихъ христиана, ако би се имь могла какова превелегиꙗ исвадити, да инач могѹ знати, на коемъ ће начинѹ остати и садржавати се.

Того ради вашемѹ христолюбию препорѹчамо, кад би пришло Его братолѹбие тамо, да се договорите пространне о семь, и ѹпѹтите по ким да промотрите, на кога би такове вешти оставили, и ко би за тимь ходио. А каде Егово Свето братство тамо приде, можете се болме договорити ѹсти ка ѹстомь. А то мих само препорѹчамо вашемь Синолепиѡ, да небисте прекратили ва тимь слѹжити, како и намислимь, да ће те се вазбранити од тога, а од Бога имаћете маздѹ и от Егова братства и нась примити молитвѹ и благословение, такожде и они Христиани благодариће и захвалити вамь и ва сегда ви за добро знати.

И прочее мир Христовъ бѹди са вами.

Месеца Ферфара кє (25) ѹ Карловци 1718.

Такожде препорѹчамъ Кир Маноілѹ Пачіћѹ, паки и Кир Николі Димитриевићѹ чѹкѹрханлии, и осталимь, кои би прілични били, да бѹду о семъ от помошти.

156.

Будимци жале се Митрополиту будимском Михајлу Милошевићу, што његов Архимандрит чини злоупотребе и с тима огорчава људе, а па свећенике се жале, како људе у цркви својом руком и батинама бију по глави. Ово писмо написано је од будимског танача 18 Маја 1718 године.

„Светлеишемѹ и блаженеишемѹ господинѹ господинѹ Архиепискѹпѹ и Митрополитѹ Бѹдимскомъ и прочимъ госп. госп. Кирию Кирь Михаилѹ Милошевичѹ Архипастирѹ и ѹчителю стада Христова.

Извествѹемо вашемѹ преосвештенствѹ господине преосвештени: како се саде започели некое новине овде ѹ вароши, да се недопѹштаю свештеници прекадити софре и очатети колива почившимь, доке не дадѹ, колико иштѹ. Не стое на тастаменти, какое чловекъ писао и ѹредио. Што е писато, да се да вашемѹ преосвештенствѹ, то се дае. Они више иштѹ и недопѹштаю свештеника, доке не изда готово, што е ѹ тастаменти стављено. Саде на овомь оскѹдномѹ временѹ не имаю новцемъ готовимь да остави ѹ винѹ, кои ѹ виноградѹ, кои ѹ домѹ; не може се на махь ѹ новаць ѹчинити. А многи и дѹга оставе накомь себе. Со тимь оставши настоиници, доста имаю главоболе и досадѹ, коме ће пре што дати, или ти дѹгь, или ти милостиню. А што се ѹпише ѹ тастаменти, и то е дѹжно дати и исправити, и вашемѹ преосвештенствѹ старость имаю настоиннци наипрво ѹречено дати, паки и прочимь црковно свештеничаско, манастирско. Так мо се не море наше а господинь Архи-

мандрить неодпꙋшта свещтеника, доке готово не донесе чловекъ, не знамо ели са вашимь сагласиемь или ние. А и многе некое пꙋнктове имаю, кои се сапочели чинити, да ние народꙋ по волы. Имаю стари люди, кои сꙋ од 80 од 90 лета, ни сꙋ видели нити сꙋ чꙋли, да е тако чинено, како се саде започело чинити, и од венчане и од ꙋмиране, дивити се, да се сада темесꙋћи ꙋзимаю, пакъ се допꙋшта свештеникь, да опое и испрати мертво тело до гроба. То ни е до садь било.

И паки приносимо тꙋжбꙋ преосвештени господине вашемꙋ преосвештенствꙋ, старе кметове и певце истерꙋю из стола ꙋ цркви и своиомь рꙋкомь и палицо̀мь бию люде, и главꙋ имь разбиꙗю. Може бити, да сте ваше преосвештенство и разꙋмели. И люди се хоће да се тꙋже землиодерщцемъ и градскои господи, а міи задержавамо и ꙋставлꙗмо и с вашимь преосвештенствомь слободимо их, велимо: братио, мало се претрпите, доке милостиви господь Богъ да, те намь господинь Митрополить дође, он ће вами сꙋдь доволꙗнь сатворити.

Паки се и мислимо ере смо помешати с овима римскимь реда людма, те нами сваки чась ови неразꙋмни и незадоволни люди прете, ако га мало што по карашь, таи вели: идемь тамо и ꙋ них е крсть.

Дрꙋго ни е нами поволи, кад се даде четердесница или полꙋ година ставлꙗ, а свештеника недопꙋсте, почели сꙋ люди и неискати свештеника, веће сакꙋпе сиромаши, те наране и напое. И тако де кои чловекь неразꙋмань говори: тако ꙋчини нашь Владика да саде попови не идꙋ хрисꙗномь ни ꙋ каквꙋ софрꙋ. То вичꙋ по сокаци, а не можемо свакоме піꙗнꙋ затворити ꙋста, а да нась зовꙋ, ми и неидемо тако се нами чини, нечисто е безъ свештеника све,. а ни е ни цело.

Много терпение терписмо преосвештени господине, веће превазиде: со тиме помислите преосвештеног те-

мишварскога владикꙋ, како неможе ништа их себе ꙋчинити безъ Мерша (ђенерал Мерси) и без Валиша (ђенерао Валис) ђенерала. Такођерь Арадски (владика), да се ни ꙋ чемꙋ немеша без оберштера и безь вицишпана.

Того ради преосвештени господине, велико се боимо и ми неразꙋмни люди, да се и ꙋ нась кои ребелии не ꙋчини. Ако ли се ꙋчини, вашемꙋ ће преосвештеноме господствꙋ за велико поштене покварити, а нами бити почетакь погꙋбити се ꙋредбомь и свакимь начиномь.

Со тим се велико молимо и просимо поклонениемь са слезами и великими метаниями до лица матере наше земле, да бисте ваше преосвештенство едно милосрдие ꙋчинили молештим се намь и ꙋставили онаке ствари, кои ни сꙋ досаде били, а ако би и било ваше премилостиво преосвештенно господство може од отога ꙋставити. едниме малечкимь написатимь листомь.

157.

Михајло [Милошевић] Јепископ будимски одлучује будимске кметове од цркве, и закона хришћанскога. Ово је тако рећи прво писмо новога владике, за кога веле Будимци у једном писму, у место првога благослова шаљете нам клетву. За сво време његова владиковања од 1717 до 1728 године непрестано се свађао с Будимцима, што се ови противљаху његовој самовласти.

„Михаилъ Божіею Милостію Епископь Боудимскіи и Столно-Белиградскіи и прочъ.

Пишемь Протопопи Кир Пеи, і осталим Свештеникомь въсемь опште.

А по сихь вѣсто ви боуди за те непокорне и само властне, котори се називаю Кметови.

Имено глаголю, санмо начелника Николꙋ Чꙋкꙋранлію, Станка Боугарина, Доичина, Єтоика, Христꙋ, Андреа и Станка бирова.

Котори власть црковнꙋю, и светителскꙋю вазношеште на себе, и покꙋшают се, да бы оны самовластіем

своимь песмотреним но безѹмнымь, подь свою власть мирскѹ или пахорскѹ (!), ставити подь ноге црковно строеніе, и власть Архіерейскѹ Богомь даннѹю.

Такови са самим Кореѡмь и Даѳаном и Ѡзиемь царемь Ісраилтскимь подобне пострадаліи отъ право-сѹдного Бога; како сѹ и они, и наше смѣреніе (!) ни ва чемь есѹ позналіи, иліи покорни били, но въсегда, съпротивни и непокорніи, нити въ чемъ послѹшливыи но въсегда лицемерствовали.

Сего ради и наше смѣреніе богомь данною намь властію, имею ихь отлѹчене оть црвве божіе и закона Христіанского, и ван стада Христова да боудѹть.

И вамь свештеникомь заповѣдѹю, да имь неимеете ништа свештенна свршавати, ни ва домь доходити, и да сѹ отъ васакаго црковнаго послѣдованіа и слѹжбе отлѹчени.

Кроме же сихь више именовани, остали Христіани благодеть божіа боуди съ ними, и наше благословеніе да прѣбѹдеть на нихь.

Паки второе вамь свештеникомь заповѣдѹю, кои би прѣстѹпіо ово наше повеленіе, хоће поднети вѣликѹ каштигѹ, и отлѹчень бити отъ свое нѹріе.

Тако да вѣсте.

Месеца Генѳара 15.

ѹ Свети-Андреи, 1719.

158.

Писмо Срба из Тарнока од 9 Јуна 1719 год. писано Будимском таначу по трговачком послу. Данас у Тарноку нема ни једног Србина. У том писму спомињу се имена неких сведока: Стојана Куковића Плавше и Петра Туцака, Михајила Вучковића.

159.

Стојан биров Тамишварски пише будимском српском Таначу због тражбине некога Крсте Драгомирова из Краљева у Каравлашкој. Ово је писмо писано 27 Јуна 1719 године.

160.

Митрополит Српски Вићентије пише будимском таначу поделу некога Стевана Вуче. У овом писму од 10 Сиптембра 1719 види се, да се Вићентије именује „Архи-Епискупь Српски и Митрополить Срѣмски.“

„Викентіе Божіею милостію Архи-Епискупъ Србскіи и Митрополить Срѣмски, и проч.

Смѣреніе наше пишеть господару бирову Табанскому и осталимь поштенимь Ешкутомь, миръ и благословеніе буди сь вами.

По сихь примисмо ваше писмо и разумесмо што е Стевань Вуча мени лажь сплео, и ради, да мене лаже, и поредь себе и нась у лажь дотерује.

Вуци му срдце извадили, и убио га светіи мученикь Архиђаконъ Стевань, и друге, кои су са нимь онакове лаже, како се Бога не боите, знате ли, како сте овому Игњату судили, пократили му толико новаца о две стотине форинти стералисте на 25.

Паки и то радите, да сиромаху чловеку пропадне а стараць Вучень нека тражи свои трошакь оть Хурсузина у Жаблю. А Игнать терзиа ние му ништа дужань.

Него толико, ако таи злочести и проклети Стефань Вуча неће послати намь 25 фор. а онь нека намь пошље темесућь натрагь, кога отъ нась излагао, и говорио, да ће одма новце нами послати, и ми њега изјемчили, и њему вѣровали, нити смо ми на лажливог Драгутина темесућь дали, него истому Стефану Вучи, кои се е нами обећтао оть свои новаца послати.

Паки сплеће лаже, и ради тућу муку да занесе. Толико, или 25 форинти цели, или темесућь заповедите му, нека пошле намь до руке.

Нека не прѣти нами с Пургимаисторомь, нами не суди Пургимаисторь, тако кажите тому проклетои лажи а не човеку.

Са вами же осталимь буди мирь Христовь и благословеніе наше всегда. Аминь.

Данно у вароши Карловци Септемвра 10. 1719 год.

161.

Сведочба, коју су дали неки Суботичани Јакову Цифри, како се са својим сином поделио. Ово је писмо писано латиницом 19. Новембра 1719.

Zdravlye i sluzbu nassu xelimo Gospodarom Birovu Eskutom, Szudiam, plemenitoi i postenoi Skupstini Tabanske.

Mi od zdol podpisani, Sancza illi Varossa Suboticze zakleti Eskuti i Staressine, koi smo tamo bili, kad brat nas Jakov Czivra sa svoimsinom Lazom, kojega on; koliko znamo i csulismo, u svoiemu dobru i blagu po smrti svoie, na treti dil, ako bi dobar hotio biti, i szluxiti nikoga drugoga samo Lazi osztaviti; ako ne bi hotio, da nema uzeti nista. Ako bi opet Jakov Otacz Lazu sina tirao, da ima nyemu dati onai treti dil od svega blaga.

Govorimo, kako su dohodili i tuxili se, i dozvani bili na sud nas, i po redu pitali smo prve komsie, da kaxu po dusi, ie li Jakov isterao sina Lazu iz kutye svoje. I pitali smo Lazu, da kaxe koiu scriviczu uczinio ie nyemu Otacz Jakov, i promislyaiuty nyegove recsi, niesmo nista iznaisli sto bi mogao nyega okriviti, i kaxemo po dusi, da nie nista glavnoga, i kako nahodimo po sudu i turvinyu nasem u knige per unio strane 51 tako kaxe, da otacz sina, ako vidi, da nyega ne postuie i sa nyegova dila moxe karati, istutyi, i ako sagrisi u

arest metnuti; i svikoliczi Doctori, Szuda, i pravicze, tako kaxu, da sin rogyeni, ako nie poslusan Otczu svojemu, illi hotye, da ostavi sin Otcza, nie duxan Otacz dati nyegov dil. I kaxu opet, koi xeli u dobrom blagovati, da je vazda podloxan slusati staresine. Opet, sin, kojega od lyubavi uzimamo, nie samo, sam, sebi dade, u zanovist Ocsinsku, ali dobro illi blago, ako ima, da moxe otacz sotim juss veto dobiti i trgovati.

Mi dakle dajemo na znanye Gospodarom, Birovu Eskutom, szudiam postenoj skupstini Tabanske; i gospodarom Trgovczom, kako razumismo, da prid vasim obrazom Gospodar nas Jakov Czifra uzeo za Sina Lazu, nina pogodba dogodila prid nikoima Lyudmi postenimi Trgovczi, neti smo mogli (da nym praviczu po recsi jednoga i drugoga, koji smo nasli) nacsinimo, jer ne su mogli pokazäti onu knigu od pogodbe. I tako smo odgovor dali, da idu pred vase milosti, kdi su se pogagyali. I mi posilamo za vetye virovanye Gospodara Janosa Varoskoga Pisara, koi jest onda bio na Sudu s polu s nami, kad smo dozvali Gospodara Czifru i Lazu. I sto niesmo pisali u ovoi knigi nasoi, da se mu viruie plemenito, i davamo nyemu plenipotentiu, illi Oblast, sto god valya govoriti od toga posla. I potvergyuemo nasu knigu pecsetmi nasimi i imenami.

Datum u Szuboticzi 19 Novembris 1719-

(M. П.) Joannes Nemethy.
(M. П.) Stipan Petrovics.
(M. П.) Nikola Bugarin.
(M. П.) Stephanus Antonovics.
(M. П.) Isak Kernyanski.
(M. П.) Kusman Grg (Грк).

162.

Списак будимских мајстора, трговаца и бакала од год. 1719.

„Староверски.“

Да се има знати, колико има наших лѕдихь, кои сѕ маистори, и трговци и бакали.

Трговци:

1. Прво Станко Бѕгарин.
2. Никола Димитриевићь Чѕкѕранліа.
3. Ђоко Стефановић,
4. Иовань Чарноевићь.
5. Живко Ратковићь.

Абаџиахь таки да знамо колико е, кои послѕю:

1. Доичинь Цвиићь.
2. Иовань Стипићь.
3. Стоико Петровићь.
4. Ѩнко Стоикоићь.
5. Павао — — —
6. Вѕчко Деспоть.
7. Вѕчко Арнаѕть.
8. Станое Зеть мѕ.
9. Иовань — — —
10. Грѕица Ракићъ.
11. Стипань Коза.
12. Иосифь Николићь.
13. Ефтимие Кнежевићь.
14. Ненадь.
15. Драгѕтинь Воимировићь.
16. Бошнѩ Илиѩ.
17. Анто Милошевићь.
18. Орестие Радишићь.

Ћѕрчиски маистора:

1. Пантелиѩ — — —
2. Никита — — —
3. Давидь — — —
4. Радовань — — —
5. Дачо Рашићь
6. Живань.
7. Влаико.

Пинтера нашихь:

1. Милиѩ.
2. Петарь.
3. Андриѩ.

Бакала нашихь колико е:

1. Милисавь.
2. Миловань
3. Живко.
4. Владисавь.

5. Баио.
6. Иовань Нанковић.
7. Ћиро.
8. Перица.
9. Радосавь Грујичић.
10. Никола на брду.
11. Шибалија.
12. Јанко и Стоико.
13. Станое Вучинь.

Барбира имамо мих:

1. Стоянь

Ковача имамо:

1. Витошь
2. Радовань.

Месароша имамо:

1. Лука.
2. Фило.
3. Неделко.
4. Милутинь.
5. Дамянь.

Капамациа имамо:

1. Нешко. — — —
2. Живко — — —
3. Весо — — —
4. Иовань — — —

Ћебеџия имамо:

1. Милутинь — — —
2. Јанко — — —
3. Симо — — —
4. Лазо — — —
5. Живань — — —
6. Петарь — — —

„Кршћанских"

Трговаць Гиго.

Кујунџия има:

1. Блажь Ивановић.
2. Баро — — —
3. Петарь
4. Маријань — — —
5. Мато Шатановић.

Опанчара имаю:

1. Мартинь Јакочевић.
2. Мато — — —
3. Петарь — — —
4. Маријань — — —

Ћурћиꙗ имаю:

Петарь Себестиꙗнь

Ковача имаю:

1. Мановь* 2. Андрашь Гагѹла.

Трговаца и занатлиꙗ и дрѹги.

Бакала имаю:

1. Абдиꙗ Ꙗнош.
2. Томо Арнаѹтинь.
3. Ивань Саломѹнь.
4. Томо Дѹгачки.
5. Томо Мали.
6. Ивань Ћѹтѹрковићь.
7. Гѹрчиꙗ Иоханесь.
8. Кѹрчићь Петарь.

Чизмециꙗ имаю:

Ђѹро единь.

Месароша имаю:

1. Филипь Ивановићь.
2. Ивань Парлапаль.
3. Томо мали.
4. Ивань — — —

163.

О сабору год. 1719 у Карловцима држаном, у напомињатом списку саборпика, под бр. 2., налазимо ово; „1719. Такожде у Карловце Станое Радоевичъ и Вѹица из Сентандрее, и Илиꙗ Капетанъ (Јакшић) из Острогона — 180 фор.“

* До скора је било породице Маноковића. И један бунар на главном друму код винограда будим зове се: „Маноков бунар“ а виногради „Маноковац.“

164.

Као прилог за статистику српских досељеника у Будиму износимо два протокола српске православне општине од год. 1710 и 1720. Из ових протокола дознајемо број српских становника и материално стање будимских Срба.

Ми смо намерни саопштити овакве статистичке прилоге од сваких двадесет до двадесет година, да би наши статистичари по овим подацима могли оценити постепени напредак и назадак материалног стања будимских Срба.

Месеца Октомра 23 дань 1710 почисмо писати по вароши лѹде, кѹће, вино, овцѹ, вола и конѥ.

По редѹ што има људи	људи	кѹће	вино	овце	волови	кони
Стоѩнь Радоиковићь . .	1	3	66	—	—	—
Димо Савьсидер (мѹмџија).	1	2	30	—	—	—
Хаџи Болозь	1	1	54	—	—	—
Анто Табакь	1	2	54	—	—	—
Радоица Савинь	1	2	32	1	—	—
Сава брать мѹ	1	2	30	2	—	—
Моисо Томинь	1	1	86	—	1	—
Ђѹрађ Славковић . . .	1	1	4	1	—	—
Тода ѹдовица	—	2	10	1	—	—
Силивестарь Пекь . . .	1	1	—	—	—	—
Остоѩ Ђаковићь . . .	1	2	120	150	—	—
Радивои Копачь . , . .	1	—¹⁄₄	13	—	—	—
Тодорь Моисинь	1	1	28	—	—	—
Цвинова Анђелиа ѹдова .	—	2	40	—	—	—
Адамь Илићь	1	1	15	—	—	—
Никола Димитри . . .	1	2	48	—	—	—
Тома боѩџиѩ	1	1	64	—	—	—
Іосипь Николићь . . .	1	—	—	—	1	—
Стоико и Ѩнко	2	2	100	53	—	—
Станое Вѹчинь	1	1	10	—	—	—
Милинко Црьни	1	1	30	—	—	—
Анто абаџиѩ	1	3	160	—	—	—

По редꙋ што има люди	люди	кꙋће	вино	овце	волови	кони
Стоико Копачь	1	½	9	—	—	—
Петарь Никетићь . . .	1	1	15	2	—	—
Иовань Ивановићь . . .	1	1	50	2	—	—
Христо Бꙋгаринь . . .	1	1	6	—	—	—
Дачо ћꙋрчиꙗ	1	1	135	2	—	—
Петарь Симићь	1	1	88	—	—	—
Никола Чалꙋкь	1	1	10	30	—	—
Неделко бꙋгаринь . . .	1	1	16	—	—	—
Пантелиꙗ	1	1	59	30	—	—
Иовань Канеловь . . .	1	—	40	—	—	—
Огнань	1	1	36	—	—	—
Никита	1	1	—	30	—	—
Доичинь абачи	1	2	80	—	—	—
Илиꙗ гꙋмшмить (златар) .	1	1	40	—	—	—
Грꙋица сабовь	1	—	—	—	—	—
Алекса Бабићь	1	1	—	—	—	—
Милованъ Коморанаць . .	1	1	46	104	1	—
Вочо Деспоть	1	1	103	—	—	—
Вꙋчо Арнаꙋть	1	1	—	—	—	—
Кꙋзмань	1	1	18	—	—	—
Нешко капамачи	1	1	6	—	—	—
Михаило стари	1	1	18	—	—	—
Ђꙋрка Ѩнковићь . . .	1	1	26	—	—	—
Ћиро Лаꙋшовићь . . .	1	1	20	—	—	—
Павао абациꙗ	1	1	66	3	—	—
Ꙋрошь Живановићь . . .	1	—	6	—	—	—
Драгꙋтинь Воиль абациꙗ .	1	2	35	—	—	—
Иовань фꙋрꙋнџиꙗ . . .	1	2	—	—	—	—
Дамꙗнь ћꙋрчиꙗ	1	1	20	—	—	—
Ивань Радомировићь . .	1	½	20	3	—	—
Дмитарь Драгићь . . .	1	½	48	4	—	1
Вꙋкосавь Нешковићь . .	1	½	20	—	—	—
Стипо Иовань	1	2	150	—	—	2
Ћириꙗкь Стари	1	½	—	—	—	—
Хранисавь ћꙋрчиꙗ . . .	1	1	26	—	—	—

Цо реду што има люди	люди	куће	вино	овце	волови	кони
Субота Табакъ	1	1	6	—	—	—
Маноило бугаринъ . . .	1	½	22	—	—	—
Иованъ мали бакал . . .	1	½	—	—	—	—
Михаило Гркъ	1	1	20	—	—	—
Радованъ ћурчия . . .	1	2	35	—	—	—
Ружица удова	—	1	50	—	—	—
Радосавъ Грубичићъ . . .	1	1	20	—	—	—
Неделко Сибиновићъ . .	1	1	22	—	—	—
Мара Алексина удова . .	—	1	16	—	—	—
Умиленъ	1	1	10	—	—	—
Иованъ Марићъ	1	1	40	—	—	—
Кузманъ Марићъ . . .	1	1	22	—	—	—
Иованъ Закинъ	1	1	35	—	1	—
Анђелия Янкова удова .	—	1	24	—	—	—
Груица ковачъ	1	¼	6	—	—	—
Витошъ ковачъ	1	½	26	—	—	—
Аница удова	—	½	18	—	—	—
Никола ковачъ	1	½	15	—	—	—
Сава Стипановићъ . . .	1	1	60	—	—	—
Кузманъ таћачиа . . .	1	1	—	52	—	—
Малешъ Стари	1	1	24	—	2	—
Радо са Стояномъ ћурчиа .	1	1	36	—	—	—
Стоянъ ћебечия	1	1	60	30	—	—
Антоние Рашковићъ . .	1	1	20	—	—	—
Шахинъ копачъ	1	1	40	—	—	—
Вуица барбиръ	1	1	7	—	—	—
Вукъ Халачъ	1	1	15	—	—	—
Дабо ковачъ	1	½	20	—	—	2
Якша хроми	—	—	18	—	—	—
Янко ковачъ	1	—	22	30	—	—
Иванъ Сабовъ	1	1	15	—	—	—
Милутинъ касапъ . . .	1	1	200	20	—	—
Влаио ћурчиа . , . .	1	1	28	—	—	—
Вучо ћурчиа	1	1	36	—	—	—
Вукоманъ Лазаревићъ . .	1	—	30	—	—	—

По реду што има људи	људи	куће	вино	овце	волови	кони
Рако Ибеина	1	1	20	2	—	—
Божана глуха	—	1	15	—	—	—
Иованка	—	1	28	2	—	—
Милиѧ пинтерь	1	1	8	--	—	—
Стоѧнь касапь	1	1	16	20	—	—
Пана ковачь	1	½	30	—	—	—
Вукаило Хрнага	1	1	20	—	—	—
Стоико копачь	1	1	40	2	—	—
Тодорь бакаль	1	1	58	—	—	—
Мата бакал	1	1	38	—	—	—
Манда удова	—	1	14	—	—	—
Паунь бакаль	1	1	114	—	—	—
Милуитн ћебечиа . . .	1	1	41	—	—	—
Ела удовица	—	1	13	—	—	—
Ѩнко ћебечиа	1	1	36	—	—	—
Ђуро бузачиѧ	1	1	14	—	—	—
Стоѧ Крстина	—	1	44	—	—	—
Моисо Кочо	1	1	34	—	—	—
Анђелиѧ Хранисава. . .	—	1	32	—	—	—
Живан ћурчиѧ	1	2	100	--	—	—
Живань Тарноки . . .	1	—	—	20	—	—
Давидь ћурчиѧ	1	2	90	—	—	—
Милисавь Ѩнковићь . .	1	2	100	—	—	—
Илиѧ Бошнѧкь	1	—	130	—	—	--
Слова удовица	—	1	42	—	—	—
Сима Рудничанин . . .	1	1	96	—	--	—
Орестие	1	2	114	—	—	—
Анђелиѧ Паунова* . . .	—	1	10	—	—	—
Анђелиѧ Иванова. . . .	—	2	50	—	—	—
Станивукь и Степань . .	1	½	10	—	—	—
Дмитарь Старацъ . . .	1	¼	9	—	—	—
Живана удова Лулеције .	—	½	12	--	—	—
Стоѧнь барбирь	1	1	30	—	—	—

* Од ове породице још живе 2 сестре Пауновића.

По редȣ што има људи	људи	кȣће	вино	овце	волови	коњи
Никола ковачь	1	1/2	20	—	—	—
Никола Хачинь	1	1	20	1	—	—
Веско ћебечиꙗ	1	1/2	26	—	—	—
Вȣкосавь копачь . . .	1	—	—	—	—	—
Петарь Беꙗзь	1	1/4	24	—	—	—
Лазо ћебечиꙗ	1	1/2	—	—	—	—
Симо ћебечиꙗ	1	1	26	—	—	—
Живко мȣмчиа	1	1/2	27	—	—	—
Петарь Стари	1	1/2	27	—	—	—
Никола ковачь	1	1/4	20	—	—	—
Дачо Старацъ	1	1/4	13	—	—	—
Михаило Топаль . . .	1	1/2	20		—	—
Анђелиꙗ Чечȣга ȣдова .	—	2	80	—	—	—
Станко Таћачиꙗ	1	—	—	—	—	—
Петарь ћебечиꙗ	1	1	50	—	—	—
Пеꙗкь сабларь и Радое .	2	1	41	—	—	—
Ђоко Стефановићь . . .	1	2	147	—	—	—
Фило касапь	1	—	19	19	—	—
Живко бакаль	1	1	30	—	—	—
Ненадь сабовь	2	1	10	—	—	—
Никола бакаль	1	—	—	—	—	—
Драгȣвинь Шетинь . . .	1	1	35	20	—	—
Лȣка Стари біровь . . .	2	1	26	2	—	—
Илиꙗ шниме	1	1/4	6	2	—	—
Маринко код нєга . . .	1	1/4	14	—	—	—
Трифȣнь лȣлечиꙗ . . .	1	1	86	—	—	—
Богданъ Стари	1	1/2	18	—	—	—
Радовань Дȣнђерь . . .	1	1	15	—	—	
Саво ћȣрчиꙗ	1	1	4	2	—	—
Милȣтинь Савсидерь . .	1	2	28	—	—	—
Вȣкь бȣзачиꙗ	1	1	2	—	—	—
Милȣтинь Антинь . . .	1	1	44	—	—	—
Милошь Краићь	1	1	89	40	2	—
Дмитарь Михолкин . . .	1	1	8	-	—	1
Филипь Ћераћанинь . .	1	1	120	—	—	1

По редꙋ што има људи	људи	кꙋће	вино	овце	волови	кони
Стипань ћебечиѧ . . .	1	½	15	—	—	—
Симо Старацъ	1	½	10	—	—	—
Филипь дꙋнђерь	1	1	16	—	—	—
Мартинь дꙋнђерь . . .	1	1	57	—	—	—
Максимь Црни	1	—	23	—	—	—
Слова Рашина ꙋдова . .	—	1	14	—	—	—
Мица Ћирлина	—	1	4	—	—	—
Михо Арађанинь . . .	1	1	25	—	—	—
Радовань касапь . . .	1	1	36	150	—	—
Милићь маисторь . . .	1	¼	18	—	—	—
Михо бегъ	1	¼	19	—	—	—
Рако са Михомь	1	¼	18	—	—	—
Живань ћоравп	1	¼	6	—	—	—
Станисавь Кꙋзмановићь .	1	½	40	—	—	—
Лаза Іовань грбо . . .	1	¼	4	—	—	—
Лазо Ђꙋлинацъ	1	¼	6	—	—	3
Іанко тоть	1	½	23	—	—	—
Радовань копачь . . .	1	1	13	—	—	—
Томо Шошкꙋтац . . .	1	½	16	—	—	2
Маринко копачь	1	½	10	—	—	—
Крьста Іосиповь	1	1	15	—	2	2
Стоиша Ино	1	1	48	—	—	—
Стапа Делиница ꙋдова .	—	1	12	—	—	—
Лазо на ћуприи	1	1	20	—	—	—
Ранко махалбаша . . .	1	¼	15	—	—	—
Петарь пинтерь	1	1	37	—	—	—
Живо са Радованомь . .	1	1	22	1	—	—
Радовацъ Живинь . . .	1	1	23	2	—	—
Станко Евтинь	1	½	23	—	—	—
Никола ловацъ	1	1	20	2	—	—
Дмитарь халвачиѧ . . .	1	1	—	—	—	—
Милꙋтинь дꙋнђерь . . .	1	½	10	—	—	—
Ефтимие	1	1	30	2	—	—
Георћи Стари	1	¼	14	—	—	—
Станисавлево	1	¼	16	—	—	—

По редȣ што има люди	люди	кȣће	вино	овце	волови	кони
Петар Толмачь	1	1	24	—	—	—
Мариꙗнь дȣнђерь . . .	1	1	16	36	—	—
Елица ȣдова	—	½	26	—	—	—
Мишко Крно	1	½	—	—	—	—
Илиꙗ копачь	1	¼	20	2	—	—
Мрьђень копачь	1	¼	4	—	—	—
Станко Шиꙗкь	2	1	—	2	2	—
Ковинка ȣдова	—	¼	6	—	—	—
Секȣла хроми	1	½	10	—	—	—
Нешко опанчарь	1	¼	5	—	—	—
Дамꙗнь сирома	1	¼	—	—	—	—
Моисо Рашковићь . .	1	1	38	2	—	—
Захариꙗ мали	1	¼	12	—	—	—
Симо Шȣбара	1	—	—	—	—	—
Андриꙗ Саблићь . . .	1	1	60	—	—	—
Вȣио код Андрие . . .	1	½	40	—	2	—
Мали Михаило	1	½	15	—	—	—
Мара панина ȣдова . .	—	1	38	—	—	—
Лаȣшь касапь Аранита .	1	1	90	67	—	—
Моисо Гроздинь	1	½	22	—	—	—
Станисавлева ȣдова . . .	—	½	24	—	—	—
Симо Чорапа	1	1	10	1	—	1
Станиша	1	¼	—	2	—	2
Стоꙗнь Анђинь	1	1	10	—	—	—
Стоꙗнь црни	1	¼	7	—	—	—
Малешь касапь	1	1	30	3	—	—
Ȣчень стараць	2	1	24	—	—	2
Младень копачь	1	½	—	—	—	—
Лȣка касапь	1	2	30	—	—	—
Радосавь Стоишинь . . .	1	¼	12	—	—	—
Вȣкь ћорави	1	¼	15	—	—	—
Крзмань	1	½	5	—	—	—
Цвио бȣзачиа	1	¼	5	—	—	—
Грȣица Тȣцо	1	¼	—	—	—	—
Станко Калинићь . . .	1	¼	7	—	—	—

По редȣ што има људи	људи	кȣће	вино	овце	волови	кони
Ђȣраћь касапь	1	1	—	—	—	—
Лазо ћȣрчия	1	—	—	—	—	—
Еротие	1	1	14	—	—	—
Іосипь дȣнђерь	1	¼	—	—	—	—
Никола и Паво	2	1	80	3	—	2
Никола Шиякь	1	½	40	—	—	—
Било бачванинь	1	½	20	—	—	—
Чолошь	1	⅓	10	—	—	—
Стипань Кȣклендерь* . .	1	½	15	—	—	—
Милованъ бакаль . . .	1	1	64	—	—	—
Продань маисторь . . .	1	½	5	—	—	—
Божи Маноиловићь . . .	1	1	20	—	2	—
Ђȣрка ягерь	1	1	10	—	—	3
Томо мали	1	½	15	—	—	—
Марко бошнакь	1	1	30	—	—	—
Радоица Чекичь	1	1	40	—	1	—
Мишко шнимь	1	1	4	—	—	—
Стоянь и Илия	2	1	20	—	2	—
Пено код ни	1	1	14	—	—	—
Мишко Толмачь	1	1	5	—	—	—
Дамиянь старацъ . . .	1	1	90	1	2	—
Вȣкашинь	1	½	5	—	—	—
Максимь Зець	1	½	15	—	—	—
Мишко копачь	1	1	—	—	—	—
Радое Шȣнало	1	¼	—	—	2	—
Петарь Стега	1	¼	—	—	2	—
Ивань Косићь	1	¼	—	—	2	—
Пано Катана	1	¼	—	—	2	—
Іввица Копачевићь . . .	1	¼	—	—	2	—
Никола бȣгаринь . . .	1	¼	—	—	2	—
Ђȣрица воларь	1	¼	—	—	2	—
Ђȣрица кочияшь . . .	1	1	5	—	—	2
Станивȣк дȣги	1	½	10	—	2	—

* Ова породица изумрла је пре неколико година. У почетку 18. века беше из ове породице руски ђенерао.

По редꙋ што има люди	люди	кꙋће	вино	овце	волови	кони
Павао Барıактарь . . .	1	1	10	—	—	2
Тихомирь	1	½	10	—	—	—
Ђꙋраћь црни	1	½	—	—	—	2
Петарь кочиıашь . . .	1	1	—	—	—	2
Михать Шиıакь . . .	1	½	20	—	2	—
Гаıо	—	—	—	—	—	—
Стипинь касапь био . .	1	½	20	—	—	—
Живань Тоть	1	¼	8	—	2	—
Радоица и Тодорь . . .	1	½	—	—	—	—
Ивко црни	1	½	2	—	—	—
Іосипь Трифꙋновь . . .	1	½	6	—	—	2
Ѩнко копачь	1	¼	12	—	—	—
Богићь маıсторь . . .	1	1	10	—	—	1
Живко Кресинь	1	½	16	—	2	—
Бранисавь	1	¼	20	2	—	—
Милꙋтинь Козарь . . .	1	¼	10	6	—	—
Петарь бꙋгаринь . . .	1	¼	3	—	—	—
Живань мали	1	½	14	2	—	—
Мрђень Ћосо	1	1	65	40	2	—
Ђꙋко и брат мꙋ	1	1	64	3	2	—
Стоıань ꙋ маıорꙋ	1	1	33	2	—	—
Іовань бꙋрꙋнчꙋкь . . .	1	1	28	—	—	—
Ћиро Здравковь	1	½	14	2	—	—
Радꙋль	1	1	30	1	—	—
Остоıа црни	1	¼	—	—	—	—
Живко Дрпаћь	1	½	—	—	—	2
Стипань Чꙋтꙋра	1	1	20	—	—	2
Крстань Воларь	1	¼	—	—	2	—
Милосавь воларь . . .	1	½	—	—	2	—
Лазо Тарнока	1	¼	—	—	—	1
Миливои Пантелинаць . .	1	½	—	—	—	2
Радосавь из Збига . . .	1	¼	—	—	—	—
Михаило Пантелинаць . .	1	½	—	—	—	1
Іосипь Ѩснинь	1	¼	—	—	—	2
Билошь сирома	1	¼	—	—	—	—

По редꙋ што има люди	люди	кꙋће	вино	овце	волови	кони
Анто Чанкꙋртаранаць . .	1	1	—	—	—	2
Адони Лꙋкачь и Сава . .	2	½	—	—	—	3
Марко пантелинаць . .	1	¼	4	—	—	—
Давидь халмашаць . . .	1	¼	—	—	—	—
Живко ракичић	1	½	4	—	—	—
Вꙋкаило Кара-гаћа . .	1	½	—	—	—	2
Дмитарь бꙋразерь . . .	1	¼	14	—	—	—
Вꙋчко копачь	1	¼	6	—	—	—
Сꙋбота	1	¼	—	—	—	—
Станоѥ левка	1	¼	15	—	—	—
Михаило чолакь	1	¼	5	—	—	—
Доичинъ херо	1	¼	—	—	—	—
Иовань херо	1	¼	—	—	—	—
Павао браница	1	½	—	—	—	—
Милꙋтинь стари	1	—	—	—	—	—
Хꙋбоѥ старaць	1	¼	—	—	—	—
Иовань воденичарь . . .	1	¼	—	—	—	—
Станивꙋкь старaць . . .	1	¼	—	—	—	—
Никола код Лаꙋша. . .	1	¼	—	—	—	—
Продань абачић . . .	1	½	10	—	—	—
Михаило гросо	1	½	26	—	—	—

Да се зна што има у хаидука вина, и марфе, и глава, и кућа, и коюшта.

По реду што има хаидука	люди	куће	вино	овце	волови
Стипань и Милювань . .	1	1/2	10	—	1
Михатъ латинкинь . . .	1	1/2	5	—	—
Стипань коза	1	1/2	63	—	—
Кузма ваида	1	1	10	—	—
Илиıа гужва	1	1/2	14	—	—
Иовань Палићь	1	—	12	—	—
И Гаврило таћачић . . .	1	1/2	8	—	—
Живо харамбаша . . .	1	—	10	—	—
Иовань емишчиа	1	—	—	—	—
Мрьеђнь катана	1	1/2	22	—	—
Вукь црни	1	1/2	8	—	—
Ђурка ваида	1	1/2	20	—	—
Вуица мали	1	—	4	—	—
Ђураћь зеть	1	1/4	14	—	—
Михать перишань . . .	1	1	40	—	—
Милутинь стипановь . .	1	1	100	—	—
Петарь ракосавь	1	1	28	—	—
Милошь ковачичинь . .	1	1/2	10	—	—
Сава капларь	1	1	24	—	—
Милинко хаидукь . . .	1	1	30	—	—
Дамıань савинь	1	1	46	—	—
Радона капитань . . .	1	1	30	30	—
Ђурка кодь Анте . . .	1	—	11	—	—
Теодосие Кабакуль . . .	1	1	14	—	1
Никола ћебечић мали . .	1	1/1	10	—	—
Станко шаикашь . . .	1	—	10	—	—
Живань ћебечиа	1	1/2	—	—	—
Крста шаикашь и Юриша	1	1	10	—	—
Груица костинь	1	1/2	10	—	2
Новак дивнинь	1	1	19	—	—
Радивукь	1	1/4	5	—	—
Бошко хранисавин . . .	1	1/4	—	—	—

По редȣ што има хаидȣка	люди	кȣће	вино	овце	волови
Томо Павловь	1	1	14	—	—
Ина хаидȣкь	1	½	10	—	—
Христа хаидȣкь	1	—	14	—	—
Никола шиякь	1	1	10	—	—
Миливои	1	¼	—	—	—
Тешо секȣлинь	1	½	10	—	—
Кȣзмань воларь	1	½	12	—	2
Никша катана	1	¼	—	—	—
Иова и Дамянь Чȣпићи	1	¼	—	—	—
Живань чобань	1	½	18	—	—
Лазо кашикарь	1	1	35	—	—
Стипань катана и Мия	1	¼	—	2	—
Радоица шакракь	1	¼	—	—	—
Пȣтникь	1	1	14	—	—
Марянь катана	1	¼	—	—	—
Вȣчко шниме	1	¼	—	—	—
Стоянь милинкинь	1	⅓	—	—	—
Петарь и Михаило	1	1	5	—	—
Милошь стари	1	1	10	—	—
Павао и Михаило	1	1	30	—	—
Тодоро деда	1	¼	14	—	—
Иовань капрарь	1	—	10	—	—
Цвио лажин брат	1	1	—	—	—
Михаило каравла	1	—	20	—	—
Петарь	1	½	—	—	—
Стоиша каралия	1	½	14	—	—
Марцика	1	¼	20	—	—
Радосавь чȣпави	1	½	6	—	—
Сава билинь	1	—	20	—	—
Рако хаидȣкь	1	½	1	—	—
Велисавь	1	¼	5	—	—
Симо старацъ	1	½	10	—	—
Живко копачь	1	¼	20	—	—
Мишко велковь	1	—	—	—	—
Гаврило	1	½	4	2	—

По реду што има хаидука	люди	куће	вино	овце	волови
Здравковъ	1	1	40	2	—
Ђуко бариактар	1	¼	—	—	—
Димо ачдаха	1	—	—	—	—
Радона хаидукъ	1	—	—	—	—
Иштовъ Валаићь	1	—	—	—	—
Петар и Томо	1	¼	—	—	—
Аћимъ хаидукъ	1	—	20	—	—
Михаило дугачки . . .	1	½	—	—	—
Коста	1	¼	—	—	—
Ездимиръ	1	½	10	—	—
Остоіа коледа	1	¼	4	—	—
Радоица бузачиа . . .	1	—	—	—	—
Радоица дугачки . . .	1	—	—	—	—
Милошь жанкутарац . .	1	½	—	—	—
Радосавъ дугачки . . .	1	½	16	—	—

№	Грчанскаго закона	Виногради		П о р е з						шудгелт		С у м а	
		фртаљ = 800□°	охтa = 100□°	на винограде		куће на		од заната					
				фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
1	Стоꙗнь Радоиковићь призренаць (биров 1702,—1702, и 1703, 1707—1708 . .	1	7	3	—	5	—	5	30	—	—	13	50
2	Дима Апостоловичь из Солꙋна	1	—	1	36	10	—	30	—	—	—	41	60
3	Младень Пекь пећанинь	7	1	11	24	5	—	5	—	—	—	21	40
4	Мишко Панићь београдац	—	—	—	—	2	—	3	—	—	—	5	—
5	Радоица бꙋзачиа	1	7½	3	6	2	—	—	30	—	—	5	60
6	Томиница ꙋдова	5	5½	9	6	4	—	—	—	—	—	13	10
7	Ђꙋраћь Славковићь косовлꙗнинь . . .	1	4	2	34	2	—	—	30	—	—	5	6
8	Тода ꙋдовица	—	4	—	48	1	30	2	—	—	—	4	10
9	Михаило Поповичь	2	1	3	24	4	—	10	—	—	—	17	40
10	Иосифь Кꙋзмановићь пожаревлꙗнинь . .	1	1	1	48	3	—	1	30	—	—	6	30
11	Иован Цветинович крꙋшев. (биров 1729) .	4	1	6	36	2	—	1	30	—	—	10	10
12	Иосифь Николичь	5	4	8	48	2	—	5	—	—	—	15	80
13	Тоша Павловичь	3	—	4	48	6	—	3	—	—	—	13	80
14	Станое Ћрошевићь	1	7	3	—	4	—	—	45	—	—	7	80
15	Никола Станковичь	—	—	—	—	3	—	14	—	—	—	22	—
16	Анто Милошевичь	4	4	7	12	—	—	14	—	—	—	41	20

№	Грчанокога закона	Виногради		Порез						шуцгелт		Сȣма	
		фртаљ = 800□°	охта = 100□°	на винограде		на кућe		од заната					
				фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
17	Дача Рашићь	7	2	11	36	10	54	40	—	—	—	62	50
18	Влаия бозчія	—	—	—	—	3	—	1	30	—	—	4	30
19	Грȣица Ракићь	1	3	2	12	4	—	—	—	—	—	6	20
20	Иованова ȣдова	2	—	3	12	4	—	—	—	—	—	7	20
21	Риста Тодоровичь	—	6	1	12	4	—	3	—	—	—	8	20
22	Паȣна ȣдовица	1	2	2	—	2	—	—	—	—	—	4	—
23	Косана Петровица ȣдова	1	7	3	—	2	—	—	—	—	—	5	—
24	Димитрие Неделковичь	2	5	4	12	8	—	15	—	—	—	27	20
25	Пантелия Иовановичь	1	½	1	40	4	—	5	—	—	—	10	66
26	Іаковь Іаковлевичь из Сталаћа	—	—	—	—	2	—	6	—	—	—	8	—
27	Ђеорђiе арнаȣть	—	—	—	—	3	—	24	—	—	—	27	—
28	Никета ћȣрчиа	1	7	3	—	3	—	7	—	—	—	13	—
29	Дмитрина кȣћа	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	3	—
30	Иовань Крстичь	1	4	2	24	2	—	—	30	—	—	4	74
31	Маркова болта (дућан)	—	—	—	—	10	—	—	—	—	—	10	—
32	Ћирко Деспотович смедеревац	—	—	—	—	10	—	26	—	—	—	36	—

33	Раиво Прерадовичь (биров 1734 родом из Србије)	1	1	1	48	15	54	40	—	—	—	57	70
34	Аврамь Николичь	1	6	2	48	8	—	4	—	—	—	14	80
35	Лацко Иосивович	2	3	3	48	3	—	4	—	—	—	10	48
36	Стамена вȣчина из Вȣчитрна	1	7	3	—	6	—	—	—	—	—	9	—
37	Стоиань Димитриевичь чȣкȣрханлиа . .	2	1	3	24	1	—	—	—	—	—	4	40
38	Паваль Максимовичь зеђанинь	1	4	2	24	2	—	1	—	—	—	5	40
39	Кȣзмань Чолановичь приеполацъ	2	4	4	—	3	—	1	30	—	—	8	50
40	Мишко Иванович пеђнинь (биров 1730).	3	—	4	48	10	—	16	—	—	—	30	80
41	Ђȣрка Анковичь	2	—	3	12	2	—	—	45	—	—	5	95
42	Живко Ратковичь крȣшевланинь (таначник)	3	—	4	48	10	—	9	—	—	—	23	80
43	Дарагȣтинь Воимировичь призренацъ . .	1	6	2	48	16	—	15	—	—	—	33	88
44	Анта Поповичь	2	7	4	36	4	—	6	—	—	—	14	60
45	Спасое Дамнановичь пожежанинь . . .	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
46	Ивань Радомировичъ косоваць	1	—	1	36	1	—	—	30	—	—	3	10
47	Ивань сȣрсабовь	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	80
48	Сȣбота табакъ	—	—	—	—	1	—	2	—	—	—	3	—
49	Стоиша табакь	—	4	—	48	1	—	2	—	—	—	3	80
50	Станкова ȣдовица (торбаров)	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
51	Милȣтинь Стевановичь приз. (биров 1723)	3	—	4	48	2	—	3	—	—	—	9	80
52	Ранисавъ Ратковићъ крȣшевланинь . .	3	—	4	48	2	—	3	—	—	—	9	80
53	Нешхо глȣхи	1	6	2	48	—	30	—	—	—	—	3	30
54	Сава капларъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50

№	Грчанскога закона	Виногради: фртаљ = 800□°	Виногради: охтл = 100□°	Порез: на винограде фор.	Порез: на винограде кр.	Порез: на куће ф.	Порез: на куће кр.	Порез: од заната ф.	Порез: од заната кр.	шуцгелт ф.	шуцгелт кр.	Сума ф.	Сума кр.
55	Маноило Бѫгаринъ	1	3	2	12	—	30	1	—	.	—	3	70
56	Иованъ Алексићъ пожежанинъ	1	—	1	36	—	30	—	45	—	—	2	40
57	Митъ Вѫкаиловичъ зеђанинъ	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
58	Иованъ Степичъ београдацъ	11	2	18	—	12	—	10	—	—	—	50	—
59	Срећковице кѫћа	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	4	—
60	Перица Милѫтиновичъ зеђанинъ	2	2	3	36	1	—	3	—	—	—	7	60
61	Степанъ Марковичъ аранитинъ	4	—	6	24	10	—	10	—	—	—	26	40
62	Єремиа копачъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
63	Никола Ковачичинъ	—	—	—	—	1	—	1	30	—	—	2	50
64	Тодоръ Иовичићъ сабов	1	4	2	24	1	—	—	30	—	—	3	90
65	Цвета тарничанинъ	—	—	—	—	1	30	2	—	—	—	3	50
66	Ђакова ѫдова (степанова)	1	3	2	12	—	45	3	—	—	—	5	95
67	Антанацко Юнковићъ	—	—	—	—	2	—	1	30	—	—	3	50
68	Тодора ѫдова	—	7	1	24	—	30	—	—	—	—	1	90
69	Маріа ѫдовица	—	6½	1	18	—	30	—	—	—	—	1	80
70	Митъ Гавриловичъ из старога Влаха .	—	4	—	48	3	30	5	—	—	—	9	30
71	Дмитар Тошићъ рѣчанинъ	1	2	2	—	1	—	1	—	—	—	4	—

72	Иосивъ Стевановичъ призренаць . . .	3	2	5	—	2	—	2	—	—	—	9	—
73	Ѥвта Кнежевичъ пожаревљанинь (бировь 1726, 1731)	3	4	5	36	4	—	4	—	—	—	13	60
74	Ненадъ Савичъ смедеревац	3	1	5	—	3	—	2	—	—	—	10	—
75	Кѹзмань Ваида ѹжичанинъ	—	—	—	—	1	30	—	30	—	—	4	2
76	Милованъ Дамнановичъ пожежанинь . .	3	3	5	24	2	—	4	—	—	—	11	40
77	Ѩкѹта ѹдовица	1	—	1	36	3	35	—	—	—	—	5	18
78	Живан Бранковичъ из Пеħи (биров 1720 1735, 1739 посланик на сабору) . .	2	4	4	—	4	—	4	—	—	—	12	—
79	Ѩнко Михаиловичь	6	2	10	—	4	—	6	—	—	—	20	—
80	Стоиѩнь Славковичъ косовлѩнинъ . . .	4	½	6	30	4	—	8	—	—	—	18	50
81	Аħимь Симиħ } пожаревлѩни . . .	—	4	—	48	—	30	—	30	—	—	1	80
82	Петарь Симиħь }	—	4	—	48	—	30	—	30	—	—	1	80
83	Филиповица ѹдова	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	—	75
84	Иован Ранисавлевичь из Сребрнице . .	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	—	60
85	Вѹковица ѹдова	1	—	1	36	—	30	—	—	—	—	2	35
86	Витош нешин коваъ	1	—	1	36	—	45	—	—	—	—	2	10
87	Вѹица Алексиħ Пожежанинь	—	3	—	36	1	36	—	30	—	—	2	10
88	Ђѹрка мали	2	3	3	48	2	—	5	—	—	—	10	80
89	Лацко Стоѩнович	—	—	—	—	5	—	—	—	—	—	5	—
90	Ела антониева ѹдова	2	½	3	18	2	—	1	—	—	—	6	30
91	Мариа Шаиновица ѹдова	—	—	—	—	3	—	—	30	—	—	3	50
92	Доичинь Цвеичь пеħанин	10	4½	16	54	10	—	9	—	—	—	35	90

№	Грчанскаго закона	Виногради		Порез						шуцгелт		Сума	
		фртаљ = 800□°	октл = 100□°	на винограде фор.	кр.	на куће ф.	кр.	од заната ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
93	Даба Иовановичъ	—	—	—	—	2	—	—	30	—	—	2	50
94	Владисав Лавшевићь зеђанинъ	3	4	5	36	4	—	2	—	—	—	11	70
95	Петаръ Ракосав зеђанинъ	—	7	1	24	3	—	—	30	—	—	4	90
96	Цвета пеина вдова	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
97	Ввча ћврчіа	1	6	2	48	2	—	—	—	—	—	4	80
98	Анна неделкова вдова	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
99	Стоиннь барбирь	1	4	2	24	2	—	—	—	—	—	4	90
100	Попь Стоико пвпил	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
101	Беина вдовица	—	—	—	—	2	40	—	—	—	—	2	40
102	Ивань вдварацъ	—	—	—	—	1	30	1	—	—	—	2	30
103	Петар и Даниль Павловичь	5	7½	9	30	2	—	4	—	—	—	11	50
104	Миліа пинтеръ	2	1	3	24	3	—	5	—	—	—	15	40
105	Петарь Ђвкичь	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
106	Стоиннь Поповичь	4	3	7	—	2	—	6	—	—	—	15	—
107	Влаин ћврчиа	4	½	6	30	2	30	5	—	—	—	14	—
108	Пана копач сирома	—	5	1	—	—	30	—	—	—	—	1	50
109	Радовань ковачъ	1	1	1	48	1	30	1	—	—	—	4	30

No.	Name	A	B	C1	C2	D1	D2	E1	E2	F1	F2	T1	T2
110	Остоꙗ Завишић крȣшевлꙗнинъ	—	4	—	48	—	30	—	30	—	—	1	80
111	Миꙗтъ Живановић (шијак)	2	1½	3	30	3	—	4	—	—	—	10	50
112	Тоша шошкотацъ	—	7	1	24	—	30	—	30	—	—	2	40
113	Тиосавь Станисавлевичь	1	7	3	—	4	—	1	—	—	—	8	—
114	Тодорь Старацъ	3	4	5	36	2	—	—	—	—	—	7	60
115	Анђа ȣдовица	2	3	3	48	3	—	—	—	—	—	6	40
116	Иовань Паȣновичь валевацъ	2	—	3	12	2	—	1	—	—	—	6	20
117	Иовань Мандићь ȣжичанинъ	2	7	4	36	3	—	2	—	—	—	9	60
118	Ꙗнко ђебечиа	3	1	5	—	2	—	2	—	—	—	9	—
119	Ђȣка Паȣновичь	2	3	3	48	3	—	2	—	—	—	8	80
120	Ꙗковъ Михаиловичь	—	—	—	—	2	—	—	30	—	—	2	50
121	Стоꙗ ȣдовица стевановица	1	4	2	24	2	—	—	—	—	—	4	40
122	Давидовица Теодосиꙗ ȣдова	3	—	4	48	5	—	—	—	—	—	8	80
123	Риста Вȣлчићь зеђанинь	—	—	—	—	2	30	4	—	—	—	4	40
124	Стана стевановица ȣдова	3	1½	5	6	6	—	—	—	—	—	11	—
125	Стевань Милисавлевичь	—	—	—	—	6	—	—	—	—	—	6	—
126	Иосивь Милинковичь	9	3½	15	6	8	—	6	—	—	—	29	10
127	Стевань Савич смедеревацъ	4	2	6	48	5	30	4	—	—	—	16	30
	Арсеніе Симићь пожаревлꙗнинь	2	3	3	48	4	—	—	—	—	—	7	0
128	Орѣстіа Радишићь призренацъ (велики												
129	биров од 1732—1733.)	3	5	5	48	6	—	6	—	—	—	17	80
130	Станивȣкъ Ракичь пеђанинь	—	—	—	—	2	—	1	—	—	—	3	—
131	Теодосиевица ȣдова	1	—	1	36	—	—	—	—	—	—	1	60

№	Грчанскаго закона	Виновради		П о р е з						шунгелт		Сȣма	
		фртаљ = 800□°	охтк = 100□°	на винограде		на куће		од заната					
				фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
132	Милакъ копачъ	—	—	—	—	1	—	—	80	—	—	1	50
132½	Никола Димитровичъ	—	6½	1	18	—	45	1	—	—	—	3	5
133	Обрадъ шибалија	1	4	2	24	1	—	—	—	—	—	3	40
134	Никола михалевацъ	1	—	1	36	—	60	—	—	—	—	2	10
135	Никола ћорави ковачъ	1	2	2	—	—	30	—	—	—	—	2	10
136	Никола хаџинь ћебечија	2	6	4	24	5	—	2	—	—	—	8	40
137	Тодоръ Поповичъ	—	6	1	12	2	—	4	—	—	—	7	20
138	Иела ȣдовица	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—
139	Која ћебечија	2	5½	1	18	4	30	3	30	—	—	12	30
140	Станко Йовановичъ	6	3	10	12	4	—	1	30	—	—	15	70
141	Симонъ ћебечија	1	6	2	48	1	30	4	30	—	—	6	80
142	Живанъ ћебечија	2	2½	3	42	3	—	4	—	—	—	10	40
143	Весковица ȣдова	1	—	1	36	1	—	—	—	—	—	2	60
144	Станко Тодоровичъ	5	6	9	12	6	—	5	—	—	—	20	20
145	Иосивъ и Евта Татковићи	1	2	2	—	2	—	3	—	—	—	7	—
146	Живко Петровићь ягодинацъ . . , . . .	4	2	6	48	4	—	10	—	—	—	20	80
147	Петаръ Радосавлевичъ	1	1½	1	54	4	—	3	—	—	—	8	60

148	Анта Милошевича ракиџиа	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
149	Певакъ Вѹчиһъ сараилиа	4	1	6	36	3	—	10	—	—	—	—	—	19	60
150	Соса Николиһева.	4	½	6	30	5	—	—	—	—	—	—	—	11	50
150½	Ћира Ђеорђіевичь	4	7	6	54	5	—	4	—	—	—	—	—	15	90
151	Живко Остоиһь сараилиа	5	2	9	24	10	—	6	—	—	—	—	—	25	40
152	Анка Иованова ѹдовица	1	4½	2	—	6	—	—	—	—	—	—	—	8	—
153	Ꙗковь и Иосивъ Ненадовичь пеһани (Иосив беше посланик ѹ Бечѹ а отац Митрополита Павла Ненадовиһа . .)	6	2	10	30	6	—	4	—	—	—	—	—	28	50
154	Ѳадеа Драгѹтиновь	2	—	3	12	4	45	—	—	—	—	—	—	7	05
155	Цвеа попадиа	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	30
156	Марцика и Ђѹка лѹкинъ	2	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—	—	7	20
157	Маринко Станковичь	1	½	1	42	2	—	1	—	—	—	—	—	4	20
158	Тодоръ Кабакѹловичь зворничанин (син првог бирова Мијајла 1700)	2	5	4	12	2	30	1	—	—	—	—	—	7	70
159	Митаръ михолкин	1	5	2	36	1	—	—	30	—	—	—	—	4	10
160	Иованъ Филиповичь дераһски	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
161	Стеванъ Воденичаръ	—	5	1	—	1	30	1	—	—	—	—	—	3	50
162	Лазарь Хрнагичь пеһанинъ	4	4	7	12	3		4	—	—	—	—	—	14	20
163	Неда ѹдовица хрнагиһа	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
164	Стеванъ Кошарѹшчиһъ	1	5	2	36	1	—	—	45	—	—	—	—	4	35
165	Максимъ Вѹиловичь сараилиа	2	5	4	12	3	—	—	—	—	—	—	—	7	20
166	Сребра ѹдовица	1	—	1	30	—	30	—	—	—	—	—	—	2	—

№	Грчанскаго закона	Виногради фртаљ = 800□°	Виногради охта = 100□°	Порез на вино граде фор.	Порез на вино граде кр.	Порез на кућа ф.	Порез на кућа кр.	Порез од занато ф.	Порез од занато кр.	шупгедт ф.	шупгедт кр.	Сума ф.	Сума кр.
167	Михать арађанинъ	2	4	4	—	2	—	—	45	—	—	6	70
168	Цвио Чрноевичь из Реке	2	2	3	36	2	—	1	—	—	—	6	60
169	Бошко Ранисавлевичь крушевлянинъ . .	1	2	2	—	1	—	—	45	—	—	3	75
170	Радованъ Вучичь сараилиа	3	6½	6	6	2	—	10	—	—	—	18	10
171	Исакь Радовановичь	1	6	2	48	—	30	1	—	—	—	4	30
172	Живуна Ђурђовица	1	—	1	36	—	30	—	—	—	—	2	10
173	Станисавъ Кузмановичь	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
174	Сава Ранковичь београдацъ	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	2	—
175	Живанъ топаль	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	—
176	Радивукь старацъ копачъ	—	7	1	24	1	—	1	—	—	—	3	40
177	Iованъ козарь	—	7	1	24	1	—	—	30	—	—	2	90
178	Тотъ Янко	2	4	4	—	1	30	1	—	—	—	6	50
179	Тошу Сентпетровскићь	1	5	2	36	2	30	1	30	—	—	6	60
180	Яни Гркъ	1	2	2	—	2	—	1	—	—	—	5	—
181	Крста Iосиповичь	—	6	1	12	2	—	3	—	—	—	6	20
182	Маринковица удова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
183	Михаило ћебечiа	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	75

184	Павао Станкович кршевлянинь	1	2	2	—	2	—	—	45	—	—	4	75
184½	Михаило Станкович кршевлянинь . .	1	—	1	36	—	—	—	45	—	—	2	35
185	Продановица удова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
186	Познана удова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
187	Мали Иовань	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
188	Никола ловаць	—	—	—	—	1	30	1	—	—	—	2	50
189	Делиница удова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
190	Анока удова	—	4½	—	54	1	30	—	—	—	—	2	40
191	Баба Живана	—	4	—	48	1	30	—	—	—	—	2	30
192	Огнян и Богое	2	4	4	—	—	30	1	30	—	—	6	—
193	Иевта Иовићь	3	—	4	48	2	—	1	30	—	—	8	30
194	Христа Велкович } параћинци	5	5½	9	6	4	—	6	—	—	—	19	10
195	Ивань Велкович }	3	4½	5	42	1	—	1	—	—	—	7	70
196	Гоико Стоянович бакаль	1	7½	3	6	3	—	—	45	—	—	6	35
196¼	Баба Слова рашина	—	6	1	12	1	—	—	—	—	—	2	20
196½	Радосавъ велики	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	75
197	Петарь пинтерь	2	5	4	12	—	30	—	—	—	—	4	70
198	Мишко грчинь	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
199	Продань Мораћски морачанинъ	—	—	—	—	1	30	-	30	—	—	2	—
200	Марианова удова	2	3¼	3	54	2	—	—	—	—	—	5	90
201	Крста маліи	1	2	2	—	1	30	1	—	—	—	4	50
202	Иовань Иличь	2	—	3	12	—	30	1	—	—	—	4	70
203	Петарь брашнаровь	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—

№	Грчанскаго закона	Виногради фраљ = 800□°	Виногради оћтл = 100□°	Порез на винограде фор.	Порез на винограде кр.	Порез на куће ф.	Порез на куће кр.	Порез од запата ф.	Порез од запата кр.	шуцгелт ф.	шуцгелт кр.	Сума ф.	Сума кр.
204	Иовань и Симонъ Дамнановићи пожежани	3	6	6	—	4	—	10	—	—	—	20	
205	Маноило Ракићь смедереваць	1	4	2	24	1	—	—	45	—	—	4	15
206	Петко велики	1	3	2	12	1	—	—	45	—	—	3	95
207	Андрѣа пинтерь	4	6½	7	42	3	—	—	45	—	—	11	95
208	Вѫиница ѫдова	1	2	2	—	2	—	1	—	—	—	5	—
209	Евта Ерцеглиа ерцеговацъ . . . . ,	4	8	4	30	3	—	1	50	—	—	9	—
210	Лепосава ѫдова	2	½	3	18	5	—	—	—	—	—	8	30
211	Живана Моисина	1	—	1	36	1	—	—	—	—	—	2	60
212	Мосео Иванчевь пећанинъ	—	5	1	—	—	30	—	—	—	—	1	50
213	Радоица Богоевићъ	1	6	2	48	1	—	—	45	—	—	4	55
214	Филип Томичь	4	7	7	48	6	—	10	—	—	—	23	80
215	Живань Радомировичь косоваць	1	7	3	—	1	30	1	—	—	—	5	50
216	Стевань чѫтѫра	2	7	4	36	3	—	8	—	—	—	15	60
217	Ђѫрица Вѫковичь зећанинъ	1	—	1	36	1	—	2	—	—	—	4	60
218	Дмитаръ Степановичь	1	5	2	36	2	—	1	30	—	—	6	10
219	Живанъ Иоцковичь	1	3	2	12	1	30	1	—	—	—	4	70
220	Стоико Кѫрикавга зећанинь	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—

221	Петкова мати	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
222	Кузманъ воларь	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
223	Баба Срећкова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
224	Мишко Колошварац из Ерделя	—	7	1	24	1	—	—	45	—	—	3	15
225	Кузманъ Нешинь зет	—	4	—	48	1	—	—	30	—	—	2	30
226	Иовань Каменаров	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	1	50
227	Аврамъ Димитрович	—	—	—	—	1	—	2	—			3	—
228	Станко Шиякь	—	—	—	—	—	30	—	30			1	—
229	Стевань Богдановъ из Старога Влаха . .	1	4	2	24	1	30	—	30	—	—	4	40
230	Петаръ Богданович	1	—	1	36	—	30	1	—	—	—	3	10
231	Елица удовица	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
232	Петарь Коменданов	2	—	3	12	1	30	1	—	—	—	5	70
233	Живко Стоишинь	1	2½	2	6	1	—	—	30	—	—	3	60
234	Станисавь ракиџіа	—	—	—	—	—	30	—	30			1	—
235	Михаило Вучкович сараилия	1	—	1	36	1	—	1	—	—	—	3	60
236	Дамнянъ Аврамовичь	1	—	1	36	1	—	—	45	—	—	3	35
237	Лазаръ Станоевичь	1	—	1	36	1	—	—	45	—	—	3	15
238	Стоянъ Вуковићь зеђанинъ	1	—	1	36	1	—	—	45	—	—	3	15
239	Петія Сакмари из Сатмара	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	4	—
240	Милованъ Пеичъ	5	2½	8	30	2	—	2	—	—	—	12	50
241	Беля Ђулинаць	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
242	Иованъ Чолошъ	—	—	—	—	3	—	2	—	—	—	5	—
243	Михаило Пашкул	1	—	1	36	2	—	—	45	—	—	4	35

№	Грчанскаго закона	Виногради		Порез						шушгелт		Сума	
		фртаљ = 800□°	охтл = 100□°	на винограде		на куће		од запата					
				фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
244	Радованъ Стевановичь	1	½	1	42	2	—	—	45	—	—	4	45
245	Иованъ Петровичь	—	4½	—	44	1	—	—	—	—	—	1	90
246	Вучко Алмашац (из Алмаша код Адоња)	—	5	1	—	1	—	1	—	—	—	3	
247	Пүтникъ Николичь	1	2	2	—	2	—	1	—	—	—	5	—
248	Ђурађь Арсеніевичь смедеревѣц	1	½	1	42	1	—	1	—	—	—	3	70
249	Сава канижанин из Кањиже	1	7½	3	6	1	—	1	30	—	—	5	60
250	Атанацко Гороевичь требинацъ	1	3½	2	18	1	—	—	45	—	—	4	50
251	Бука Иовановичь	4	1	6	36	3	—	6	—	—	—	15	60
252	Иоцко Видаковичь требинацъ	1	2	2	—	1	—	—	45	—	—	3	75
253	Ђурађь Вученов сараилиа	1	2	2	—	1	30	1	—	—	—	4	50
254	Малеш Поповичь	1	4	2	24	1	—	1	—	—	—	4	40
255	Стоианъ црни	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
256	Слова лазиница	1	3	2	12	1	30	—	—	—	—	3	70
257	Марцике Сибинкић (од ове породице има	—	5	1	—	1	—	—	30	—	—	2	50
258	још, но су римске вере)	1	—	1	36	—	30	—	—	—	—	2	10
259	Штивлиница удова	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	1	75
260	Ђуко Юнковичь	1	1	2	48	1	—	2	—	—	—	4	80

261	Латинка ѕдова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
262	Станка Каленића ѕдова	2	7½	4	42	1	30	—	—	—	—	—	62
263	Никша Продановићь	1	6	2	48	1	—	1	—	—	—	4	80
264	Остоѧ корманош	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
265	Баба Анђеліа	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
266	Иосивь Ћирићь (од ове породице још живе две жене у Арадѕ)	1	—	1	36	—	45	—	30	—	—	2	85
267	Иованъ Милаковичь зеђанинь	—	—	—	—	—	45	—	30	—	—	1	25
268	Грѕиѧ старац (опроштено ради сиромаштва)	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
269	Баба Живана	—	6	1	12	—	30	—	—	—	—	1	40
270	Крсман Лазаровић травничанинъ . . .	—	—	—	—	1	30	1	30	—	—	3	—
271	Еротіе вретенар	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
272	Иосивь старац	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
273	Никола косовац (из Старе Србије) . .	2	2½	3	42	1	—	—	30	—	—	5	20
274	Павао Радоевичь требинацъ	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	1	75
275	Стеван коморанац из Коморана . . .	—	4	—	48	1	—	—	45	—	—	2	55
276	Стоѧнь бачванин	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
277	Степань Кѕклендерь (од ових Куклендера био је један руски ђенерао)	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
278	Павал Пиперин зеђанин	4	8	7	64	1	—	—	75	—	—	9	—
279	Никола бѕгарин	2	6	5	12	—	—	—	50	—	—	6	20
280	Мишко Лазаровичь	1	3	2	12	—	—	—	—	—	—	2	20
281	Мерђен маліи	1	3	2	12	2	—	—	—	—	—	5	70

№	Грчанскаго закона	Виновради		Порез						шуцелт		Сȣма	
		фртаљ = 800□°	охтл = 100□°	на винограде		на куће		од заната					
				фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
282	Саво Вȣшићъ сараилия	1	—	1	36	2	—	1	—	—	—	4	60
283	Радоица Чекичь ȣжичанинъ	1	7½	3	2	2	—	2	—	—	—	7	10
284	Никола Алмашаць	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
285	Марко Бошняк	2	7	4	36	1	—	—	45	—	—	6	30
286	Коста копачь	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
287	Станко дȣнђерь	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
288	Ђȣрка Нинковичь горноварошанин	1	1	1	48	1	—	1	—	—	—	3	80
289	Ђȣрица волар	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
290	Марияна ȣдова чȣпавог Радосава жена	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—
291	Стоиянь Пешков	1	4	2	24	1	—	1	30	—	—	4	90
292	Иовань Полићь мачванинь	—	—	—	—	—	30	1	30	—	—	1	—
293	Димитріе Плавшићь морачанинь	—	—	—	—	—	45	—	—	—	—	1	75
294	Лазо светогорац старовлашанинђ	—	4	—	48	—	45	1	30	—	—	3	—
295	Иовица ковачевичь	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	1	75
296	Станиша словичь	—	—	—	—	1	30	1	—	—	—	2	50
297	Палка бачванићь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
298	Дока ȣдовица	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50

299	Радосав Милаковичь зеђанинь	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	1	75
300	Ђурка Петровичь	1	1	1	48	1	—	—	45	—	—	4	75
301	Мишко Секерушь	1	4	—	24	1	—	—	45	—	—	4	15
302	Сава Даміанович пожежанинь	3	4	5	36	3	—	3	—	—	—	11	60
303	Иовань Настичь	2	7½	4	42	1	30	2	—	—	—	8	20
304	Вукашинь копачь	1	4	2	24	1	—	—	30	—	—	3	90
305	Тоша Станивуковь косовац	–	6	1	—	1	30	—	—	—	—	3	70
306	Ђука Вуковичь	—	—	—	—	1	—	—	45	—	—	1	75
307	Голубь Младеновичь	—	3	—	36	—	45	—	30	—	—	1	85
308	Михат Шимкь ужичанин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
309	Жива харамбаша	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
310	Степань Мутіа бошнак	1	3½	2	18	3	—	—	—	—	—	5	30
311	Живко старацъ , ...	2	3	3	48	1	—	1	—	—	—	5	80
312	Марко Очкаинь отац	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
313	Ѩнко Вукоевь зеђанинъ	1	—	1	36	—	30	—	45	—	—	2	85
314	Иосивь Тривуновичь	1	3	2	12	1	—	1	—	—	—	4	20
315	Никола Мишковичь	—	5	1	—	—	30	—	30	—	—	2	—
316	Тодорь чобань	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
317	Божиница удова	—	3	1	—	1	—	—	—	—	—	2	—
318	Ђурко югер	1	2½	2	6	2	—	3	—	—	—	7	10
319	Тодор Миркинь Црногорацъ	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
320	Радоица црніи Шевинь ужичанин . . .	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
321	Калфа Петра Ђебечіе	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—

№	Грчанскаго закона	Виногради фртаљ = 800□°	Виногради охтл = 100□°	Порез на виноград фор.	Порез на виноград кр.	Порез куће на ф.	Порез куће на кр.	Порез од заната ф.	Порез од заната кр.	шуцгелт ф.	шуцгелт кр.	Сума ф.	Сума кр.
322	Тома Михаиловичь	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
323	Богићь старац сирома, живи отъ цркве есть мꙋ опроштена порціа												
324	Тодорь Шошкотаць	1	1	1	48	1	—	—	—	—	—	2	80
325	Петарь Михићь морачанинъ	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	2	50
326	Јанко Павинь	—	—	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
327	Милꙋтинь Топаль	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	—	—
328	Димитріе Неделковичь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
329	Милићь Богићь мачванин	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
330	Татомирь Кличкович из Кличевца . . .	—	—	—	—	1	—	—	50	—	—	1	50
331	Живко Копчићь подринаць	—	—	1	36	1	—	—	30	—	—	3	10
332	Ђꙋрађ Кашикаровић	—	5	1	—	1	—	—	30	—	—	2	50
333	Стоиꙗнь Стоꙗдиновичь	—	4	—	48	1	—	1	—	—	—	2	80
334	Баба Зора Петра бꙋгарина	1	—	1	36	—	—	—	—	—	—	1	50
335	Вꙋкое Милосавлевичь пожаревлꙗнин . .	6	½	9	42	4	—	8	—	—	—	21	70
336	Радꙋлъ Раиковичь Баньанинь	—	6	1	10	2	—	3	—	—	—	6	10
337	Стоꙗнь Радинь зеђанинь	2	7½	4	42	1	30	2	--	—	—	8	20

339	Тодосіе Кабаккль зворничанинь	1	7	3	—	1	30	—	30	—	—	5	—
330	Радоица Тарничанинь	—		—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
341	Ћира Миловановичь	—	—	—	—	1	30	—	30	—	—	2	—
342	Иовань Стоиановичь	2	2½	3	42	2	—	4	—	—	—	2	—
343	Ѵдовица ѵбава	—	—	—	—	—	30	—	—	—	—	—	—
344	Милошь липовац	—	—	—	—	1	—	—	50	—	—	2	—
345	Евремь из Аде ковинске оть свтаго Мартина	1	—	1	12	1	—	—	75	—	—	3	15
346	Крстань ковачевичь	1	½	1	42	1	—	—	75	—	—	3	20
347	Павал Перкаћанинь	2	—	3	12	2	—	2	—	—	—	7	20
348	Станко Тодоровичь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
349	Гаврило Остоићь сараилиа	—	4	—	48	1	—	1	30	—	—	3	30
340	Живана ѵдовица сирота са млогомъ децомъ просіакини опроштено												
351	Тодор Здравковићь ресавац	2	1½	2	90	4	—	1	50	—	—	8	50
352	Иовань Мариановичь зет Продановића .	1	2	1	50	1	—	—	75	—	—	3	40
353	Павадь Ћѵрчићь из Ковина	—	—	—	—	1	—	—	50	—	—	1	50
354	Иовань Филиповичь биоградац	6	6½	10	54	6	—	2	—	—	—	18	90
355	Ћира Краићъ скопланинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
356	Ефремъ из Аде	1	2	2	—	1	—	—	45	—	—	3	75
357	Михаило грађанин из Гроцке	—	2	2	—	1	—	—	30	—	—	3	50
358	Никола Стоиадиновичь	—	2	—	24	—	30	—	30	—	—	1	40
359	Таде Драгѵтиновичь призренац	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
360	Михаиль Рѵсинь и Петкова мати . . .	3	1	1	48	1	—	—	50	—	—	3	—

№	Грчанског закона	Виногради фртаљ = 800□°	Виногради охтл = 100□°	Порез на винограде фор.	Порез на винограде кр.	Порез на куће ф.	Порез на куће кр.	Порез од заната ф.	Порез од заната кр.	шуцгелт ф.	шуцгелт кр.	Сума ф.	Сума кр.
361	Степана Марковича негов шталог . . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
362	Стриянь Иосиповичь из Прилипа . . .	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	—
364	Теша Секулинь ђаковац	1	$1\frac{1}{2}$	1	54	—	30	—	30	—	—	2	90
364	Филiа Томићь неговь торъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
365	Стоянъ Марковичь ваида крушевлянин .	1	2	2	—	1	—	2	—	—	—	5	—
366	Иовакь Живковичь ягодинац	—	5	1	—	3	30	—	30	—	—	2	—
367	Бранисав старацъ нишлия	1	—	1	36	1	—	1	—	—	—	3	60
368	Ђурђiа удовица	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
369	Марiа буразеровица	—	—	—	—	—	30	—		—	—	—	50
360	Никола Ћирићь	—	—	—	—	2	30	4	—	—	—	7	50
371	Петарь Калаћински	1	—	1	36	—	30	—	30	—	—	2	60
372	Радоица бузачiя	—	—	—	—	—	30	—	30	—	—	1	—
373	Павалъ Лазићь ћипровацъ	2	—	3	12	1	—	3	—	—	—	7	30
374	Радосавъ Цветковичь пазарацъ	1	3	2	12	1	—	1	—	—	—	4	20
375	Продань Радоевичь ужичанинь	1	3	2	12	1	—	3	—	—	—	6	20
376	Михаило Гроча грочанинь	—	3	—	36	1	—	1	—	—	—	2	60
377	Доия Хера ужичанинь	1	—	1	36	1	—	—	30	—	—	3	10

378	Никола Шиљкъ ужичанинъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
379	Паваль Константиновичь	1	—	1	36	1	—	—	30	—	—	3	60
370	Милошь стражамештерь	—	—	—	—	1	—	—	30	—	—	1	50
381	Мерза удовипа	—	5½	1	6	1	—	—	—	—	—	2	10
382	Ћира Краићь скопљанинъ	2	6	4	36	—	—	8	—	—	—	16	40
382	Иованъ Огњановићь приепољацъ	1	3	1	24	—	50	3	—	—	—	5	30
384	Живана удовица	—	6	1	76	3	—	—	—	—	—	4	20
385	Исакъ Баиковић македонац	4	5½	7	12	2	—	1	—	—	—	10	50
386	Алба удовица	1	—	1	30	3	—	10	—	—	—	14	60
387	Сава Димитриевичь	2	2	3	36	4	—	6	—	—	—	13	60
388	Петарь Милићевичь	—	—	—	36	3	—	—	15	—	—	3	75
389	Ћиро Крстићь	3	5	5	—	1	30	1	—	—	—	8	35
380	Тривунь Гавриловичь из Сребрнице	5	7	9	48	5	—	8	—	—	—	22	80
391	Никола Калаитовичь грочанин	—	—	—	24	7	—	—	—	—	—	7	—
392	Максим попа Игњата	—	4	—	—	—	45	—	50	—	—	2	—
393	Стеm Угриновичь барбир	—	—	—	48	1	—	—	—	—	—	1	—

№	Инвонери (укућани) грчанскаго закона	Инвонери (укућани)									
		Виногради		износ прихода од винограда		занати		шуцгелт заштитни одкуп		С ȣ м а	
		четврт	осмин.	фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
1	Филипь Стојановичь палежанинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	Евто Стојановичь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Данило Димићь солȣнаць	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2	Кȣзмань Димићь солȣнаць	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
16	Петаръ Димићь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Евто Дачићъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
17	Никола Дачићъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Цвејань Михаиловић кȣмодражанин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	50
20	Ференць Чипчіа	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—
23	Глигорие Гавриловичь	—	—	—	—	4	—	—	—	4	—
33	Петаръ Величковичь београдац	—	—	—	—	1	30	—	—	1	50
33	Јана Вȣчкова ȣдовица	3	5	5	48	—	—	—	—	5	80
36	Петаръ Ивановкћь	1	4	2	24	—	45	—	—	3	15
36	Димитрие Јанковићь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
39	Никола Алагићь травничанин	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
40	Паваль Пантелићь из Пантеліе, неожењенъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

43	Спасое Веселиновичь неоженьенъ ћипровац .	—	—	—	—	3	30	—	—	3	50
43	Тодорь Ђуричь неоженьень из Алексинца 2 форинта отьбио, што е оу варошь а за бечки трошак позаимио	—	—	—	—	4	—	—	—	5	—
36	Милован Дамиановичь из Пожеге	1	1	1	48	1	—	—	—	2	80
50	Инко Торбаровь сибиньанинь	—	4	—	48	1	—	—	—	1	80
59	Нашко Ковачевић травничанинь	1	4	2	24	—	45	—	—	3	15
66	Петарь Трнинь из Трнова	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
72	Иосивь Иосивовичь нишлиа	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
78	Аврам Живана Бранковића неоженьен и оште е слуга	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
80	Никола Стоиновићъ морачанинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
91	Иовань Михаиловић параћинацъ	1	—	1	36	—	45	—	—	2	45
86	Савко Витошевић пеђанинъ	1	—	1	36	—	45	—	—	2	25
88	Нихола Ђуркићь енополацъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
89	Димитрие Баић сечуицъ . . , ...	2	3	3	48	5	—	—	—	8	80
96	Анта Петровићь мачванинь	—	—	—	—	—	—	—	—	2	—
96	Димитріе Берберовићь ресаваць	1	4	2	24	1	—	—	—	3	40
100	Иовань Сула суводолац	—	5	1	—	1	—	—	—	2	—
101	Радосавь Димитровичь из Дрвенте	1	4	2	24	—	45	—	—	3	15
101	Адамь Цреваровичь параћинац	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
102	Лазо Милошевичь морачанинь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
104	Иованъ Миличь забрежанинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

№	Инвонери (укућани) грчанскаго закона	Инвонери (укућани)									
		Виногради		износ приход од винограда		занати		шущгедт заштитни од-куп		Сума	
		четврт	осмин.	фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
106	Срећко Бакаль из Рашке	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
120	Лука Витошевићь пећанинь	—	—	—	—	8	—	—	—	8	—
126	Арсеніе Давидовичь смедеревацъ	1	4	2	24	—	—	—	—	2	40
126	Живань Димитровићь ћурчіа	2	½	3	18	—	—	—	—	4	30
128	Живань Белковичь белополацъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
137	Васо Хачинь светогорацъ	1	6	2	40	—	45	—	—	3	55
144	Петаръ Ракосавлевичь ушао у очину нумеру, и неожењен есть	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
149	Иовань Пеишковичь морачанинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
150	Раиліа Стевановичинь	1	7	3	—	—	—	—	—	3	—
150	Максимь попа Игнята брать	—	4	—	48	—	30	—	—	1	30
151	Стоянь Кузмановичь смедеревац	1	—	1	36	4	—	—	—	5	60
152	Стоиянь Димићь Доркинь зет	1	4	2	24	—	45	—	—	3	15
153	Сима Димитриевићь црнобарац	—	7	1	24	—	30	—	—	1	90
155	Иовань Алагићь травничанин	—	6	1	12	—	30	—	—	1	70
170	Иовань Радовановићь сокольанин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

176	Божа Радивѹковичь из Приштине	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
190	Стоянь Стоишичь из Рѹме	—	4½	—	54	—	30	—	—	1	40
194	Стоиянь Ристић заечарац	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
194	Ћира Ристићъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
197	Иовань Михаиловичь бечкеречанинь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
198	Михаило Грѹинь бачванинь	1	—	—	—	—	30	—	—	—	50
200	Ђѹка Станковичь бачц	—	7	3	—	1	—	—	—	4	—
201	Иовань Крстићь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
210	Иовань Огньановичь приеполяцъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
211	Никола Димитриевићь црнобарацъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
215	Лика ѹдовица	—	5½	1	6	—	—	—	—	1	6
216	Вѹица Стевановичь Чѹтѹрићь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
219	Стевань Малетић банаћанинь	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
221	Михаило Ристићь	—	3	2	12	—	15	—	—	2	95
223	Петаръ срећкове бабе синъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
237	Мариянъ алмашацъ	—	3	—	36	—	20	—	—	1	10
240	Димитріе Сарачъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
241	Тома Павловичь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
251	Иованъ Лѹкићь зворничанин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
258	Марко Вѹченовъ зећанин	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
275	Иосивъ Радовановичь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
300	Павалъ Николичь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
303	Никола Настићь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

№	Инвонери (укућани) грчанскаго закона	Инвонери (укућаня)									
		Виногради		износ приход од винограда		заната		шуцгелт заштитни одкуп		Сума	
		четврт	осмин.	фор.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.	ф.	кр.
326	Татомиръ Кличковићь из Кличевца	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
3-8	Баба Зора	—	4	—	48	—	—	—	—	—	48
335	Глигоріе Вȣкоевичь косовлянинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
335	Иовапъ Вȣкоевъ косовлянинь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
335	Иованъ Маріановъ зетъ	1	2	2	—	—	45	—	—	2	80
343	Аћимь Вȣкомировичь пећанинь	—	—	—	30	—	—	—	—	—	50
346	Рако Радȣковићь приеполяцъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
347	Лазо Павловичь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
349	Иованъ Гавриловичь осечанин	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
349	Иліа Гавриловичь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
351	Адамь Павићъ зворничанинь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
379	Петаръ Доићь	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
384	Петаръ Лȣкићь	—	4	—	48	1	30	—	—	2	30
3ь4	Мишко Табакъ	1	2	2	—	2	30	—	—	4	50
387	Вато Савићъ карановчанинъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
138	Стеванъ Остоићь	1	4	2	24	—	—	—	—	2	40

133	Марко Раиковићь	—	—	—	—	1	30	—	—	1	50
14	Ђȣка Еремићь великорарађанинъ	—	—	—	—	2	—	—	—	2	—
30	Неделко Ꙗковлевичь из Сталаћа	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
	Дамнѧнъ Смолинъ просѧкъ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
196½	Станое Шаѵновић косовлѧнинь	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50
200	Стевань Ѹгриновичь										
	Продан Мишка Ресе зетъ просѧкъ, естъ мȣ опроштено	—	—	—	—	—	45	—	—	—	75
		—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1	Тодоръ арнаȣтъ	—	—	—	—	6	16	—	—	6	16
2	Анта арнаȣтъ	—	—	—	—	—	16	—	—	—	15
3	Тодоръ Атанацковичь	—	—	—	—	6	18	—	—	—	18
4	Михаило и Ђеорђie	—	—	—	—	1	—	—	—	6	—
6	Ивко Казимировичь из Срема	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
39	Гаврило Алагићъ травничанинъ	—	—	—	—	1	30	—	—	—	50
40	Тимко бакалинъ	—	—	—	—	1	—	—	—	1	—
50	Цветѧнъ Ђȣкићь	—	—	—	—	—	—	—	—	1	—
55	Голȣбъ Гаинъ бачванинъ	—	—	—	—	—	30	—	—	—	50

На ову годину 1720 овде у овом порциономъ тефтеру есте порциа на винограде, куће и занате порезата.

На винограде	фор.	898.	49.
На куће	„	905.	14.
На занате	„	970.	16.
Сума .	фор.	2774.	20.
И на 280 № шуцгелть порезато .	„	420.	—
Чини свега тога сума . . .	фор.	3194.	20.

Прохесаплено бисть пред варошкимь604 бировомь Станоемъ Радоевићем, и ешкутомъ Иваномъ Цветиновићемъ, и варошкимь нотарошомъ овде у Табани овогъ 20-ог днева месеца Юніа године 1720.

165.

Капетан Илочки Секула Витковић брат познатог Обркапетана ваљевског и чувеног јунака Јевте Витковића пише будимском таначу, да деци неког Атанацка, који је био катана ђенерала Манастерлије, наплате аманет.

„Доброродни господине бировь кои се наоде у Табани.“

С овомь книгомь обзнануемь, како е ова жена била своимь мужемь стаяла у Баи, а мужь био именомь Атанацко, и исти е незинь муж био катана покоинога ђенерала Манастирлие. Пакь е Атанацко ове жене мужъ, што е имао свога сиромаштва, те е неговь отаць дао трговцемь, а у то се учинила ребелия, Атанацковъ отаць дао темесућь своиои сестри у Табани коя седе, а истои Атанацковои тетки име Анђелия, и она е иста Анђелия съ темесућемь Атанацкова оца и Атанацковим она ниова сестра узела е од трговца у коме било 200 форинтиАтанацкова оца и Атанацкови. Зато памь огласуемо, како су остале одь Атанацка нение сироте зато саде свое добро траже, како и ни е право, да сироте

код свога добра сиротѵю, а ниово добро да дрѵги еде. Зато вась молимь кои се наодите поглавари ѵ Табани, да бисте овои жени наплатили, зашто ние потрчала стаити дрѵгим трговцемь на пѵтъ, него е боле, да дѵжни плаћаю, кои сѵ дѵжни, а има трговаца ѵ Табани, кои добро знадѵ, како е иста Анђелиа ѵзела 200 форинти Маиа 16 1720 год. ѵ Паланци.

Сотимь остаемь на слѵжби
Севѵла Витковић с. р.
Капетань Илочки.

166.

Архимандрит Исаије Антоновић са осталим будимским свештеницима жали се српском таначу, што их Немци и Мађари при богослужењу узнемиривају, подсмејавају им се, и кроз црквени прозор бацају у цркву којекакву поган.

„Благородномѵ господарѵ бировѵ поштене наше вароши бѵдимске и прочим господарем ѵрежденим, кои сабираютъ се ѵ поштени варошки домь."

Како по дѵжносте нашои обıавлюемо свимь поштеним господаром поради ови пеньџера, кои гледаю ѵ портѵ црквинѵ, и нисмо мирни свое правило црковно исьпльнıати оть Мажара, Немаца и оть дрѵгих иноверних; него кроз оне пенџере чине подьсмехь нашемѵ крстѵ, кадь се крстимо.

Такожде и люди ѵ велики пость, каде метанишѵ, нисѵ мирни от нихова подсмеха, сврь тога безь нине песьне и вике. И оште овьчие главе и кости, и дрѵгѵ погань, што неможемо именовати, промећѵ крозь пенџерь ѵ портѵ црковнѵ, што ние обичаı пити е прилично.

И до сад смо николико пѵта изь ѵста говорили господарѵ бировѵ и дрѵгим господаремь, да тога не бѵде

а саде и мемориаль о̓ваи есмо дали да далѥ црква неможе тога гледати.

С тимь остаемо васегьдашніи ващи богомольци.

Ѿ Табани 20 Месеца Юла 1720.

Архимандрить Ісаіа Антоновичь
Са остали свештеници.

167.

Ћесар Карло VI. даје заштитни лист, тако звани „Schutz Patent“, српском војничком крајишнику Михајлу Чрнојевићу и његовој породици, који је становао у Араду.

„Wir Carl von Gottes Gnaden Erwöhlter Römischer Kayser zu allen Zeithen Mehrer des Reichs in Germanien zu Hispanien, Hungarn, Böhaimb, Dalmatien, Croatien, Slavonien und Servien König: Erzherzog zu Oesterreich Herzog zu Burgundt, Stayer, Kärndten, Crain und Würtenberg, in Ober und Nieder Schlesien, Margraf zu Mähren, in Ober und Nieder Laussnitz, Graf zu Habsburg, Tyroll und Görz etc.

Entbiethen allen und jeden Unseren in Hungarn stehenden Trouppen von zeit zu zeit Commandirenden Generaln, auch übrigen Hoch und Niederen Kriegs Officieren und gemainen Soldatten sowohl Teutsch, alss Spännisch, Hungarisch, Croatisch, Wällisch, Räzisch und all anderer National Milicz zu Ross unb Fuss, Was Würden Standts, oder Wesens die sein, Unser Kayss, und Königl. Gnad, und geben Euch Hiemit Gnädigst zu Vernehmben, dass Wir auf allerunterthäntgstes Bitten Unssers Geträunen Lieben Michael Csernovich Räzischen, Militär Inwohners zu Arath, dessen eigene Person und sambtliche Familia nicht allein, sondern auch sein in aldassiger Reizen-Statt habende Behaussung mit allen Inwohnern auch übrigen an und zugehörungen, Wie die immer Nahmen haben mögen, da von nichts aussgenoh-

men, in Unser Kays. und Königl. Glaith; Schuz, und protection gnädigst aa und aufgenohmen haben.

Befehlen derohalben Hierauf Euch obbemel(de)ten allen und ieden Hiemit Gnädigst und gemessen: dass Ihr gedachten Michael Csernovich aïgene Person, und Familia, auch seine zu Arath habende Behaussung, dero Inwohnern und übrige Appertinenzien Wüder disses Unsser gnädigst ertheiltes Schuz-Patent auf einerley Weisse mit aigenmächtiger einlogir oder Einquartirung, Exactionen, Geldtschäzungen, Brandt, Blinderung, oder abnahmb Gross und Kleinen Viechs, Ross, Wägen, Getraÿdt, Wein, Bier, Victualien, und alles anderen, Wie das Nahmen haben maag, nicht Beschweren noch Ihnen sonsten einigen Gewalt oder etwas Widrigcs zuemuthen, oder Wiederfahren lassen, ia auch solches von Anderen zu bestehen nicht verstatten, sondern selbte viellmer bey mehr erholte Unsserem offenen gnädigsten Schuz-Brieff in allweeg kräfftigst handhaben sollet. Disses alles iedoch, wie erwehnt, auf die dem Comitat, oder Orth alda de praesenti, oder über Kurz oder lang zuekommende allgemeine onèra, oder Auflagen keines Weegs zu Verstehen oder zu extendireu, das Mainen und Wollen wir ernstlich bey Vermeidung unsserer Ungnadt, und wird hieran unsser gemessener Befelch Willen und Mainung Vollzogen.

Geben in unserer Statt Wienn den 25 Monath Tag Septembris in 1720. Unserer Reiche des Römischen in 10-ten, deren Hispanisch in 18-ten, deren Hungarisch und Böhaimbischen auch in 10-ten Jahr.

Carl.

Eugenius v. Savoyen m. p.

Ad Mandatum Sacr. Caes. Regiaeque. Majestatis proprium.

Antoni Joseph v. Ottl m. p.

168.

Владика будимски издаје наредбу и правило, како да се владају свеħеници. Месеца Декембра 30 1729.

Михаилъ Милостію Божиею Епискѹпь Бѹдимски и прочимь.

А. Свештеници ѹ братскои любови да биваю, и на правило сваки ѹ црквѹ да идѹ, кроме кое велике нѹжде неби могао стигнѹти, и тѹ нѹждѹ обꙗвити стареишемѹ свештеникѹ, кои бѹде такожде и он да испита кое ради нѹжде ние могао стиħи.

В. Кои бѹде наређень стари, да сѹ мѹ сви свештеници ѹ повинованю и ѹ послѹшанію, и без нѥгова вапроса, да ништа нетворе, све што ħе творити з договором, и сречениемь стареишемь кои бѹде.

Г. Нѹрие како сѹ и досле бивале, тако ħе бити и отселе.

Д. Свештеникь коме е череда, да бѹде ѹсталацъ за црквѹ, и пречестити, и крстити. Ако ли ко ѹмре непричестень или некрштень, онь хоħе пасти ѹ велики штрофъ.

Є. Свештеникь, комѹ бѹде ѹ нѹрии свечарь, онь самь да иде свечарѹ и собомь може повести свештеника кога хоħе, гди е вазможно свечарѹ.

Ѕ. О прѣставлени(ю) коега Христіанина, да неимаю свештеници себѣ искати прѣжде, докь необꙗве, стариемѹ, да се напредь милостинꙗ подобна местномѹ Архиерею, паки свѣштеници себѣ да иштѹ.

Ꙁ. Ако би се спinduced поречили два свештеника междѹ собомъ, да немаю по мирски кѹħа карати се, и ѹничижавати едань дрѹгога; него да обꙗве стариемь свештеникѹ, а онь ако неможе поправити, а онь нека каже Архиерею, прочто сѹ се карали, а онь ħе провидети, о чемь сѹ се карали.

Ѵ. Свештеником за проводь кои се обуку и прате до гроба, по марияшь свакомь. Ако ли и повише кои Християнинь да до три. А кои свештеници нису обучени и буду на опелу по десетакь.

Ѳ. Подушие свештеникомь. Подушие одь маню руке 60 новчића, одь више руке: 120 новчића, ако и да сарандарь, и то подушие свештеникомь.

І. Венчанице од сирома 1 фор. а од среднюга 150 новчића; а од болярина 3 форинта.

Й. А кад би се представио кои православни христианинь, првее да призову протопопу, паки еднога од кметова, и потомь да нареде милостиню, првее местному архиерею, по томь цркви и свештеникомь, како се гди види прилика.

169.

Будимци Пештанци и Сентандрејци пишу свом владици Михајилу Милошевићу и одговарају на његово писмо од 11. Фебр. 1721, у ком се владика жали на своју братију, који чине немир и распру бавећи се око ћесарова двора у Беъу.

Прѣосвештенеишему и преимущественеишему госп; госп. намь премилоетимнеишеми оцу и благодетелю.

Примисмо ваше преосв, писание писато Фебруара 11-ог, и разумесмо васе подробно написана ва неи; како спрве и друге и саданю на сваку имамо плачевну жалость и скорбь велику сами незнамо, што саде чинити. Незнамо ваше преосв. господство, што и како бачки господинь (владика Совроније Томашевић) вь тамо ва Бече на вась велику тужбу предложиль, а тако и ваше преосв. господство.

Незнамо како се одговарате против его, а са више преосв. господине, како и сами у свакои пошти пишете п р о п а д о с м о п р о п а д о с м о и м и и ц р к в а и п р и в и л е ђ и е и н а р о д ъ.

Зато саде велику печаль и бригу имамо и све мислимо, и што и каквu несрећни последакь бyдемо имали.

Само ваше преосв. господство просимо и молимо за Бога, за Бога учините милость, и нась ради велику любавъ учиничи просимо, и мирь мирь за Бога чиниите. Понеже како и сами пишете, пропадосмо и одосмо. А доста намь жао и на едну страну и на другу, што ни ти се намь зказуе чинити, знамо, што се горе ва Бече чинить, и што из тога произидеть.

Само ваше Преосвештенство мирь за Бога, понеже у првои смутни питати нисмо, тако и садь незнамо што чинити, Него мира чините за Бога.

За кое у господа Бога просимо и остаемо ожидајући добра здравиа целyюћи вашег преосв. десницу.

28. Фебрyара 1721.

Ꙋ Будиму заедно са пештанскимь
и сентандреискимь народомь.

170.

Митрополит Вићентије Поповић писмом својим од 16. Августа 1722 из Карловаца позива будимску Јепархију на опште народни сабор на 8-и дан месеца Септембра. За овај сабор досада није се ништа знало.

Викентие божіею милостію прасославни Архи-Епископ и врховни Митрополить Словено-Србскіи.

Смѣреніе наше пишеть въ пределъ бyдимске епархие, ва варошъ, прьвее Табанъ (Будим) и Пешту и Сентандреиску и Острогонску, како свештеникомъ тако и осталимъ христианомъ православнимъ нашимь мир и благословеніе господне буди са вами. — — — — — А по сих весто вамь буди, како нами е дошла цесарског величаства милостивна заповедъ или ти резолуциа на наша народна прошеніа, кою имамо при руку саде, запечатену подъ таинимь цесарскимь печа-

томь, коя се пише свемꙋ нашемꙋ србскомꙋ народꙋ, кою валя намь саборне отьпечатити, прочитати и покорнеише послꙋшати, и добро разꙋмети. Того ради писали есмо по стих краина и предели, народꙋ нашемꙋ, и рокь томꙋ поставили на осми данъ гредꙋштаго спредь месеца Септемвріа, то естъ, на рождество прѣсветіе Богородице, да отъ свакога предела имадꙋ доћи по два чловека разꙋмна на исти рокъ, и сваки абие по примленію сего писаніа да има отъ свога предела на писмꙋ ꙋ пꙋнтови (пунктови-тачкама) принести какове годе имадꙋ теготе и ꙋвреденіа, проти прьвога комисионскаго нарежденіа и привилегіа народни, или било отъ военске стране, или отъ коморске, или старе или нове гравамине (теготе, жалбе).

Тако и ваше христолюбие, да се справите доћи, отъ тамошне стране два чловека, ако бисте послали из Пеште господара капетана Маноила и острогонскаго гесподина капитана Илию Якшића, а наипаче кога ви саборно изволите наредитп, са потребнимъ трошкомъ своимъ, да стигнете на ꙋречени рокъ ꙋ Петроварадински шанацъ, безъ никоега преслꙋшаніа, нити да чекате дрꙋгога писма отъ насъ ꙋ томъ. Дато ꙋ Карловци месеца Аѵвꙋста 16 (ѕі) днь. 1722.

161.

Пуномоћије дано од будимског Јепархијскот сабора посланицима својима на сабор који је држан 8-ог Септ. 1722 године у Варадинском Шанцу (Новом Саду).

„Ми низꙋ писани знамо с овим нашим писмом сваки пꙋть, како се сакꙋпише низꙋ сказани по редꙋ господари поради посланога писания отъ преосвсштенога господина Митрополита Вићентия сабора ради, кои е казань бити о рождаствꙋ пресветие Богородици Авгꙋста 8. (ово је слꙋчајна погрешка јер је овај светац

свакад ꙋ Септ.) на целꙋ епархию бꙋдимскꙋ варошъ Табанъ ꙋ Пештꙋ, такођеръ и от Сентандрею, и Острогонъ, Стоино-Белиградъ и прочимъ скꙋпа изабрати и послати два добра господара цело савршено отъ ове горне стране. Того ради мих савакꙋпивши се скꙋпа саборно са свештеници и остали доле речени господари, и избрасмо единодꙋшно и помеђꙋ насъ, првомъ господина капетана из Острогона Илию Ꙗкшића, поредъ нега господара Станоꙗ Радоевића, из Сентандрее господара Теодора Миловановићъ отъ за све нас доле саборꙋ, да се потрꙋде и за насъ да бꙋднꙋ. И ючинише имъ цене на данъ по два форинты о нином свемꙋ трошкꙋ, само кола, што имъ поклонисмо, на кои ће они ићи и таким начином, што би дрꙋгога послали не било окромъ ради сабора, да ходе. Зато и оваи контракъ саде начинисмо болои вери на ове послане три господаре, и нинои ꙋреченои цени, што смо сви контени на нинъ пꙋть, на кои саде них опраламо с равном и еднаком волом, и с наши печати сꙗчим начиномъ потврђꙋемо. Мих бировъ Живанъ Бранковичъ са ешкꙋти.

(М. П.) Мих Маноилъ Николић
из Пеште са остали.

(М. П.) Мих бировъ Михаилъ Иовановић
сентандреиски, са ешкꙋти.

(М. П.) Мих Ђеорђие
из Стоино Биограда са остали.

(М. П.) Мих бировъ Иованъ
из Шошкота са остали.

172.

Илија Јакшић из Острогона пита Будимце у свом писму од 23 Марта 1823 год. за насила, која чинише римпаповци православним Србима, и саветује их шта да раде.

Дато ꙋ Острогонꙋ Марта 23, 1723 лето.

Лепо поздравлѣніе вамь благородни господарꙋ бирове, ꙋ добром здравію желим съ овим листом вас обрести.

Прочее како смо чꙋли од тамо, што се стало, молимь ино неучините отпишите да извесно знамо, како се стало, свакојако люди кажꙋ, не знамо коме веровати. А наилепше намь за црквꙋ отпишете, ели доиста, да сꙋ силом ꙋ цркви хтели м и с ꙋ (латинску летурђију) слꙋжити. Како чꙋемо неможемо веровати. Ако бꙋде доиста; то се невала оленити, да се цесарꙋ све по редꙋ не отпише. То е велика чꙋдо, што сꙋ почели; и што се е свршило. А за градь, како е запалѣнъ, и што остало; ели што вама од онога треска било, и Пештаном. Од свака слꙋчеиіа нам по редꙋ отпишите, да можемо до истине веровати и прочее.

Поздравите остале приятелѣ познане. За тим остаемь чекајући ответъ

Свагдашны доброжелац
Иліиа Јакшић с. р.
Обр капетан.

173.

Данилю Учитель будимски жали се будимском таначу, и подноси оставку на учителство.

1723. Месеца Юніа 22.

Молим се понизно и препорꙋчꙋем га низꙋ именовати, прво господарꙋ бировꙋ и осталим господарем таначником, кои седе около танача,

Прво позаради школе, што самь ђаке ѕ школи ѕчио, година ми е и време изишло како сте наредили, и на оной сам речи био каил и стало за еднѕ годинѕ, и слѕжио сам свим господаремь скѕпа, како сѕ наредили и заказивали, и свакомь самь господарѕ ѕ повиности био.

Паки тога ради молим сѣ прво господарѕ бирову, и осталим господарець таначником, кои седе около танача; за више не могѕ слѕжити. Радь самь господаром и више слѕжити, али немогѕ, зашто немогѕ делати двѣма господином на едноме, зашто немогѕ делати, заштосѣ свештеници наши срьде се по за ради деце за свакѕ слѕжбе иштѕ да ц слѕже, а ы се боим господаре, да ми не дођe речь, зашто за вишѕ слѕжбѕ не смем давати кроме ѕ цркви.

И дрѕго, господари изводе децѕ из шьколѣ, а ни сѕ на оноц речи господарской, како сѕ и прежде господари говорили, и коя сѕ деца под плаћѕ онѕ децѕ изводе, и кои ни сѕ свештеници ѕзели сваки по двое деце изь школе, а за сироте ми нарѕчѕю бехь плаће да ѕчѕ, а под плаћом коя сѕ деца, оня изводе из школѣ. За вишѣ господарѕ бирове и остали господари немогѕ слѕжити от данась, да знате.

И дрѕго господари добри, на кога имам вересіе, што е ѕчио несмимь ни искати. И е ли право господари, кое дете ѕчи два три дни, пакь недође до сѕботѣ, паки кадь мѕ заиштемь ѕреченѕ плаћѕ, како сѕ добри господари наредили, не хоће да плати, веће говори ни самь ѕчио свѕ неделю, да ти платимь. А дрѕго имате; доће от полак неделю, те ѕчи до сѕботе, а кадь мѕ заиштемь грошић, а онь вели ни самь свѕ неделю ѕчио. Те едьно дрѕго никако неможе да стигьне. А господари рекьли и наредили: ако ће еданѕ дань бити ѕ

шьколи, а преко све неделю да недође в школв, и дођо в Свботв нека плати грошић, ти зато ни си кривь нека доходи.

И я се молим, прво господарв бировв і осталим господарем таначником, кои седе около танача, такођерь, кои св и из окола господари обретаю в нашои поштенои вароши табахани, више не могв слвжити от данас, за што ми е криво, неслвжимь такмо в школи, него имам и вишв слвжбв, како и сами знате.

И со тим писмом остаемь на слвжби прво господарв бировв осталимь господаремь, кои седе около танача и свим, кои се из окола обретаю и нашои поштенои вароши табахани.

Даниль школа-мештер вароши.

174.

Декрет Карла VI. од 6 Септембра 1723 подписан у Златном Прагу, у коме препоручује и налаже угарским властима да поштују србске Привилеђије. Овај декрет саопштавамо у савременом преводу као документ досад непознат.

Каролъ VI. и проч.

„Двховніи поштовани и проч: вѣрны и нам возлюблени.

И оштѣ прежде вама на знаніе есть недвоимо, защто и крозъ кои оузрокь народ иллирическій, илити расціанскій, оу горне именованом кралиевствв нашем оугарском пребивающте, въ приликах новеншея діетѣ пожунскои, превелегіе свое, нихма от благопочившихъ пренаследников наших римскых властела и оугарских кралевъ, Леопольда, такоштдѣже и Иосифа, родителя и брата рожденаго, вѣчна им памѣть, милостивнѣ издата; и после от вѣличаства нашего милостивно конфирмовате потврђене и подписанѣ, од оны вармеђахъ, оу кои овам

народ пребива, да се пвбликвю и обдрже, непрестано искали и просили.

И оштѣ сврхь тога милостивно хотѣніе наше, и слвжби нашои потребніи надлеже, да горне именовати народь илиричанскіи оу мирности, и достоиным превелегіама, оу своем обичаю, и оштъ вѣћма обдржати се да имають, како и да садь рѣкше вазда свакад оу вѣрности нихна слвжба васегда познана била.

Кое бѣз свмѥніа на знанв и вам есв. Паки и оу гредвшта времена ов различномь прилвченію, ов тоижде оуздати се възможемо.

Него и милостивно доконавіенаше кралѥско, оу артикулу 104-том междв осталими тегобами, начасти второј належешти и стоешти, Грчаскаго закона луди, оу ниховими издатим милостивнымь превегіамь кралѥвскимь, безбантоване оу обичаю оставити да могв, ясно извѣствве.

Того роди вама овим тврдо милостивно препорвчамо и заповѣдамо, кадѣ примите ово, и развмете оу послатомв народе илиричаскомв или рацоіанскомв превелегіе, кад или они сами, или свое люде пошлю того ради код вась оу явити се хоће въ свдв вармеђе ваше не само да пвбликвете, него нихни по дужности в свачемв обдржавати, и оним коима надлежѣ тврдо заповѣдати да имате, и ино да не имате оучинити.

Милость сврх тога наша цѣсаро кралѥвска ,вама милостивно свагда оставлаем. И дато оу крвлѥвском градв нашемв Прагв дань 6 Месеца Сектемвра. лѣта господни 1723.

175.

Ћесар Карло VI. продаје у разграниченој војничкој крајни у Зарандском дистрикту тако звана камерална добра неком немцу Еделспахеру, и то ће бити прва њемачка госпоштина коју довукоше Србима на врат, да му на својом крвљу одкупљеном земљишту крвцу пију.

„Carl der Sechste von Gotes Gnaden erwehlter Römischer Kayser zu allen zeiten mehrer des Reiches in Germanien, zu Hispanien, Hungarn und Bochaim König.

Getreue Liebe. Euch wirdt hiemit gnädigst bedeitet welcher gestalten Wir den zu Arath der zeit bestelten Dreisiger Sigismund Edelspacher auf denen untherthenigste Anlagen, und uns darüber abgestatteten gehorsammsten Hof Camer, Vertrag die in dem Zarander District und Comitat gelegene Fiscalische Örther, benanntlichen das Dorff Simánd, nach der zu fünf per Cento vohrgenomen ordentlichen Beschrib und Schäzung per 6526 fl. Tövyseghas per 700 Mácsa per 600, und Kakucs gleichfalls per 600 fl. zu sammen aber sambt derenselben zugehörungen und appertinentiam, wit solche in der vorgenommenen Conscription beschriften und aufmerket, auch Rechts und Gerechtigkeits in allen umb 9026 fl. Rein. und zwahr Ihm Edelspacher und dessen manlichen Descendenten Jure perenali, denen weiblichen Geschlecht aber Jure Inscriptionis in Obiger Suma deren 9026 fl. sub legali quoad eandem Summam Fisci Regii Evictione käuflich zu überlassen, gnädigst Resolviret haben. Und nach deme nun benannter Edelspacher obigen Kaufschilling deren 9026 fl. in unserer universal Bancalitets Cameral zohlambt bahr abgeführet und würklich erleget hat.

Als unser gnädigst Befehl hiemit, das Ihr Ihm Dreysiger Edelspacher anberührte Örther und Praedia sammt allen zurgeherungen und appertinentien rechts und Ge-

richtlikeit als desselben Aigenthumb ordentlich übergeben und einantworten annebst über berichten sollet, wie hoch vorbenannte Ihme Edelspacher nun mehro kauflich überlassen Fiscalische Örther und Praedien der dermahlige Arendation Inhaber Graff u. Consprug effective genossen haben, damit hernach die weithere Abschreibung an den selben Arenda quanto der Ordnung nach bewürcket werden möge: den hieran bestehet unser Gnädigster Wille und Meinung. Gegeben in Unseren Statt Wien den 30 Martii 1724, Unserer Reich. des Röm. im 13 deren Hispanien im 21, deren Hungarn und Böhaimb im 13 Jahr.

C a r l.

J. F. Gr. zu Ditrichstein m. p.
Ad mandatum Sacr. Caes. Cath.
Majest. proprium.
Jochann Jacob Gr. u. Werdenburg.
Frantz Math. Coper.

Collationirt, und ist vorstehende Abschrift seinen wahren Original von Wort zn Wort gantz gläuchlautendt Wien den 3-ten Aprilis Anno 1724.

(L. S.) Carl Joseph Hindermeyer kays. kön.
Cammer. Registr. u. Taxator.

176.

Угарска дворска канцеларија год. 1724 потврђује, привилеђије, које је ћесар Леополд I. дао 1696 год. будимским Србима, и које смо под бр. 4. и 5. саопштили. Овде прилажемо сувремени превод реченог списа.

„Пошто Саветь цесарски воинички и толико пута грчанскога закона Раце у варошу Будимскоме реченои Табана стоешти, ради обдржания нихова пургерства, овои кралевскои канцеларіи препоручио, и такожде исти Раци виде се имати милостивни привилегиюмь Леополда

1696 и од светле цесарске дворске камере ескпедировати, чиои власти за оно време есѹть надлежали (и сврхѹ тога издати привилегиѹмь сведочи, да исти Раци на начинь дрѹгихь пѹргеровь бѹдимских. имаю се држати, такожде и сврхѹ тога исти бѹдимци негледавши на нихов привилегиюмь, после ва годинѹ 1703 добить) ради коега добитиа речени Раци 1500 фор. есѹ предали, и исте Раце веће ва брою 39 персона ѹ пѹргерство сѹ примили, дакле наипосле они Бѹдимци своемѹ привилегиюмѹ на сѹпроть есѹть ѹчинили. А паки саде речени Раци ѹ садашнемь нѹтрнемь кралевства потрешению ,и ребелионѹ, ѹ верности царскогь и кралевскогь Величаства вредне и добре, (ђако ти верне верованих места комендантовь и дрѹгихь врховнихь официровь, како воиничкихь, тако камералскихь, а паче и магистрата онде варошкога приложеними сведочбами посведочѹют се или ти извештѹют се), да ѹчинили есѹ слѹжбе воиничке, а паки и сада великѹ и доста тешкѹ саборнихь тегобахь контрибѹционалнихь и варошких странь подносѣть, саборне паки доброте и слѹжбе варошке, или слободе ѹживають, паче како и дрѹге слободне вароши кралевске вароши Раци: наипаче Пешти Острогонѹ, Белиградѹ Столномѹ еднаки са бѹдимци привилегиѹмь варошки имають.

И нато недглсдавши године прошавше 1723 ѹ Бѹдимь послати комесари кралевски, да сѹ исти Раци вредни и достоини ѹ пѹргерство примити се, да и неистискѹють оть пѹргерства, (а и пакь ѹ датои инштрѹкціи не имали сѹ таи Аѹторитать). Пошто паки канцеларии оваи ради више реченога рацкога привилегиюма ни знано ние било да имають; а такожде нити магистрать, нити пѹргери нисѹ нима сѹпроть, него паче, да се ѹ пѹргарство приметь, саветѹеть.

Того ради и канцелариꙗ ова ваше цесарско и кралевско величаствие, да се Раци примꙋ и пꙋсте, понизно препорꙋчꙋеть се.

Дато въ Бечꙋ 6-ог Септ. 1724.

Адамꙋс Ладиславꙋсь Ердꙋди с. р.
Петрꙋсь Вегь.

177.

Митрополит Мојсије Петровић у писму свом од 4-ог Маја 1724 бавећи се у Пешти посредује у парници између неког будимца и београдлије и доказује надлежност београдског тaнача.

Поштени господар бировь и са остали поштени Ешкꙋти бꙋдимскіе долніе вароши. Разꙋмели смо, што е господарь Ћира Ђꙋкићь, после нѥгова покоинога оца, са овимь истимь Марцикомь хесапили есꙋ, два крать что сꙋ били оу саедини, трговином нихномъ. И паки, кад сꙋ се хтели раставити, то есть разортачити трети пꙋтъ есꙋ се хесапили.

И нихне хесапе лепо очистили пред неколико поштенни господара ондешни ꙋ Белиградꙋ; где имь есть био дꙋћань и трговина нихна. каке и намь есть оглашено отъ исти они поштенни господара, кои сꙋ и по трговачкомꙋ сꙋдꙋ поред нихь двоице исказиваню, и хесапъ погодили и разсꙋдили; и писмано заключили. Да сад паки по дрꙋги пꙋть чловека истого того реченнога Марцикꙋ ꙋ немир даете чинити, и трꙋцꙋете сꙋдь оним поштеним господаромь трговцемь ꙋ Белградꙋ, и хоћете по дрꙋги пꙋть паки овде да имь насилꙋете, да се хесапе, и сꙋдь да имь чините, кое би било на преюдицію онои поштенной вароши белиградской, отъ кое бꙋдеть и протишталаціа и на далше промотренѥ, да неможете ви нихни люди тако трꙋцовати. Него зато добро гледаите, что ис тога бꙋде на конаць дошло. Ако ли се бꙋде что господарꙋ Ћири Ђꙋкићꙋ криво

видело, можете га с варошким вашим поштенним писмом рекомандировати; онамо белиградскои вароши поштенним господаромь сѵдцемь; что е по правици, да мѵ задоволность ѵчинеть, зашто имь е онамо и дѵћань біо и трьговина; и чловек тои Марцика из Белграда есть, коемѵ ви неможете тоу сѵдити; него еговь сѵдацъ ѵ Белградѵ.

178.

У свези са Јакшићевим извештајем стоји и управо допуњује писмо познатог капетана Манојла Николића из Пеште од 22-ог Марта 1721 год.

„Ва кратце извѣстѵемо вашим милостимъ, како знате и сами пређе да есть дошао господаръ обркапетань Иліа, и показао намь свою пленипотенцію отъ краишнихъ господаровъ официровъ, како сѵ и намъ о томѵ писали, а не двоимь такођерь и вамь. И ниегово господство не има се кадь бавити, него има и дрѵго дело. За то, кои ћемо се одавде наредити, хоћемо до ваших милостех сѵтра рано тамо доћи. Него да се разговорите, и кое нарѣдите, да бѵдѵ рано готови, кад бисмо и ми ка вамъ пришли, да за едно поћемо горе до Сентандрее. Пак ћемо се онде сви заедно договорити (на јепархиском саборѵ) и отити и до негова прѣосвештенства господина митрополита, да видимо за такво дѣло конца, зашто краинским господарима вала нам отговор давати, а знам, да ће и господин Митрополит Моѵсие поити горе. — — — — — — — — — —

179.

Извештај калетана Илије Јакшића из Острогона, који је био посланик будимске Јепархије на сабору у Варадинском Шанцу, 1722. год., у коме даје рачуна о свом посланичком раду. Овај извештај написан је 24. Марта 1724 год. у Сентандреји.

„Благородни, и благочастни господари обркапетани и остали часни официри, нам ва господе своиственнаа братіо, и господари любими и преважделенни.

Ваших брагородіах частное писаниіе благолепно есмо примили, и васа писатаа општа наша изволєніа есмо разѹмели. И тако немедленно есмо се васи сабрали, како есть ка нашь пришаль господинь обркапетань Иліа, и кѹпно поишли од Свети-Андреи ка их преосвештенствѹ. И четир крать после нашего междѹсобнаго разговора, есмо ишли састати се са неговим преосвештенством господином митрополитомъ. И ни смо могли ни лице видети нєгова блаженства, говорећи, да се неможемо састати, за што се пари. Него чрез госп. владикѹ Михаила есмо отговоре примали прьви и дрѹги отговоръ да ніе говорено, или прима или не они први Саборь ѹ Шанцѹ Варадинскомъ, поред наследіа митрополитскаго, него говори толико, да како сиђе тамо доле, да хоће владике и сабор паки и за то изнова кѹпити о сашаствію св. Дѹха. И на то пак есмо меморіалне пошли и просили се, да намь отговорь даде последни, што ћемо отговорити вашимь господствіамъ, или се држи саборнаго и своега првога договора, или не, и да сабора дрѹгога ми зато више не можемо имати; него что смо единь крать ѹчинили саизволили опште и и потписали се, нити се паки ми смемо ни можемо сабрати и састанка оппштаго чинити без допѹштеніа двора цесарскаго, како есѹ таи обичаи сами ѹчинили, нити пакъ времена своего ѹ томъ гѹбити, и харчити се и трѹ-

дити, него што е еданъ пѫтъ доконато саборно, на оно се свагдаръ држимо, и сада и ѹ напредакъ и надъ свимъ тимъ да ћемо еште и размишленіа различна дворѹ положити, што се толико кратъ сабирамо и каковъ разговор имамо, и да не двоимо, како дворъ царски ніе разѹмео за први нащъ састанакъ и за ово избранніе наследніа митрополитског, пакъ зато и дрѹги пѫтъ да се давамо просити, и за то ће доста мисли бити, и коначно да знамо наипосле, што ће намъ отговорити, да вашимъ господарстіамъ отпишемо.

И паки чрезъ господина владикѹ Михаила есмо отговоръ на то добили, да до сабора реченнаго не може бити. И наипосле да е отказао, да неда нити тога допѹшта бити. У тимъ не знамо, что ће из тога бити.

Него вашимъ господарствіам ми свих ниже подписати братски обзнанююште сицевое, ми стоимо и држимо се онога нашего прваго сачиненіа и саборнаго ѹтврьжденніа, и хоћемо и зактевамо, како ти и ваше благородіе, ми неотстѹпамо от наше речи, печатах и писмах, и ѹ тим гледаите добро и што ћете писати и господарѹ митрополитѹ и намъ. Богъ зна, хоће ли до то доба их пресвеоштенство живети, бидући овакою тешкою болезнію обтеченъ, а да се что прилучи, може из тога и велика конфѹзіа међѹ народомъ бити. И что ћете творити, изволите, вали нечто ѹ тим да има. Стимъ преварѹчаюћи се оставмо благородних благочестіахъ вашихъ вечне верни, усрдни, единствени и мании слѹжителіе и братиіа ваша, бивши васих пленипотенціонал.

(М. П.) Ілія Икшићъ обрканетам.

24. Марта ѹ Свети-Андреи. 1724.

18*

180.

Мађарска краљевска придворна канцеларија, на поискивање бечког дворског војног савета, признавајућ услуге Народа Српског у разним приликама и сувише познате, и од своје стране препоручује властима да поштују привилегије Будимаца од Леополда I. издате год. 1696.

Consilium Aulae Bellicum iteratis Vicibus Graeci Ritus Rascianis in Civitate Budensi Taban dicta habitantes respectu manutenendae Eorundem Concivitatis Regiam hanc Cancellariam requisiverit, ac etiam iidem Rasciani videantur habere benignum Privilegium Leopoldinum anni adhuc 1696. per Epeditiones Camerae Aulicae cujus jurisdictioni tunc suberant (obtentum et super eo elargitum, ut iidem ad normam Reliquorum Civium Budensium tractentur, quin imo qnod Ipsi etiam Budenses non obstante Eorundem Privilegio et post denuo in Anno 1703 impretrato) in Cujus alioquin Comparationem es exoperationem dicti Rasciani in Mille Iperialibus Concurrissent (Ipsos jam notabili Numero Personas nempe 39 Constituentes in Concivilem receperint, ac per Consequens Privilegio suo sponte contravenerint, modofati Rasciani sub novissimis intestinis Regni motibus in fidelitate Caesareo Regiae majestati debita et utilia prouti ex fidedignis Loci Generalium Comendantum, aliorumque superiorum Officialium tam bellicorum, quam Cameralium ac ipsis etiam Civilis Magistratus productis testimonialibus pateret) praestitissent servitia militaria, ac de praesenti quoque notabilem Comunium Onerum Contributionalium, ac etiam Concivilium partem suportarent, Comunibus beneficiis Civilibus alioquin uterentur, ac in reliquis etiam Liberis et Regiis Civitatibus, notanter Pestiensi, Strigoniensi, ac etiam Alba Regaliensi aequale cum Budensibus Privilegium habentibus Concivilitatis jure gau-

derent, hic quoque (non obstante anni proximi praeteriti 1723 dum videlicet Cancelariae huic de supratacto Rascianorum Privilegio necdum constituisset regiis Commissariis Budam Exomissis de non admittenda Rascia norum ad Concivilites, assumptione Instructionaliter data ordinatione) vel ex eo etiam, quod neque Magistratus, nequidem ulteriorem receptionem svaderent, admittendi et reci piendi humillime censentur.

Conclusum Senatus quod Pretenditur factum fuisse, ac etiam 1719 jam fuit, anno 1718 ratione autem Postpositionis est, quod commputus in anno 1718 finiri non potuit sed in anno 1719 fuit determinatus. Praeterea hoc fuit Ipsis Rascianis ab initio admissum propter fatigia in Coligendis Portionibus impensu.

Apud omnes Caehas duae Claves sint, una apud Magistum, altera vero apud Ceham.

181.

Писмо некога Николе Калајтовића, који се подписује „Хаднађ вароши грочанске,“ писано будимском таначу из Сегедина 26 Априла 1725 године по приватном послу.

182.

Пуномоћије, што дадоше будимски Срби својим посланицима на опште народни сабор у Карловци године 1726.

„Ми варошки бировь, ешкути, и таначь овѣ слободне и кралевскіе подь градом бѵдимскиемь вароши Табане исповѣдѵемо с овимь слободно очивесно, да на повеленіе славнога Сабора Народнога, од нась подпѵсногъ пленипотенциара, овога паметногь и благо разѵмногь господара Живана Бранковића, нашега старога бирова и таначника, на речени славни Саборь, доле ѵ Карловце да иде, за избране врховнога Архи-

Епискупа и митрополита гласъ нашь чинети, и давати и ва име насъ, и у персоне, поредъ начина свое инштрукцие, тужбе и зактеванія наша понизнеише да предложить; изабралисмо га, поставилисмо га, и депутировали. Сведетелуемо са последованимь уготованіемь овде у суду Табани овогъ 25-гъ днева месеца Генфара године 1726.

(М. П.) Ефтиміе Кнежевићь варошки бировь Ешкути, и таначь овде.

183.

Будимски трговци; Живко Ратковић, Драгутин Војмировић, Ђорђе Стевановић, Стеван Милисављевић, Михаило Поповић и Настасије Парашковић моле се цесарској дворској Камери да им дозволи, да по трговини својој могу путовати, осем Угарске још по Славонији, у Београд, и по Темишварском Банату. Ова је молбеница написана на немачком језику године 1725.

„Hochlöbliche Kayserliche Hoffcammer.“

Gnädigste und Hochgebittende Herrn Herrn Euer Exellenz und Gnaden haben wier gechorsambst beybrigen sollen, welcher gestalten wir von anderen Orthen auss Slavonien Wein, Holz, und unterschiedliche andere Kramereyen und Victualien, nacher Belgrad, oder Temeswar Bannat, zum verkauff zuführen. Solches aber ohne dem hie zu von einer Hochlöblichen Kays. Hoffkammer erforderlichen Pass zu bewerkstelligen nicht vermögen.

Alss gelanget an Euer Exsellenz und Gnaden unsser unterthänigst gehorsammstes Bitten, Diesselben geruheten gnädigst einen jeden auss unss unten Benambsten einen dergleichen Pass, alss nambtlich von 800 Eimer Wein, 100 Eimer Brantwein, vor 600 fl. Holz und 500 fl. unterschiedliche anderen Kremerey warren, und Victualien gegen Rechnung der gewöhlich 5 pro Cento, gnädigst zuertheilen.

Vor welche hohe Gnadt wir zeit Lebens eigedenkh und erstreben werden. Ofen den 25 Tag monats April 1725.

Euer Excellenz und Gnaden.

Unterthänigste und gehorsambste:

Siwko Ratkovics.

Dragutin Wojmirovics.

Georgia Stephanovics.

Stephan Millisavlevics.

Michael Popovics.

Nastasiae Paraskovics.

184.

Списак имена народних посланика на општем народном Сабору у Карловци год. 1786.

1726 Ф (фебруара) 6 данъ којно бевшъ [illegible] на саборѣ у Карловци о поставлении господина Митрополита Моисеа Петровича на митрополію и [illegible].

От Будима.

Господин владика Михаил Милошевић.

Архимандритъ Исаи[illegible] Ан[illegible].

Съ манастира [illegible], кои с [illegible]

Варош [illegible] Живко [illegible]ъ.

Варош [illegible] Андреја [illegible] [illegible]ъ.

Варош [illegible] Михаил [illegible].

От [illegible]

Господин владика [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Архимандрит [illegible] [illegible]

господин Обръ Капетан Василие (Николиђ)[1]
Господин Обръ Капетан Остоя.
И капетанъ Петар („Сегединац")
И капетанъ Станко.
И протопопа Михаилъ.
И дрѹги протопопъ Леонътъ.
Свештено иереи кир поп Спасое.
Обр кнезъ от Вршца и оште са едnимъ
Кнезомъ Николомъ.
Кнезъ Иован Рашковиђъ.
Кнезъ Богъданъ Банатски.
Кнезъ Маринко.
Кнекъ Ињимь.
Кнезъ Хажи Павалъ.
Протопопа Гаврило банатски.
Игѹменъ Игнацин манастирацъ.
Протопопа Богосавъ от Поречия.
Кнез от Хршаве Радомиръ.

От Сербие.

Владика валевски кир Доситеи (Николиђ. Овај је познији лишен јепископства.[2])
Иъѹман Леонтъ от манастира Враћевштац.
Обрк капетан Коста от Параћина.[3]

---

[1] Капетан Васа сегедински и неумрли Петар сегединац капетан печански. Види њихово писмо у 113. Летопису српском на стр. 164—165.

[2] У VI. Гласнику срп. уч. др. на стр. 85. нека безимени кроничар вели за овога владику „сеи Архіереи за нѣкую вину от Митрополита Викентія Иовановича растриженъ и обриатъ билъ; и тѹ во домѣ школскомъ много болѣзнія от сердоболѣ на конецъ преставися въ краинеи ништетѣ 1739.

[3] У II. Гласнику на стр. 226 у Споменику неком, што га саопштио Прота Ненадовић спомиње овог капетана косту „.АІ.

Канетанъ Кеза грочански.
Капетан Вукъ от Црне-баре.[1]
Капетан Евта Витковић.[2]
Гаврило (Рашковић) кнез белиградски.
И Стоянъ ешкутъ.
И други Стоянъ ешкутъ.
Обръ кнезъ смедеревски Димитрие.
Кнезъ руднички Сава Лагарии.
Кнез пожарски Стаматъ

Сегетска Краина.

Господин капетан Пантелеи.
И Петар Грковић от вироши Шиклешпа.

Коста капѣтанъ родомъ цинръ (цинцар), Параћинъ крѣпки-стражар от Ниша на Рашави (Забучѣ, брдо код Ушица с десне стране рѣке Ћетинѣ, кои утиче у Мораву) погибѣ.

[1] У поменутом споменику на истој страни под „.Л. Вукъ оборъ капѣтанъ црнобарацъ родомъ зворничанінъ, страшан туркомъ на краини.

[2] На истом месту говори се под .Є. Евто Витковичь капѣтан родом валѣвацъ и погибѣ оу валѣву и погребен оу Јовани. Даље говори Прота Ненадовић на стр. 228: „Оваи Витковићъ имао е брата Иована (Симу) хаднаћа или лаћмана, и погребени су обоица у некадашњем старом манастирићу Јовањи, кои лежи једань сатъ хода одъ Валѣва. На плочи надгробној стои надписъ: (Овде почива Евта Витковичь господаръ валѣвске нахие крозъ 25 година. Овај надпис прочитао писац ове расправе). О Евти Витковићу има песма (народна), како е съ катанама, позвань одъ Витезовића Турчина у Ужицу, излазіо на мейданъ на Мравнице, кое дели ужичку и валѣвтку нахію; но кад е Витезовићъ Витковића видіо, увати га грозница, покори се и умири пославши му саблю на даръ. Исти Витковићъ имао е кулу од два тавана, где се слива Градацъ у Колубару. Према овои кули с десне стране Градца налази се црквина и око нѣ шанацъ, где е седіо Ћор-Мі-

От хрватске и марчанске краине.

Протопопа Никола Поповичь.
Воевода Миливоии Ковачевић.
Воевода Михаило Ковачевић.
И свештено иермонах Василие.

От Срема равнога.

Владика Никонар (Мелинтијевић, живио у Крушедолу, и изидао капелу св. Анђелији), от свога манастира.

Архимандритъ Кир Теодоръ
Протопопа Иоаннь иришки.
Кнезь Петаръ Градићь иришки.
Протопоп дмитровачки са двема свештеници дошао.
Протопоп шидски и нештински.
Протопоп вуковарски са еп҃кутомь Петромь капамачиомь.
И протопопа Сурчински чудомиранъ.

итъ арамбаша, современикъ Витковићевъ, кои се такође у песмама спомннѣ.

У породичном архиву пишчевом налазе се писма са печатима од истога Јевте Витковића још од год. 1720-ог. А та писма осташе од нашег чукундеде Петра, који је био најстарији брат Јевте, Симе и варадинског обр-капетана Секуле. Петар је као аустријски официр живео 112 година, и добио је за своје заслуге, што је још за владе ћесара Леополда I. под принцом Јевђенијем служио, велику златну медаљу од ћесарице Марије Терезе. Ова се медаља и сада још налази у нашој породици. Син Петра Витковића са свог страдања због вере чувени прота Јосиф живео је у Јегри, и тек његов син Петар због своје науке позван од Будимаца преселио се у Будим. [Види српски летопис од год 1825 кн. I. чланак под насловом „Біографіа славни српски фамиліа“ о Петру Витковићу].

От Шлавоние.

Владика Никонар (Димитријевић).[1]
И протопопа Станко.
И попъ Благое.
И сѹдацъ Раико.
И Ѩнко стари сѹдацъ.
И Степанъ кнезъ.

От Костаинице.

Владика са двема свештеницима.

От посавске краине.

Обръ-капетань Никола Рашкович.
Капетан Иованъ Манастирличъ.
Хаднађ (поручик) Вѹчко Секѹлић.
Воевода Петар Степановичъ.
Воевода Атанасие Кресоевич.

От аратске краине.

Владика Совроние[2] (Раваничаничић).
Архи-мандритъ Совроние от манастира Одоша.
Протопопа Иосифъ.
И протопопа Ђеорђие.
Капетань Живань.

---

[1] У VI. Гласнику на стр. 77. спомиње се оваи владика Никанор „Никаноръ Димитріевичь избран, посвяштень и презентиратъ Митрополитомъ Виђентіемъ Поповичемъ ва епископа костанничкогъ, личког, зринополскогъ, и кербавскогъ, конфирмират цесарем Карломъ 2-ог Августа 1716 преставился 1728 године.

[2] У VI. Гласнику на стр. 55. спомињесе као трећи по реду владика арадски „Софроніи Раваничаничъ, постригом изъ манастира Раванице.“

Капетанъ Ђурка.
И Михаило Дикъ.

От подунавске краине.

Владика Софроние Томашевић.
Обръ-капетанъ Васа Николић шаначки, варадински.
Капетанъ Стоянъ бошнякъ, тителски.
Капетанъ шидски Яношъ Диякъ Попович.[1]
Капетанъ Васо Продановић кобилски.
Капетан Секула Витковичь паланачки.[2]

От Потисия.

Обръ капетан Живан Зорићъ,[3]
Обшбокмаистор Стрина жабалски.
Капетанъ Жико Бранковић сонборски,
Капетанъ Арсение (Јеремић) мартоношки.[4]
Капетанъ Стоико Рупић.

---

[1] Кћи овога била је жена проте најпре сегединског а потоњег Јегарског Јосифа Витковића. Потомак овог Дијака такође умрьо је у Будиму око 1845 год. и шњим изумрла породица Дијака, који су били господари Шида у Срему, а за време Марије Терезе, кад оно силом унијатише, отузме царица од Дијака овај спахилук и поклони унијатском владици.

[2] То је онај капетан Секула Витковић брат Јевте капетана ваљевског и Петра официра јегарског, о којима више горе било спомена.

[3] Син овога Зорића отселио се у Русију са Текелијом, Хорватом и са множином јадних потиских војних краишника, које је несрећна Марија Тереза по савету својих љубимаца Маџара нарочитим декретом са својих земаља протерали у Русију.

[4] По развоиштену потиске и поморишке војне крајне неке војене главаре, који суна сваку самовољу пристали обдарила је великодушна царица маџарским племством, пошто је стотина иљада краишника крвнички ојадила. И ови Јеремићи су тада обдарени племством. Ови нови маџарски племићи могу се

От бачке стране.

Протопопа Максим,
Протопопа Баи сегедински.
Протопопа баиски Петар Поповић.
И свештеникъ Аврамъ.
И Миха(т) и(з) Сегедина.
Баиски биров Грꙋи.
Миливои и Ненадъ вꙋтошки.
От Карловца кнезъ Иован Чекргић,
И хачи Станое.
И Протопопа Живанъ.

От сечꙋи.

Владика Максимъ,
Са двема свештеницима.

Из овога пописа народних посланика видимо, да је на том Карловачком саборꙋ 1726 год. било:

Владика са митрополитом.	10
Од свештеничког реда.	34
Од световника.	58
Свега	102

185.

Писмо народних посланика из будимске јепархије на сабору Карловачком 1726 год. писано 3. Фебуара 1726 из Карловца,

Племенитородномꙋ и благо разꙋмномꙋ господарꙋ бировꙋ кралевске вароши бꙋдимске, тако и целомꙋ Таначꙋ и скꙋпштини наши господара. И пакџ поштене вароши сентандреискима бировом и таначꙋ варошкомꙋ

се поносити овим веледушним подарцима од руке оне владарице, која је њиховој браћи оном истом руком подписала осуду на моралну марериjалну погибију којом је њи себичњаке одродила и уврстила у ред највећих српских душмана маћарских племића.

Извествемо вашои милости како здрави дошли Богв вала в Карловци 1726 Месеца Фебрвара 1 дань; и како е нами писато, даће бити сабор 2-ог. Фебрвара ни е, вдвжили св термин, да ће бити сада в гредвштв неделю, зашто ни е било могвће да би стигли, кои св звати господари, в краткомье терминъ, а пвтови злочести, и нашим е казао капетанъ Васа, да св писали и по дрвги пвт книгв за ради нашега гос. владике, то е доиста тако. Ако пишете за ради Митрополита белиградског, овде е в дворв, никвда не иде, и шниме дошли 4 владике, темишварски (Јанићије) и валевачки (Доситије) и далматски[1] и костанички; и капетана 4 дошли, Парачински (Коста), валевски (Евта Витковић), от црне баре (Ввк) и банатски (Васа Николић). А овоме страном какоти капетани и владике сада в неделв оће се свпити, чекаю ђенерала сада в неделв. Како паки видимо што ће бити и таки ћемо писати свеколико, што се стави, и како бвдне. И тако от ове книге парию помалите господаром бировом поштене вароши Свети-Андрие.

Со тим на служби стоећи.
1726 Ферфара 3-ег в Карловци
писато есте.

Живанъ Бранковичь с. р.
И Павал Раденковичь с. р.

186.

Друго писмо будимских народних посланика од 17. Фебуара 1727 из Карловца.

„Свако добро от господа даровати се вам затевамъ господарв бировв и целомв таначв поштене вароши.

---

[1] То је био Стеван Лубибратић, кога је Мљетачка република из Далмације протерала, те га ћесар Карла VI по предлогу Митрополита Мојсија потврдио за епископа костаничког 11 Фебр. 1728 год. Види Гласник с .у. д књ- VI стр. 78.

А по си известуемо вашои милости, како смо вами писали две книге ферфара 3 дан 10 ꙋ овои последнои сва есмо ваша списали; али како ти — — — — — — — — — — — и намъ месни Ариереи овога месеца 16. ꙋ шанац варадински, приспео само поп Игнатъ што е и то ни смо отели да не пишемо, и ꙗ самъ от вас примио еднꙋ книгꙋ Ферфара I. писата и отпишите намъ на пошти за ваша послове и за свашто.

С отимъ остаем на слꙋжби свима поштеним господарем и таначꙋ.

1726 Ферфара 17 дана

ꙋ Карловци

Живан Бранковићъ

187.

Закључци опште народног Сабора карловачког год, 1726,

1.

„1726 ф. (Фебруар).

Пꙋнктови народꙋ зактевателни ꙋ Карловци; да кои нами оштетъ бити връовни митрополитъ, да се има заветовати прежде ишталацие, како потпꙋно обдржавати светꙋ маикꙋ пркꙋ Ерꙋсалимскꙋ закона грчанскаго, и ништа нећетъ ꙋмалити от православнога закона нити епискꙋпъ, нити врховни митрополитъ; естъ ли би что ꙋкратили ꙋ православию нашемꙋ свете маике прквe закона грчанскога, да ние поглавар наше свете маике прквe закона грчанскога, такожде и архиереи и епискꙋпи васи.

2.

Да оће добро радити за народъ православни, и народ ꙋ сваки правица и ꙋредби држати, по преданию светих апостоль и ꙋредби свете маике прквe васточне закона гречанскога, све потпꙋно држати.

3.

Да оће епискупе, коино есуть достоини поставлати, и коино есуть подобни бивати епискупи, коино оће подпуно обдржавати законь православии, искусни свакимъ наукомь, народу коино по воли есть, и народскомъ воломь да се изберетъ и поставитъ воломъ и оглашениемъ оне епархие.

4.

Опште народне превелеђие из Унгарие де се не изнесу и из Шлавоние, такмо да сваки путъ могу у Унгар(скои) стоати.

5.

Да се могу поставити 12 господара, како 4 (из) клера црковнога, 4 воеставнога, 4 помесниковъ или варошки господара, коино оће држати превелеђие и општинске послове, све доласке са врховнимъ господином митрополитомь, да у них више писати епитроповъ сваколика оппштина и долазакь народски може стоати, како, и ако кои от више писати епитроповъ престависе, таки да се може други поставити и када би било време, да се зовутъ више писати господари, да им се има давати ниховъ упкост (трошакь) и плаћа из општине. Тако и три клуча да имаю бити, први у господина митрополита други у воинственоме реду, трећи у местни господара или варошана.

6.

У свакои епархии да имаю бити по 3 господара, како еданъ реда црковнога, други реда воинственога трећи реда помесни господара или варошана. Аште ли би прелучила самртъ архиерею, да имаю више писати епитропи, да задрже, да се неноси добро архиереиско диаци и диаконн да развуку, него, да се донесе и за-

држи, докле се [illegible] [illegible] митрополить и [illegible] се у [illegible] [illegible] се [illegible]. А што [illegible] [illegible] сребрни, [illegible] [illegible] и остали добра, да се [illegible] [illegible] донети у архієпископію, кроме [illegible], виноградь. [illegible] да есте [illegible] [illegible] епископь, а [illegible] [illegible] [illegible] дара са митрополитомъ [illegible] [illegible] [illegible] епископа за [illegible] и [illegible] [illegible].

7.

Ако би кои христианинъ сагрешио что, [illegible] то реды црквеныи, да га не има ни отъ њега [illegible] своѣ [illegible] [illegible] не избранити от њега [illegible] [illegible] светога, нити епископъ, нити самъ архиепископ митрополить, докле самъ не буде. А каде буде самъ, онда [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] светителъ и правила [illegible] да [illegible].

5.

Свакъ епископъ да има поставляти школе у свакои епархии, где е возможно, а наипаче у архиепископско[illegible] тъ велика школа да есте цело [illegible], немачка, и србски.

9.

Кад би почели поставляти свештеника, да [illegible] не по атару не по новци, него коимо есте [illegible] и книжеван, и научан, и свакии благодетелемъ и сильнеиь, тои да се постави, [illegible] народ [illegible] [illegible], а есть ли би неотео са народомъ у любови [illegible], да се има променити у друго село или народъ.

10.

Да се нами изваду свитци по свакои епархии и по уставу црквеном, да не би смо [illegible] от [illegible] национа укоръ, како ти да се есте [illegible] [illegible] такови ствари досада.

11

Да се неимаю наше тастаменте кварити, него како остави чловек и сапише ꙋ тастаментꙋ, и остави кои попꙋ, или архимандритꙋ, или епископꙋ или архиепискꙋпꙋ, со тим да есте доволан.

12.

А кои свештеникъ остане без попадие, да не има ꙋ пꙋриꙋ више бити од годинꙋ, паки да иде ꙋ манастиръ.

13.

Да архиереи не имадꙋ никако сародство држати, кроме сестра и мати, и да има архиереи сваке две године променивати тастаментꙋ, како и две тастаменте да може имати еднꙋ ꙋ епархии ꙋ више три епитропа, а дрꙋга ꙋ архиепискꙋпа, и на сваке две године да може се изменити: тако и манастирац коино есꙋтъ, да не имаю апартовате винограде, и баште, и кошнице, и овоштии, него сво да е ꙋ општини ꙋ манастиръ; исте те манастирске општине, да живе ови равно.

14.

Да имаю оно више писати 12 епитровъ ꙋредити митрополитски трошкови, како ће стоити и остале доласке општинске под клꙋчем држати с полу са митрополитомъ.

188.

Допис градског маћистрата будимског српском таначу, у коме објављује, да су за српски опште народни сабор у Карловце изабрани Архимандрит Исаије Антоновић, и Живан Бранковић, и њима издаје маћистрат ову званичну исправу, као попутни лист.

„Nos Substitutus Consul, Judex, Caeterique Jurati Senatores. Liberae Regiae ac Metropolitanae Civitatis Bu-

densis, tenore praesentium recognosimus, significantes quibus expedit Universis, Quod cum Judex et Jurati graeci Ritus in suburbio hujate vulgo Taban nominato commorantes decenter nobis exposuissent, se nomine Comunitatis suae, ad pertractanda certa negotia binos Deputatos utpote Reverendum Dominum Isaiam Antonovich et Prudentem, ac Circumspectum Schivan Brankovich Exiudicem Carlovicium velle exmittere. Nos etiam in quantum istius modi Deputatio ad finem boni Ipsorum, et Regni totius publici tenderent, assensum nostrum praebuimus. Quem etiam in finem Praedictos: Isaiam Antonovich et Schivan Brancovich Singulorum favoribus et benevolentiae, ad quos eos pervenire contingerent recommendamus. In quorum fidem praesentes sub consueto Sigillo Civitatis munitas extradedimus.

Budae 5-a Februarii 1726.

(L. S.) N. N. Substitutus, Consul, Judex
Caeterique Jurati Senatores.

189.

Путни лист, који је дао градски командант мајор Франц Кениг саборским посланицима из будимске Јепархије архимандриту Исајији Антоновићу, Живану Бранковићу, и Павлу Раденковићу.

„Demnach Vorweisser diesses Isaia Antonovicz Abbat nebst noch zweyen anderen alls: Schivan Brankovicz auss hiessigen Daban, dann Pava Radenkovicz von St-Andrei, von hinen nach Carlovicz zu Beysizung ihres Landtages abzureiscn gesonnen sind.

Alss werden alle und jede dero Röm. Kays. und Königl. Catholischen Mayestaet Herren Herren Kriegs Officieren und Comendanten, wie allen anderen Civil Personen respective dienstfreundlich anersucht, obbgenanten Isajam Antonovicz, mit ebenbenannten Schivan Brankovich und Paval Radenkovicz, ihrem Vorhab gemäss, nach

gedachten Carlovicz hin zu ziehen, und ohne Hinderniss passet Repassiren zu lassen.

Welches in derley und anderen Begebenheiten wiederumb zu erwidern erbittig bin. Sig. Ofen den 6. Februar 1726.

Dero Röm. Kays. und Königl.
Cath. Mayest. wür Place Obrist Wachmeister,
und dermahlen Substítuirter Comendant allda.
(L. S.) Frantz König m. p.

190.

Митрополит Мојсије Петровић јавља Будимцима о заклучцима поменутог Српског сабора Карловачког. Ово писмо написано је 2. Марта 1729 у Карловци.

„ Моисеи милостию божіею Православни архиепискѹпь и митрополить белиградски и всего християнског народа подъ властію светлогь римског цѣсара, и прочая.

Смѣреніе наше пишет вь богохранимѹю варош Бѹдимскѹ Пештѹ и Свети-андреи благословеними свештеником и всемь вь Христа Бога благоверним и православним християномь обште оѹ господа Бога мира здравіе, долгоденствіе, и всакое благо поспешеніе, спасеніе, оѹсрдно желаю и привѣтствѹю.

А по сих нинѣ толико известѹемо христолѹбиіам вашимь, како наш опште народни састанак есте сьвршился. И благодаримо Богѹ и прѣсветѹю богородицѹ, да вас народная прошениіа и захтевана подпѹно по милости васемѹ цесарокралевског допѹштения и спльнисе и сврши, како и посланици ваши и пленипотеціонали благочастиви господари кир Маноило Пачић и господарь Жикко Бранковић, и господар Павле, (Раденковић) из ѹсть пространнее бѹдѹть сказали христолѹбіамь вашимь, и что сѹ показали намь ваше послане пѹнкте и

зактевања, то саборно есмо видели и прочитали. И сада дрѹгаго рад толикаго опште народнаго дѣла ради, ніе се могло протѹцирати, и оправити, али ѹ напредак разсѹжденію хоћете бити контентирати, и имати.

От нине за краткость времена неимасмо когда пространее писати. Но реченни господари посланныци хоће сказати, како обште народно есмо избрали от ваших Христолюбиіах еднинемѹ бити од тих стран помежду остали ѹреждених тѹторов дванадесети; из то по прилици сагласно есте наречени и нарећени господин капетан Маноил из Пеште. Толико ваше христолубиіе изъявити емѹ имате (и не би емѹ неприклонинѹ ѹ том) но якоже есть нарећено. — — — — — —

ѹ Карловци 1726 Марта 2.

Ѹсрднеиши богомолецъ
васехъ благах небесних и земних желатель
Моисеи Петровићь с. р.

191.

Петар Ненадовић народни секретар родом Будимац пише из Осјека 28 Јула 1726, по свршеном сабору, Будимцима, и јавља им за долазак митрополита Мосија у Пешту, а у исто време јавља шта је на сабору у Карловцу свршено,

„Благо разѹмни варошки Таначь. Намь, любезни Патронь.

Овога текѹштега месеца Юліа 17. писатое ваше любезное Писаніе примио самь, ва коимь нам честитате дѹховни чинь, за кое Благодарениіе и хвалѹ полажемь.

А пакь понеже изволениіе ваше нась понѹждаеть за пришаствиіе Архіепискѹпскіе милости, да оувестим ви, тако нисамь хотео пропѹстити, што не би вамь о сем оувестиль,

Како ти пѹтѹ рока нема, сего ради и предъ пришаства истино ведати невьзможное. Но када годь бѹдет, не бѹдемо пропѹсстити, да не вь писме код вась не ꙗвимо се и хоћемо ꙗвити.

Порѣдь тога какоти вь васи Православни часно и поштено нихово Архіепискѹпство дочекивато и дочекать ест. И саде, како примио ваше писаніе и разѹмео, есте мѹ мило било, и има дело и посаль тамо прити, но овамо млоги послови сѹ прѣдварили и мисли, Архіепискѹпскаꙗ милост тамо скоро прити.

Того ради наипре еште саде за конакь господинов стараите се прилично место да мѹ нађете; где бѹдѹ три или четири собе на неговѹ странѹ. А проче неговимь слѹжителемь около близъ нега, преправите конаке на 12-ест места нека е готово, да онда не смѹштаете се. Имаите промотрене за дочеканѥ, пошто како се овамо дочекивао, тамо се лепшемѹ оу свемѹ нада се. Него ако би преко воде на коли и по сѹхѹ било дочекати, тои на онѹ странѹ заедно са пештаяци на кони и на коли а и по пешице на сретеніе да изидет. Свештеници паки и прочи народь, мало дале од цркве ходешти са процесиономь да дочекаю и сѹсретнѹ, и колико годе наивише народа изиђе и сѹсретне, то есть за вашѹ већѹ милост и славѹ.

Ако за новинѹ питате, не престае течечи: и млоги калѹђери за имѹште безчино житие каштигати сѹ. Патомь хоћею се почети и инквирировати и свештеничаское житие. И садь кад довршимо монастирскіе инквизиціе, мислимь от Темишвара да ћемо тамо поћи. А каль годь пође се тамо, напредь хоћѹ писати, колико нась иде и кои сѹ.

— — — — — — — — — — —

— — — — — —. И молим Вас нечѹем гласа.

за часнаго господина протосинђела господина Висариона — — — — —

Благоразумномь Таначу

Оу Осеку 28 Юліа 1726.

Свакога добра зактеватель

Петар Ненадовичь с, р.

192.

На Сабору 1726 у Карловци одређен је свитак, по коме је наређено, шта има давати народ свештеницима.

„Приходь свештеничаски от христиана.“

		фор.	динр.
1	За зламение кадь се роди отроче . .		5
2	Крштене оставлю се куму на воли .		
3	За венчаницу првоженца		67
4	Второ брачни . , ...	1	14
5	Треће брачни	2	75
6	Опело сваком свештенику прилучившu се		12
7	Протопопи на погребу от свакогь опела		12
8	Подушие од болярина	4	
9	Од среднега подушие	3	
10	Од сиромаха подушие		57
11	Болярина провод до гроба		80
12	Од сирома проводь до гроба		28
13	Освештение води		12
14	Од свечара за коливо и колачь . .		16
15	Преко године читулу споминати . .		20
16	Бирь свештенику од богата		20
17	Бир од среднегь		57
18	Од сиромаха бирь 15 ока жита иль .		30
19	За масло свештеникю, колико свештеника свакоме по		28
20	За 4 главе Еуангелию кажду по 1 фор.	4	
12	За Ѱалтир . . , ... ,	7	70

Извествемо вашои милости како здрави дошли Богв вала в Карловци 1726 Месеца Фебрвара 1 дань; и како е нами писато, даһе бити сабор 2-ог. Фебрвара ни е, вдвжили св термин, да һе бити сада в гредвштв неделю, зашто ни е било могвһе да би стигли, кои св звати господари, в кратномье терминъ, а пвтови злочести, и нашим е казао капетанъ Васа, да св писали и по дрвги пвт книгв за ради нашега гос. владике, то е доиста тако. Ако пишете за ради Митрополита белиградског, овде е в дворв, никвда не иде, и шниме дошли 4 владике, темишварски (Јаниһије) и валевачки (Доситије) и далматски[1] и костанички; и капетана 4 дошли, Парачински (Коста), валевски (Евта Витковиһ), от црне баре (Ввк) и банатски (Васа Николиһ). А овоме страном какоти капетани и владике сада в неделв оһе се свпити, чекаю ђенерала сада в неделв. Како паки видимо што һе бити и таки һемо писати свеколико, што се стави, и како бвдне. И тако от ове книге парию пожалите господаром бировом поштене вароши Свети-Андрие.

Со тим на служби стоеһи.

1726 Ферфара 3-ег в Карловци

писато есте.

Живанъ Бранковичь с. р.

И Павал Раденковичь с. р.

186.

Друго писмо будимских народних посланика од 17. Фебуара 1727 из Карловца.

„Свако добро от господа даровати се вам зактевамъ господарв бировв и целомв таначв поштене вароши.

[1] То је био Стеван Лубибратиһ, кога је Мљетачка република из Далмације протерала, те га һесар Карла VI по предлогу Митрополита Мојсија потврдио за епископа костаничког 11 Фебр. 1728 год. Види Гласник с .у. д књ- VI стр. 78.

А по си известуемо вашои милости, како смо вами писали две книге ферфара 3 дан 10 у овои последнои сва есмо ваша саписали; али како ти — — — — — — — — — — — и намъ месни Ариереи овога месеца 16. у шанац варадински, приспео само поп Игнатъ што е и то ни смо отели да не пишемо, и и самь от вас примио едну книгу Ферфара I. писата и отпишите намъ на пошти за ваша послове и за свашто.

С отимь остаем на служби свима поштеним господарем и таначу.

1726 Ферфара 17 дана

у Карловци

Живан Бранковићъ

187.

Закључци опште народног Сабора карловачког год, 1726,

1.

„1726 ф. (Фебруар).

Пунктови народу зактевателни у Карловци; да кои нами оштетъ бити връовни митрополитъ, да се има заветовати прежде ишталацие, како потпуно обдржавати свету маику прквu Ерусалимску закона грчанскаго, и ништа неђетъ умалити от православнога закона нити епискупъ, нити врховни митрополитъ; естъ ли би что укратили у православию нашему свете маике прkве закона грчанскога, да ние поглавар наше свете маике прkве закона грчанскога, такожде и архиереи и епискупи васи.

2.

Да оће добро радити за народъ православни, и народ у сваки правица и уредби држати, по преданию светих апостоль и уредби свете маике прkве васточне закона гречанскога, све потпуно држати.

3.

Да оће епискупе, коино есуть достоини постављати, и коино есуть подобни бивати епископи, коино оће подпуно обдржавати законь православии, искусни свакимъ наукомь, народу коино по воли есть, и народскомъ воломь да се изберетъ и поставитъ воломъ и оглашениемъ оне епархие.

4.

Опште народне превелеђие из Унгарие де се не изнесу и из Шлавоние, такмо да сваки путъ могу у Унгар(скои) стоати.

5.

Да се могу поставити 12 господара, како 4 (из) клера црковнога, 4 воеставнога, 4 помесниковъ или варошки господара, коино оће држати превелеђие и општинске послове, све доласке са врховнимъ господином митрополитомь, да у них више писати епитроповъ сваколика општина и долазакь народски може стоати, како, и ако кои от више писати епитроповъ престависе, таки да се може други поставити и када би било време, да се зовутъ више писати господари, да им се има давати иховъ упкост (трошакь) и плаћа из општине. Тако и три кључа да имаю бити, први у господина митрополита други у воинственоме реду, трећи у местни господара или варошана.

6.

У свакои епархии да имаю бити по 3 господара, како еданъ реда црковнога, други реда воинственога трећи реда помесни господара или варошана. Аште ли би прелучила самртъ архиерею, да имаю више писати епитропи, да задрже, да се неноси добро архиереиско диаци и диаконн да развуку, него, да се донесе и за-

држи, докле се огласе врховному митрополиту, и донесе се у општину, како се архибскупатъ. А што се нађе сребрно, златно, новци и остала добра, да се има све донети у архибискупатъ, кроме куђа, виногради, ливаде, да есте ново поставленому епископу, а оно 12 господара са митрополитомъ ође исправити преставленому епископу за душу и неговимь млађимь.

7.

Ако би кои христианинь сагрешио что, како ти реду црквеному, да га не има ни отъ нега затварати свету маику цркву, не забранити от нега даръ духа светога, нити епискупъ, нити самь врховни митрополить, докле судъ не будне. А каде будне судъ, онда подпуно учини поштение ономе свештенику и правица цела да есте.

8.

Сваки епископъ да има поставлати школе у свакои епархии, где е вазможно, а наипаче у архибискупату велика школа да есте цело диачка, нем(а)чки, и србски.

9.

Кад би почели поставлати свештеника, да имаю не по атару не по новци, него коино есте искусань и книжеван, и научан, и сваким благодетиемъ и спльнень, тои да се постави, коега народ оште имати, а есть ли би неотео са народомь у любови бивати, да се има променити у друго село или варошь.

10.

Да се нами изваду свитци по свакои епархии и по уставу црквеном, да не би смо имали от другога национа укоръ, како ти да се есте прилучивало доста такови ствари дасада.

3.

Да оће епискупе, коино естъ достоини поставлати, и коино естъ подобни бивати епискупи, коино оће подпуно обдржавати законь православии, искусни свакимъ наукомь, народу коино по воли есть, и народскомъ воломь да се изберетъ и поставитъ воломъ и оглашениемъ оне епархие.

4.

Опште народне превелеђие из Унгарие де се не изнесу и из Шлавоние, такмо да сваки пътъ могу у Унгар(скои) стоıати.

5.

Да се могу поставити 12 господара, како 4 (из) клера црковнога, 4 воеставнога, 4 помесниковъ или варошки господара, коино оће држати превелеђие и општинске послове, све доласке са врховнимъ господином митрополитомь, да у них више писати епитроповъ сваколика општина и долазакь народски може стоıати, како, и ако кои от више писати епитроповъ престависе, таки да се може други поставити и када би било време, да се зовутъ више писати господари, да им се има давати нихов ъ укост (трошакь) и плаћа из општине. Тако и три клуча да имаю бити, први у господина митрополита други у воинственоме реду, трећи у местни господара или варошана.

6.

У свакои епархии да имаю бити по 3 господара, како еданъ реда црковнога, други реда воинственога трећи реда помесни господара или варошана. Аште ли би прелучила самртъ архиерею, да имаю више писати епитропи, да задрже, да се неноси добро архиереиско диıаци и диıакони да развуку, него, да се донесе и за-

држи, докле се огласе врховному митрополиту, и донесе се у општину, како се архибскупатъ. А што се нађе сребрно, златно, новци и остала добра, да се има све донети у архибискупатъ, кроме куња, виногради, ливаде, да есте ново поставленому епископу, а оно 12 господара са митрополитомъ ође исправити преставленому епископу за душу и неговимь млађимь.

7.

Ако би кои христиининь сагрешио что, како ти реду црквеному, да га не има ни отъ нега затварати свету маику цркву, не забранити от нега даръ духа светога, нити епискупъ, нити самь врховни митрополить, докле судъ не будне. А каде будне судъ, онда подпуно учини поштение ономе свештенику и правица цела да есте.

8.

Сваки епископъ да има поставлати школе у свакои епархии, где е вазможно, а наипаче у архибискупату велика школа да есте цело диачка, нем(а)чки, и србски.

9.

Кад би почели поставлати свештеника, да имаю не по атару не по новци, него коино есте искусань и книжеван, и научан, и свак им благодетиемъ и спльнень, тои да се постави, коега народ оште имати, а есть ли би неотео са народомь у любови бивати, да се има промениты у друго село или варошь.

10.

Да се нами извадu свитци по свакои епархии и по уставу црквеном, да не би смо имали от другога национа укоръ, како ти да се есте прилучивало доста такови ствари дасада.

hauss, worin ich allein wohnen kan, erhalten, so wollen doch Eeure Kays. und Königl. Mayestat von unseren flecken, höffe, und Mül·n, ein anders, der gleichen, zutheillen, da mit ich doch als ein arme verlasesenne Witib alhir in Offen in Ungarn, nebst meiner Femilie, nicht gar zu grundt gehen möchten. Vor velche hohe Kays. Gnade, ich sambt meiner gantzen Famillie nit allein lebenslang ümb Euere Klückseliche Regierung, sondern auch umb langwirriges Alter des Allerdurchlauchtigstes haus Österreich aller zeit zu beschützen undt zu Gott innigst betten werde. Wormit ersterbe.

Euer Kays. und Königl. Maystet.

Offen 29. Septembris

1727. Jahre.

Aller untherthenigste in tifster submision
ergebenste
Maria geborne Commenin.
Undt hinderlassene Wittib Capitain
Jvannia.

196.

Два брата Јован и Васа пишу из Земуна свом оцу Ђурђу у Будиму, међу осталим веле, да су прошле 1727 године бавили се и радили у Београду годину дана. Овде наводимо, што се тиче карактеристике Београда у оно добо, кад је ово писмо написано (10 Јула 1727 год,

„— — — — — — — — — Били смо ȣ Белиградȣ годинȣ дана. Како сами знате, тамо а нисмо ништа добили. Зашто знате, какви е Београдъ, за сиромаа човека, што данасъ добиеш, то сȣтра потрошиш. — — — — — — — — И паки да знате, што намъ е шкоде било: прве Максим Гроздићъ кои е с нама ишо ȣ дворȣ капетанскȣ алинȣ — — — — — али нам неплатише. — — — —

Чѹли смо да е наше покрадено из двора Чѹлтана (Чивѹтина). — — — И паки шили смо Иоаносѹ толмаћѹ принцовѹ, пак намъ и онъ неће да плати.

197.

Први покушај мађарских политичних власти, да се данак плаћа на землиште православних црквених и свештеничких добара. О томе пише Будимцима митрополит Мојсије Петровић у свом писму од 13 Фебуара 1728 год. из Беча.

„Поштеніи Таначъ.

Поштенородни господаръ варошки Биров, господари кметови, ешкѹти. намъ вь свѧтемъ Христосѣ чеда важделенна.

Настоешта 10 Февѹара еже за преставленіе о Христѣ любезнаго брата нашего боголюбезнаго господина архиіереа вашего кир Михаила Милошевића, (емѹ же бѹди вѣчна паметъ и оупокоеніе са праведним), информацію нам послали.

Есмо са жалостіію разумели, и наипаче то е въдоствѹюштаѧ епархіа, да не би вѣсма без настоѧтелѧ пребивала. Нашѹ наредбѹ и повеление таки есмо сатворили, и ѧкоже наредилисмо, хоћете из наших писаніа дрѹги разѹмети болше. Како и сіеми такожде вашимъ блогочастіамъ обзнанѹемо и препорѹчѹѥмо по начину извесног нашега народа и повелѣніа, да се имате држати, доклѣ паки и ва далше бѹдемо наредили и дрѹгоѧчіе сотворили.

Свештеници ваши есѹ намъ цедѹле порциске (пореске) предложили, ис коихъ есмо видели, да не само они, но и грѹнти црковніи порциѧ может плаћати, и веће наложено ест. И ми елико за преставленіе архіереово[1] есмо оскрбили се, толико и више оваи новитат

[1] Михаил Милошевић владика будимски умрьо је 10 Феб. 1728 г.

(новина) налаженим порциског неправедно оскрбио нас есте. А и осемь тога, не мало по васе дни, свакима неправеднима новитатима и досажденіама и противштинама оуязвлени смо и оскорблѣни. Бар ваше поштено родіе нисте ли могли толико свое свештенике и цркву отбранити от тога неправеднога налога; да нам труду и више неприлике невадаете. А от привилегіахъ обштих паріе видимирате имати, с коима можете се бранити, како што су и ваши старіи творили. — — — — — — — — И до нинѣ ни цркви ни свештеници никад порциие ни су давали. — — — — — — — — Обаче ни свештеници никада не буду контрибуирати, — — — — — — — — А ми хоћемо и Мађистрату зато писати. — — — — — — — —

Сотимъ присилаемо вамъ молитвеное благословеніе, и остаю ваших поштенородіе

Оу Бечу

Фебуара 13. 1728

Доброжелетель

Архіепископъ и митрополит белиградски

Моисие Петровичь с. р.

198.

Будимци одговарају на горне митрополитово писмо у свом писму од 20 Фебруара 1728 год по предмету новога пореза на црквенске и свештеничке земље. Ово писмо у изводу гласи овако.

„Од магистрата послата комесіа доле у варош не само свештеника ради, но по свои вароши есте било заказато; книге виноградске, от домова и од прошли цедула порциске да су се имали прѣложити — — — — — кад су нумере дошли свештеничких домова или винограда, тога нама есу огласили, и ми есмо се бранили и говорили: да како есмо

овде у овои вароши . . . ., да нигда нису свештеници порцие давали. Пак потом по дужности нашои есмо и свештеником огласили, да и сами на лице комесии есу дошли, и есу се одговарали. Зашто и есу имъ тако одговарали: не само, овог лета текушта 28, него и од 26 изискати хоћею — — — — — — и видимирате привилегие есу износили на магистратъ, и магистратъ одговора ние учинио, но цедуле есте имъ послао, како и другим. — — — — — — — —
Крозь таково садъ учинено нашои вароши никаква дохотка неима, ни ти се има коега трошка учинити, нити пакъ се у напредъ са чимъ бранити, ако би коя беда наишла, од кое боже сачувай.

199.

Дворски декрет о праву потврђења владичанског. Овај декрет подписао цесар Карло VI. у Грацу 26 Јуна 1728 год. (овај спис је из архиве Пештанске Српске општине.)

„Nos Carolus Electus etc. Memoriae commendamus etc. quod siquidem vigore certarum benignarum Privilegialium et simul Protectionalium Literarum pro Graeciritus Archi-Episcopo, et Gente Rasciana, Populoque Serviano, antehac a Sacratissimo olim Principe Leopoldo Romanorum Imperatore, etc. Hungariae Rege, Domino utpote etc. Praedecessore nostro gloriosae reminiscentiae desideratissimo obtentarum, et sub Dato in Archi Ducali Civitate nostra Vienna Austriae die 4. Mensis Martii Anni 1695. emanatarum, ac per Serenissimum Dominum condam Josephum aeque Romanorum Imperatorem etc. Hungariae Regem. Fratrem quippe et immediatum Praedecessorem nostrum beatae memoriae, in Anno 1706. die vero 29. Mensis Septembris, ac successive per Majestatem quoque nostram in Anno 1713. die vero 8. Mensis

Octobris clementer confirmatarum, caeteras inter Concessiones, et Indulta Graeci ritus Archi-Episcopo, ac ejusdem in officio Sucessoribus, sibi subalternos Ritus sui Episcopos denominandi et promovendi facultas admissa fuisset, iidemque Graeci Ritus Archi-Episcopi, in hujusmodi Episcoporum sibi subalternorum denominationis et Promotionis usu ad praesens usque praefuissent; Ideo etiam Fidelis Nobis dilecctus Venerabilis ac devotus Moyses Petrovics Graeci Ritus orientalis Ecclesiae Nationis Illyricae seu Rascianae per Sclavoniam, Serviam, et Districtum Temessiensem Archi-Episcopus et Metropolita Belgradiensis, ac ex post etiam neo-electus et per Maiestatem nostram benigne confirmatus similiter Metropolita et Archi-Episcopus Carlovicensis Consiliariusque noster post obitum Michaelis Milossevich dicti Ritus Episcopi Budensis et Albaregalensis Fidelem nostrum Basilium Demetrovich antelati Ritus Praepositum Carlovicensem pro Budense et Albaregalense, Districtuumque eo pertinentium repetiti Graeci Ritus Episcopo nominando in eo Majestati nostrae debita cum subjectione supplicavit, quatenus Nos hoc et id, ut memoratus Basilius Demetrowich non solum in inperturbata Episcopalis muneris sui functione et administratione conservari, verum etiam manuteneri, ac, ut, qua talis per universos Graeci Ritus Homines, praesertim vero in assignatis sibi competentibus Districtibus ejusdem Ritus Incolas heberi et recognosci, Eidemque in Spiritualibus Subjacere et obtemperare debeant, clementer committere Regia benignitate exaudita et admissa: benigne etiam attentis et consideratis dicti Basilii Demetrovich debita erga Nos Augustamque Domum nostram fide ac fidelitate, Vitaeque integritate, caeterisque Virtutibus a quibus se commendatum reddidissent; Eundem Basilium Demetrovich praenotatorum Budensis et Alba-Regalensis, aliorumque es pertinentium Distric-

tum praevio modo nominatum Graeci Ritus Episcopum in ejusmodi Episcopalis sibi competentis Muneris administratione, quamdiu in debita erga Nos et Augustam Domum nostram fide et Devotione Ipse, et populus Rascianus cui praeest, perstiterit, tolerari et admitti, ac pro tali per universos in praenotatis sibi compententibus et assignatis Districtibus Graeci Ritus Incolas haberi et recognosci posse clementer annuimus, et concedimus; Harum nostrarum vigore et Testimonio Literarum mediante.

Datum in Ducali Civitate nostra Graecensi die 26. Mensis. Junii Anno Domini 1728. Regnorum etc.

Quod haec Copia extradata sit ex Archivo Excellsae Cancellariae Regiae Hungaricae Aulicae. hisce recognosco. Viennae die 29. Octobris Anno 1736.

Antonius Mattyas praelibatae Cancellariae Registrator et Taxator, nec non Secretorum Sigilorum Regiorum et Archivi Conservator.

200.

Будимски Јепархијски Сабор 30 Јула 1728 избрао себи владику.

Овде ћу навести спис, који ће на углед ставити слику епархијске скупштине и избора владичина на такој скупштини.

Из овога списа види се, да су јепархијски сабори од тројице митрополитскихъ кандидата бирали владику.

„Овога 30. Июна и године 1728 Савета саборнаго.

Паметни благоразѕмни почтенородни, племенити господари обшто Православни Христиани із ове Епархие бѕдимске зде Саваксѕпалши се ѕ бѕдимской долной вароши позаради ове бѕдимске Епархие, како веће вадова есть остала, и того ради есмо саксѕпили се промотрити з божиимъ произволениемъ и с преосвештеним врховнимъ господиномъ и Архиепискѕпомъ Митрополитом Моисеомъ Петровичем. — — — — — — —

За сию Епархию, да преосвештени господин Нашь изберет вредни и достоини, коего бѹдеть негово преосвештенство ктело троицѹ частнеиши, и намь народѹ да предложить, коего ми Христиꙗни обшто бѹдемо промотрити, и избрати са благословениемь васе преосвештенига госп. и митрополита, тогда и ми от оних еднога, коега намь премилостиви господь Богъ дарѹеть и дѹхъ Свети наставить са благословениемъ преошвештеногa госп. бѹде се поставити, обшто народно милостивне како ва болше овомѹ сабору и обштинскомѹ доконеню са печати и рѹкоподписи хоћемо Свидетелствиꙗ предложити по редѹ от места како последѹеть.

Ѹ име сабора: бѹдимске долне вароши Табани Бировъ Ефтимие Кнежевичь и танач са осталим скѹпа ѹ Саборѹ (М. П.).

Ѹ име Саборъно от стране Пештанске слободьне кралевъске вароши мі кої смо нарећени Маноіло Хажи Николичь (М. П.) . . . . (М. П.)

Ѹ име саборско от стране Биограда, кои смо с народомъ послати с рѹкописмени наши и печати ѹ контракѹ (контракту) нарѹчѹемо заедно ѹ Саборѹ (М. П.) Васо Бандићъ (М. П.) Петаръ Херцегъ.

Ѹ име саборно од Сентандрее, кои смо с народом послати с рѹкописаниемь наши и печати и контрактѹ нарѹчѹемо заедно ѹ Саборѹ. Іоса Іорговичь Бировъ и таначь (М. П.).

Ѹ име Саборно од стране слободне кралевске вароши Ковинске, ми кои смо послани са наши рѹкоподписе и печати наши заедно ѹ Саборѹ (М. П.) Никола Божићъ, (М. П.) Іефто Марковић.

Ѹ има Народа, кои смо послани ми овде са нашим рѹкоѹватением овде подписасмо се, и печат Селски положисмо. (М. П.) Иа Стоико Теодоровићь. Биров Цветꙗ Чичовацъ Халмашки.